

ZALIV / ZAHODNI ZAVEZNIKI ZADELI LE POLOVICO PREDVIDENIH CILJEV

Bush slavil zadnjo zmago Clinton mu greni odhod

Izjavil je in nato demantiral, da ni »obseden« od Sadama

WASHINGTON, BAGDAD - Dan po bliskovitem napadu na iraske protiletalske raketne baterije je washingtonska administracija poudarjala »politično-diplomatski uspeh« celotne akcije, ki ga ne more zasenciti dejstvo, da so zadeli samo polovico predvidenih ciljev. Glasnik Bele hiše Marlin Fitzwater je včeraj izjavil, da s to vojaško akcijo niso hoteli preveč prizadeti Sadama Huseina, prav tako mu niso hoteli zadati pretezkih izgub. Bilo je le opozorilo, da zavezniki ne bodo več prenašali izzivov.

Sest dni preden bo predal ključ Bele hiše Billu Clintonu je torej George Bush slavil »malo zmago«, ki jo je delno zagrenila Clintonova izjava New York Timesu, da »ne bo obseden od Sadama Huseina« in da bi lahko spremenil odnos do Iraka, če bo

Sadam Husein spremenil svoje dosedanje zadržanje do Svetovne organizacije. Bush je torej lahko se zadovoljen, da sta mu savdski kralj Fahd in britanski premier Major »preprečila celotno vojaško operacijo«. Oba zaveznika sta namreč pravilno ocenila, da bi bilo Bushevo »mascevanje« z večdnevno bombardiranjem vojskih ciljev in vojne industrije na celotnem iraskem ozemlju skrajno tvegana operacija.

Reakcije v arabskem in muslimanskem svetu so potrdile pravilnost te ocene, ker je zelo težko zavrniti arabsko-muslimanske trditve, da bi moral Zahod podobno odločnost pokazati tudi do Srbov in do Izraelcev. Britanska diplomacija je jasno zaznala, da bi sirska akcija utrdila integralistične težnje v raznih arabskih in muslimanskih državah ter pahnila v zagato vse prozahodne vlade s tega območja. CIA in Pentagon pa se s takimi ocenami nista strinjala in sta zagovarjala pravi »tepež«.

Clinton je svojo izjavo kasneje demantiral in naglasil kontinuiteto ameriske politike do Iraka, dokler bo Husein predsednik, vendar besede novega predsednika niso bile naključne.

V Bagdadu pa skoraj ne morejo verjeti, da so jo odnesli tako poceni. Iraski režim nadaljuje s svojo »hladno vročo« strategijo, saj po eni strani obljublja sodelovanje z OZN, v isti sapi pa obljublja mascevanje.

Bombe za dvomotorne reaktivce A-6 Intruder na krovu letalonosilke Kitty Hawk (AP)

ES / NOV ULTIMAT SRBIJI

Dvanajsterica resno opozarja srbsko vodstvo

Boji v BiH se nadaljujejo

PARIZ - Dvanajsterica zunanjih ministrov ES se je na srečanju v Parizu odločila, da bo v primeru neuspeha zenevskih pogajanj vse naredila za popolno osamitev Srbije in Crne gore. Evropska dvanajsterica je od Srbov zahtevala, da v šestih dneh potrdijo zenevski sporazum ali pa sprejmejo popolno osamitev. Predsedujoči v ES Uffe Elleman-Jensen je dejal, da v ES ne bodo dopustili nobenega zavlačevanja. Dvanajsterica se je odločila, da bo od Varnostnega sveta ZN zahtevala, naj zaključni preucevanje uporabe resolucije 781 o prepovedi preletov nad BiH.

Predsednik evropske komisije Jacques Delors je poleg tega v Bruslju izjavil, da bo ES ustanovila komisijo, ki bo na grsko-makedonski meji nadzorovala spoštovanje sankcij OZN proti Srbiji. Grški zunanji minister Mihalis Papconstatinou je takšne napade zavrnil in zatrdil, da njegova država spoštuje embargo tako do Srbije kot do Crne gore. Vendar pa Delorsovi komentari kažejo, da ES močno dvomi o možnosti nadzora sankcij na grski meji.

Francoski zunanji minister Roland Dumas pa bo v prihodnjih dneh sestavil komisijo francoskih pravnikov, ki bodo formalno oblikovali njegov predlog za ustanovitev mednarodnega sodišča za vojaške zločine na tleh nekdanje Jugoslavije. Za podporo tega predloga je zaprosil tudi kolege iz evropske dvanajsterice, ki so se sestali v

Parizu zaradi uporabe kemičnega orožja.

Medtem se boji v BiH nadaljujejo. Tiskovna agencija AP poroča, da je v vzhodnobosanskem mestu Zepi, ki je oblegano že devet mesecev, od mraza in lakote, umrlo že enainpetdeset otrok. Po napovedih predstavnika visokega komisariata ZN za begunce Lyndalla Sachsa naj bi se konvoj človekoljubne pomoči že odpravil v Zepo.

Se naprej se spopadajo Hrvati in Muslimani. Poveljstvo Hrvaškega obrambnega zbora (HVO) je sporočilo, da je bilo v Gornjem Vakufu ranjenih 16 hrvaških civilistov, ceprav sta se poveljstvi obeh vojnih sil sporazumeli o prekinitvi spopada. Muslimanska stran o temu spopadu ni hotela govoriti. Hrvaška stran trdi, da je začela streljati sele potem, ko je bilo pet Hrvatov ranjenih. (Agencije)

Ubili novinarko

SARAJEVO - Organizacija za svobodo tiska Poročevalci brez meja je sporočila, da je v nedeljo izgubil življenje že peti novinar sarajevskega časopisa Oslobođenje. Novinar Karmelo Stojanović je v glavo zadel ostrostrelec, ko je bila v svoji hiši. Z njeno smrtjo je stevalo ubitih novinarjev v vojni v nekdanji Jugoslaviji naraslo na 31. (STA, Reuter)

ITALIJA / SOCIALISTIČNO VODSTVO

Dva kandidata za tajništvo PSI

Zasedanje je trajalo pozno v noč

RIM - Ali bo socialistični tajnik Bettino Craxi odstopil? Vprašanje je za sedaj ostalo brez odgovora. Tajništvo socialistične stranke, ki naj bi se seslo včeraj popoldne ob 17. uri, je začelo s sejo skoraj ob 19. uri in se zavleklo do poznih ur. Razpravljalo je o politični liniji in sklenilo, da bo seja nacionalne skupščine konec januarja ali prve dni februarja.

Tajništvo se je sestalo po nekaj dneh stalnih stikov med predstavniki raznih kril socialistične stranke, včasih s pomirjevalnimi, včasih z bolj ostrimi izjavami in ob pravem plesu najrazličnejših imen kandidatov za nasledstvo Bettina Craxija. Ob koncu sta se izkristalizirali dve kandidaturi in sicer Giuliano Amato in Claudio Martelli, toda snocna razprava, po besedah udeležencev, ni omogočila, da bi se stalisca ob tem vprašanju zblizala.

la, vendar pa se tudi razkorak ni poglubil. Komponente socialistične stranke so se dogovorile o politični usmeritvi stranke. »Soglasamo, da bi oblikovali zavezništvo skupno z DSL in PSDI in da stranke socialistične internacionale v tej zakonodajni dobi sestavijo vlado s KD in ne proti njej. V prihodnji mandatni dobi bomo okoli tega leveda pola skušali oblikovati alternativno kršćanski demokraciji. To je ravnoesje, ki smo ga, kot kaže, dosegli.« Tako je pred začetkom seje tajništva poudaril strankin glasniki in zvesti sodelavec Ugo Intini. In predstavnik Martellijevega krila Nicola Capria je v bistvu pritrdil. In to je bil tudi sklep tajništva.

Glede Craxijevih namerov pa so možna le ugibanja. Včeraj dopoldne je bila nakazana možnost tiskovne konference za danes, kar so jo odložili.

Dialog porok za boljše stike

BENETKE - Z dialogom premagovati konflikte, ki se porajajo tudi v Sredozemlju in vzpostavljati tesnejše sodelovanje med državami na vseh ravneh. To je vodilna misel mednarodnega tridnevnega srečanja Mediteranskega dialoga, ki se je na pobudo sklada Europa Koine začel včeraj v Benetkah. Kot je naglasil predsednik Sklada Nereo Laroni (socialistični evroparlamentarec), se tudi Mediteran spreminja v kraj konfliktov. Beneskega srečanja se udeležuje precej številna delegacija Slovenije, v kateri so med drugimi tudi ministri za kulturo Borut Suklje in za varstvo okolja in urejanje prostora Miha Jazbinsek ter podpredsednik SAZU Ciril Zlobec.

NEMČIJA / V BRODOLOMU PRIBLIŽNO 50 MRTVIH

Tragedija poljske ladje v mrzlem Baltskem morju

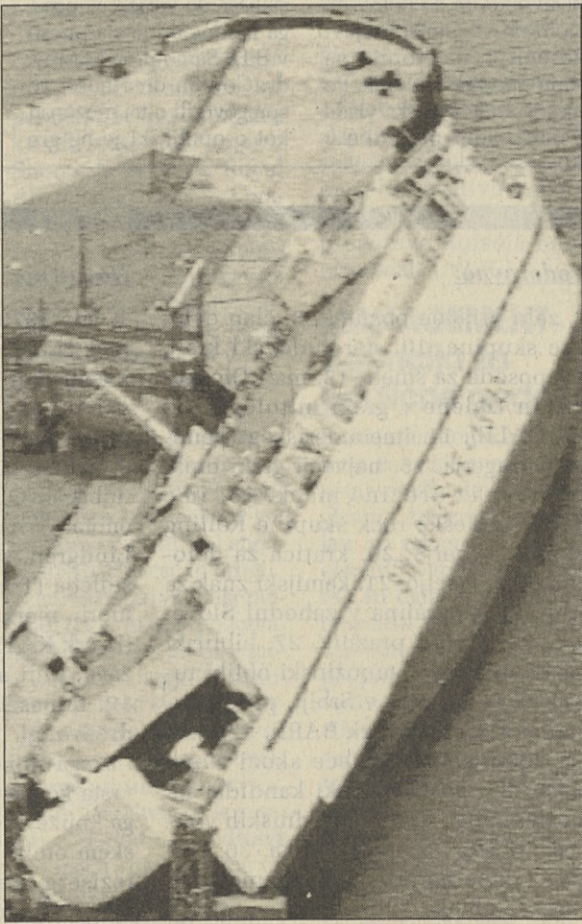
BERLIN - V severni Nemčiji se je včeraj zjutraj odigrala se ena pomorska tragedija, ko se je poljski trajekt Jan Heweliusz med hudim neurjem, ki je divjalo v Baltskem morju, prevrnil. Na krovu je imel 61 oseb med potniki in člani posadke, od katerih so nemski reševalci doslej rešili 9. Iz valov so že potegnili 35 trupel, ostale pa se pogrešajo. Sprico temperature vode ni več nobenih izgledov, da bi se koga rešili iz ledenih valov, saj menda v tako ledeni vodi človeški organizem ne more preživeti dlje kot 40 minut in se to, če je clovek v polni formi. Med ponesrečenci, katerih imen se niso objavili, so tudi trije državljani nekdanje Jugoslavije, na trajektu pa ni bilo potnikov italijanske narodnosti. Člani posadke so bili vsi Poljaki.

Poljski trajekt je bil rojen pod nesrečno zvezdo, saj je v svoji delovni dobi doživel celo vrsto

nesreč. Jan Heweliusz se je prvič prevrnil na bok leta 1978 zaradi pomankljivega delovanja enega od ventilov. Stiri leta kasneje se je spet prevrnil na bok in sicer v švedskem pristaniscu Ystad, tokrat zato, ker je posadka slabo razporedila tovor (tovornjake in vagoni), pri čemer se je devet članov posadke le s težavo rešilo. Prejšnji teden je trajekt zadel v pomol v švedskem Ystadu.

Sicer pa je bil Jan Heweliusz zelo varna ladja, trdijo švedske pomorske oblasti, ki so ga večkrat pregledale in vedno ugotovile, da so vse varnostne naprave v najlepšem redu.

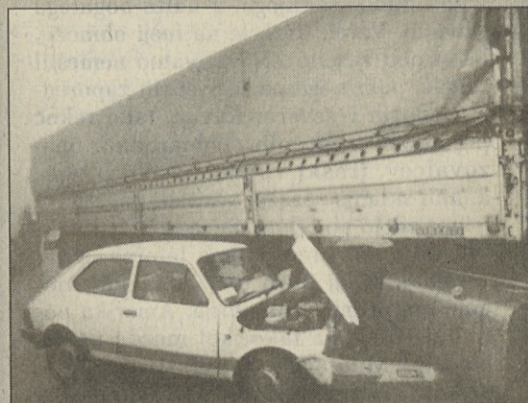
Jan Heweliusz je po poročilih poljskih in nemških pomorskih oblasti potonil nekaj po 15. uri. Reševalne ekipe so se na kraju nesreče ustavile do mraka, nakar so iskanje pogrešanih opustile in ga bodo nadaljevale danes zjutraj.

Posnetek iz leta 1978, ko se je isti trajekt obrnil na bok

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Verižna trčenja na Trbiški cesti

Trbiška cesta je bila včeraj popoldne prizorišče šestih manjših prometnih nesreč, ki jim je botrovala gosta megla. V nesrečah je bilo soudeleženi petnajst avtomobilov in dva tovornjaka. Na srečo ni bil nihče od voznikov in sopotnikov huje ranjen, materialna škoda na vozilih pa je precejšnja. Na sliki: posnetek z nesreče v križišču Trbiške ceste s cesto za Bazovico (foto Ferrari).

..... stran 4.....

Dolinski občinski svet o terapevtskem centru

V Dolini se je predsinočnjim sestal tamkajšnji občinski svet in razpravljal o predlogu don Vatte, da bi na Dolgi kroni namestili terapevtski center za narkomane. Splošno mnenje je bilo, da gre za hvalevredno pobudo, a se morajo o tem izreči tudi druge krajevne uprave na pokrajinski in deželni ravni.

..... stran 6.....

Goriški pokrajinski svet o sporazumu z Deželno FJK

Goriški pokrajinski svet je sinoči vzel na znanje programski sporazum med Pokrajino in deželo o financiranju petih posegov, v skupni vrednosti 7,8 milijarde lir. Največ denarja bo šlo za prenovo nekdanje bolnišnice Usmiljenih bratov v Gorici.

..... stran 8.....

Gospodarska stran danes v celoti z domačimi temami

Brali boste lahko vrsto novic s kmetijskega področja in podatke o uspešnosti sejmov v treh italijanskih severovzhodnih deželah, približujemo pa tudi posnetek z družabnega srečanja, ki so ga pripravili člani gostinske sekcije Slovenskega deželnega gospodarskega združenja.

..... stran 10.....

Zdravstvo brez meja

V Celovcu so včeraj odprli drugi Paracelov sejem. Slovesnosti se je udeležil tudi slovenski minister za zdravstvo Božidar Voljc, ki je s svojim avstrijskim kolegom Aussenwinklerjem razpravljal o sodelovanju med obema državama na področju zdravstva.

..... stran 15.....

Uspešen začetek sezone tržaškega gledališča Verdi

Tržaška operna hiša v torek začela letošnjo sezono z nekoliko neobičajno ponudbo - z baletno predstavo. Sloviti balet Čajkovskega Hrestač sodi sicer bolj v praznično obdobje, vendar pa je tržaška publika doslej z veliko naklonjenostjo sprejela postavitev, ki je dovolj kvalitetna in prijetna. Ob tujih solistih - na premieri je prišel do izraza predvsem brazilsko-ruski solistični par Isabel Seabra in Andrej Fedotov - pa se je izkazal tudi domači plesni ansambel.

..... stran 20.....

KOMENTAR

Svetovni policaj po svoji volji

MILOŠ EKAR

Sadamova vojska je bila delezna za druge ameriske lekcije, odkar jo je pred dvema letoma »nezmisljivi« vodja poslal v zasedbo sosednjega, z nafto bogatega Kuvajta. Vzrok: Irak je na meji območij, ki so pod zaščito ZN, izzivalno nemestil rakete, poleg tega pa so v starih zaporednih vdorih v severni Kuvajt, tako rekoč pred očmi nemocnih mednarodnih opazovalcev, irski vojaki iz svojih nekdanjih skladov orožja odnesli, kar se jim je pac zelo potrebno. Seveda je tudi tokrat, tako kot pred dvema letoma, malo verjetno, da bi Bush ukazal svojim enotam, naj primejo diktatorja. Amerika potrebuje Huseina tako, kot morda potrebuje tudi Milosevica. Zaradi Huseina morajo Američani ostajati v Kuvajtu, pa naj je to Kuvajtanom všeč ali ne. S tem ko scitijo Kuvajt pred groznjami severne sode, pravzaprav zagotavljajo lasten nadzor nad stratesko pomembnim območjem, na katerem so po razpadu SZ postali skoraj edini pravi »upravitelji«. Zaradi Milosevičevih vojnih pohodov po Balkanu pa se Evropa ne more brezskrbno posvetiti nacrtom o združenju Evrope, ki bi utegnili postati resna tekma tako daljnemu Vzodu, kot Zahodu, konkretno Zdrženim državam Amerike. Brez ameriske pomoči - tudi če se izkaže, da vojsko posredovanje v Bosni in Hercegovini ne bo potrebno - Evropa balkanskega vozla ne bo mogla razvozljati, pa če Vance in Owen skliceta se deset zenevskih srečanj in če vsak teden prideta na pogajanja v Zagreb, Beograd ali Sarajevo. Naj ameriski politiki se tako poudarjajo, da ne bodo sprejeli vloge svetovnega policajja, jim taka vloga pravzaprav povsem ustreza, saj jim zagotavlja nadzor nad vsemi ali skoraj vsemi pomembnimi svetovnimi območji. Svojevrstni cinizem je, da jim mora zaradi lastne nemoci tako vlogo priznavati in jo celo podpirati - vsaj na deklarativni ravni - tudi Rusija.

razlog za

Tone Vogrinc

Smučanje kot nacionalni sport sprejemam z razširjenimi rokami

Moje mnenje je, da smučanje je slovenski nacionalni sport, sport, s katerim se Slovenci lahko identificirajo. Razlogov za to je več. Eden je, da je to zdrav sport, s katerim se ukvarjamo v naravi, na svežem zraku, in da se s tem sportom lahko ukvarjamo od zgodnje mladosti do starosti. Če alpskemu smučanju pristojemo se smučarske teke, je to eden izmed najbolj zdravih sportov sploh. Seveda je res, da noben vrhunski sport ni

SMUČANJE - SLOVENSKI NACIONALNI ŠPORT

Slovenci se s smučanjem identificiramo, a le pozimi

ANDREJ DEKLEVA

Kateri sport imamo Slovenci najraje, se z njim najraje ukvarjamo in zaradi njega največ časa presedimo pred televizijskimi ekrani? Je to res smučanje, in sicer ne le alpsko? O tem razmišljata direktor slovenskih alpskih smučarskih reprezentanc Tone Vogrinc in nekdanji vrhunski sportnik, do nedavnega kolesarski trener, danes pa poslovnež Primož Cerin. Kolesar sicer nima nicesar proti smučanju, a dvomi v obstoj nacionalnega sporta. Edina sta si v tem, da je slovenska zemlja rodovitna za individualne sporte ter v tem, da je meril za to, kateri sport je številka 1, več: od vrhunskih dosežkov do poistovetenja s sportom in množičnosti.

Primož Cerin

Univerzalnega nacionalnega sporta ni

En sam sport je težko nacionalen. Sport, s katerim se pretežno lahko

ukvarjas le pozimi, ne more biti nacionalen vse leto, in narobe. Zimsko-ljetnih sportov, ki bi bili lahko tudi nacionalni, ni. O slovenskem univerzalnem nacionalnem sportu bi zato zelo težko govorili. O

smučanju večji del leta ni veliko slišati, ravno tako je pozimi na primer s kolesarstvom. Vrhunski sportniki sicer trenirajo vse leto, a to izven sezone malokoga zanima.

Kateri sport pa bi bil

s stališča množičnosti lahko nacionalni?

Polozaj je podoben kot pri vrhunskih sportnikih in zanimanju zanje, le da imajo rekreativci sporte se bolj ločene po letnih casih. Zato res težko rečemo, da je smučanje naš sport številka ena.

Ce pa gledamo rezultate in prek katerega sporta se je Slovenija najbolj predstavila svetu, bi na smučanje lahko pomislili, tudi na smučarske skoke, ki pa niso množični.

Kaj pa razdelitev denarja, ki ga država namenja za sport?

V Sloveniji bo zdaj treba pregledati dosežke in se odločiti za nekaj sportov, ki izstopajo. Nacionalni sport bo tu gotovo imel svojo težo. Množičnost v smučanju je, ljubiteljev smučanja je med Slovenci ogromno. Tako je tudi v letnih sportih - množičnost je opazna na raznih množičnih prireditvah. Nima pa smisla zapravljati denarja za sporte, za katere je jasno, da slovenski predstavniki ne morejo priti niti med prvih 15

razlog proti

na svetu. Če hočejo takšen klub imeti pokrovitelji, naj ga imajo, a bodo omejeni na slovensko območje.

Ali namigujete na nogomet?

Verjetno gre največ denarja res za nogomet in druge ekipne sporte, kjer imamo realno gledano Slovenci tako kot druge majhne države že zaradi majhne izbire sportnikov zelo malo možnosti. Nikakor ne moremo imeti vrhunske nogometne lige, kot jo ima Nemčija, Italija ali celo ne prav velika Belgija. Če se dva milijona Slovencev razdeli v nogometne, kosarkarske, rokometne, odbojarske lige, nas počasi zmanjka...

G L O S A

Vztrajati v diplomatski akciji

JOŽE PIJREVEČ

Konec prejšnjega tedna je profesor Di Nolfo v Firencah organiziral posvet o krizi v nekdanji Jugoslaviji. Poleg italijanskega podtajnika za zunanje zadeve Valija Spinija se ga je udeležila še skupina znanstvenikov iz zahodne Evrope. V uvodnem nastopu je Spini poročal o svojem nedavnem potovanju v Beograd, kamor je sel kot član evropske parlamentarne delegacije. Povedal je, kako so jim Srbi prepredili obisk Kosova: zadnji trenutek so sporočili, da letalo zaradi megle ne more pristati v Pristini. Ko so parlamentarci vprašali Milosevica, ki je imel istega dne v tem mestu predvideni miting, kako je prišel tja, se je izgovarjal, da je pristal na nekam drugem letališču. Zanimivo je tudi, kako si srbski vozd pred-

stavlja bodočnost BiH: Spinju je zagotovil, da Srbi ne morejo pristati na idejo muslimanske države in da so pripravljeni prepuščati Muslimanom samo 17 odstotkov celotnega bosanskega ozemlja (kar je očitno več, kot imajo danes, toda dosti manj, kot bi morali imeti, če pomislimo, da so imeli po zadnjem stetu v BiH relativno večino).

Med zgodovinskimi referati sta me zanimala predvsem tisti, ki ga je imel nekdanji italijanski ambasador v Beogradu Castaldo, in dr. Krieger, sodelavec Instituta za znanost in politiko v Ebenshausnu. Castaldo je nadvse zgovorno prikazal, v kakšni praznini se je s svojimi evropskimi kolegi znašel v zadnji fazi jugoslovanske krize: kljub stalnim poroci-

lom, da se situacija zaostruje iz dneva v dan, niso dobili od svojih vlad nobenih navodil, kako ukrepati. Zahod je bil tako zasvojen od sovjetskega razpada, da za Jugoslavijo, izgleda, ni imel časa, v pričakovanju, da bodo Srbi, armada in Milosevič že spravili stvari v red. »Konec leta 1988,« pravi Castaldo, »bi bilo se mogoče posredovati in vplivati na dogodek, toda nihče se ni zganil, nihče ni nicesar storil.« Dr. Krieger je s svoje strani analiziral razloge nemške politike do Slovenije in Hrvaske po osamosvojitvi junija 1991. Pri tem je opozoril na notanjepolitичne dejavnike, ki so botrovali Kohlvi in Genscherjevi odločitvi, da stopita na stran upornih republik. Po njegovem je nemška vlada s podpisom pogodbe v

Maastrichtu sprejela obveznosti, ki niso bile pogodu nemškemu javnemu mnenju, da je »Kohl razprodal nemško marko, ne da bi kaj dobil v zameno«. V taki situaciji sta kancler in njegov zunanji minister želela pokazati svojim ljudem, ki so krepko navijali za Slovence in Hrivate, da je Nemčija se sposobna voditi avtonomno zunanjo politiko in da zna uveljaviti svojo voljo znotraj Evropske skupnosti.

Poleg teh informacij, ki so bile zame nove, me je na srečanju v Firencah najbolj presenetilo dejstvo, da je večina udeležencev zavzela povsem odklonilno stališče do vojaškega posega mednarodne skupnosti v BiH. Samo prof. Mastny, dr. Gow in dr. Heuser so spregovorili o tej možnosti kot o opciji, ki je ne gre

izključevati. Vsi ostali so menili, da je treba vztrajati v diplomatski akciji. Kot je dejal Spini: »Treba je prepričati Milosevica, da ne bomo sprejeli izvršenih dejstev, in obenem Muslimane, da ne smejo računati na vojaško intervencijo«. Kako bo predvsem prvo mogoče, ni povedal. Ta pasivni, dvoumni in ne povsem izkristalizirani odnos me je silil v ugotavljanje, da je sporocilo, ki ga dajemo Evropi in svetu, naslednje: vsakdo, ki je dovolj močan in dovolj nor, da se angažira v lokalno vojno, to lahko stori, saj je očitno, da mednarodna skupnost proti njemu ne bo ukrepala. »Tako je,« sem dejal, »kot bi med nami sedel Chamberlainov duh.« V odgovor je angleški kolega zapel hvalnico Chamberlainu.

P O G L E D

Ujeti v lastno mrežo?

ANA KOVAC

»Kustos je edini intelektualni poklic, ki zahteva tudi fizične spretnosti: pometanje, popravljanje ...,« pravi Jože Hudales, mandatar delovne skupine za muzejsko mrežo.

Slovenski muzealci so se namreč ponovno odločili, da ustanovijo muzejsko mrežo. Prvic so jo leta 1966, njen končni, a neuresničen cilj pa je bilo nacrtno ustvarjanje »močnejših in trdnjših muzejskih organizmov s primerno materialno osnovo in zadostnim strokovnim osebje«. Pri tem bi osrednji muzeji prevzeli vlogo strokovne matične službe za nekatere posebne muzeje, v celotni mreži pa bi bili temelj organizacijski skupnosti muzejev.

Muzejska mreža se je v drugo rodila leta 1988, ko so definirali statuse nacionalnih, posebnih in splošnih regionalnih muzejev. Tudi druga

muzejska mreža ni izpolnila pričakovanj njenih ustanoviteljev in muzejskih delavcev.

Zveza muzealcev Slovenije in delovna skupina za muzejsko mrežo sta prepričani, da bo tokrat drugače. Muzejsko mrežo vidijo predvsem kot instrument razvoja muzejev in muzejske znanosti. To naj bi bilo videti takole: Zveza muzealcev Slovenije, pod okriljem katere naj bi delovala muzejska mreža, bi bila nekakšen capo di banda. Z ministrstvom za kulturo bi se pogovarjala, kdo naj dobi koliko denarja, in hkrati definirala cilje razvoja muzejev in muzej-

ske stroke. Vsi muzeji in muzejske zbirke seveda ne bi mogli biti včlanjeni v muzejsko mrežo, zato bi ZMS vsakih nekaj let preverjala njihovo »produkcijsko potenco«. Muzeju bi s tem podelili licenco, ki pa ni večna: lahko mu jo vzamejo, lahko mu jo že naslednji dan vrnejo. Licenca bo torej pogoj za uvrstitev v muzejsko mrežo, podeljevali pa bi jo na podlagi ocene kvalitete in kvantitete strokovnih kadrov, prostorov, tehničnih sredstev in opremljenosti. »Produkcijska potencia muzeja« pa je kvaliteta muzejskega dela, ki bi jo ugotavljali z naslednjimi parametri: kvaliteto in kvantiteto strokovnega dela zaposlenih, formalnimi in neformalnimi oblikami izobraževanja kadrov, kvaliteto in gostoto stikov in komunikacij muzeja s svojim okoljem.

Ob tem se seveda zastavlja kup vprašanj. Če so nekateri muzeji lahko notri, drugi pa ne, kdo je tisti, ki lahko pod pretežno strokovnostjo ocenjuje sposobnosti nekega muzeja? Katera fizična oseba, ki se sama ukvarja z muzejsko vedo, premore dovolj kritične distance, da sodi sebe in druge? Predvsem pa - kaj niso muzeji, poleg tega, da varujejo kulturno dediščino, namenjeni javnosti, obiskovalcem?

Brez dvoma zelijo slovenski muzealci stvari enkrat za vselej in pregledno urediti, določiti naloge in dolžnosti vsakega posameznega kustosa, muzeja, restavratorka in ostalih muzej-

skih delavcev. Na zalost pa se se niso naučili, da to pac ni mogoče, nikoli ni bilo in nikoli ne bo. Sestaviti hierarhično lestvico muzejev pomeni izločiti nekatere muzeje. Izločiti pomeni zapreti jim pot navzgor. Poglejmo torej, kakšen, kateri in v kakšnem primeru se nek muzej ne more uvrstiti v muzejsko mrežo.

Clani delovne skupine pravijo, da je tak primer Tobačni muzej v Ljubljani. Njihov argument je, da to sploh ni muzej, temveč zbirka, saj nima celotnega servisa, ki ga muzej potrebuje: kustose, restavratore ... Zbirke pa po njihovem mnenju ne sodijo v muzejsko mrežo.

Tobačni muzej je eden novjših slovenskih muzejev, ki morda res nima celotnega servisa, za obiskovalce je odprt le enkrat na mesec, skupine morajo svoj obisk najaviti, nimajo kataloga stalne zbirke (mimogrede, tega nima niti ljubljanska Narodna galerija), itd. Vendar so pokazali veliko mero entuziazma, resnega in strokovno neoporečnega. Ekspozite svoje zbirke so postavili na živ, duhovit in prepričljiv način, njihova zbirka pa je pomemben element kulturne dediščine industrializacije Ljubljane in Slovenije. Tobačni muzej je za slovenski muzejski prostor torej pomemben tako v sociološko-kulturnem kot v zgodovinsko-muzeološkem kontekstu.

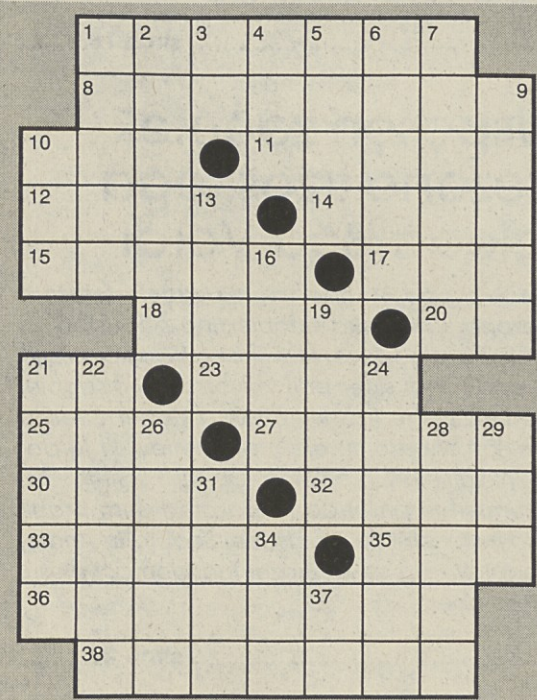
Največja nagrada, ki so jo delavci Tobačnega muzeja lahko dobili za svoj trud, pa je nedvo-

mno uvrstitev na seznam za nagrado Evropski muzej leta 1993, ki jo bodo podelili spomladi. Vsako leto komisija največjih muzeoloških avtoritet Evrope obišče evropske muzeje in med njimi izbere najboljšega. Leta 1991 leto se je od slovenskih uvrstila na seznam Lavickova farmaceutska zbirka v Leku, letos pa Tobačni muzej v Ljubljani in Kobariški muzej.

Zato se velja vprašati, kakšno politiko vodi delovna skupina za muzejsko mrežo in ali ne bodo postavljali kriterijev, ki so skregani z evropskimi strokovnimi merili. Podpirati majhne in sibe, a odločne se ne pomeni, da »bolni zdravega nosi«, kot pravi rezijanska pravljica. Pomeni biti demokratičen in odprt za nove in sveže ideje, samozavesten in suveren, a ne nadut, pomeni biti strpen do drugega mislečih in manj ambicioznih. Pomeni biti mreža in biti v mreži.

Mogoče bi torej veljalo letati malo bolj pri tleh. Uskladiti svoje želje, potrebe in zahteve ter enotno nastopiti pred ministrstvom - da, vsekakor. Soditi druge, ločevati, podprejati si, ocenjevati in izločati - raje ne. Zaradi prihodnosti. Kajti prav lahko se zgodi, da bo včerajšnji izločenec jutri zmagovalno povozil današnjega favorita.

In takrat bodo kustosi lahko res le se pometali ostanke tretje muzejske mreže.

Vodoravno:

1. zelo prijeten občutek, 8. član delovne skupine, 10. starorodovski kralj, 11. posoda za smeti, 12. mati Dioskurov in Helene v grški mitologiji (iz crk DALE), 14. ime ameriskega kemika Onsagerja, 15. največji grški otok, 17. zver iz družine mack, 18. ime pevca angleske rock skupine Rolling Stones Jaggerja, 20. kratica za delovno organizacijo, 21. kemijski znak za erbij, 23. pokrajina v zahodni Sloveniji, 25. osebni praznik, 27. biblijski naziv za boga, v množinski obliki tudi Elohin 30. reka v Srbiji, pritok Zahodne Morave (iz crk BARI), 32. reka na Dolenjskem, ki teče skozi Novo mesto 33. nestranski kandidat na lanskem ameriskih predsedniških volitvah (Ross), 35. travna bilka, 36. službena doba starorimskih tribunov, 38. večerna obleka, tudi lepotilna mizica z zrcalom.

Navpično:

1. leta 1970 umrli predsednik države pod 21. navpično, ki se je rodil na današnji dan leta 1918, 2. grški mitološki junak, po katerem se imenuje društvo znanstvenikov ali umetnikov, 3. avtomobilska oznaka Splita, 4. podobna, 5. Ober, 6. kuvajtska denarna enota, 7. ime avtorice Pike Nogavice Lindgren, 9. italijanski pesnik iz 16. stoletja (Torquato), 10. ptica severnih morij, njorka, 13. starorimski založnik (iz crk KATI), 16. brazilska zvezna država, tudi angleska površinska mera, 19. dobeseden prevod, 21. arabska država, gl. 1. navpično, 22. ime ameriskega filmskega igralca De Nira, 24. vrsta konservansa, 26. ime italijanskega književnika Foja, 28. luka na japonskem otoku Honsu, 29. ime filmskega režiserja Roacha, 31. blago, 34. etui, tok, 37. kemijski znak za neon.

Simon Lenarčič

Ljubi in sovraži,
pravi Videosex.
In kaj pravi o
vsem tem Iztok
Turk?

Videosex je zopet mlad

VASIA OCVIRK

Skupina Videosex zavzema prav posebno mesto v slovenski in bivši jugoslovanski pop produkciji. Ne le da so bili glasniki novega glasbenega zavra v 80. letih - ti. Krasnega novega popa, temveč so v letih delovanja ustvarili kar nekaj pop klasič, ki so prerasle čas in se zapisale v zgodovino slovenske in jugoslovanske popularne glasbe. Z njimi pa tudi Anja Rupel, Iztok Turk, Nina Sever, Janez Krizaj in drugi glasbeniki, ki so sodelovali v tej skupini. Po nekajletnem premo-ru so Videosex pri ZKP in Dallas izdali svoj četrti album, Ljubi in sovraži, ki kot vsakokrat doslej pomeni novo prelomnico v delovanju te zasedbe.

pri punk skupinah Kuzle in Otroci Socializma, sodeloval je pri Laibachovem projektu 300.000 VK, pisal je tudi filmsko glasbo, največ časa in energije pa je seveda posvetil Videosexu. Trije uspešni albumi, Videosex '84, Lacrimae Christi in Svet je zopet mlad, potrjujejo, da trud ni bil zaman. Po prvih vtisih sodeč bo tako tudi z albumom Ljubi in sovraži.

V 80. ste bili kot ena izmed mlajših skupin močno popularni. Kako ste sami doživljali vaso priljubljenost pri občinstvu?

Nic posebnega, igrali smo, kolikor se je dalo in delali muziko. Samo s prvo ploščo smo imeli kakšnih 40 televizijskih nastopov in blizu 200 koncertov. Močno smo bili popularni tudi na jugu države. Tudi druga plošča je naletela na relativno dober sprejem po vsej Jugoslaviji, ne samo pri nas. Nato ste posneli Svet je

zopet mlad s priredbami slovenskih zimzelenih pevk. Zdi se, da je s te plošče prislo največ uspešnic.

Da, ta plošča je bila ze usmerjena na slovensko tržišče, slo je za nekakšen izlet, za odraz časa, tako da je naletela na dober sprejem. Na njej se nahajajo pesmi, ki so bile hiti se preden smo jih posneli. To je pravzaprav pomenilo, da se jim ni bilo treba na novo prebijati v ušesa poslušalcev.

Potem pa nekaj časa niste sodelovali...

Nasprotno, delali smo, le da nicesar nismo objavili. Poleg tega smo se vsak zase ukvarjali se z drugimi stvarmi. V tem času smo naredili dva materiala, skoraj dva kompletna albuma, ki smo jih poslali na nekaj naslovov, vendar nekako nismo

uspešni dosegli dovolj ugodnih pogojev. Takrat smo se ukvarjali bolj z techno/disco produkcijo, tako da smo naredili dosti materiala, a smo ob tem poceli tudi kaj drugega. V tem času smo se nekako ...razpršili. Janez se je začel intenzivno ukvarjati s produkcijo, Anja pa se je posvetila svoji karieri. Imela je, mislim, kakšnih 20 koncertov. To je bil ta, neizdani material, z nekaterimi pesmimi iz tretje plošče, tako da smo pravzaprav ves čas sodelovali. Nikoli nismo prenehali z delovanjem, imeli pa smo dve pavzi.

Za vaše albume je značilno, da so se od prejšnjih razlikovali tako idejno kot tudi po imageu skupine. Kako pa je z Ljubi in Sovraži?

Zadnji album se sploh razlikuje od vseh prejšnjih. Mislim, da gre pri njem za največji preskok. Gre pač zato, da je preteklo toliko časa in da smo se medtem, jasno, spremenili. Začeli smo delati na drugačen način. Pri prejšnjih ploščah je bil image vedno postavljen zelo konceptualno. Poleg tega se je vse vrtele okrog osnovne ideje in to je pomenilo tudi, da nekatere pesmi niso imele enake teže kot druge. Pri tej plošči je to drugače.

Kakšna je potlej ta plošča? V čem se razlikuje od prejšnjih?

Predvsem se razlikuje po pristopu. Prej smo delali po načinu, da smo najprej izdelali neko idejo v glavi in se potem lotili dela, tokrat pa je ravno nasprotno. Ta plošča je nastala iz improvizacij, iz katerih sem

vzel določene kosčke in jih nato po nekakšnih metafizičnih nagibih zlepil skupaj. Zelel sem čim manj razumsko vplivati na to, kar pocnem.

Torej Ljubi in sovraži ni konceptualna plošča?

V osnovi ne, čeprav je to povsem stvar osebne interpretacije, v kakšno formo poslušalec postavi ploščo samo, namrec. Neki koncepti sicer obstajajo, na primer teksti. Ti so večinoma iz knjige, ki se imenuje Children's Poetry, razen tistih ki jih je napisala in priredila Anja. Tu sta se Kosovel in Jesih. To lahko imenujes koncept, če hočes, tudi proces izdelave je lahko na nek način konceptualen, saj je ze odločitev, da ne boš naredil konceptualne plošče nek koncept.

Ali nameravate nastopati?

Da, vendar verjetno ne bomo uspeli prav veliko igrati okrog. Trg se je skrčil, tako da je zdaj na voljo tistih nekaj, hm, morda pet prostorov v Sloveniji, kjer bi lahko igrali. V diskoteke in na veselice nekako ne sodimo.

Se ti zdi, da bo ta plošča uspešna? Je slovenska pop scena dovolj zrela za tovrstno produkcijo?

Z zrelostjo slovenske pop scene se sploh ne bi ukvarjal. Mislim, da ni vredno truda. Kar pa zadeva ploščo, moram reci, da smo vsaki pesmi posvetili dolžno mero energije in pozornosti, kar bo najverjetneje rezultiralo s tem, da se bo pesmi dalo poslušati tudi dlje časa. Obstaja pa tudi nekaj pesmi, ki so zelo radijske.

V naslovu: Iztok Turk (Foto: Jože Suhadolnik/TRIO),
V sredini levo: Naslovnica
novega CD Videosex
(Foto: arhiv)

KLOBUK DOLI! / KONCERT

Lepota zvoka

LEON STEFANIA

Na tretjem koncertu srebrnega abonmaja je v Slovenski filharmoniji (ponedeljek, 11. januarja) nastopila pianistka ELISABETH LEONSKAJA. Program so sestavljala dela Schuberta in Liszta, ki so nastala v letih 1817-1853.

Sonata op. 122 v Es-duru, v kateri je Schubert oblikovno sledil Beethovnovi strastnosti, je po glasbeni govorici veliko blizja Haydn ali pa Mozartu kakor Beethovnu, se posebno v Menuetu in zadnjem stavku, Allegro. Je nekakšen »amalgam« Schubertovega Li-eda in klasicističnega stavka v sonatnem ciklu, kjer neposredno učinkuje klasicistična »lahkotnost«. To je Leonskaja prepričljivo izoblikovala s svojevrstnim čarom, tako rekoc izpela, seveda z neoporečno obvladanimi tehničnimi zahtevami in izredno domiselno zastavljenimi kreativno-komunikativnimi vrednotami.

Poprej omenjena »lahkotnost« v dobesednem smislu je pridobila v Schubertovi Fantaziji op. 15 razsežnejši pomen, kar je se posebno pri poustvarjalcih visoko cenjena lastnost, namrec lahkotnost igranja; le poustvarjanje največjih umetnikov se zdi - ne glede na napetost v dvoranah - vsem tako enostavno, preprosto. Neverjetno pristno živ-

ljanje v »transformacije« glavne teme, kar je gibalo skladbe, in jasna predstava o funkciji posameznih odsekov glede na celoto sta tej izvedbi vdahnila življenja.

V Lisztovi Sonati v h-molu, ki ji je oblikovno sorodna Schubertova Fantazija, je Leonskaja v skladu s skladateljevo filozofsko-meditativno navezo glasbene vsebine, lahko recemo, genialno razmejila - in s tem povezala - po izrazu kakor Beethovnu, se posebno v Menuetu in zadnjem stavku, Allegro. Je nekakšen »amalgam« Schubertovega Li-eda in klasicističnega stavka v sonatnem ciklu, kjer neposredno učinkuje klasicistična »lahkotnost«. To je Leonskaja prepričljivo izoblikovala s svojevrstnim čarom, tako rekoc izpela, seveda z neoporečno obvladanimi tehničnimi zahtevami in izredno domiselno zastavljenimi kreativno-komunikativnimi vrednotami.

Poprej omenjena »lahkotnost« v dobesednem smislu je pridobila v Schubertovi Fantaziji op. 15 razsežnejši pomen, kar je se posebno pri poustvarjalcih visoko cenjena lastnost, namrec lahkotnost igranja; le poustvarjanje največjih umetnikov se zdi - ne glede na napetost v dvoranah - vsem tako enostavno, preprosto. Neverjetno pristno živ-

FILMSKI DNEVNIK

Šerif Ray, FBI, CIA in še kaj

UROŠ PRESTOR

BELE PESČINE (- White Sands), ZDA, 1992. Scenarij: Daniel Pyne. Režija: Roger Donaldson. Fotografija: Peter Menzies, jr. Glasba: Patrick O'Hearn. Igrajo: Willem Dafoe, Mary Elizabeth Mastrantonio, Mickey Rourke. Na sporedu v kinu Vič.

Končno lahko vidimo film, ki podaja tako rekoc formalno definicijo Mickeya Rourkea: on »je kot virus ko ga enkrat dobiš, se ga ne moreš več znebiti.« M. E. Mastrantonio nato nadaljuje: »Imela sem dvajset let in bilo mi je dolgas, on pa je bil tako seksi in privlačil me je.« Besede iz ust tipične najstnice, ki ga je videla v Devet tednov in pol. In od takrat se ni bogve koliko spremenil. Se vedno hladen kot led, se vedno poln lastnih manirizmov - tokrat ves film po ustih valja cikumi - in, da, se vedno seksi. Konec predigre, time to fuck.

Dober film se spozna ze po prvih kadrih. Pu-sta planota na robu globokega kanjona, kjer prah dviguje avtomobil. Na podtem zidu razvaline na robu kanjona pristane orel in strmi v kamero. Pomislimo ze, da gledamo Paris, Texas, le da se namesto Harrya Deana Stantonona v kadru pojavi truplo

človeka, ki v eni roki stiska pistolo, v drugi ročaj kovčka. Se pravi, da ne bomo iskali izgubljenega Nastasse Kinski, temveč človeka, ki je pogljal krogljo v truplo. Toda aluzij na Wendersa se ni konec: v kadru se pojavi drugi večni stranski igralec M. Emmet Walsh, tokrat v vlogi mrliškega oglednika z morbidnim smislom za humor.

Truplo s kovčkom, polnim denarja, je povod za povsem chandlerjevski zaplet: ko poskuša identificirati truplo in odkriti morilca, se glavni junak šerif Ray Dolezal znajde sredi velikega posla s preprodajo orožja, v katerega so vmešane vse vladne agencije, od FBI in ameriške vojske do CIE. Film je poln nepričakovanih obratov in - kot se za pravi thriller spodobi - do konca skriva identiteto oseb. Režiser Roger Donaldson, ki ga seveda poznate po še eni soli-

dni srhljivki Brez izhoda, je prizore iz scenarija prenesel na film, pri čemer je uspešno uporabil za ozadje tako slikovite eksteriere New Mexica kot tudi življenja na jugozahodu ZDA, kjer ima pomembno vlogo rodeo.

Ce je chandlerjevski ze zaplet, je tudi končni razplet tak, kakor da bi ga vzeli iz katerega njegovega romana. Lik šerifa Raya Dolezala pa se tako ali tako uvršča na tisto linijo likov iz ameriške literature in filma, katere zgodnja predstavnika sta bila Sam Spade in Philip Marlowe. Willem Dafoe, ki ga je odigral, ga lahko postavi ob bok svojim vlogam narednika Eliasa iz filma Platoon, Lynchevskega Bobbyja Peruja in Johna LaToura, preprodajalca drog v Schraderjevem filmu Light Sleeper, vlogam, s katerimi se je uveljavil kot eden najboljših ameriških karakternih igralcev.

NA KRATKO: OD TU ...

ARHITEKTURA Vmitev triladijske bazilike

CELJE - Celjska opatijska cerkev sv. Danijela, ki je najstarejša stavba v mestu ob Savinji, je bila v začetku 14. stoletja zgrajena kot triladijska bazilika z romanskimi prvina.

V času vladanja Hermana II. so v drugi polovici 14. stoletja obokali vse tri ladje, v začetku 15. stoletja pa prizidali znamenito gotsko kapelo žalostne Matere božje, po domace tudi Marijino ali celjsko kapelo. Dr. Ivan Stopar je leta 1988 odkril, da je avtor fresk mehkega sloga v kapeli Friderik Beljaski. V drugi polovici 16. stoletja so dvignili obe stranski ladji in tako popolnoma spremenili prvotni videz triladijske bazilike.

Po besedah celjskega prelata Friderika Kolška je vse nared za velik restavratorski podvig, s katerim bi opatijski cerkvi, ki je tudi izjemen kulturno-zgodovinski spomenik, vrnil nekdanjo podobo triladijske bazilike. Z deli naj bi pričeli v začetku leta 1993, obnovo pa v celoti iz lastnih sredstev financira Zupnijski urad Celje. Projekt torej zaenkrat poteka brez udeležbe Zavoda za ohranjanje naravne in kulturne dediščine. (D.M., B.P.)

LIKOVNA UMETNOST Irwin v Italiji in Ameriki

LJUBLJANA - Skupina Irwin bo 15. januarja

... IN TAM

BALET Gostovanje Bolšoj teatra

LONDON - Kot »največji plesni dogodek stoletja« so britanski mediji napovedovali gostovanje gledališča Bolšoj v Londonu. Pette-densko gostovanje (9. 1. - 14. 2.) 160 plesalcev v Royal Albert Hallu, ki sprejme 3800 gledalcev, je poskus nove predstavitve baleta širšim množicam. Baletni ansambel 200 let starega gledališča Bolšoj je bil nekoč vodilni predstavnik klasičnega baleta, toda zdaj se, prikrašan za najboljše soliste (ki so odšli na Zahod) ter z močno državnim subvencijo bori se s finančnimi težavami in gostovanjem v Londonu naj bi pomagalo tudi na tem področju.

Umetniški vodja J. Grigorovic se je oddolil za eksperiment, ki mu londonski kritiki niso naklonjeni. Sporna je ze arena Royal Albert Halla, ki je, kot pravijo londonski kritiki, za balet prevelika in spremeni-plešalec v pritlikavce. Oder, ki spominja na carsko ložo v Bolsoju, pa so povečali tako, da se v polkrogu razteza med gledalci.

Sporen je tudi program, ki ga je Gregorovic sestavil iz »svit«, to je prirejenih odlomkov iz 13 baletov kot so Romeo in Julija, Labodje jezero, Hraščak in drugi. Londonski kritiki zdaj pravijo, da je to bolj podobno spektaklu kot pa umetnosti, nič ni novega in od ansambla, ki se se vedno uvršča med velike svetovne baletne ansamble, so upravičeno pričakovali več. Kritiki The Guardianja je zapisal, da je bila predstava »le nekaj korakov proč od polomaa«, kritičarka The Independent on Sunday pa je bila mnenja, da »an-

Irwin: Svoboda prihaja z vzhoda, 1989

sambel se ni bil pripravljen za premiero». The Times je na prvi strani sporočil: »Slabe kritike za Bolsojev dogodek stoletja«, v komentarju pa ugotavlja, da Bolšoj sicer ni več tisto, kar je bil na prvi turneji 1956, ko je navdušil London, toda »njegovi plesalci se vedno plešejo z divjo rusko dušo kot noben drug plesalec na svetu«.

Kritiki se razburjajo tudi nad cenami vstopnic (od 15 do 100 funtov). V predprodaji so prodali 60 odstotkov vseh vstopnic. Prvi dve predstavi sta bili razprodani in občinstvo klub pomislekom kritikov ni skoparilo z aplavzom. Za ostale predstave so vstopnice se na razpolago, toda organizator Derek Block, ki je vložil skoraj tri milijone funtov (solistom plačuje 200 do 300 funtov na dan, članom zbora pa 20 funtov) optimistično razlaga, da bo ustno izročilo zadovoljnih gledalcev premagalo negativne ocene kritikov in londonske predstave Bolsoja bodo razprodali. (Alj. K.)

MANAGEMENT Agencija za poulične godce

Postaje londonske podzemne železnice, predvsem tiste v središču mesta in na glavnih železniskih postajah, so zabavna mešanica cenenih varijskih dvoran in oglašnih tabel. Na oglašnih tablah je veliko opozoril, da je godenje prepovedano. Na skoraj vsakem vogalu in ob tekočih stopnicah pa je godcev več, kot bi lahko pričakovali. Zakaj londonska podzemna železnica prepoveduje godenje? Zato, ker bi naj godci kršili strogo določena pravila obnašanja. Godci nimajo težav samo s podzemno, ampak tudi na

LIKOVNA UMETNOST Odpovedan reški bienale

REKA - Sicer ze napovedano 13. mednarodno bienale risb letos zaradi finančnih težav odpade, je povedal direktor reske Moderne galerije Berislav Vahušek.

Bienale je bilo zamisljeno kot prikaz dosežkov na področju risarskih medijev, ki so bili v slavnih casih v znamenju Picassa, Mortensena, Manzula, de Chirica in drugih. S časom je prišlo do spremembe koncepta: osredotočili so se na odnos slike in drugih likovnih medijev. Sredi lanskega leta so ze začeli s pripravi na 13. mednarodni bienale risb, na katerem naj bi bil poudarek na oblikovalski risbi. Pokrovitelj bienala naj bi po nacrth bil Hrvaška nacionalna sekcija AICA. Strokovni pripravljalni odbor, v katerem sta tudi umetniški zgodovinar Stane Bernik in oblikovalec Slavko Pezdur iz Ljubljane, je za selektorico bienala izbral voditeljico oddelka za oblikovanje pariskega Beaubourga Francois Jollant. Priprave so stekle, vendar se je pojavila nepremostljiva ovira - pomanjkanje finančnih sredstev. Vsi povabljeni avtorji so potrdili svojo udeležbo, toda zavarovalnine so bile zaradi območja visokega vojaškega rizika previsoke. Hrvaški sklad za kulturo ni pokazal prevelikega razumevanja, saj je odobril 15000 DEM sredstev, ostalo pa bi moral Rečani zbrati sami. Organizatorji so se zato odločili, da bodo bienale postavili na prihodnje leto, z upanjem, da bodo takrat finančne težave lažje rešljive. (Morel)

RIM / ITALIJANSKI POLITIČNI VOZEL

Ples brez jasnih ciljev in izhodov

Deljena mnenja o volilnem sistemu

VOJMR TAVCAR

RIM - Kako se bo razpletel italijanski politični vozeli? V pričakovanju, da se ustavno sodišče izreče o referendumih (razsodba je predvidena za danes ali najpozneje jutri) in v pričakovanju odločitev socialistične nacionalne skupščine, ki se bo sestala še ta mesec, je za italijansko politično sceno značilno gibanje, ki pa nima značaja premočrtnih premikov, pač pa je bolj podobno plesu, pri katerem ni videti ne jasnega cilja ne izhoda.

Tako stranke niso se uspele razvozlati nacelelega voza volilnega sistema. Velika večina se je sicer opredelila za večinski sistem, delijo pa se ob vprašanju, ali naj bo ta sistem po britanskem vzorcu z enim samim volilnim turnusom (za tega je predvsem KD) ali pa v dveh turnusih po francoskem vzorcu (nosilec tega predloga je DSL, ob podpori PRI in Martellijevega krila PSI in, sicer z nekaterimi zadržki, Severna liga), ki po mnenju zagovornikov omogoča resnično možnost združevanja in oblikovanja naprednega ter konservativnega pola. O tem vprašanju bo dvodolna komisija za ustavne reforme razpravljala v plenarnem sestavu, vprašanje pa je, ali ga bo uspe-

la razvozlati, saj ni to problem, ki bi ga bilo mogoče rešiti z glasovanjem. O tem problemu sta včeraj med pavzo dela skupščine govorila tajnik DSL Achille Occhetto in predsednik komisije Ciriaco De Mita, stališče pa nista uspela uskladiti.

Prav tako se zapleta ob vprašanju zakona o izvolitvi zupana, o katerem v tem problemu sta včeraj med pavzo dela skupščine govorila tajnik DSL Achille Occhetto in predsednik komisije Ciriaco De Mita, stališče pa nista uspela uskladiti.

Razprava o novem volilnem zakonu za krajevne uprave je včeraj popoldne povzročila oster incident. Potem ko je poslanska zbornica z večino glasov zavrnila popravek MSI, so poslanci neofasistične stranke vzroili in v znak protesta zasedli dvorano. Napolitano je opomnil misovce, da s svojim ravnanjem krnijo delo demokracije in izvoljenega

parlamentarizma, nacelelega voza volilnega sistema. Velika večina se je sicer opredelila za večinski sistem, delijo pa se ob vprašanju, ali naj bo ta sistem po britanskem vzorcu z enim samim volilnim turnusom (za tega je predvsem KD) ali pa v dveh turnusih po francoskem vzorcu (nosilec tega predloga je DSL, ob podpori PRI in Martellijevega krila PSI in, sicer z nekaterimi zadržki, Severna liga), ki po mnenju zagovornikov omogoča resnično možnost združevanja in oblikovanja naprednega ter konservativnega pola. O tem vprašanju bo dvodolna komisija za ustavne reforme razpravljala v plenarnem sestavu, vprašanje pa je, ali ga bo uspe-

la razvozlati, saj ni to problem, ki bi ga bilo mogoče rešiti z glasovanjem. O tem problemu sta včeraj med pavzo dela skupščine govorila tajnik DSL Achille Occhetto in predsednik komisije Ciriaco De Mita, stališče pa nista uspela uskladiti.

Razprava o novem volilnem zakonu za krajevne uprave je včeraj popoldne povzročila oster incident. Potem ko je poslanska zbornica z večino glasov zavrnila popravek MSI, so poslanci neofasistične stranke vzroili in v znak protesta zasedli dvorano. Napolitano je opomnil misovce, da s svojim ravnanjem krnijo delo demokracije in izvoljenega

Senat: Bernini naj gre pred sodnike

RIM - Senat je včeraj izdal dovoljenje za začetek sodnega postopka zoper beneskega demokristjanskega senatorja Carla Berninija, ki je osumljen, da je prekršil norme o javnem finansiranju strank. Za »sodni postopek« je glasovalo 169 senatorjev, proti 79, vzdržalo pa se jih je 10.

Resnici na ljubo je treba zapisati, da je sam Bernini že pred časom zahteval, od ustreznega senatskega odbora, da izda dovoljenje za uvedbo sodnega postopka. Beneski sodniki ga obtožujejo, da je prek svojega osebnega tajnika Franca Alberta Ferlina vpleten v nepravilnosti pri dajanju v zakup javnih del za gradnjo avtocestne dodeljice pri beneskem letališču in drugih prekrških.

Senat je s samimi stiriimi glasovi razlike (127 da, 123 ne) izdal dovoljenje tudi za začetek sodnega postopka proti upravnemu tajniku KD Severinu Citaristi. Pred kratkim je senatni odbor zavrnil to možnost.

BENETKE / TRIDNEVNO SREČANJE O MEDITERANU

Preko dialoga k povezovanju

Prisotna tudi delegacija Slovenije

BENETKE - Mediteran kot povezovalce različnih narodov, kultur in ekonomskih in političnih sistemov, ne pa kraj konfliktov: s to željo so v Benetkah priredili tridnevni mednarodni simpozij Mediteranski dialog, ki se je začel včeraj. Kot je poudaril predsednik sklada Europa Koine Nereo Laroni (socialistični evroparlamentarrec), ki je bil pobudnik mednarodnega srečanja, je treba preko dialoga premagovati razne nesporazume, ki jih nikakor ne gre reševati z govorico orožja, do česar prepogosto prihaja v zadnjem času.

Stevilne udeležence sta na včerajšnjem otvoritvenem dnevu sprejela podpredsednik dežele Veneto Umberto Carraro in beneski zupan Ugo Bergamo. Slovenijo v Benetkah zastopa enajst predstavnikov, nekateri bodo na srečanju sodelovali z referati, drugi pa se bodo udeležili raznih okroglih miz. Prvi dan je Ciril Zlobec kot podpredsednik SAZU v plenarnem delu govoril o slovenski kulturni identiteti, na popoldanski okrogli mizi pa je sodeloval tudi minister za kulturo Borut Suklje, ki je nastopil z referatom o Integracijah v kulturi in evropskem prostoru, svojo prisotnost na sre-

čanju pa bo izkoristil tudi za pogovore z italijanskimi kolegi o sodelovanju sosednjih držav na kulturnem področju in o projektih, ki jih Slovenija pripravlja v Benetkah. Na simpoziju bo sedeloval se slovenski minister za varstvo okolja in urejanje prostora Miha Jazbinsek, najavljeno pa je tudi sodelovanje gostov iz Hrvaske. Tako bo predsednik hrvaske inacije SAZU Ivan Supek govoril na temo Ideologija v globalni kooperaciji jadranske kulture, medtem ko bo Slobodan Prospero Novak predstavil Dubrovnik - prestolnico Jadrana.

Preko Mediteranskega dialoga, ki se seveda ne bo smelo omejiti na tridnevno razgovorjanje, bi morale države in dežele ob Sredozemskem morju vzpostaviti tesnejše stike na vseh področjih - kulturnem, gospodarskem, ekološkem, sociološkem, komunikacijskem. Če pa so razgovori nujni, da države stopijo v stik oziroma da poglobijo že zastavljeno sodelovanje, pa je treba "od besed preiti k dejanjem".

To prastaro resnico je v Benetkah odločno izpostavil Nereo Laroni, ki je poudaril, da bi bil za vsako državo, od vlad do parlamentov, ne bile več predvsem aka-

demije ali studijski odbori, ki v konkretnem ne znajo ukrepati. Po njegovi oceni se je treba zavedati, da je tudi na Mediteranu globoko občutiti razliko med bogatejšimi in revnejšimi predeli, zadnje case pa prihajajo do izraza tudi številni konflikti verskega in nacionalističnega značaja. Po ugotovitvi, da so problemi zelo obširni in hudi - je se dejal Laroni ob odprtju tridnevnega srečanja - je treba takoj povedati, da dosedanj ukrepi niso bili učinkoviti, predvsem pa ni bil zadovoljivo zastavljen model sodelovanja. Laroni je namreč uverjen, da nikakor ne bo mogoče vzpostaviti pravega sodelovanja med manj in bolj razvitimi državami Sredozemlja, dokler ne bo rešeno vprašanje zadolženosti revnejših držav.

Zavedati se je namreč treba, je opomnil Laroni, da lahko vprašanje zadolženosti nekaterih držav zadobi take razsežnosti, ki bi ogrozile stabilnost cele Evrope. Tridnevno srečanje v Benetkah naj bi torej bila priložnost za skupni razmislek o skupnih vprašanjih in tudi možnostih rešitve le-teh. Nakar pa bodo morali nujno slediti konkretni ukrepi, najprej na gospodarsko-financnem področju.

OECD O ITALIJI

Ozdravitev proračuna največji izziv

Inflacija še previsoka

RIM - Ze decembra, ko so predstavili osnutek sporocila, je bila zaskrbljenost jasna, sedaj pa se je poročilo mednarodne organizacije za sodelovanje in razvoj OECD spremenilo v jasen in nedvoumen poziv Italiji in Italijanom k varčevanju in k nujnim zrtvam. Po oceni izvedencev OECD, ki bodo predstavili danes svoje poročilo o Italiji v letu 1992 na sedežu Državnega sveta za gospodarstvo in delo CNEL v Rimu, je ozdravitev državnega proračuna največji povojni izziv, s katerim se morajo spoprijeti država in državljani.

Poročilo izhaja iz ugotovitev, da so bili glede na pričakovanja gospodarski rezultati Italije v zadnjih dveh letih resnično razočaranci, saj je na primer inflacija presežala zastavljene meje, poleg tega pa je znatno nad ravni ostalih evropskih partnerjev. Zaradi padca konkurenčnosti je Italija izgubila del tujih tržic, večanje zadolžitve s tujino pa je krepko načelo valutne rezerve.

Izvedenci OECD so neusmiljeni. Kričeca je protislovnost med nekaterimi zastavljenimi cilji in doseženimi rezultati. Tako se na primer niso zmanjšale finančne po-

trebe državne blagajne, ki dosegajo 10,7 odstotka državnega kosmatga proizvoda (sestkrat več od povprečja članic OECD), medtem ko je zadolžitev države dosegla 103 odstotke kosmatga proizvoda.

Poročilo je nato razčlenjeno po poglavjih. Opozarja, da je Italija lani zapravila tretjino svoje valutne rezerve, lara pa je se kljub temu izpostavljena preprihomi deviznega trga. Opominja, da tudi izvoz ne bo pospešen pred drugo polovico tega leta, napoveduje povečanje brezposelnosti (od 11 na 11,4 odstotka), predvsem pa priporoča zopetno klestenje državnega proračuna.

Toda OECD dokazuje, da zelo dobro pozna italijansko stvarnost in opozarja, da je davčni pritisk že na evropski ravni in da vijkaj ni mogoče več priviti. Treba je odpraviti davčno utajo, ki ima se vedno izjemno razsežnost, bilanco pa je treba uravnovesiti v veliki meri s klestenjem primarnih izdatkov. Med temi je po oceni izvedencev OECD tudi zdravstvo, toda izdatke je treba zmanjšati tako, da se »strošek racionalizira, se izboljša kakovost in se ohrani pretežno javni značaj zdravstva«.

NOVICE

SSK: Negativni pokazatelji za slovensko manjšino

TRST - Novo leto se ni začelo z najboljšimi obeti za našo narodnostno skupnost, je ugotovilo deželno tajništvo Slovenske skupnosti na svoji zadnji seji v Nabrežini, na to pa je treba odgovoriti z novimi pobudami in aktivnostjo ter s temeljito pripravo na pokrajinske in deželne volitve. Med negativnimi pokazatelji je deželni tajnik Ivo Jevnikar poleg novih pojavov protislovenske nastrojenosti in manevrov proti pravicnemu italijansko-slovenskemu sporazumu o pravicah manjšin nastel izključitev slovenskih strokovnjakov iz deželne finančne družbe Friulia ravno v času, ko ta ustanova načrtuje posege tudi v zvezi s Slovenijo, zaprtost dveh vodilnih strank večine v deželnem svetu glede vprašanja zajamčenega zastopstva slovenske manjšine v sklopu volilnih reform, načrt o reformi gorskih skupnosti. Temu je treba zdaj pristeti se naklepe o krčenju slovenske solske strukture, a tudi nerazumljivo potezo oblasti v Sloveniji, ki v novem zakonu o vladi niso predvidele stalnega, strokovno podprtega in politično učinkovitega telesa, ki naj skrbi za problematiko slovenskih manjšin v sosednjih državah, potem ko je padla odločitev, da se ne oblikuje posebno ministrstvo za Slovence po svetu.

Deželno tajništvo SSK se je zavzelo za to, da bi skupina strokovnjakov iz vrst skupnega predstavništva cimprej dovršila delo v zvezi s sestavo skupnega besedila zascitnih dolocil ter da bi dokument sprejeli na širokem javnem zasedanju. To bo SSK predlagala ostalim komponentam, s katerimi bi rada tudi izvedla informativno akcijo o nasi zgoci problematiki za slovensko politično javnost in medije v matici. Nujno bi bilo tudi srečanje slovenske delegacije z ministrskim predsednikom Amatom, ko bo ta konec meseca obiskal Trst ob 30-letnici avtonome dežele.

DSL: Deželna vlada mora storiti več za sosede

TRST - Dezelna uprava Furlanije-Juljske krajine mora sodelovati pri pripravi načrtov, ki zavdajo mednarodno sodelovanje, meddržavne odnose, bogatenje in ovrednotenje vloge manjšin ter modernizacijo infrastruktur, da bi s tem pripomogla k razvoju sosednih obmejnih območij. Tako meni svetovalska skupina Demokracije stranke levevice v deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine. Dezelni svetovalci DSL so na zadnji skupni seji v zeli v pretres vprašanje ponovnih pogajanj o Osimskem sporazumu, razpravljali pa so tudi o splošni vlgi, ki naj jo odigra Dezelna v okviru sodelovanja z drugimi vzhodnimi sosedi. Na seji je bilo izreceno mnenje, da se je deželni odbor doslej precej mlačno sledil tej tematiki in ni podvzel tistih pobud, ki bi jih moral. Prav zaradi tega svetovalci DSL pozivajo predsednika deželne odbora naj poroča o teh vprašanjih, o dosedanjih akcijah in o morebitnih prihodnih korakih v pristojni deželni komisiji.

TRST / VČERAJ NA TRBIŠKI CESTI MED TREBČAMI IN BAZOVICO

Nesreče v megleni sivini

V šestih neizglednih skupno petnajst avtomobilov in dva tovornjaka

MARJAN KEMPERLE

TRST - Gosta megla, ki je včeraj ves dan ovijala tržaško pokrajino s svojo temacno sivino, je povzročila veliko težav avtomobilistom, bila pa je tudi nesojeni krivec za vrsto prometnih nesrec, ki so se na srečo končale brez hujših posledic za voznike, a so povzročile na skupno petnajstih soudeleženi avtomobilih in na dveh tovornjakih precejšnjo materialno škodo.

Vse prometne nesreče so se dogodile med poldnem in 16. uro na približno pet kilometrov dolgem odseku Trbiške ceste in hitre ceste, ki se od Padric spušča proti mestu. Najhujša nezgoda, tista, ki je bila tudi poslednji vzrok za ostale, se je pripetila nekaj minut pred poldnem v krizišču, kjer se na Trbiško cesto vključuje promet z bližnje Ceste za Bazovico.

Prav s te ceste je privozil tovornjak, ki je po mnenju tržaških mestnih redarjev »skuhal« vso včerajšnjo prometno godljo na Trbiški cesti. Težko vozilo, ki je prevazovalo dva zabojnika rdece barve, je s Ceste za Bazovico zavilo na Trbiško cesto, namenjeno proti tržaskemu pristanšču, pri čemer je menda izsililo prednost fiat 127, ki je po Trbiški cesti peljal navzdol proti mestu. Tovornjak je z levim bokom oplazil fiat, v katerem se je peljala Teresa Lapi, in ga »pospremil« na sredino cestisca. Voznik tovornjaka se po nesreči sploh ni ustavil: na-

daljeval je svojo pot, kot da bi se nič ne zgodilo. Mestni redarji ga sedaj iscejo. Če ga bodo izsledili, ga bodo po predpisih novega cestnega zakonika aretirali, ker je zbežal potem, ko je bil soudeležen v prometni nesreči.

V trenutkih, ko je brezsrčni voznik tovornjaka pritisnil na plin, da bi se cimprej oddaljil s kraja nesreče, se je za njim odvijal pravi prometni pekel. V fiat 127 je trčil tovornjak-priklopnik mercedes goriske registracije, last podjetja Grizovin. Po iz-

vidih redarjev je tovornjak privozil za fiatom v smeri proti mestu. V ta tovornjak je nato trescil drug manjši goriski tovornjak znamke tigrotto, ki ga je upravljal Paolo Barbina, doma iz Krmina, Ul. Sottomonte 48. V trčenju se je kabina manjšega tovornjaka, ki je vozil v smeri proti Trstu, prebila, voznik se je ranil v glavo in so ga morali zato prepeljati v tržasko bolnišnico, kjer so ga sprejeli na stomatološki oddelek; okreval bo v 10 dneh.

Tigrotto je prevazoval

Tovornjak, ki je prevazoval drva za kurjavo (desno) je trescil v tovornjak priklopnik (foto Ferrari)

drva za kurjavo, po mnenju tržaških gasilcev kakih 30 do 40 stotov. Trije do stiri stoti teh drv so se pri nesreči sesuli na peugeot tržasko registracije, ki je vozil za tovornjakom in ga je upravljal Giorgio Raseni.

Slikovita nesreča je takoj povzročila zastoj v prometu. Težki vozili in drva na cestnici so onemogočili vožnjo na prometnici. Na kraju nesreče so posegli mestni redarji in gasilci, ki so morali odstraniti oba tovornjaka in drva. Ta opravila so trajala skoraj štiri ure, v tem času pa se je na odseku Trbiške ceste, ki gre od krizišča s Cesto za Bazovico pa vse do vpadnice Trbiške ceste na hitro cesto pri Trebčah, pripetilo se pet manjših nesrec, v katerih je bilo soudeleženih trinajst avtomobilov.

Tem nesrecam sta po mnenju prometne policije, ki je opravila izvide o trčenjih, odločilno botrovala gosta megla in dolga stiri kilometrska kolona, ki se je ustvarila po nesreči pri odcepu za Bazovico. Zaradi goste megle je bila namreč vidljivost na Trbiški cesti omejena na 15 do 20 metrov. Kljub megli so nekateri avtomobilisti vozili po tem odseku s preveliko hitrostjo; ko so zagledali pred sabo oviro (avtomobile, ki so bili ustavljeni v koloni ali pa so se polzevo premikali proti mestu) in so pritisnili na zavore, da bi se ji izognili, je bilo za marsikoga prepozno. Zaradi vlažnega cestnišča jim manevrer ni uspel:

Gosta megla je upočasnila promet na Trbiški cesti (foto Ferrari)

tresčili so v vozilo pred njimi.

Od pol enih do starih popoldne je bilo na pet kilometrov dolgem odseku kar pet takih in podobnih trkov. Prvi primer so zabeležili v ovinku v bližini parkirišča, ki ga je uredilo društvo Globojner; druga trčenja so si takole sledila: malo pred odcepom hitre ceste za Cester za znanstvene raziskave sta bili v trčenju soudeleženi dve vozili; nekaj sto metrov po odcepu so trčila tri vozila, videmske, puljske in tržasko registracije. V tej nesreči se je ranila sopotnica v tržaskem avtomobilu: z resicem so jo

odpeljali v bolnišnico zaradi udarca v tilnik, a njeno zdravstveno stanje ni zaskrbljujoče.

Do trčenja je prislo tudi v prvem manjšem predoru na hitri cesti pri Trebčah (tri vozila). Prav zaradi tolikšnih nesrec in zaradi nevarnosti, ki jo je ob gosti megli predstavljala zastavljena kolona vozil, je prometna policija za kakih dve uri zaprla za promet odsek hitre ceste od odcepa pri Opčinah do odcepa za Bazovico. V tem času so policijski agenti preusmerili promet na druge ceste. S tem se je malo pred cetrtu uro kolona na Trbiški cesti iztekla.

Prav v času, ko je postal promet na tej cesti spet relativno tekoč, pa je prislo do nove nesreče, tokrat pri vpadnici na hitro cesto pri Trebčah, vedno v smeri proti Trstu. V tej nesreči so bili soudeleženi trije avtomobili tržasko registracije. Trčenju sta tudi v tem primeru seveda botrovala gosta megla in razmocoeno cestisce. Tudi ta nesreča se je »končala« kot vse prejšnje: s prometno policijo, ki je opravila vse potrebne izvide, in s posredovanjem avtoleke, ki je v veliko veselje tržaskih avtomobilistov - odpeljala avtomobile s kraja nezgode.

TRST / PROGRAMSKI SPORAZUM

Sredstva Dežele
za infrastrukture
v industrijski coni

Za reindustrializacijo Trsta

TRST - Deželni odbor je odobril programski sporazum glede trzasko pokrajine, ki osvaja predloge trzaskega pokrajinskega sveta, osvojene že 22. oktobra lani. Za uredništev predlogov je deželna vlada namenila 26 milijard in 700 milijonov lir.

Dela, katerim je Dežela namenila omenjeno vsoto, so podrobno nasteta v tiskovni noti. Najprej gre za dela za potenciranje in posodobitev cestnih infrastrukture, ki povezujejo velike industrijske objekte v trzaski pokrajini in se zlasti znotraj industrijske cone z ostalim cestnim omrežjem, ob tem pa je predviden tudi poseg za ohranitev in popravilo nepremičnin družbenega interesa na področju, kjer bi izvedli prej omenjene posege na cestnih infrastrukturnih, se pravi pretežno na ozemlju nekakega na meji med trzasko in miljsko občino. Na tem območju so dalje predvideni posegi v korist zasedenosti okolja in za infrastrukturo tako za industrijo kot za turizem (zlasti v Miljah).

Zadnji posegi, ki naj bi jih izvedli z denarjem, ki ga je namenila deželna uprava, pa zadevajo promet v Trstu ter predvidevajo po eni strani ustvarjanje stez za kolesa oz. za pesce, po drugi strani pa realizacijo stare zami-

slji o tako imenovani »lahki podzemni železnici«, ki naj bi se poslužila že obstoječih zdaj neizkoriščenih (in zaprtih) predorov.

Deželni odbor ob odobritvi programskega sporazuma za trzasko pokrajino poudarja, da so posegi glede infrastrukture v miljski občini tesno povezani med sabo in da bodo zaradi tega nakazana predvidena finančna kritja za vsako posamezno pobudo sele takrat, ko bo preverjena izvedljivost vseh ostalih, ki se ticejo istega teritorija. Za konkretno izvajanje sporazuma pa je deželna uprava poverila odborniku za prostorsko načrtovanje Dariu Tersarju nalogo, da formalno sklene ustreznih sporazum v skladu z deželno zakonodajo.

Sam Tersar je izrazil zadovoljstvo, da je deželna vlada odobrila sporazum, pri tem pa poudaril, da bo treba s hitrim tempom konkretno določiti specifično vsebino različnih pobud, katerih namen je korenito posesti na za razvoj Trsta zelo pomembnem območju. Potrebo po reindustrializaciji, ki jo Trst tako močno občuti, je se dejal Tersar, mora spremljati zagotovitev ustreznih cestnih in gospodarskih infrastrukture, kot tudi onih, ki zagotavljajo in spostovanje okolja.

Dežela:
De
Puppi
na čelu
Friulie

TRST - Deželni odbor Furlanije - Julijske krajine, ki se je sestel včeraj pod predsedstvom odv. Vincica Turella, je po pričakovanjih in kljub nekaterim polemikam imenoval dr. Luigija De Puppija za predsednika deželne finančne družbe Friulia. Kot je povedal odbornik za industrijo Ferruccio Saro, bo De Puppi formalno umescen na prihodnji seji upravnega sveta družbe, ki je bila sklicana za 21. januar.

Pac pa je deželni odbor za zdaj odložil imenovanje novih izrednih upraviteljev Krajevnih zdravstvenih enot. Potem ko je poslušal poročilo pristojnega odbornika Maria Brancatija, je odbor sklenil, da poglobi nekatera vprašanja in da torej se ne izvede imenovanj.

Sedanji izredni upravitelji, ki jim mandat zapade v teh dneh, bodo zato se naprej opravljali svoje funkcije, kot je pojasnil sam Brancati, dokler ne bodo imenovani njihovi nasledniki.

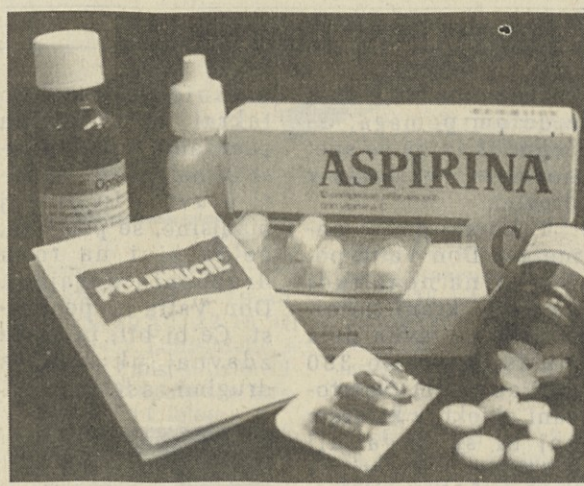
ZDRAVSTVO / RAZDELJEVANJE NALEPK

V FJK dolge vrste
v vseh uradih KZE

V Trstu bodo nalepke, ki dajejo pravico do oprostite plačila ticketa, pošiljali na dom

TRST - V skoraj vseh deželnih centrih se je začelo razdeljevanje posebnih zdravstvenih nalepk, ki dajejo pravico do oprostite plačila ticketa na zdravlila. Nalepke pa seveda dobijo samo tisti, ki so lani prijavili manj kot 16 milijonov bruto dohodkov. Z izjemo Trsta, kjer bodo nalepke pošiljali na dom, se skoraj povsod drugod ubadajo s precejšnjimi težavami, saj so se v uradih krajevnih zdravstvenih enot (USL), kjer nalepke razdeljujejo, ustvarjale dolge vrste. Zlasti hudo je v Vidmu, medtem ko so se nekatere KZE na desni strani Tilmenta odločile, da se poslužijo poste.

Kot smo dejali, bodo v Trstu potrdila pošiljali na dom. Izredni upravitelj KZE Del Prete je v soglasju z deželnim odbornikom za zdravstvo Brancatijem razdeljevanje poveril zasebnemu podjetju. Z razdeljevanjem 42.000 upravičencem so pričeli včeraj, zaključilo pa naj bi se do 28. januarja. Vsak upravičenec bo za enkrat dobil osem nalepk, ki bodo krile prvih šest mesecev letošnjega leta in bodo zacele veljati 1. februarja. Druga faza razdeljevanja bo potekala od junija dalje, na podlagi nove davčne prijave. Kdor do konca januarja ne bo prejel nalepk, se bo lahko neposredno obrnil

do krajevnih uradov KZE. V Trstu te dni tudi številni upravičenci KZE zamenjujejo zdravnika. Kar 90% splošnih zdravnikov se je namreč odločilo, da bo svoj poklic opravljal v okviru javne strukture. To obenem odpira nekaj perspektiv številnim mladim brezposelnim.

Drugače je na Goriskem, kjer upravičenci morajo sami po nalepke, ki jih delijo v uradih KZE. Upravičencev je okrog 21.000, na ožjem goriskem območju jih je nekaj nad 6.000. V Gorici, kjer doslej ni bilo velikega navala, so prva dva dni razdelili okrog 300 nalepk, saj je postopek dokaj zamotan: vsak upravičenec mora s seboj prinesiti potrdilo Občine, da ne presega dohodka, ki mu daje pravico do oprostite ticketa, zatem ga KZE vključi v posebni

seznam in mu izroči nalepke. Poleg tega je v uradih KZE v Ul. Veneto odprto samo eno okence, ker je drugo rezervirano za tiste, ki te dni zamenjujejo zdravnika. S to zamenjavo, ki so jo sprožili novi predpisi o nedružljivosti zdravnikovega delovnega in pogodbenega razmerja, so začeli decembra in se bo zaključila 20. t.m. Sele nato bodo za razdeljevanje nalepk odprli se eno okence. Sedanje je na uslugo od 8. do 12.30 in od 15. do 18. ure.

Velja se enkrat poudariti, da so nalepke veljavne izključno za zdravlila, in sicer od 1. februarja dalje. Če kdo dotlej ne dobi ali si ne utegne priiskrbiti nalepk, za to lahko poskrbi tudi kasneje, seveda v upanju, da mu dotlej ne bo treba v lekarno.

Še dalje
oster
spor
vlada -
dežele

RIM - Za prihodnji torek je bil v Rimu sklican sestanek tako imenovane »konference država - dežele«, toda ni izključeno, da bodo predstavniki italijanskih dežel ta sestanek bojkotirali. Do »razbitja« med osrednjo vlado in decentriranimi telesi je prišlo decembra lani, ko so predsedniki dežel obtožili vlado, da vodi vedno bolj centralistično politiko v škodo krajevnih avtonomij, v znak protesta pa zapustili sestanek, ki je bil tedaj v teku.

Vlada je zdaj sklicala nov sestanek, dežele pa, preden bi sprejele vabilo, zahtevajo točna jamstva, med drugim pa tudi, da bi se sestanka udeležil tudi predsednik vlade Amato. O udeležbi na sestanku so razpravljali včeraj v Rimu predsedniki dežel, ki so sicer imeli na dnevnem redu zamenjavo predsednika lastnega predstavništva. Zamenjava predsednika pa ne bo pomenila tudi spremembe dosedanje linije ostre kontrapozicije z vlado, so zatrdili predstavniki dežel.

NOVICE

Še en nameni
požar v Furlaniji

VIDEM - Ogenj je prejšnjo noč skoraj povsem unčil lokal »Union beer club« v Cervinjanu, last 50-letnega Gianija Pavana, doma iz Trevisa. Požar je bil po vsej verjetnosti namerno podtaknjen, saj so gasilci, ki so morali delati več ur, da so pogasili plamene, na pogorišču nasli prazno ročko za bencin. Po prvih izračunih znasa škoda okoli 200 milijonov lir.

V Pordenonu krožijo
ponarejeni dolarji

PORDENON - Agenti letetecega oddelka so včeraj v Pordenonu aretirali 52-letnega Vincenza Comisa, doma iz Bassana del Grappa, pri katerem so našli 50 ponarejenih ameriških bankovcev v vrednosti 85 tisoč dolarjev. Moskega, ki so mu preiskovalci že več časa bili na sledi, so preteklo noč ustavili, ko je bil za volanom svojega avtomobila. Odpeljali so ga na kvosturo, medtem pa so izvedenci temeljito pregledali vozilo in v spretno zamaskiranem skrivališču našli sveženj ponarejenih dolarjev.

Preiskavo so uvedli še pred časom, ko so nekatere pordenonske banke opozorile policijo na neobičajno velik obtok ponarejene ameriške valute. Po aretaciji Comisa, ki baje noče odgovarjati na vprašanja preiskovalcev, skušajo zdaj ugotoviti, kje je bil ponarejeni denar tiskan.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PR.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715
Fotostavek: ZIT, Trst
Tisk: VITA, Videm
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506
Prodajno naročniška služba
Italija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535725 fax: 0481-532958
Ekonomski propagandna: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI
Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT.
financi in legalni 120.000 LIT. ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo: letna 300.000 LIT plačljiva do 31.1.93.
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT
Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6.-12.1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

JADRANSKI KOLEDAR

1993

s knjižno zbirko

Veliko več kot lep božični dar

130.000 LIR

CENA ZBIRKE SAMO
55.000 LIRJADRANSKI KOLEDAR
ZBORNIK 1993

Življenje na Primorskem in dogajanje v svetu nekdanj in danes: problemi in ustvarjalnost, kronika dogodkov, portreti ustanov in vidnih osebnosti. Stališča, dokumenti, slike, razvedrilno in koristno branje. Zbornik z nadihom morja. Str. 208.

Pavel Medvešček
SKRIVNOST
IN SVETOST KAMNA

Zgodbe o čarnih predmetih in svetih znamenjih na Primorskem so bogato ilustrirane z barvnimi posnetki kapelic, predmetov in krajev, ki se jih še drži stara vera prednikov. Kulturna dediščina in nadvse zanimivo odkrivanje skrivnih moči v našem okolju. 106 fotografij Rafaela Podobnika, str. 198.

Igor Skamperle
SNEG NA ZLATI VEJI

Roman o mladostniškem dozorevanju v tržaškem predmestju Sv. Ivan, v Postojni in Ljubljani. Brstenje ljubezni, predvsem pa dramatičen dialog z gorami, s kamnitimi stenami, zaradi česar je to obenem tudi roman o alpinizmu. Str. 224

NAMIZNI
JADRANSKI
KOLEDAR
1993

Da vsega ne boste nosili v glavi ali na begotnih lističih: praktičen, lepo oblikovan, naš v najširšem pomenu besede.

Stanko Klinar
STO SLOVENSKIH VRHOV

Avtor je v besedi in sliki označil tako gore v Sloveniji, kot tudi vrhove na Koroškem in Primorskem in Italiji, pa tudi daljnja gorstva, ki jih je slovenski človek »obiskal« in osvojil, npr. Himalajo, Ande. Bogat vodnik z dragocenimi popotniki, kulturnozgodovinskimi in naravoslovnimi podatki. Okr. 140 barvnih slik, 272 str.

Naročila sprejemamo:

- v TRSTU — na sedežu ZIT, Ul. Montecchi 6
- v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 635969
- v GORICI — na uredništvu Primorskega dnevnika, Ul. 24. maja 1, tel. 53382
- v Katoliški knjigarni, Trg Vittoria 25, tel. 531407
- v CEDADU — na uredništvu Novega Matajurja, Ul. Ristori 28, tel. 731190
- v SPETRU — v knjigarni Cernetig Francesca, Condominio al Centro ali po telefonu na št. 727536

- po telefonu od 8.30 do 13. ure, tel. 040/7796420
- preko raznašalcev Primorskega dnevnika

ZALOŽNIŠTVO TRZASKEGA TISKA

NOVICE

Danes dopoldne stavka avtobusov

Vodstvo Trzaskega konzorcijskega podjetja za prevoze (ACT) obvešča, da danes med 9. in 13. uro ne more zagotoviti redne avtobusne službe. Sindikati javnih prevoznikov CGIL, CISL in UIL so namreč proglasili za danes 4-urno stavko na vsedržavni ravni, da bi opozorili vlado na nujnost cimprenjske reforme in finančne sanacije krajevnih javnih prevozov. V Trstu bodo zadnji avtobusi pred stavko odpotovali z začetnih postaj ob 9. uri, po stavki pa bodo prvi avtobusi odpotovali z začetnih postaj ob 13. uri.

Zahteva po izvajanju občinskega statuta

Trzaska občinska svetovalka DSL Anamarija Kalc je v imenu svetovalske skupine Demokratične lige naslovila na trzaskega župana Staffierija formalno noto z zahtevo, da vključi v dnevni red prihodnje seje občinskega sveta razpravo o sklepu, ki zadeva ustanovitev svetovalske komisije za izdelavo pravilnika k statutu. Vsa dosedanja prizadevanja, da bi upravo prisilili k spoštovanju določil zakona 142, ki vnaša nova, odprtejša in demokratičnejša pravila v odnose med občinskimi upravitelji in občani, so bila doslej bob ob steno. Zakon namreč točno določa vloge odbora in sveta in v ta namen predvideva ob statutu tudi izdelavo norm za njegovo korektno izvajanje. Ob pomanjkanju pravilnika je trzasko občinsko upravno življenje neke vrste hibrid, kajti občinski svet je prisiljen delovati po novih zakonskih določilih, ne da bi imel na razpolago ustrezne instrumente za njihovo resnično izvajanje. Sam odbor pa v taksnem položaju tudi ne more učinkovito reševati številnih vprašanj, kot je razvidno iz vsakdanje prakse, ko se Staffierjev odbor lovi ob kreganjih in farsah vseh vrst s problemi, ki že leta zamažajo cakovane ustrezne odgovore. Kot so bile v dolge diskusije ob oblikovanju občinskega statuta vključene razne politične in družbene sile Trsta, tako imajo te sile pravico, da zahtevajo izvajanje statuta, pripominja Kalceva in dodaja, da je treba z izdelavo pravilnikov cimprej omogočiti občinskim in rajonskim svetovalcem (kakor tudi vsemu prebivalstvu), da bi jim bilo dejansko omogočeno več prispevati k upravljanju mesta in njegove okolice.

Deželno upravno sodišče podrobno obrazložilo sklep o suspendiranju Fusarolija

Deželno upravno sodišče (TAR) je včeraj objavilo celotni tekst odloka, s katerim je že drugi v manj kot enem mesecu suspendiralo imenovanje Paola Fusarolija za izrednega komisarja Avtonomne ustanove za trzasko pristanišče in tako sprejelo priziv, ki so ga vložili Dino Fonda in Roberto Treu ter Antongiulio Bua za CGIL.

Sodišče je dejansko potrdilo svoje sklepe z dne 18. decembra lani, saj pravi, da se ponovno imenovanje Fusarolija dejansko ni razlikovalo od prvega, do katerega je prišlo 24. septembra lani in ki ga je je TAR razveljavil: zakon namreč prepoveduje, da bi pristaniško ustanovo upravljale osebe, ki so bile v vodstvenih organih, predno je prišlo do komisarske uprave (Fusaroli pa se je temu določilu hotel izogniti tako, da je zadnji trenutek dal ostavko); poleg tega, nadaljujejo sodniki, je neracionalno imenovati za komisarja osebo, ki je prej vodila to pristaniško ustanovo. V odloku je tudi zapisano, da se minister za trgovinsko mornarico očitno ni držal ukaza sodnika, ki pa velja za vse državljane in se zlasti za javne upravitelje. Prav zato, ker obstaja možnost, da je bilo s tem storjeno kaznivno dejanje, je deželno upravno sodišče vse akte poslalo risnkemu glavnemu pravdnstvu. Medtem pa kaže, da se bo minister Tesini (njegov podtajnik je Camber) obrnil na Vsedržavni svet: verjetno noče tvegati novega, tretjega imenovanja, saj bi bilo nedopustno, da bi se znova poživžgal na sklep nekega sodišča.

Danes posvet PSI o urbanističnih problemih trzaskih občin

Trzaska federacija PSI prireja danes na svojem sežu v Ul. Trento 1 v Trstu posvet odprt vsem vpisanim v stranko o urbanističnih problemih trzaskih občin. Na sestanku naj bi določili stališče PSI do variante splošnega občinskega regulacijskega načrta, ki jo pripravlja arh. Portoghesi. Govor bo med drugim o produktivnih conah, o javnih parkirskih v mestu ter o prometnem načrtu. Svoje stališče namerava PSI potem usklajevati z upravnimi zavezniki v trzaskem občinskem odboru.

V teh dneh se je sestala tudi socialistična celica v Državnih zveznicah in razpravljala o potrebi, da bi reorganizirali železniške prevoze tudi v Furlaniji-Juljski krajini.

Nocoj bodo izvolili škofijski pastoralni svet

Nocoj bodo z začetkom ob 20.15 v cerkvi sv. Antona Novega v Trstu volitve škofijskega pastoralnega sveta. Gre za organ, ki ima nalogo, da preučuje in preverja vse, kar ima opravka s škofijskim pastoralnim življenjem. Predseduje mu škof, *de jure* pa so njegovi člani glavni škofovi vikar (msgr. Pier Giorgio Regazzini) in škofovi vikarji (g. Franc Voncina, msgr. Tarcisio Bosso in msgr. Mario Cividin). Danes bodo volili 33 članov laikov iz osmih volilnih okrožij, vsak od katerih obsega po več župnij; 12 članov laikov iz enotnega škofijskega volilnega okrožja; 6 članov iz vrst duhovnikov in diakonov; 3 redovnike in 6 redovnic. Postavimo naj, da ima škof pravico imenovati se dodatne člane po svoji uvidevnosti. Nocoj bodo volili delegati, ki so bili izvoljeni na volitvah prve stopnje pred božicem. Gre za 354 delegatov iz župnij, 243 delegatov cerkvenih združenj, skupin in gibanj, 24 duhovnikov, 12 redovnikov in 24 redovnic. Pred volitvami bodo v cerkvi sv. Antona Novega brali evangelij, škof pa bo podal meditacijo.

MAMILA / DON VATTA NA DOLINSKI SEJI

Pojav narkomanije terja več posluha*Prebivalstvo naj izkaže večje razumevanje*

SANDOR TENCE

V trzaski pokrajini je približno štiri tisoč narkomanov. V letu 1991 jih je le nekaj nad petsto zaprosilo za pomoč javne zdravstvene ustanove, od leta 1990 do danes je pri nas umrlo že trideset uživalcev mamila. Pojav doživlja zaskrbljujoče "kvalitetne skoke", tako da Trst danes ni več le tranzitno mesto za mamila, temveč postaja iz dneva v dan bolj dobičkonosno (in smrtonosno) tržišče.

Duhovnik Mario Vatta je na predsinocni seji dolinskega občinskega sveta prikazal pretresljivo, a žal zelo realistično sliko pojava, ki je se do včeraj zdeal le peščico ljudi, danes pa ima že množične razsežnosti. Samo združenje San Martino al Campo je imelo v preteklem letu skoraj tisoč razgovorov oziroma stikov z narkomani, ki jim skuša pomagati na razne načine (ustanovili so tudi zadrugo, ki trenutno zaposluje 45 ljudi), glavna pot za izhod iz zacarane poti heroina in drugih mamil pa predstavlja skupnost. Majhna clo-

veska enota, ki ti tudi z delom pomaga, da ozdraviš in da se spet normalno vključiš v družbo.

Tako skupnost namerava Don Vatta postaviti na noge tudi na Dolgi kroni (ministrstvo za javna dela mu je obljubilo 380 milijonov lir). Načrtovani objekt, v katerem naj bi se ukvarjali pretežno s kmetijstvom, naj bi gostil največ petnajst ljudi. V to številko so vključeni tudi socialni operaterji, da ne bo nesporazumov - je dejal Vatta - ker so glede števila gostov skupnosti krožile v javnosti napihnjene oziroma popolnoma izmislenje številke.

Vodja skupnosti San Martino al Campo je v Dolini izrazil prepričanje, ali bolje rečeno upanje, da bo s časom tudi krajevno prebivalstvo razumelo pomen tega načrta, ki ga najbrž se premalo pozna. Skupnost ni kar tako ali nalašč izbrala Dolge krone za lokacijo tega objekta, ampak zato, ker ji ta teritorij nudi možnosti, da lahko uresniči ta svoj načrt. Prava demokracija se polno

uresničuje posebno takrat, ko si večina prevzame odgovornost in nalogo, da zaščiti pravice in obstoj manjšine, se posebno, če ta živi na robu družbenih dogajanj. Don Vatta ni pesimist. Če bi bil, bi se že zdavnaj ukvarjal z drugimi zadevami.

Don Vatta med dolinsko občinsko sejo (foto Ferrari)

TISKOVNA KONFERENCA / OB NOVI SUSPENZIJI KOMISARJA FUSAROLIJA

SOS Demokratične stranke levice za trzasko pristanišče*D. Fonda in R. Treu predlagata izredno mobilizacijo*

Trzasko pristanišče se danes nahaja v naravnost dramatičnem stanju. Pesti ga huda finančna kriza, korenito mora spremeniti svojo organizacijo in upravo tudi na osnovi snujoc se nove zakonodaje, urediti mora svoje infrastrukture in opremo - vse to ob poostreni mednarodni, pa tudi vsedržavni konkurenci. DSL zato danes hoče sprožiti pravi SOS za trzasko pristanišče in predlaga, da bi se minister za trgovinsko mornarico Giancarlo Tesini oziroma podtajnik Giulio Camber posvetovala z vsemi krajevnimi gospodarskimi, družbenimi in političnimi silami, preden bi imenovala novega komisarja pristaniške ustanove ali sprejela kakšno drugo pomembnejšo odločitev na tem področju.

Tako sta povedala predstavnika DSL Dino Fonda in Roberto Treu na tiskovni konferenci, ki sta jo priredila včeraj ob prisotnosti strankine pokrajnske tajnice Perle Lusa o problemih trzaskega pristanišča. Slučaj je hotel, da je do srečanja s casnikarji prišlo dan potem, ko je deželno upravno sodišče že drugi suspendiralo imenovanje Paola Fusarolija za izrednega komisarja pristaniške ustanove, in sicer s tem, da je sprejelo priziv, ki sta ga vložila ista Fonda in Treu kot predstavnika sindikata CGIL. Oba sta mnenja, da Fusaroli ne more kot komisar naslediti sebe kot predsednika na celu pristaniške ustanove in sta označila kot »izraz arogance« to, da je minister Tesini (očitno na Camberjev pritisk) potrdil Fusarolija, potem ko ga je

deželno upravno sodišče že enkrat suspendiralo. DSL meni, da za funkcijo komisarja ni primeren niti sodnik Santoro, ki je bil ob prvem Fusarolijevem imenovanju postavljen za pomožnega komisarja, ob drugem pa za svetovalca komisarja.

»To mesto mora prevzeti menedžer s preverjenimi sposobnostmi, saj gre za vodenje izredno zahtevne gospodarske stvarnosti,« sta povedala govornika.

Po oceni DSL se je stanje trzaskega pristanišča pod Fusarolijevimi upravami samo poslabšalo. V tem trenutku ni znano niti, s kolikšnim primankljajem je pristaniška ustanova zaključila leto 1992.

Od leve: Treu, Fonda in Perla Lusa (foto Krizmančič)

ONESNAŽENOST / UVEDLI NAJ BI GA PRIHODNJI TEDEN

Tudi novi sistem zapore mestnega jedra vzbuja pomisleke in razgrete polemike

Včeraj je bilo trzasko mestno središče spet zaprto za promet od 7. do 9. ure ter od 18. ure do 20.30. Gre za ukrep, ki ga je trzaska občinska uprava sprejela, da bi omejila stopnjo onesnaženosti zraka, ki je v preteklih dneh spet prekoracila varnostno mejo. Zapor se je odvijala brez večjih težav, saj se je medtem končala stavka občinskih redarjev. Le-ti so namreč od občinske uprave prejeli zagotovila, da bodo sprejeli njihove zahteve in da bodo med drugim v kratkem opremljeni z zaščitnimi maskami za

sužbo v onesnaženem zraku.

Kot smo že napovedali, pa bodo od prihodnjega tedna dalje te zapore mestnega središča potekale nekoliko drugače. Mestno jedro bo zaprto ob torkih in petkih od 7. do 9. ure ter od 16. do 20. ure, ne glede na trenutno stopnjo onesnaženosti. Za to »novost« se je trzaski občinski odbor odločil, da bi na nek način odgovoril na razširjene kritike, po katerih naj bi bil dosedanj sistem zapor neucinkovit. Resnici na ljubo pa niti po novem ne bo veliko

DOLINA / SKLEPI OBČINSKEGA SVETA

Terapevtski center stvar širše javnosti*Zavzeta, bogata in nadvse civilna razprava*

DAMIANA OŦA

Zamisel terapevtskega centra na Dolgi kroni je zelo pozitivna in hvalevredna, o njeni uresnitvi pa ne more odločiti le manjša krajevna uprava, kot je dolinska občina, zanjo si morajo prizadevati javne uprave in pristojne ustanove na širši, pokrajinski in deželni ravni. S tem stališčem se je predsinocnim - po več kot treh urah razprave - zaključila javna seja dolinskega občinskega sveta.

V skupnem dokumentu,

predloženega načrta ostaja se vedno lokacija kmetijsko-terapevtskega središča. Temu se v prvi vrsti upirajo prebivalci sosednjih vasi, ki so pred meseci v ta namen zbrali tudi več sto podpisov.

Prav gotovo pomeni predsinocna seja važno prelomnico: sklicana je bila namreč na osnovi pismene zahteve ene petine svetovalcev (s podpis »opozicije« KD, zelenih in Slovenske narodne stranke), ki jo dovoljuje občinski statut.

Po uvodnih besedah župana Pecenika (zanikal je kakršnokoli polemiko med upravo in don Vatto, prvi izrazil potrebo po širšem sodelovanju med »pristojnimi«) in izčrpnem poročilu don Maria Vatte (o tem poročamo posebej) so razpravo uvedli podpisniki zahteve po izredni seji Raffaele in Mazzarino (KD), Gombac (Slov. narodna stranka) in Capuzzo (Zelena lista). Svoje dejanje so utemeljili v prvi vrsti z nujnostjo po globlji in treznejši razpravi o problemu, do česar se ni bilo prislo v občinskem svetu, kaj sele na obeh javnih sešankih v Zavljah in pri Domju!

O pomembnosti pravilnega, nepristranskega obveščanja ob tako velikih in zapletenih vprašanjih so se strinjali vsi razpravljalci. Vrsto posegov je odprl Edvin Svab (DSL), ki mu gre tudi glavna zasluga za strokovna

posega Cogliattijeve in Fonde. Dosedanji potek obravnav vprašanja je primerjal »sodobni telenoveli, v kateri se vrstijo negativni, škodljivi, koristni, tudi nevtralni ljudi«. Napovedal je tudi posebno enourno radijsko oddajo, ki bo prihodnjega 3. februarja popoldne na italijanskem deželni radiu. Milan Lovriha (DSL) je izrazil dvome glede predvidene financne samostojnosti terapevtske skupnosti in se zavzel za delitev odgovornosti na več krajevnih uprav. Willy Vörus (SKP) je zagovarjal potrebo po pravilni informaciji o tem vprašanju. Za ali proti se lahko izreče le tehnični urad na osnovi poglodbene analize načrta, je poudaril načelnik DSL Giuseppe Mauro, opozoril pa je na to, da je Dolga krona zaenkrat »edina stvarna možnost za Vattovo pobudo«. Za soudeležbo ostalih občin in boljše obveščanje se je zavzel tudi načelnik PSDI Claudio Kofol. Načelnik SSK Sergij Mahnič pa je opozoril na neposten odnos ustanove EZIT, ki ni spoštovala dogovora, po katerem je pogoj za uporabo kate-regakoli zemljišča v dolinski občini predhodno obveščanje uprave. Svetovalka DSL Geni Kozina je v obcutnem posegu prikazala dvorazno čustvenega in razumskega pristopa do problema, ki ga resnici na ljubo doživlja večina ljudi. Odlična sta bila nato posega obeh strokovnjakov, Cogliattijeve in Pavla Fonde.

SIP / PLAČEVANJE USLUG

Izbirčni avtomati telefonske službe*Vrste in težave pri poravnavi naročnine*

LELJA REHAR SANCIN

Racunalninstvo, informatika, avtomatika, same cudovite iznajdbe, ce delujejo brezhibno. Na zalost to ne velja za avtomate, ki jih je namestil SIP za poravnavo telefonske naročnine. SIP je prepričan, da je z njimi naredil svojim naročnikom veliko uslugo in jim prihranil cakanje pred blagajno, zato so popoldanski uradovni cas ukinili, dopoldne pa lahko opravi svojo dolznost zelo omejeno stevilo naročnikov. Na Oberdankovem trgu je avtomat pred stavbo, a kaj ko malokdaj v redu deluje, tisti, ki je namestem v zgradbi, pa je navadnim smrtnikom na razpolago samo v uradnih urah bla-

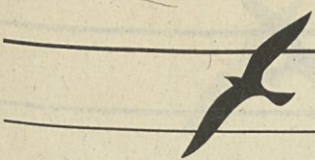
gajne. Drugi tak avtomat je na Aquedottu, a tudi ta ima svoje muhe. Naslednji je v trgovskem centru »Giulia«, cetrti pa na Opčinah. Največkrat se v teh avtomatih kaj zatakne. Kljub posegom oseba in popravilom, se pogosto ze cez nekaj deset minut spet ustavijo. Ljudje, predvsem nepremozni, ki nimajo v bankah svojih tekočih racunov, in jim ze nekaj tisoč lir pomeni izdatek, potrpežljivo cakajo v vrsti ali pa se selijo z Oberdankovega trga na Aquedot ali obratno v upanju, da bodo tu ali tam racun le poravnali. Vecinoma vedo, da je treba pripraviti točno stevilo bankovcev, marsikdo pa ne ve, da avtomat avtomatsko izloči oz. vrne vse tisočake zadnjega tipa. Ce se to primeri, se zacne iskanje starega tisočaka. Vsi v vrsti cakajoci iscejo po denarnicah in zepih, da bi s stariim tisočakom pomagali nesrečnemu lastniku novih. Ce gre vse po sreči, zamenjava uspe ..., toda avtomat ni zadovoljen, izvrze vse s poloznico vred! Zakaj? Ker je medtem potekel za vplacilo določen cas. Operacija je treba ponoviti. Stezavo pridobljen stari tisočak je ze precej izdelan, zato ga avtomat sploh ne sprejme ali pa ga takoj zatem izvrze, in spet sledi med cakajocimi izkanje boljše ohranjenega starega tisočaka.

Malokdo ima sreco, da placa svoj dolg z eno samo operacijo, vrsta pa medtem stoji. Cakajoci se ne vdaajo v usodo niti tak-

rat, ko se na malem ekranu pokaze napis, da je delovanje zacasno prekinjeno, saj je ta zacasnost res lahko samo kratkotrajna, lahko pa se za tisti dan vse ustavi, posebno se, ce se avtomat odloči za stavko in presenečenemu placniku sploh ne vrne vloženega denarja. V tem primeru SIP razresi problem sele naslednje jutro in takrat vrne bankovce, ce jih je v avtomatu prevec. V zadnjih starih dneh so nekateri (placilo zapade danes) cakali pred avtomati skupno tudi po tri ure, da so nazadnje poravnali racun na sodoben način. SIP je pri odklopu telefona placniku v zamudi vsekakor precej bolj ekspeditiven.

Zdaj pa se nasvet tistim, ki imajo s temi avtomati ze vecmesečne izkusnje. Brezplačno in širokogrudno jih delijo tistim redkim nestrpnim, ki v vrsti godrnjajo in zanje se ne velja ugotoviti »podplat je koza cezincez postala«. Takole svetujejo: »Doma vse bankovce skrbno zlikajte, pri tem pa pazite, da jih ne osmodite ali celo prezgete, potem pa se oborožite z dobršno mero potrpežljivosti, in morda se vam operacija posreči ze prvi dan.«

Vse skupaj ni sala, ceprav tako zveni, ampak kruta resnica posebno za največkrat stare, bolne in bolj ali manj onemogle ljudi, ki zaradi placila nekaj deset tisočakov stojijo v vrsti po vec ur. Ali ne meji vse skupaj ze na absurd?!

FESTIVAL ALPE ADRIA CINEMA / V KINODVORANI EXCELSIOR

Drevi bo na sporedu "Babica gre na jug"

V okviru video projekcij tudi prispevka Videoesta

Tretji dan festivala Alpe Adria Cinema bo v malem tudi dan slovenske in hrvaske najnovejše filmske produkcije. V večernem tako imenovanem uradnem programu bodo namreč predvajali kratkega hrvaskega oziroma slovenskega predstavnika: v veliki kinodvorani Excelsior bodo drevi ob 20.30 najprej predvajali dva krajša hrvaska risana filma - Anno Domini Zlatka Pavlinica in Telefon Lize Abramovic - nato pa film Prica iz Hrvatske ('92) Krsta Papića. Slovenskemu filmu je namenjen zadnji časovni rok: ob 22.30 bo na sporedu najprej krajši prispevek Sasa Podgorška Koza je preživela, nato pa komedija Babica gre na jug ('92), ki ga je režiral Vencin Vogue Anzlovar.

Film, ki je po vsebini nekoliko neobičajen za slovensko produkcijo, saj je nenadejano lahkoten, je med dosedanjim predvajanjem v raznih mestih Slovenije doživel velik uspeh pri občinstvu; vsekaror gre za film, ki je vreden ogleda, pa ceprav mogoče ura trzaskoga predvajanja ni najbolj ugodna.

Danasnji popoldanski video program, ki je na sporedu v mali kinodvorani Excelsior, je namenjen italijanski in slovenski produkciji. Zadnja

V Anzlovarjevem filmu nastopa tudi mlada Nataša Matjašec

dva izmed prispevkov, ki so bili uvrščeni v italijanski izbor - projekcija se začne ob 16. uri - je pripravlila trzaska agencija Videoest.

Gre za dva polurna prispevka, ki so jih pri trzaski agenciji pripravili v lanskem letu. Prva je reportaža o vojnih dogodkih v letih '90-91 na področju bivše Jugoslavije: War tape 1990-91 je agencija Videoest pripravila za televizijski dnevnik tretje mreže RAI, režiser oddaje, ki so jo že

večkrat predvajali, je Piero Panizon. Drugi prispevek, ki nosi naslov Gli indemoniati di Clauzetto in ga je režiral Giampaolo Penco, pa razgrinja zgodbo relikvije, ki jo hranijo v cerkvi tega kraja. Po približnem izračunu trajanja drugih projekcij bi morala prispevka Videoesta priti na vrsto približno ob 18. uri.

V okviru projekcij Videorama pa bo ob 21. uri na vrsti več prispevkov iz Slovenije: gre za štiri prispevke različnih dol-

zin in vsebin, ki sta jih pripravili Marina Gržinčič in Aina Smid, in za Rojstvo naroda Francija Slaka.

Z danasnjim dnevom se bo festival, ki ga v prvi vrsti organizira združenje Alpe Adria Cinema z vrsto pokroviteljev in ob sodelovanju vrste institucij, prevesil ze v sklepni del. Jutri popoldne pa je ob številnih projekcijah na programu tudi okrogla miza o filmski produkciji v državah srednje-vzhodne Evrope po letu 1989.

KD IVAN GRBEC
Danes, 15. januarja, ob 20. uri
bo MIRAN KOSUTA predstavil knjigo
BORISA PANGERCA
MAJENCA
Nastopil bo MPZ VALENTIN VODNIK iz Doline
pod vodstvom IGNACIJA OTE

Vabljeni

***ISKRA** Svetla
izpod klavira
prizgala bo
svobode luc
V PRODAJI
vsak petek
V CASOPISNIH
KIOSKIH

KINO

ARISTON - 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Il danno«, r. Louis Malle, i. Jeremy Irons, Juliette Binoche. Preveden mladini pod 14. letom.

0.10 »La storia di Qiu Ju«, r. Zhang Yimou, i. Gang Li.

EXCELSIOR - EXCELSIOR AZZURRA - Od 13. do 17. januarja se bo v dvoranah odvijal Filmski festival Alpe Adria Cinema.

NAZIONALE I - 15.45, 17.50, 20.00, 22.15 »Guardia del corpo«, i. Kevin Costner, Whitney Houston.

NAZIONALE II - 16.00, 18.00, 20.10, 22.15 »L'ultimo dei Mohicani«, i. Daniel Day Lewis.

NAZIONALE III - 16.00, 18.15, 20.15, 22.15 »L'anno del terrore«, i. Sharon Stone.

NAZIONALE IV - 16.40, 18.20, 20.15, 22.15 »Mi gioco la moglie a Las Vegas«, i. James Cane.

GRATTACIELO - 17.00, 19.30, 22.00 »Codice d'onore«, i. Tom Cruise, Jack Nicholson, Demi Moore.

MIGNON - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Puerto Escondido«, r. Gabriele Salvatores, i. D. Abbatantuono, V. Golino.

EDEN - 15.30, 22.10 »Oralmente piena«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00, 18.00, 20.00, 22.10 »La morte ti fa bella«, r. Robert Zemeckis, i. Meryl Streep.

LUMIERE - 17.30, 19.45, 22.00 »Pomodori verdi fritti alla fermata del treno«, i. Kathy Bates, Mary Stuart Master, Mary Louise Parker.

ALCIONE - 16.15, 18.10, 20.00, 22.00 »Un cuore in inverno«, r. Claude Sautet, i. D. Auteuil, E. Beart, A. Dussolier.

RADIO - 15.30, 21.30 »Inferno anal«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, PETEK,
15. januarja 1993
MAVER

Sonce vzide ob 7.42 in zatone ob 16.47. Dolžina dneva 9.05 - Luna vzide ob 20.38 in zatone ob 11.01.

Jutri, SOBOTA,
16. januarja 1993
MARCEL

VREME VČERAJ:
Temperatura zraka 8,4 stopinje, zračni tlak 1021,9 mb ustaljen, veter 10 km na uro severovzhodni, vlaga 94-odstotna, nebo oblačno s slabo vidljivostjo, morje skoraj mirno, temperatura morja 9,2 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Tita Pipolo, Alessio Bullo, Jasmine Ashanti Moro, Letizia Virardi, Silvia Quasimodo, Marco Ordanovich.

UMRLI SO: 14-letna Mirella Antonelli, 90-letna Vittoria Furlan, 57-letna Vittoria Zago, 72-letna Francesca Kremenich, 87-letni Josip Lukac, 94-letna Valeria Percich, 85-letna Maria Maggi, 67-letna Fortunata Belli, 83-letna Anna Peri, 85-letna Amelia Biekar, 84-letna Maria Rupel, 82-letni Carlo Domini, 69-letna Silvana Zuliani.

LEKARNE

Od ponedeljka, 11., donedleje, 17. januarja 1993

Normalen urnik
lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Roma 16 (tel. 364330), Trg Valmaura 11 (tel. 812308), Milje - Lungomare Venezia 3 (tel. 274998).

NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za nujne primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Roma 16, Trg Valmaura 11, Trg Garibaldi 5, Milje - Lungomare Venezia 3.

NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za nujne primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg Garibaldi 5 (tel. 726811).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505

TELEVITA

Urad za informacije KZE

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba ob 20. do 8. ure, tel. 7761, predpriznana od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

TRST

Petek, 15. januarja 1993

7

PRIPREDITVE

TPK SIRENA priredi danes, 15. januarja, ob 20.30 VEČER MED ZVEZDAMI. Predaval bo Andrej Gustin iz Ljubljane s pomočjo diaprozov in, ce bo vreme naklonjeno, tudi teleskopa. Vstop prost! Vabljeni!

PD SLOVENE BORST - ZABREZEC priredi ob praznovanju vaškega patrona sv. Antona KULTURNO PRIREDITEV v nedeljo, 17. januarja, ob 17.30 v Srenjski hiši v Borstu. Nastopajo: MePZ Slovenec - Slavec, Tamburaski ansambel iz Boljunca in dramska skupina DOMOVINA iz Ospa z veseloigro MI SEJEMO. Vabljeni!

SKD Tabor - Prosvetni dom Opine - V nedeljo, 17. t.m., ob 16.30, bo gostovala gledališka skupina KD Kraski dom z Repentabz z dramskim delom Stane Milic-Lazar »Kdo je kriv?« Vabljeni.

STRANKA KOMUNISTICNE PRENOVE občine Dolina vabi članje in simpatizerje na PRAZNIK VCLANJEVANJA, ki bo jutri, 16. januarja, ob 19.30 v dvorani V. Vodnik v Dolini. Program: razvpite partijske zastave sekcije dolinske občine in nastop Pihalnega orkestra Breg.

KD PRIMORSKO vabi na predstavitev knjige SAVRINSKE ZGODBE - drugi del - Marije Franca iz Gracisca v nedeljo, 17. t.m., ob 19. uri v Srenjski hiši v Mackoljah. Avtorico bo predstavil urednik Fontane Danilo Japelj, sodeluje vokalni kvartet Galeb iz Izole.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB IN MLA- DINSKI ODBOR SLOVENSKE PROSVETE vabita ob obletnici mednarodnega priznanja samostojne Slovenije na SLOVENIJA PARTY, ki bo jutri, 16. t.m., v Ul. Donizetti 3. Oblikovali ga bodo predsednica SKK Nataša Zubalčič, vokalno-instrumentalni kvartet Nomos, gledališka skupina SKK, slavnostni govornik pa bo pisatelj Boris Pahor. Sledila bo družabnost ob prigrizku in glasbi. Začetek ob 19.30.

OBVESTILA

SPOROČILO CLANOM TTPZ - Danes, 15. januarja, ob 20. uri bo v Bazovici v Partizanskem domu PRVA VAJA V LETU 1993. Vaja bo za celotni ansambel.

STRANKA KOMUNISTICNE PRENOVE - KROZEK KRAS vabi vse članje in simpatizerje na PRAZNIK VCLANJEVANJA v ponedeljek, 18. januarja, ob 19. uri v Prosvetni dom na Opcinah in v petek, 22. januarja, ob 20. uri v Ljudski dom v Trebach.

V DOMU NA BRDINI na Opcinah bo 17. januarja ob 11. uri predavanje »Kako si v bioenergetiki masazami (shiatsu, reiki) pomagamo pri revmatičnih in drugih obolenjih. Sledijo praktični prikazi, tudi posamezni. Vabljeni.

ŠOLSKE VESTI

UCITELJI COS M. SAMS - DOMJO IN I. T. ZAMEJSKI - RICMANJE obvesčajo, da bo informativni sestanek za predpis v 1. razred danes, 15. januarja, ob 16.15 v prostorih osnovne šole pri Domju. Vabljeni!

MALI OGLASI

V JAMLAH, Zupanciceva 8, je Mario Pahor odprl osmico.

V ZGONIKU 71 je odprl osmico Mario Milic.

OSMICO je odprl Radovan Semec iz Precnika.

DAJEM instrukcije iz matematike in finančne matematike za srednje in visje šole. Tel. na št. 310954 ob večernih urah - Monika.

DIPLOMIRANA prevajalka Mirjam Levstik opravlja strokovne in poslovne prevode v/iz nemščine, italijansčine in slovensčine. Instruira nemščino, italijansčino in slovensčino na vseh stopnjah. Možen individualni ali skupinski pouk. Profesionalen pristop, zajemčen uspeh. Telefon/Fax 0481-522250.

18-LETNI RTV-tehnik, diplomiran na zavodu Jozef Stefan, isce primerne službe. Tel. na št. 281211.

ISCEM delo kot gospodinska pomočnica v Trstu ali okolici, tudi večkrat tedensko. Tel. na št. 003866/81498.

MLADA gospa s prakso v prodaji oblačil sprejme službo, urnik in plača po dogovoru. Tel. na št. 828551 ob uri obedov.

PRODAM preurejeno hiso na Krasu. Tel. v večernih urah na št. 220200.

PRODAMO na Fereticih hiso z vrtom. Tel. na št. 826084 v uradnih urah.

PRODAJAM renault clio 1.4 RT, januar 1991, v odličnem stanju. Tel. na št. (0481) 535019.

PRODAJAM hlevski gnoj (goveji ali konjski) v okolici Gorice, dostava na dom. Tel. (0481) 20521 ob uri obedov.

PRIMORKA, z visjesolsko izobrazbo, zeli spoznati sopotnika, od 40 do 52 let, s srčno kulturo in smislom za življenje v dvoje. Ponudbe pošljite na: Fermo Posta Centrale, Trieste, Patente 100925.

GOSTILNA Gustin v Zgoniku obvesca cenjene goste, da bo zaprta zaradi dopusta se danes, 15. januarja.

PRISPEVKI

V spomin na partizana Marjana Stoko ob 46. obletnici mučeniške smrti v Storjah pri Sezani darujeta sestri Dorka in Ivanka 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim na Proseku.

Ob 26. obletnici smrti očeta Savota darujeta Sida in Vinko 20.000 lir za Dijasko matico.

V spomin na G. Maksa Morelja daruje Malka Kosmina 20.000 lir za Dvojezicno solo v Spletu.

V spomin na Maksa Morelja daruje Mira Suman 30.000 lir za Dijasko matico.

V spomin na Vladimira Pertota darujeta žena in hči 50.000 lir za SKD Barkovlje, 50.000 lir za TPK Sirena in 100.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo.

Nameste cvetja na grob Josipine Zenko vd. Junc daruje Marinka in družina 30.000 lir za SPDT.

Ob 5. obletnici smrti dragega moža in očeta Pepija Bradaca darujeta žena Pavla in sin Pino z družino 100.000 lir za Sklad Mitje Cuka.

Nameste cvetja na grob pok. Vladimira Pertota daruje Ljuna Kriscak 15.000 lir za TPK Sirena in 15.000 lir za SKD Barkovlje.

V spomin na Zofijo Ambrozet, Feliceja Biekarja in Pepija Lukaca daruje Roza Počkar 30.000 lir za KD Ivan Grbec.

V spomin na učiteljo Drago Lupinc daruje Anica Budin 15.000 lir za Sklad Mitje Cuk.

V spomin na pok. Emila Skabarja, Ivanko Krizman in Romana Kavalica darujeta Anica in Albin Skabar 30.000 lir za Skupnost družina Opine.

Nameste cvetja na grob nepozabnega svaka Maksa Morelja darujeta Lala in Stanko Renko 100.000 lir za Dijasko matico.

V spomin na gospo Danilo Gruden darujeta Marinka in David 50.000 lir za SKD Igo Gruden.

V spomin na gospo Olgo Usaj darujeta Marinka in David 50.000 lir za SD Sokol.

Nameste cvetja na grob Olge Caharija Usaj darujeta Mira in Robi 50.000 lir za SD Sokol.

Nameste cvetja na grob Alberta Kante daruje Vera Pertot 30.000 lir za SD Sokol.

Nameste cvetja na grob Jerice Kofol darujeta Nada, Roda in Sonja z družino 30.000 lir za COS Fran Venturini iz Boljunca.

Ob priliki božicnih in novoletnih praznikov daruje drogerija Skabar 50.000 lir za Sklad Mitje Cuk.

V spomin na prijateljico Lojzko Novak darujeta Cecilija in Pepi Rudez 20.000 lir za Sklad Mitje Cuk.

V spomin na Karla Rudeza darujeta stariši 20.000 lir za Sklad Mitje Cuk.

MePZ in KD Primorsko izrekata globoko sozaljje Lauri in družini ob izgubi dragega očeta.

MoPZ Valentin Vodnik izreka Mauriziju Kocijancicu in sorodnikom iskreno sozaljje ob smrti drage Marije Strajn vd. Furlan.

†
Zapustila nas je naša draga

Marija Rupel
vd. Husu

Pogreb bo jutri, 16. januarja, ob 12.15 iz mrtnice glavne bolnišnice v cerkev na Prosek.

Zalostno vest sporočajo hcerki Maria in Carla, vnukinje Andreina, Dolores z Robertom, Carmen z Giancarlo in Nadia z Emilom, pravniki in drugi sorodniki

Prosek, 15. 1. 1993
(Pogrebno podjetje Zimolo)

†

Zapustila nas je naša draga

Kristina Babuder
por. Pettiroso

Pogreb bo jutri, 16. januarja, ob 12.15 iz mrtnice glavne bolnišnice v cerkev v Borst.

Zalostno vest sporočajo moz Danilo, hcerki Suzana in Giorgia z družinama, vnuka Kristjan in Morena ter drugi sorodniki

Borst, 15. 1. 1993

†

Ob izgubi drage Kristine izrekata svojem iskreno sozaljje

družini Zerjal in Cadenaro

†

Zapustila me je moja draga mama

Ivanka Wilhelm
vd. Hrovatin

Pogreb bo danes, 15. januarja, ob 9.30 iz hise zalosti na Opcinah v domo cerkev.

Hci Stanka in sorodstvo

Opine, Senozece, Ybbsitz, 15. 1. 1993

Osnovna organizacija DSL Opine Bani izreka globoko sozaljje Stanki Hrovatin ob smrti ljubljene mame Ivanke

Ob bridki izgubi ljubljene mame Ivanke izrazajo najgloblje sozaljje Stanki Hrovatin

odbor in uslužbenci Društvene prodajalnice Opcinah

JUBILEJ

Devetdeset let Borisa Možine

JOZE KOREN

Raven kot sveca, vitek, prozen v hoji in svez v glavi. Pri devetdesetih letih kot da jih ne bi bilo. Jubilant je prav na danasnji dan Boris Možina, najprej solnik, potem gospodarstvenik in povrh se vnet raziskovalec in zgodovinopisec svoje rodne Vipavske in drugih zanimivih dogajanj iz nase polpreteklosti. V devetdesetih letih aktivnega življenja se seveda odseva pestr, slovenskemu upornemu cloveku največkrat nenaklonjena zgodovina. Kdo bi mogel v priloznostem jubilejnem zapisu vse to navesti? Opravilo, ki bi se ga bilo treba lotiti kje drugje, vsaj bezen sprehod skozi njegovo življenje in delo pa je vendarle potreben, da se vsaj zakolicojijo stvari, ki bodo ostale dragocene tudi za kasnejše raziskovalce nase preteklosti in sedanosti.

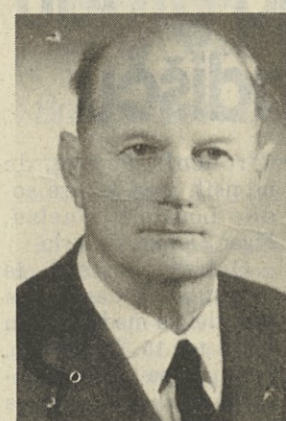
Rojen na vipavskih Brjah pri Ajdovscini 15. januarja 1903 v učiteljski družini kot cetrti od sedmih otrok, je po domaci osnovni soli kar pod očetovim mentorstvom maturiral na slovenskem učiteljsku v Tolminu. Kot dijak je bil leta 1922 med ustanovitelj in prvi predsednik »Dijaskega društva«, ki je izdajalo svoj list, se istega leta pa uprizorilo v Tolminu Govekarjevo igr »Legionarji« ob pomoci profesorjev Andreja Budala, Emila Kalana in Korsičeve. Prvo službo je Boris nastopil leta 1924 v Vrhpolju pri Vipavi, kjer je v sodelovanju z Zorkom Jelincicem in mladim vipavskim pesnikom Dragom Bajcem osnoval prosvetno društvo »Sebastian Krejč«. Po premostitvi leta 1925 na solo v rodni Brjah je vodil domaci mesani pevski zbor in

ustanovil solski mladinski pevski zbor ter vedno na Brjah s prosvetnim društvom uprizoril trodejanko »Sarljiva teta«. Bil je zadnji slovenski učitelj na Brjah, saj so ga fašisti leta 1926 odpustili.

Odšel se je v tedanjo Slovenijo oz. Jugoslavijo in dobil službo učitelja v Mokronogu na Dolenjskem, nato pa v Zvirčah v Suhi krajini. Po enoletnem telednem tečaju Sokola v Mariboru leta 1930 je bil namescen na osnovni soli v Velikih Lascah in po treh letih v Medvodah. Povsod je aktivno deloval tudi izvensolsko kot prosvetar in vaditelj mladine, pa seveda kot njen osvobodilec v naprednem narodnem duhu.

Po dokončanem enoletnem abiturientskem tečaju za industrijo in trgovino v Ljubljani se je nas jubilan posvetil gospodarstvu in se zaposlil pri papirniškem koncernu Veve v obrati v Goricanah in Medvodah, kjer je tudi nadaljeval sokolsko udejstvovanje v skupini levo usmerjenih sokolasev kakrsni so bili Jozef Rus, Lojze Vrhovec, brata Lubeja in dr. Zoran Polic. Tik pred razpadom Jugoslavije leta 1941 je kot tajnik aktivno sodeloval z dr. Dragom Marusičem v odboru Legije Primorcev za osvoboditev Primorja izpod fašizma.

Po kapitulaciji Jugoslavije je bil v začetku maja 1941 med ustanovitelj odbora za osvoboditev Primorja, ki se je 25. maja istega leta aktivno povezal z izvršnim odborom OF Slovenije, v katerem ga je zastopal dr. Drago Marusič. Odbor je deloval po direktivah OF, Možina pa je s svojimi zvezami skr-

Boris Možina

bel za izdajanje številnih regularnih propustnic, da so lahko ljudje iz okupirane Ljubljane odhajali v partizane. Ko pa je tudi sam zapustil Ljubljano se pred padcem Italije, je na osvobodjenem ozemlju v Crnomlju opravil enomesečni gospodarski tečaj in postal poverjenik nacelstva za prehrano pri pokrajinski komisiji PNOO na Primorskem. Tu se je spet srečeval s svojim bratom dr. Dušanom, ki je bil zdravnik v Kosovelovih brigadi in 30. diviziji. Ko so januarja 1945 Nemci in domobranci ujeli takratnega predsednika in tajnika Denarnega zavoda Slovenije za Primorsko Jozeta Struklja-Milosa in Vladimira Zvaba-Nikolaja, so Borisu poverili se denarne posle. V tem svojstvu je v začetku maja 1945 prišel v Trst, bil za krajši čas zaposlen pri Banco d'Italia nato pa poslan v Gorico, kjer je v Trgovskem domu ustanovil podružnico Denarnega zavoda Slovenije, ze nekaj dni nato pa se podružnico zavoda v Tolminu in kmalu se v Ajdovscini. Ker ni bilo izgledov za uzakonitev »Denarnega zavoda Slovenije v Gorici, je v sodelovanju z Ivanom Rijavcem na novo ozivel in postavil trdne temelje Kmečki banki v Gorici in Moncarovi hiši v

Ul. Carducci, pri kateri je bil 18 mesecev podravatelj do povratka v Trst. Tu je v letu 1947 na novo ustanovljenem podjetju Papyrus, katerega je vodil, razvil trgovino z roto papirjem in z njim oskrboval tudi Primorski dnevnik in Corriere di Trieste. Leta 1950 je končno ustanovil zasebno podjetje Tergestrans za mednarodno trgovino s papirjem. Leta 1952 je bil soustanovitelj trgovske družbe »La Casa del cinghiale« e ekskluzivno za uvoz usnja iz Jugoslavije in vodil podjetje kot administrator. Nazadnje je imel se pomembno vlogo pri odkupu družbe »La società Finanziaria per i traffici internazionali« in ji tudi s pomočjo svojih zanesljivih milanskih poslovnih partnerjev pridobil od Zavezniške vojske uprave kot družbi z mesanim italijansko slovenskim kapitalom dovoljenje za redno delovanje s sedežem v Ul. Ceppa 9, ki je delovala v korist slovenskih podjetij vse do otvoritve Trzaskih kreditne banke.

K vsemu temu je treba vsaj omeniti, da je bil Boris Možina se med soustanovitelj »Zadruga nas Kras« in Zadruga »Planinski dom Mangart« v Zabnicah, pa delaven v Slovenskem gospodarskem združenju in Planinskem društvu ter kot odbornik pri Glasbeni matici in da se mu lahko tudi sportno društvo Polet na Opcinah zahvali za pridobitev sedeza.

V začetku sem omenil, da je bil in je seveda se vedno Boris Možina tesno navezan na svojo rodno Vipavsko, na rodne Brje in bližnje kraje. Predvsem njim in ljudem od tam je namenil večino svojega publicističnega delovanja, presenetljivo bogatega zlasti v zadnjih letih.

V številnih casopisnih in revijalnih clankih je s preprosto in cisto slovensko besedo odkril marsikatero manj znano stran o Janezu (po njegovem Ivanu) Svetokriskem v Vipavskem krizu, napisal je zanimiv opis mlinov na Vipavskem, ki so seveda v glavnem tudi ze zgodovinar, pisal je o plemiskih slovenskih pismih, ki jih je objavil prof. Pavle Merku, prav nazadnje pa je osvetlil se vrsto manj znanih ali tudi morda pozabljen

NOVICE

Nove pošiljke avtomobilov za tržiško pristanišče

V trziškem pristanišču se pripravljajo na sprejem novih pošilj avtomobilov in si naadejajo, da bo Tržič postal eno glavnih središč za uvoz iz pretovarjanje avtomobilov iz vzhodnih držav. Lansko jesen so prvič sprejeli večjo pošiljko avtomobilov suzuki maruti, ki jih znana japonska firma proizvaja v Indiji. Prav včeraj so na srečanju v Tržicu dosegli dokončni dogovor z Lada Car Trading in United European Car Carriers za prihod pošiljke 600 avtomobilov lada iz Rusije. V Tržicu bodo predvidoma pripluli z ladjo Autotrader 20. januarja, namenjeni pa bodo ne le italijanskemu, temveč tudi slovenskemu, hrvaškemu, albanskemu, bolgarskemu in romunskemu tržišču. Tej prvi pošiljki bodo sledile še druge iz bivših sovjetskih držav namenjene tržiščem v Srvednji Evropi, že 2. februarja pa pričakujejo ladjo, s katero bo priplulo se 1.100 suzuki marutijev.

Danes triurna stavka osebja avtobusnih podjetij

V okviru vsedrjavne protestne stavke uslužbencev na področju javnih prevozov, bo danes tudi na Goriskem triurna stavka. Sindikalne zveze CGIL, CISL in UIL so sporočile, da bo osebje na avtobusih prekinilo delo od 9. do 12. ure, administrativno osebje in osebje zaposleno v delavnicah, skladiščih in uradih pa bo stavkalo zadnje tri ure vsake izmene. Cilj stavke je od vlade cimpredj doseči ukrepe za preureditev javnih prevozov in za postopno poravnava težkih finančnih bremen v letih akumuliranega primanjkljaja.

V Foljanu uspešno rešili problem razdeljevanja nalepk

Medtem ko se v Gorici nadaljuje razdeljevanje nalepk upokojencem, ki imajo pravico do oprostitve plačila ticketa za zdravlila, pred edinim za to usposobljenim okencem na sedežu KZE, so v Foljanu upokojenci delno rešeni skrbri in zamudnih vrst: nalepke bodo dobili kar na občini. Interesenti bodo od torka, 19. januarja, dalje morali v občinskem anagrafskem uradu predložiti izkaznico o pravici do oprostitve plačila ticketa, nakar jo bodo tri dni kasneje lahko dvignili že z nalepkami.

Jelinčičevi Biseri pod snegom v Katoliški knjigarni

V galeriji Katoliške knjigarne na Travniku bodo danes popoldne predstavili najnovejšo knjigo novinarja, pisateljja in alpinista Dušana Jelinčiča Biseri pod snegom. Knjigo in avtorja bo predstavil dr. Rafko Dolhar, odlomke pa bo bral Livij Valencic. Predstavitve bo ob 17.30.

POKRAJINA / NA DNEVNEM REDU PROGRAMSKI NAČRTI

Malodušje v razpravi o dogovorih z Deželo

Predvidenih pet posegov za skupaj 7, 8 milijarde

VLADO KLEMSE

Resnici na ljubo, med včerajšnjo razpravo v pokrajinskem svetu o programskih dogovorih med Pokrajino in Deželo, ni bilo opaziti navdušenja. Razlog za to je najbrž iskati že v postopku samem. Pokrajinski svet ima namreč v celotni zadevi le obrobno vlogo. V bistvu se le seznani za vsebinovracetov, lahko predstavi svoje predloge in kritike, odločitev pa je v pristojnosti Dezele, oziroma deželnih funkcionarjev.

Kaj v bistvu so programski dogovori? S preprosto besedo, gre za dogovor med Pokrajino, oziroma njenim Predsednikom, in Deželo o izvajanju in predvsem o financiranju javnih del. Tako predvideva deželni zakon st. 10 o decentralizaciji, tako obliko sporazumnega načrtovanja pa predvideva tudi člen st. 94 Statuta Pokrajine. Programski dogovori, oziroma sporazumi niso nikakršna novost. Načrte pripravlja Pokrajina za kar nekaj let, le da je bilo doslej bolj malo urešnicenega. Koliko bo v prihodnje? Nekaj več možnosti kakor v preteklosti je vsekakor. Tudi zaradi tega, ker gre tokrat za razmeroma

omejena finančna sredstva in ker gre v bistvu za financiranje starih zamisli in načrtov. Za pet različnih posegov naj bi Dežela in Pokrajina zagotovili skupaj 7,8 milijarde lir. Največji zaloga bo prenovitev nekdanje bolnišnice Usmiljenih bratov v Ul. Diaz v Gorici (stiri milijarde), poldrugo milijardo lir bodo namenili za urejanje in opremljanje industrijske cone v Vilešu, milijardo lir za sanacijo Birse, 500 milijonov lir za prenavo Attemsove palače in 300 milijonov lir za razne posege na območju Brd.

Mimo splosne ugotovitve o obrobni vlogi pokrajinskega sveta glede možnosti odločanja, je bilo med razpravo največ pomislekov in priporočil glede smotnosti posegov, pa tudi o potrebi, da se nekatere načrte ponovno pregleda in zlasti uskladi z namembnostjo. To velja posebej za prenavo objekta v ulici Diaz, ki naj bi služil za potrebe Videm univerze. Kritike so izrekli predvsem zeleni (Fiorelli), pa tudi Gandini (PRI), medtem ko je socialistični Deust predlagal, da naj bi, v kolikor je mogoče, več sredstev, namenili za urejanje Birse.

Še nejasni izgledi za krizo na občini

Dejanski politično-upravni krizi na gorški občini, ki so jo sprožili razgovori med KD in DSL za morebitno razširitev koalicije in nato uzaljena reakcija socialistov, se ni videti izhodati. Sinoci ste se sestali delegaciji KD in PSI na zahtevo socialističnega občinskega tajnika Gruntarja. Rezultati tega srečanja bodo znani sele danes, slo pa naj bi predvsem za pojasnjevanje stališč. Nujno ga zahtevajo socialisti, ki hočejo vedeti, kaj točno namerava KD. Mestno vodstvo te stranke je podprlo delovanje tajnika Tripanija za morebitno razširitev koalicije, ceprav je to možnost vezalo na pristanek drugih partnerjev.

Kaj pravijo k temu socialisti? Predvsem hočejo opravičilo in pojasnilo KD, kot nam je včeraj napovedal tajnik Gruntar, ki meni, da je stranka relativne večine delovala nekorektno, ko je navezovala stike brez posvetovanja s partnerji. Sele po tej prehodni ugoditvi spora med partnerjema bo možno razpravljati o razšitvi večine.

Glede vstopa DSL v koalicijo se socialisti zaenkrat se nečje izreči, kar je znak nasprotujočih si pogledov v sami stranki. Med pogoji, ki jih KD postavlja za sestavo nove uprave je na primer tudi pomladitev odbora, pri čemer bi najbrž nekateri krajevni predstavniki v PSI izgubili sedanje vplivne položaje. Razumljivo je, da se ta del stranke na vse kriplje protivi sirjenju koalicije in da izpostavlja tista vprašanja (na primer načrt za cradnjo fincar-ske sole), glede katerih so si dosedanja uradna stališča PSI in DSL naravnost nasprotujoča. Vodstvo socialistične stranke bo po današnjem razčiscjevanju s KD sprejemalo svoje sklepe o stanju na občini sele prihodnji teden. Dotlej pa se tudi pod vplivom vsedrjavnih dogajanj ute-gne se marsikaj spremeniti.

GOSPODARSTVO / DRUŽBA SIMEK

Uspešnih deset let v gradbeništvu

Goriška slovensko-italijanska firma se je v tem času uveljavila v širšem prostoru

ALES WALTRITSCH

Takoj po potresu, ki je sredi sedemdesetih let hudo prizadel Furlanijo in slovensko Benecijo, so nekatera slovenska podjetja konkretno pris-kočila na pomoč in po-magala pri odpravi posledic v poskodovanih krajih. Takratno sodelo-vanje med podjetji iz Slo-venije, v glavnem iz Pri-morske, ter domaćini iz Furlanije je bilo povod za nadaljnje sodelovanje.

Poleti 1982. je bilo ustanovljeno podjetje Isontina Calcestruzzi, najprej s sedežem v Ce-dadu, zatem v Gorici, ki se je kmalu preimenoval v Simek (Società italiana materiali edili e (k) calcestruzzi). V Gra-dišču je podjetje imelo svojo tovarniško halo, v kateri so izdelovali zelezobeton-ske konstrukcije. Slo pa je v glavnem za uvoz raznih izdelkov iz jugoslovanskih cemen-tarn v Anhovem in Umagu.

V kasnejših letih so v okviru tega podjetja bila ustanovljena se nekat-er-a, ki so se ukvarjala s specialnimi posli. Ve-li-ko je bilo mednarodne menjave v okviru obme-j-nega sporazuma za pre-tok blaga. Kljub temu, da sedaj teh ugodnosti ni več, se njihov posel dobro razvija, saj so nas-

li drugacne oblike sode-lovanja. V sodelovanju med Simekom in skupi-nama Midolini in ICOP iz Vidma so leta 1990 ustanovili Konzorcij, s katerim nameravajo so-delovati pri gradnji via-dukto-v na bodočih osimskih avtocestah. Z nekaterimi italijan-skimi podjetji so ustano-vili tudi družbo ABK-INT v Sempetru. Upo-s-tevajoč izkusnje in pro-

dornost partnerjev Luci iz Vidma ter Centro Nord iz Verone ter No-vare so v zadnjem casu razširili svoje prodajno tržišče na vso Italijo. Precej pozornosti po-svecajo tudi gradnji to-varniških hal. Na celu vec kot deset let uspeš-nega podjetja je pred-sednik upravnega sveta Milan Vizintin, v njem so clani slovenske in ita-lijanske narodnosti.

Vodja administrativne službe Bruno Gomiscech (desno) izroča priznanje geom. Milanu Skolarisu

SOVODNJE / POMEMBNA SLOVESNOST

Ribiči društva Vipava praznovali 20-letnico

Poleg ribičev na večeru ugledni gostje

Člani ribiškega društva Vipava so predsednoci v Sovodnjah praznovali 20 let delovanja. Pozdravil je predsednik Rudi Petefjan, Vesna Češut pa je podala prikaz 20-letnega delovanja. Navozči so bili predsednik CONI E. Ferigo, predstavnik Ribiške zveze za Go-riško S. Cicuttini in Zavoda za ribolov iz Vidma inž. G. Bulfone, Dr. M. Specchi in dr. E. Piz-zul s Tržaške univerze sta nato govorila o problemu podusti. (Foto Studio Reportage)

ŽENSKÉ / NA POKRAJINI

Dve pobudi za enakopravnost

V pripravi raziskava o zaposlenih ženskah in natečaj za novinarke

Pokrajinska uprava je pred kratkim sprejela dve pobudi, ki bosta bi-stveno primogli k ure-snicjevanju politike enakopravnega nasto-panja žensk. Ustanovili so poseben odbor (Od-bor za enake možnosti) ter razpisali denarno na-grado v znesku milijon lir za casnikarke in pu-blicistke, ki so v lan-skem letu pisale o žen-ski problematiki na po-dročju kulture, gospo-darstva, sporta itd. na naši mejni stvarnosti.

Glede sestave odbora za enake možnosti velja zabeležiti, da mu pred-seduje odbornica Di Da-tova, podpredsednica je Rosamaria Olivo, članice pa so predstavnice sin-dikalnih zvez in pok-rajinskih uslužbenk. Od-

bor si je že zastavil dve nujni nalogi: prirediti bo študijski seminar za pri-pravo pravilnika, raz-mislja pa tudi o raziska-vi, ki naj bi jo opravili med uslužbenkami na Pokrajini in sicer o pri-sotnosti in vlogi žensk v strukturi zaposlenih pri pokrajinski upravi.

Z nagrado v znesku milijon lir - pokrajinski odbor je zadevni sklep že sprejel - nameravajo spodbuditi raziskovalno, novinarsko in publi-cistično delo o specifični problematiki žensk v prisotnosti žensk v tukajšnji (obmejni) stvar-nosti. Ocenjevalni komi-siji bo predsedovala bivša poslanka Tina An-selmi. Podrobnejša poja-snila nudijo na Pokraji-ni.

RAZSTAVE / ZANIMIVA PONUDBA

Vodeni ogledi razstav na gradu in v Gradišču

V obnovljeni deželni galeriji sodobne umetno-sti Luis Spazzapan v Gradišču so nadvse za-dovoljni z odzivom občinstva na razstavo so-dobnih gorških likov-nikov, ki so jo pripravili ob odprtju. V prvih pet-najstih dneh si je nam-rec že več sto obiskoval-cev ogledalo tako Spaz-zapanovo stalno zirkó kot zanimivo razstavo, ki ponuja najbrž prvič v taki zasedbi pregled so-dobnih likovnikov. Na ogled so dela vsaj treh generacij slikarjev, začeni s umetniki kot so Mocchiutti, Altieri, Dollach, Monai, Piazza, Tudor, ki so začeli ust-varjati že v petdesetih letih, do generacije stiri-desetletnikov, kot so Du-go, Palli, Valvassori, de

Gironcoli, Pausig, do mlajših med katere so-dijo Locatelli, Suelzu, Figar, Dollach, Di Iorio.

Ogled razstave je možen vsak dan razen ponedeljka med 10.30 in 12.30 ter 15. in 18. uro, ponujajo pa tudi možno-st skupinskega vodenega ogleda. Taki ogledi so ob cetrtkih in petkih ob 17. uri, po dogovoru pa tudi v drugih dneh in urah do 15. februarja.

Podobno možnost vo-denih ogledov ponujajo tudi za razstavo tez oz-tiskov iz jezuitskega za-voda, ki je do konca fe-bruarja na ogled na gra-du. Tam so skupinski obiski ob cetrtkih in petkih ob 15.30. Za re-zervacije lahko intere-senti telefonirajo na stev. 533926 ali 531798.

KONCERT / NA KOSTANJEVICI NOVI GORICI

Števerjanski pevci na Kapeli

Po nastopu pri maši so si ogledali zanimivosti samostana

V nedeljo se je cerkve-ni pevski zbor iz Ste-verjana odzval povabilu patra Nika Znaklja za so-delovanje pri maši na Kostanjevici nad Novo Gorico, kjer je zbor pel zanimiv božični pro-gram, ki ga je pripra-vil za polnočnico v svoji zupniji. Dve trobenti in dve pozavni sta uvodo-ma zaigrali Te deum, ki ga poznamo kot siglo eu-rovizijskih programov na TV, zatem pa je zadonela pesem Božji nam je rojen sin iz grl mladih ste-verjanskih pevk in pevcev.

Med maso so izvajali

se razne božične pesmi, ki jih je na orglah spremljal mojster Hubert Bergant. Višek je bila Limbacherjeva Turmblä-ser-Messe nach Sätzen alter Meister, ki je napi-sana za mešani zbor in trobila. Po masi so se pevci zvrstili v prezbite-riju, kjer so odpeli se se-st starih božičnih pesmi s spremljavo citer.

Za pevce je sledilo prijetno presenečenje, saj so jim skrbni patri pripravili pojedino, pa-ter Niko, pa jim je na kratko opisal zgodovino znamenitega samostana in grobnic Burbonov.

Marsikdo med pevci sploh ni poznal drago-ce-nih zgodovinskih bise-rov, ki jih hranijo frančiškani na Kapeli. Sledil je ogled grobnic v kripti pod oltarjem ko-stanjeviške cerkve, kot izbrani gostje pa so si Steverjanci lahko ogle-dali tudi bogato samo-stansko knjižnico, ki hrani lepo število srednjeveških rokopisov. Odprta jim je bila tudi soba, v kateri je ohranjen del Bohoričevega roko-pi-sa prve slovenske slovni-ce iz druge polovice 16. stoletja in lastnoročen podpis Marije Terezije.

KINO

GORICA
VITTORIA 20.00-22.00
»Al lupo, al lupo«. Igrajo Carlo Verdone, Francesca Neri in Sergio Rubini.
CORSO 17.15-19.30-22.00 »Codice d'onore«. T. Cruise in J. Nicholson.
VERDI 17.15 -22.00 »Guardia del corpo«.

TRŽIČ
COMUNALE 18.00-22.00 »Orlando«.
EXCELSIOR Danes za-prto. Jutri: 17.00-22.00 »La bella e la bestia«.

PRIREDITVE

PROSVETNO DRUŠ-TVO STANDREZ - DRAM-SKI ODSEK, pripravlja premiero Goldonijeve ko-medije Sluga dveh gospo-dov. Premiera bo jutri, v soboto, 16. januarja 1993, ob 20.30 v zupnijski dvorani v Standrežu, ponovi-tev pa v nedeljo, 17. t.m., ob 17. uri.

V CERKVI V SO-VODNJAH bo v nedeljo, 17. t.m., ob 15. uri kon-cert božičnih pesmi treh zborov. Sodelovali bodo otroški pevski zbor iz Rupe, zbor Bilje-Orehovlje-Miren ter združeni zbor Rupa-Pec in cerkveni pevski zbor Miren. Božično misel bo povedal Marjan Markežic.

OBVESTILA

SPD GORICA - smu-car-ski odsek obvesca, da se v nedeljo, 17. t.m., na-daljuje tečaj smucanja na Nevejskem sedlu. Avto-busa bosta odpeljala ob 6.45 s Korna, ob 7. uri iz Standreza in ob 7. uri iz Sovodenj.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
D' UDINE - Trg sv. Franciska, 4 - tel. 530124.
DEZURNA LEKARNA V TRŽICU
ALLA SALUTE - Ul. C. Cosulich 117 - tel. 711315.

POGREBI

Danesv Gorici: ob 9.30 Jolanda Misson vd. De Gressi iz bolnišnice Jane-za ob Boga v cerkev Srca Jezusovega in na glavno pokopališče, ob 11.00 Carmela Leban vdova Ca-pocceffalo iz splosne bol-nišnice v stolnico in na glavno pokopališče, ob 12.45 Zefferino Scarel iz bolnišnice Janeza ob Boga v Terzo d' Aquileia, ob 13.15 Adolfo Valentinuz iz splosne bolnišnice v Romans, ob 13.15 Aristi-de Marini iz splosne bol-nišnice v Dolenje.

SLOVENSKA KULTURNO GOSPODARSKA ZVEZA

in

ZVEZA SLOVENSКИH KULTURNIH DRUŠTEV

ob sodelovanju kulturnega društva Sovodnje vabita na

POGOVOR O PRIMORSKEM DNEVNIKU

ki bo danes, 15. januarja, ob 20. uri v sovo-denj-skem Kulturnem domu. Prisotna bosta predsednik založniškega upra-v-nega odbora KLAVDIJ PALCIC in glavni ured-nik BOJAN BREZIGAR

Vabljeni!

VRH / BOŽIČNICA PRIKLICALA TUDI MNOGE IZSELJENE VAŠČANE

Srečali so se Vrhovci "iz raznih krajev"

Nastopili so otroci z božičnim prizorčkom in ženski cerkveni pevski zbor

Božicnica, ki so jo pred nedavnim pri-redili v cerkvi na Vrh-u, sodi med naju-spešnejše kulturne prireditve v zadnjem casu v tem kraju. Srečanja so se namrec poleg domacinov udeležili tudi številni v druge kraje izseljeni Vrhovci, ki so se vedno ostali navezani na domač kraj.

Program božicnice je bil dokaj prepro-st zato pa pristen in prirsčen. Domači otroci in osnovnosolski ucenci so se predstavili z božičnim prizorčkom in pozeli navdušen aplavz odraslih. Sledil je nastop cerkvenega ženskega pevskega zbora, ki je pod vodstvom pevovodkinje Marjanke Čevdek izvedel program božic-nih pesmi. Božično srečanje je sklenil blagoslov več kot petdeset navzočih otrok.

Na sliki (foto R. Devetak) najmlajše med nastopajočimi na božičnici so bile stiri deklice iz otroškega vrta.

SEVERNA PRIMORSKA / NAŠ POGOVOR

Idrijsko-cerkljanska regija ni utopija: ona je tukaj!

Janez Podobnik, idrijski župan o občini, regiji in poslanstvu

ROMAN BRIC

Poslanec SLS dr. Janez Podobnik, splosni zdravnik iz Cerknega in župan idrijske občine, ki je bil z 32, 38 odstotki glasov v idrijski občini izvoljen za poslanca v državni zbor slovenskega parlamenta, pravi, da se ni zlahka odločil za profesionalno poslansko funkcijo. K svojim pacijentom se bo še vrnil, pravi dr. Podobnik.

Bo funkcija župana občine Idrija tudi v prihodnje še zanimiva?
- Ker sem opravljal delo idrijskega župana ne profesionalno, imam tudi po novem zakonu o poslancih možnost, da v dobrem dosedanem sodelovanju s celotnim vodstvom občine vidim realno možnost, da nadaljujem zupanovanje do prihodnje pomladi, ko bodo občinske volitve. Nasploh je upravičena bojazen, da se bodo nadaljevali procesi centralizacije, ki bodo osiromašili dosedanje uspešno delovanje občin do te mere, da bo bistveno prizadeta kvaliteta življenja samih občanov. Tudi zato z veliko previdnostjo spremljam uvajanje nove miselnosti "lokalne samouprave in drobitve sedanjih

občin", ki sicer obljublja marsikaj, praksa pa bo lahko povsem drugačna. **Ste zagovornik uveljavitve bodoče idrijsko-cerkljanske regije in v prid temu govorijo številni argumenti, pa tudi protargumenti. Kako se vam v sedanjih perspektivah kažejo realne možnosti za uresničitev te težnje. Kako v tej perspektivi ocenjujete morebitne povezave s tolminsko občino?**

- Pripadnost temu prostoru je resnična. To občani cutijo. Predstavlja jim vrednoto, ki jo kakršnekolik delitve na manjše občine ne smejo uničiti. Veliko argumentov za naso odločitev o uveljavitvi idrijsko-cerkljanske regije je znanih (od geografskih, zgodovinskih, kulturnih, do gospodarskih, psiholoških, socialnih in seveda političnih). Bistveno je ta, da se ohrani identiteta tega prostora. Udeležanje vidim v tem, da bodo vse politične stranke, ki delujejo v idrijski občini, to odločitev se naprej podpirale; toda tudi ob podpori uspešnih izvoznih podjetij, drugih institucij in samih občanov. Pricakujemo, da bo naša odločitev podprta z dodelitvijo upravnega okraja s sedežem v Idriji. S tol-

minsko občino, dokaj dobro sodelujemo, čeprav nismo izkoristili vseh možnosti. Povezujejo nas predvsem nemodernizirane cestne povezave, kjer izstopa Keltika in problemi podeželja. Tu je Tolminska mnogo na slabšem, saj se njeni demografsko ogroženi predelji se naprej praznijo, v idrijski občini pa so ti procesi dokaj uspešno zaustavljeni.

Z izvolitvijo za poslanca v državni zbor slovenskega parlamenta ste, vsaj za nekaj časa odložili zdravniško delo. Kot ne-profesionalni župan občine Idrija in tudi sicer aktiven predstavnik SLS ste doslej nekako le usklajevali politično dejavnost s poklicnimi obveznostmi zdravnika splošne prakse v Cerknem. V sedanjih funkciji pa je to, seveda, nezdružljivo. Je bila ta odločitev težka?

- Z velikim veseljem sem opravljal delo "družinskega" zdravnika na Cerkljanskem. Prav posebno so se mi približali ljudje s hribovitih predelov, ki živijo bolj pristno in nekako izvirno. Se vedno upam, da mi bo uspelo objaviti nekakšne dnevniške zapise iz stevalnih srečanj s temi ljudmi. Sedaj ko so mi volilci izkazali veliko zaupanje

Dr. Janez Podobnik (Foto: R. Bric)

sem za nekaj časa obesil zdravniško haljo na klin - caprav sem odločen, da se po preteku poslanskega mandata vrnem nazaj k svojim hvaležnim pacientom, bom kot poslanec s posebno pozornostjo sledil problematiko zdravstva. Nova zdravstvena zakonodaja, ki je z prehodom na zavarovalniški sistem v temeljih spremenila dosedanje načine financiranja zdravstvenih storitev pomeni veliko novost tudi za bolnike in pravzaprav za vse

nas. Prav tako bom ob vsaki priložnosti, sam ali v navezi z Slovensko ljudsko stranko izpostavljajo položaj slovenskega podeželja. Brez vitalnega, razvojnega, cloveško in duhovno zivega slovenskega podeželja je tudi prihodnost slovenstva in slovenske države močno vprašljiva. V politiki sem namreč vstopil zato, da bi s svojimi sposobnostmi in vso energijo služil ljudem. To ni fraza. Ta odločitev je moralna in etična.

IL. BISTRICA

Vsaka občina po svoje

DRAGICA PROSEN

V začetku tega tedna so stekli postopki za prodajo vojaških stanovanj, prevzetih od organov in organizacij bivše SFRJ in JLA. V Ilirski Bistrici in Podgradu je 199 stanovanj, od katerih jih je 53 nezasedenih. Po odredbi Ministrstva za obrambo se bodo prodajala stanovanja, katerih imetniki stanovanjske pravice imajo odločbo o dodelitvi stanovanja, ki jim jo je izdala do 6. januarja 1991 JLA ter tisti, ki so po tem datumu sklenili pogodbo ali dobili odločbo pri slovenskem obrambnem ministrstvu.

Le-to te dni izdeluje natančen seznam tistih, ki bodo imeli pravico do odkupa vojaškega stanovanja v Ilirski Bistrici, seznam pa bo znan danes (petek, 15. januarja 1993).

V vojaških stanovanjih sedaj živijo vojaški upokojenci, družine oficirjev, ki so z armado odšli iz Slovenije, tistih, ki so iz JLA izstopili in delavci v Teritorialni obrambi. Nakup stanovanja bo odvisen od določenih pogojev. Stanovanja na primer ne bodo mogli odkupiti niti ozi družinski člani imetnika stanovanjske pravice, ki nima priznanega slovenskega državljanstva.

TOLMIN

Nekdo le mora skrbeti za kraj

MIRAN MIHELIC

»Odkar je pred dvema letoma potekel svetu tolminske krajevne skupnosti mandat, se v njej kopici vse več nerešenih zadev«, je pojasnil njen nekdanji predsednik Ciril Ursic in menil, da praktično ne deluje več. Nekdanji svet KS se je pred kratkim oklical za iniciativni odbor za ustanovitev novega sveta, je pa neuradno tudi nekakšen posvetovalni organ, ki je že predvidel za sodobnejšo vsebino dejavnosti KS. Tolminska krajevna skupnost ne predstavlja le mesta Tolmina, ampak tudi se nekaj najbližjih, manjših vasi, kar ji daje dokaj razgibano vsebino. Verjetno bodo o tem v kratkem pripravili okroglo mizo, na katero bodo povabili kompetentne strokovnjake.

Novo KS si bivši predsednik predstavlja kot nadstrankarsko posvetovalno telo, ki bi zastopalo interese ljudi, ne pa kot politično oblast. V tem primeru naj bi bil v njej zaposlen profesionalni, ki bi poskrbel, da bi se potrebna dela tekla. Občinski programi naj bi sli tako pred odobritvijo najprej skozi javno sito.

NOVICE

V folklorni skupini aktiven pevski zbor

SEZANA - V lanskem letu je Folklorna skupina s Krasa uprizorila veseloigro Osmica v režiji Janeza Mejaca in z njo gostovala po raznih slovenskih krajih ter med našimi rojaki v Avstriji in Italiji. V društvu, ki ga vodi predsednik Vido Sorta, je aktiven pevski zbor pod vodstvom Herte Sorta, ki je ravno tako nastopal na vrsti pomembnih kulturnih prireditvah. Na nedavnem obcnem zboru društva so ocenili lanske leto delo kot uspešno ob tem pa poudarili, da morajo več skrbi nameniti lastnemu izobraževanju. Problem namreč predstavljajo učitelji, ki se sedaj morajo voziti na Kras z obale in Ljubljane. K plesu in pesmi bi radi pritegnili večje število mladih, zato vabijo vse, ki se zanimajo za delo v folklorni skupini in pevskem zboru, da se jim pridružijo. Tudi letos računajo, da bodo z igro Osmica gostovali v Mariboru, v Italiji in Stuttgartu. Lotili pa se bodo tudi novih spletoev plesov. (OKS)

Razumi, pomiri se in čakaj

KOVARID - Razumi, pomiri se in čakaj, bi lahko rekli zaposleni in čakajoči na delo v kobariskem TIK-u. Po mnenju direktorja Julijana Makuca se bo za večino delavcev le dalo resiti delovna mesta, saj pripravljajo za to dva nova programa. Potem, ko sta razvojni sklad in Agencija za prestrukturiranje gospodarstva, kar 150 delavcev poslala v negotovosti status tehnoloških presežkov, pa se zdaj v podjetju trudijo, da bi število tistih, ki bi ostali brezposelni, spravili na minimum. Prav te dni se pogovarjajo z dvema tujima partnerjema o ustanovitvi dveh firm. Po enem programu bi izdelovali orodja za obdelavo karbidnih trdin. Ta program je dokaj zahteven, toda njim za to ne manjka dobrih kadrov iz sedanje orodjarne v centru Kobarida. Računajo da bi s tem obdržali okoli 30 delovnih mest. Tudi v Breginju bo možno v okviru programov nove proizvodnje zaposliti dodatnih 25 delavcev. Okoli 50 ljudi ima možnost uveljaviti invalidsko upokožitev, nekaj jih bodo upokožili z odkupom let nekaj jih upa na delo v Italiji in zasebni dejavnosti.

To je upanje in kruta realnost obenem, kot za koga, toda tudi za to se zdaj na moč trudijo in bo velika tragedija če jim ne uspe. (MM)

Fotografi - amaterji se predstavljajo

CERKNO - Clani foto sekcije kulturnega društva Cerkno, se bodo v novih prostorih Društva upokojencev v Cerknem v četrtek, 14. januarja predstavili z 29 fotografskimi deli, ki jih razstavlja 10 avtorjev. To je prva predstavitev amaterskih fotografov cerkljanskega kulturnega društva, ki jo je financno podprla ZKO Idrija, ob pomoči Društva upokojencev, ki je odstopilo svoje prostore in idrijskega mestnega muzeja. Dela fotografov - amaterjev je ocenil tudi mojster fotografije, cerkljanski rojak, Rafael Podobnik. (RB)

Mleko si Ajdovci lahko natočijo tudi sami

AJDOVSCINA - Podjetje Agroind Vipava je na Ajdovski pokriti tržnici odprlo novo specializirano trgovino. Ta skorajda mini diskont je bistveno prepiril prehrabeno ponudbo v obcnem središču. Na razpolago bo celoten proizvodni program podjetja, od vina do mleka, predvsem sira in drugih mlečnih izdelkov. Posebna atrakcija je sveže mleko, ki si ga vsak kupec lahko natoči sam v steklenico. Takšno mleko ima za 10 odstotkov nižjo ceno, zato je zanimanje za novost precejšnje. Doslej so ga kupci imeli na razpolago le v večjem diskontu podjetja v Vipavi. Radovedni Ajdovci, ki sicer pogosto nakupujejo na tržnici, so se z zadovoljstvom odzvali povabilu predstavnikov podjetja na degustacijo. In koliko jih je bilo glede na uro odprtja, pa kako teknejo jogurti in kizarcetek ali več. (AL)

Kulturni dogodek v dveh koprskih galerijah

KOPER - Drevi ob 20. uri bodo v koprskih galerijah Loza in Meduza odprli razstavo del akademskega kiparja Matjaža Pociavskaja, ki ob Vodopivcu, Brdarju, Begiču in Sambolčevi predstavlja kakovostni vrh v oblikovanju skulpture zadnjih petnajstih let v slovenskem likovnem prostoru, pa tudi širše. Prav ta generacija se enakovredno vključuje v razvoj sodobnega evropskega kiparstva, kar so potrdili tudi tuji strokovnjaki. V nasprotju s skulpturo kot "cutnim inkarnatom", ki se je uveljavila pri nas v osmem desetletju, je Pociavskova skulptura zasnovana kot "izolirani objekt", kot materializacija ideje, kot mentalni, racionalistični princip, kjer je pomembna le simbolna forma, ne pa površina, se pravi cutnost in zaznavnost. Predstavljena dela, ki so nastala v Parizu, kjer avtor zadnja leta ustvarjalno živi, si bodo do konca januarja lahko ogledali samo v Kopru, potem potujejo nazaj v Pariz in v slovensko galerijo v Madridu. (AM)

Tretji dan gladovne stavke Jožeta Jurca

POSTOTNA - Gladovna stavka v podjetju Postojnska jama, ki jo je v torek, 12. januarja, začel Joze Jurca, predsednik nadzornega odbora sindikata Neodvisnost zaradi kršenja reda v podjetju, se vedno traja. Stavkajoči zahteva, da Peter Stefin, sedanji v.d. direktorja, preda posle odvetniku Milanu Tavcarju in s tem omogoči izvršitev sklepa, ki ga je 14. decembra lani sprejel DS. Zahteva tudi, da podjetje zapustita dva suspendirana vodilna delavca, ki jima je isti DS izglasoval suspenz. Delavski svet, ki je omenjene odločitve sprejel, je zbor delavcev na predzadnji dan starega leta odposklical in 12. januarja letos vanj izvolil nove člane. Po Jurčevih besedah je odposklic potekal nelegitimno, zato se njegove zahteve po pravnem redu nanašajo tudi na to. Novi sedemčlanski DS, ki ga je v torek volilo 46 od 71 članov, je na včerajšnji seji (prvi) razpravljalo o nastalih razmerah v podjetju, vendar bistvenih odločitev v zvezi s stanjem na njej ni sprejel. (MG)

NOVA GORICA / LJUBITELJSTVO

Koncert Goriške pihalne godbe nam ponuja v razmislek dilemo o amaterizmu

ALENKA SAKSIDA

Nepoučeni namreč v en kos mečejo ljubiteljsko in profesionalno umetnost. Zlasti ko gre za denar. Pričujoči zapis naj pomaga odpreti oči in jih resiti zablude, da bodo v bodoče bolje znali ločevati med enim in drugim.

Ze nekaj zadnjih sezon se ob izteku leta v predprazničnem času svojemu zvestemu občinstvu predstavlja Goriški pihalni orkester pod vodstvom dirigenta Ladislava Laska. Tudi tokrat je ansambel pripravil svoj celovečerni koncert, ki ga je v prazničnem ambientu velike dvorane Kultur-nega doma v Novi Gorici namenil tudi obeležitvi 26. decembra, Dneva samostojnosti Republike Slovenije.

Izbranim in tehtnim besedam Boruta Sukljeta je sledil raznovrsten in zanimivo sestavljen koncertni spored, v katerem sta poleg izvrstnih solistov instrumentalistov - klarinetista Aljose Deferija in trobentarja Milosa Rijavca - sodelovala tudi elitna solista, sopranistka Dragica Cerne in tenorist Rajko Koritnik.

Koncertni spored je obsegal odlomke iz nekaterih popularnih del simfonice in operne glasbe, poslušali smo priredbe slovenskih ljudskih pesmi, skladbe lahkotnejšega zanra, do skladbe napisane prav za travstven glasbeni sestav. Posebej velja omeniti, da so vse priredbe za pihalni orkester v glavnem delo dirigenta Ladislava

Leska, ki je v koncertnem sporedu predstavil tudi svojo kompozicijo Inter-mezzo, napisano za pihalni orkester in klarinet solo v nekoliko sodobnejši glasbeni govorici.

Številno občinstvo je odzivno in toplo sprejelo praznični koncertni spored, v katerem ni manjkalo tudi pravih doživetij, kot je bila naprimer muzikalno prepričljiva izvedba Gounodove skladbe Ave Marija ali pristne sproščenosti ansambla, kot smo jo zaslišeli v nahajali svetovno znana Lipiska jama, v kateri so sezanski jamarji preživeli najdaljšo noč, in tudi Konjska jama, katere vhod je zasut s smetmi. Sezanski jamarji so pred kratkim odkrili se en

Zatorej vsem članom in vodstvu Goriškega pihalnega orkestra res iskrene čestitke za prikaz vloženega dela in najlepše želje za delo ansambla v prihodnje.

LIPICA / VAROVANJE OKOLJA

Svetovno znani kraj - bo to naša sramota?

Brezbrizen odnos do narave ne pelje daleč

OLGA KNEZ STOJKOVIC

Lipica, zelena oaza sredi Krasa, je svetu poznana z več kot 400-letno tradicijo vzreje čistokrvnih konj Lipicancev. Danes lahko recemo, da si sama sebi kopije grob. Onesnažena okolica temu turističnemu kraju ni v ponos. Kdo jo bo le obiskoval, če ne bo nicesar naredila na področju varovanja okolja? Ravno te dni je kraska burja, ki je pihala z vsoto močjo, raznašala smeti na vse strani in s tem povzročila se večjo onesnaženost.

V bližini Lipice se nahaja svetovno znana Lipiska jama, v kateri so sezanski jamarji preživeli najdaljšo noč, in tudi Konjska jama, katere vhod je zasut s smetmi. Sezanski jamarji so pred kratkim odkrili se en

vhod v Konjsko jamo. V eni izmed kraških vrtac, ki so nastale umetno pri kopanju zemlje, ki so jo nasuli na igrišca za golf, so ga našli in bi bil nadvse primeren za turistični vstop v jamo, toda... V tej jami bi lahko s majhnimi stroški uredili vhod in s tem bi postala primerna tudi za turistične obiske. Tako bi bila tudi ponudba Lipice bogatejša. Danes jamarji ne morejo več vanjo, ker je vhod zasut s smetmi.

Povedati je treba da so trzaski jamarji v Bazovici na italijanski strani v bližini državne meje odkrili 4, 5 km dolgo in 340 m globoko jamo. Na koncu pa so prišli do vodnega toka, ki se nahaja že na slovenski strani meje.

Kras zavzema 44 odstotkov slovenskega ozemlja in večina vodnih virov in zajetij je ravno na kraskem svetu. Apnenec je zelo točna kamenina i voda zelo hitro pronica skozi spranje v podzemlje. In onesnaženo površje s smetmi, med katerimi najdemo tudi kemikalije, ki jih uporabljajo pri vzdrževanju zelenic za golf, je tudi eden od vzrokov za zastrupljanje vodnih virov.

Narava je potrebovala dolga tisočletja, da je ustvarila čudovite lepote, ki nam morajo biti v ponos in si jih lahko ogledujemo. Clovek pa jih s svojim hudo brezbriznim obnašanjem uničuje v zelo kratkem času.

Lipico si vedno predstavljamo kot oazo miru, čistosti in lepote (Foto TRIO)

N. GORICA / UNZ POJASNJUJE

Vsak pretep ob meji še nima političnega ali nacionalističnega predznaka

VALTER PREGELJ

Na novogoriški UNZ so včeraj predstavili ugotovitve v zvezi s pisanjem italijanskih časopisov o dogodku pred diskoteko "Sova" v Vrtojbi, ko naj bi v noči z 19. na 20. december lani petnajstera slovenskih "obritih glav" (skinheadsov) brez razloga pretepla italijanska mladelnica in to pred očmi policije. Kakor je povedal nacelnik Stane Bacar je "nemogoče, da bi policija ne ukeprala", poleg tega pa so ob pomoči italijanskih kolegov dobili izjavi pretepenih, ki se bistveno razlikujeta od tistih italijanskih novinarjev, saj naj bi imela dva napadalca kar precej dolge lasce. Po uradni verziji novogoriške policije je prišlo med četverico domacinov in italijanskima mladencema do prepira in medsebojnih groženj, o cemer je vodja lokala obvestila redarja, ki je vrocekrvneze

napotil ven, kjer so se potem stekli. V pretepu sta Italijana utrpela poskodbe, vendar pomoč zdravniškega poiskala sele po dveh dneh, je pojasnil nacelnik policije Jaka Ceferin in dodal, da "ni nihce zahteval posredovanja policije." Nase krsitelje (od 20 do 25 let) so identificirali in jih predali sodniku za prekrške. Po izjavah ovidcev so bili vsi udeleženci pod vplivom alkohola.

Podoben dogodek se je zgodil 2. januarja v novogoriški diskoteki "Rainbow", ko je prišlo do izzivanja in kasneje tudi do pretepa med tremi domacinji in dvema Italijanoma. Vmes je posegel redar in Italijana odpeljal do mejnega prehoda Rozna dolina. Tudi v tem primeru je slo za vinjenost, policija pa ni bila poklicana na posredovanje.

Medosedska srečanja "agresivne vrste" so postala v naših diskotekah in pred njimi kar uporabna snov za burjenje nacionalističnih strasti na obeh straneh meje. Naj gre za gledanje cez rob kozarca ali za privolitev lepega dekleta, mladenci so danes se kako občutljivi, ko postane jezik razlog za politično, idejno in statusno identifikacijo. Razumljivo, da pretepi sodijo bolj v razkazovanje fizične moči kot pa v uveljavljanje zgodovinsko-ideoloških nacei, toda v tem občutljivem času "osimskega vakuuma" kaj lahko pripomorejo k takšni ali drugačni nestrpnosti in neformalnim pritiskom na oblasti. Se posebej, ce so medijsko potencirani! Seveda si tega tako ljudje ob državnih mejah kot politiki iz central najmanj želijo, ko se zavzemajo za strpen dialog in razumno razciscevanje problemov. Konec koncev so pesti in psovke del civilizacijske kozmetike, ki jo uporabljajo slabici.

NOVICE

Zavod ERSA prireja študijski izlet za oljkarje v Pescaro in San Marino

Deželni zavod za razvoj kmetijstva (ERSA) organizira tudi letos študijski izlet na območje oljčnih nasadov. Udeležence bo tokrat popeljal v Eksperimentalni inštitut za oljkarstvo v mesto S. Angelo pri Pescari in nato v republiko San Marino, kjer si bodo ogledali oljčne nasade in obiskali tamkajšnje oljarno, ki obstaja že od daljnega leta 1600.

Cena izleta je okrog 200 tisoč lir (doplačilo za enoposteljno in dvoposteljno sobo znasa 30.000 lir) in vključuje prenočevanje, prehrano in potovanje z avtobusom. Izlet bos od 21. do 23. januarja. Odhod avtobusa iz Trsta je predvide ob 5.45 izpred pomola pri glavni ribarnici.

Zadruga morajo poskrbeti za »protimafijska potrdila« za svoje upravitelje in ravantelje

Zadruga in njihovi konzorciji, ki so vpisani v Deželni seznam zadrug morajo Deželnemu ravnateljstvu za delo, združništvo in obrt Furlanije-Juljske krajine - v smislu 10. člena zakona št. 575 z dne 31. maja 1965 - za vse svoje upravitelje, efektivne in nadomestne revizorje in direktorje do 22. februarja letos poslati tako imenovano »protimafijsko potrdilo«. Zadruga, ki tega potrdila iz kakršnih koli razlogov ne bodo predložile do predvidenega roka, bodo za sankcijo crtane iz Deželnega seznama zadrug. S tem pa bodo izgubile vse davčne in druge olajšave.

Kvota mleka so bile mišljene v stotih in ne v tonah

V pogovor z vodjem strokovne službe Kmečke zveze agronomom Mariom Gregoricem o kvotah mleka, ki jih je Italiji določila Evropska gospodarska skupnost, se je vrnila napaka, ki so jo pozorni bralci gotovo že sami opazili. Kjer je bilo zapisano, da je Evropska gospodarska skupnost Italiji dodelila »povisek kvote mleka za 10 odstotkov, kar pomeni 9 milijonov ton«, bi moralo pravilno pisati 9 milijonov stotov.

To pa seveda tudi pomeni, da Italiji ne primanjkuje »še najmanj 10 do 15 milijonov ton«, kot je bilo zapisano, temveč od 10 do 15 milijonov stotov oziroma od 1 do 1,5 tone.

KMETIJSTVO / PODATKI IZ ŠTUDIJE ZAVODA ERS

Vidne spremembe v proizvodni usmeritvi

V 20 letih za 45 tisoč ha manj pašnikov in travnikov

Pretekli mesec smo v okviru kmetijske problematike obravnavali naloge kmetijskih dejavnosti v deželi Furlaniji-Juljski krajini, in sicer na podlagi podatkov iz študije zavoda ERS, ki jo je pripravil profesor agronomije na videmski univerzi dr. Mario Gregori in ki se nanašajo na razdobje 1970-1990. Govor je bil o upadanju števila kmetijskih posestev kakor tudi celotne in obdelane kmetijske površine. Tokrat se bomo, prav tako crpajoč iz že omenjene študije, zaustavili pri spremembah v proizvodnih usmeritvah, ki tudi kažejo v bistvu negativne tendence in ki so posledice nazadovanja kmetij in površin.

Obseg travnikov in pašnikov se je na obdelovalnih površinah od 31,52 odstotka v letu 1970 do leta 1990 skrčil na 20,2 odstotka celotnih obdelovanih površin, kar pomeni izgubo več kot 45.000 hektarov. Leta 1990 je bilo travnikov in pašnikov v deželi le še 51.946 hektarov. Tolikšno skrcenje je treba pripisati dvema dejavnikoma: obcutnemu skrčenju kmetijskih dejavnosti v goratih in obrobni predelih, kjer so bili travniki in pašniki v preteklosti zelo razširjeni zaradi močne

zvinoreje, v nizinskih predelih pa zamenjavi proizvodnje sena z drugimi kulturami, ki bolj ustrezajo organizacijskim pogojem. Ta zamenjava se kaže tudi v dinamiki posejanih površin, ki za obravnavano razdobje predstavljajo edino pozitivno postavko, saj so se te površine od 178.447 hektarov leta 1970 povečale na 182.157 hektarov v letu 1990.

Tudi pri setvenih površinah je opaziti ciklične spremembe. Z žitom posejane površine so se zacele krčile že v prvih sedemdesetih letih, kar se je nadaljevalo vse do zdaj. Leta 1970 je bilo z žitom posejanih 27.894 hektarov, deset let pozneje 10.709, leta 1990 pa samo še 6.246 hektarov. Nasprotno pa se je

povečal obseg s koruzo zasejanih površin, in sicer od 61.503 ha v letu 1970 na 115.167 ha v letu 1982 ali za 26,96 odstotkov obdelanih površin, nakar se je do leta 1990 ponovno skrčil na 64.602 ha. Tretjo kulturo po razširjenosti površin predstavlja soja, ki je v prvih osemdesetih letih začela izpodrivati koruzo. To industrijsko kulturo so v deželi leta 1982 pridelovali na 474 hektarih, leta 1990 pa na kar 60.851 hektarih. Nihanje med koruzo in sojo je bilo v največji meri odvisno od ravni intervencijskih cen in od kmetijskih letin v drugih evropskih državah.

Na splošno je mogoče reči, da se je v zadnjih dvajsetih letih tradicionalna kmetijska dejavnost na področju žitaric in zvinoreje, ki je slonela na rotaciji žitarice-dezelja (medica) -koruza, prevesila v korist koruze oziroma alterniranja koruze in soje.

Ta proces pa očitno ne zadeva pomembnejše lesotvornih kultur. Vinogradniške površine so se od okrog 21.000 hektarov v letu 1970 do začeta leta 1990 zmanjšale na okrog 18.500 hektarov, pri tem pa je znatno, da se je povečal obseg vinogradov za proizvodnjo vin z zaščitnim poreklom, torej visoko kakovostnih vin, saj je bilo leta 1990 tej proizvodnji namenjeno kar 11.330 hektarov.

Podobno je tudi z drugimi plemenitimi kulturami. Tako se je površina sadovnjakov od 3.037 hektarov v letu 1970 skrčila na 2.458 hektarov v letu 1982 in se nato leta 1990 spet povečala na 2.723 hektarov. Povrtninske površine, ki so se v sedemdesetih letih povečale od 941 na 1.777 hektarov, so se v osemdesetih letih skrčile in se nato v letu 1990 ustalile pri 1.087 hektarih. V zamenjavo pa so se obcutno zmanjšale površine za pridelovanje krompirja, in sicer od 2.011 hektarov, kolikor so znašale leta 1970 na 499 hektarov v letu 1990.

V vodstvu ustanove EZIT trije Slovenci

V novem upravnem svetu Ustanove za trzasko industrijsko cono (EZIT), ki ga je v smislu zakona v teh dneh umestil predsednik deželne odbora Furlanije-Juljske krajine Vencio Turello, so poleg drugih predstavnikov krajevnih gospodarskih stvarnosti tudi zastopniki treh ustanov, ki večinsko predstavljajo slovenski zivelj. To so Edi Bukavec, ki zastopa Kmečko zvezo, inz. Milan Lovriha kot zastopnik Občine Dolina in Dionizij Gherbassi kot predstavnik Kraske gorske skupnosti.

SEJMI / VEČ KOT 24 TISOČ OBISKOVALCEV

V Trivenetu kar 89 sejmov letno

Razstave so visoko specializirane

MARKO WALTRITSCH

V treh severovzhodnih deželah Italije, v tim. Trivenetu, so v letu 1991 na devetih sejmističnih izvedli kar 89 sejmističnih prireditvev, v glavnem z mednarodno udeležbo. Udeležilo se jih je bilo 24.173 razstavljalcev, obiskovalcev pa je bilo nekaj več kot 2.809 milijona. Tri sejmista so v Venetu (v Padovi, Veroni in Vicenzi), stiri v Furlaniji-Juljski krajini (v Trstu, Gorici, Vidmu in Pordenonu), dve pa v Tridentinski-Južni Tirolski (v Bocnu in Trentu).

Levi delež tako v številu prireditvev kot razstavljalcev in obiskovalcev imajo tri mesta Veneta, saj je v tej deželi osredotočena italijanska mala in srednja industrija, bogati sta tudi obrtna in kmetijska dejavnost, povrhu pa tam prireajo specializirane sejme, ki privabljajo specializirane obiskovalce. Glavni namen tamkajšnjih sejmov namreč ni privabljanje množice, ki se po sejmistični giblje v gneči kot na kakšni sagri, marveč specializirane obiskovalce, ki se bodo z razstavljalci pogovarjali o poslovnih zadevah.

V Veroni prireajo številne kmetijske sejme. Tudi za nase vinogradnike je zelo pomemben sejem Vinitaly. Ze kar nujna - in tudi precej draga - je udeležba briskih vinogradnikov na tem sejmu, če se hočejo pokazati kupcem italijanskih vin. Če niso v sejmskem katalogu, bodo trgovci in potrošniki mislili, da te ni več. Nasi urarji in draguljarji morajo že kar obvezno na sejme v Vicenzo, kjer svoje najnovejše izdelke pokažejo italijanski in tuji urarji in zlatarji. Tam je mogoče ugotoviti, kakšna bo moda na tem področju v naslednjih sezonah. V Bocnu se bodo odpravili tisti, ki hočejo vedeti, kako je s sportno opre-

mo. V Pordenonu bodo prisli obrtniki in mali podjetniki, ki si zele nabaviti opremo za svoje tovarne. V Vidmu pa je mogoče izvedeti vse, kar se v svetu dogaja na poročju stolic. Kdor hoče ugotoviti, kako je s trtnimi sadikami v Evropi bo moral na goriski sejem Eurovite. Tisti, ki se ukvarjajo z mednarodno trgovino kave in lesa pa bodo nujno morali v Trst.

V zadnjem času seveda prihajajo v postev tudi množične prireditve, kot npr. avtomobilski sejmi (omenili bi goriskega), sejmi vrtnarstva (Pordenon), pohištva (Videm in Vicenza).

Odkar je v Italiji izbruhnila gospodarska kriza, ki je tudi državo prisilila k varčevanju, se zdi, da se bodo morali posodobiti tudi upravitelji sejmov, ki so običajno tesno povezani s trgovinskimi zbornicami. Sejmi ne bodo več deležni izdatnih podpor iz javnih virov. Pomagati si bodo morali sami. Od tod potreba po racionalizaciji in odpravi ali omejitvi dvojnikov. V vseh treh omenjenih deželah pa prihaja v postev tudi potreba po enotnem nastopanju v tujini, se zlasti v državah srednje in vzhodne Evrope. Tudi Slovenija je kljub svoji majhnosti za sejemске funkcije zanimiva, da se lahko predstavlja z uspehom pa dokazujejo že nekajletne sejemске predstavitve igralnic iz Nove Gorice in Portoroza, Rogaske Slatine in drugih zdravilišč. Slovenski podjetniki so s takšno reklamno akcijo zadovoljni, na teh sejmih pa bi lahko uspeli tudi številni drugi njihovi kolegi.

Ob koncu bi omenili enega od prvih letošnjih sejmov: od 11. do 15. februarja bo v Pordenonu 9. salon Samulegno, na katerem bodo na ogled stroji za obdelavo lesa.

SDGZ / POBUDA GOSTINSKE SEKCIJE

Prijeten družabni večer ki naj bi postal tradicija za vse člane Združenja

Gostinska sekcija Slovenskega deželne gospodarskega združenja je pretekli tork priredila družabno srečanje, ki mu je nadela naslov Gostinski večer in na katerega je tokrat povabila tudi predstavnike ostalih sekcij. Leti so se v Sardocevi gostilni v Prečniku (na sliki - foto Krizmančič) zbrali v lepem številu, tako da je večer potekel v izredno prijetnem razpoloženju. Kot je v pozdravnem nagovoru dejal predsednik SDGZ Boris Siega, pa si pri Združenju želijo, da bi večer postal tradicionalno srečanje za vse člane te organizacije.

ZADRUGE / TEČAJ ZA VODILNO OSEBJE

Po prilagajanju bilanc zahtevam četrte direktive Evropske gospodarske skupnosti

Deželna ustanova za razvoj kmetijstva (ERSA) organizira tečaje za ažurniranje vodilnih članov kmetijskih zadrug o ekonomsko-upravnih vprašanjih v zvezi s prilagajanjem bilanc znani četrti direktivi EGS. Tečaj bo razčlenjen na štiri specifične sklope, trajal bo za vsako področje dva dni, vodili pa ga bodo bilancni izvedenci, ki so z ustanovo ERS, ze sodelovali pri podobnih tečajih. Sklopi zadevajo splošna načela, premoženjsko stanje, ekonomski račun in računski nacrt.

Tečaj bo potekal v

dveh skupinah. Prvi bo v conskem središču ERS, v Codroipu od 19. do 27. januarja in nato se od 2. do 10. februarja, drugi pa bo v conskem središču ERS, v Gradiscu ob Soci (datum se ni znan). Lekcije bodo od 9. do 12.30 in od 14. do 17.30.

Vpisna kvota za udeležbo znasa 150.000 lir, ki se plača s kroznim čekom, naslovljenim na ERS, pri Goriski hranilnici, na tekoci bančni račun ERS, pri isti hranilnici ali na poštni tekoci račun ERS, št. 10456499. Udeleženci bodo lahko na lastne

stroške kosili v menzah conskih središč.

Ob tej priložnosti bo na razpolago tudi didaktično gradivo, za ceno 110.000 lir pa si bo mogoče nabaviti publikacijo prof. De Zanija »Bilanca in IV. direktiva EGS«.

Tečaj bo koristen tudi za voditelje nasih kmetijskih zadrug: Cvetlicarske zadruga na Proseku, zvinorejske zadruga Dolga krona, Kraske mlekarne, Zadrugnega hleva v Praprothu, Kmetijske zadruga in Gozdarske zadruga na Padricah. Dodatna pojasnila dobijo zainteresirani pri Kmečki zvezi. (-en)

V Miljah kmalu dva strokovna tečaja

Trzaska pokrajinska uprava oziroma njena operativna enota za kmetijstvo, lov in ribolov (VII. sektor) prireja v sodelovanju z Obcino Milje tečaje v organizaciji Centra za permanentno izobraževanje v kmetijstvu (Ce.F.A.P.) za izpopolnjevanje poklicnega znanja na področju vinogradništva in biološkega kmetijstva. Tečaji se bodo začeli 1. februarja na zupnastvu v Miljah.

Pobuda sodi v okvir prizadevanj za spodbujanje izpopolnjevanja in omenjenih področjih in predstavlja korak naprej na področju boja proti peronospori, ki ga že nekaj let vodi Pokrajina sporazumno s KGS. Kot znano, sta Pokrajina in KGS že opremili kakih 30 kmetijskih podjetij z mikroklimatskimi centralami, nudili tehnično pomoč in osnovno strokovno skupino za spremljanje problema pri nekaterih vzorčnih kmetijah, in to s prispevkom Opazovalnice za rastlinske bolezni, Pokrajinskega kmetijskega nadzornišva in ERS.

Prijave za tečaje sprejemata Občina Milje in sam zavod Ce.F.A.P., Kmečka zveza pa priporoča udeležbo. (-en)

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI S TRILETNO ZAPADLOSTJO

■ BTP so obveznice s koriščenjem 1. januarja 1993 in zapadlostjo 1. januarja 1996.

■ Obveznice dajejo letno 12% bruto obresti izplačljive v dveh posticipiranih šestmesečnih obrokih.

■ Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem.

■ Dejanski letni donos BTP znaša 10,78%, če bodo obveznice prodane po ponujeni ceni.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne 18. januarja.

■ Obveznice BTP se koristijo s 1. januarjem; ob vplačilu (21. januarja) bo treba doplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo privatniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po minimum 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudijo banke.

MENJALNIŠKI TEČAJI

14. januar 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LIT)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	61,80	62,85	8,72	8,90	6,35	6,80
Avtohisa Ljubljana*	62,00	62,50	8,70	8,83	6,36	6,75
Azur*	61,80	62,50	8,70	8,89	6,40	6,80
Banka Vipra Nova Gorica	61,38	62,37	8,59	8,79	6,53	6,70
Bela vrtnica	61,80	62,70	8,70	8,90	6,40	6,90
Bobr Fuzine	61,90	62,40	8,70	8,88	6,45	6,90
Bobr Trzin	61,90	62,40	8,70	8,88	6,45	6,90
BTC terminal Sežana	61,70	62,50	8,70	8,85	6,50	6,75
BTC d.d. Ljubljana	61,80	62,69	8,72	8,85	6,50	6,80
Burin Moste	61,90	62,60	8,60	8,85	6,40	6,75
Burin Center	62,00	62,55	8,60	8,85	6,40	6,75
Come 2 Us*	62,00	62,80	8,60	8,80	6,40	6,80
Creditanstalt - Nova banka	61,40	62,40	8,70	8,90	6,20	6,80
Dom na trgu	62,20	62,49	8,76	8,84	6,25	6,75
Dom - Kaffe Domžale*	61,90	62,40	8,77	8,89	6,55	6,75
Emona Globtour	61,35	62,50	8,68	8,92	6,20	6,67
Eros Ljubljana*	62,00	62,50	8,75	8,90	6,55	6,70
Eros Kranj - Stari Mayr*	62,00	62,50	8,75	8,90	6,55	6,70
Euroservis Sežana	62,00	62,35	8,70	8,80	6,55	6,65
Euroturs International*	61,60	62,60	8,75	8,85	6,40	6,80
Féniks d.o.o.*	61,65	62,20	8,64	8,84	6,43	6,76
Fiba Koper	61,70	62,20	8,60	8,76	6,45	6,68
Firadas Idrija	61,95	62,80	8,70	8,90	6,40	6,70
Golfturist	61,85	62,65	8,70	8,88	6,35	6,90
Hida*	62,05	62,45	8,75	8,85	6,50	6,80
Hipotekarna banka Koper*	61,55	62,50	8,65	8,88	6,35	6,75
Hram Rozice Mengeš	62,10	62,30	8,70	8,90	6,10	6,90
Hranilno kreditna služba	61,65	62,62	8,70	8,86	6,28	6,83
Ilirika Ilirska Bistrica	61,20	62,37	8,55	8,73	6,44	6,71
Ilirika Slovenj Gradec	62,00	62,57	8,71	8,79	6,40	6,62
Ilirika Postojna	61,71	62,30	8,66	8,75	6,53	6,69
Ilirika Sežana	62,01	62,34	8,70	8,80	6,54	6,65
Invest Skofja Loka	61,60	62,60	8,71	8,89	6,36	6,80
Italdesign Nova Gorica*	61,50	62,50	8,70	8,83	6,55	6,68
Klub Slovenijales	61,40	62,50	8,70	8,90	6,40	6,80
Komercialna banka Triglav	61,54	62,60	8,65	8,86	6,34	6,75
Kompas Hertz Celje*	61,90	62,40	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Velenje*	61,50	62,40	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Idrija*	61,90	62,40	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Tolmin*	61,90	62,40	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Novo Mesto*	61,90	62,40	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Krško*	61,90	62,40	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Bled*	61,90	62,40	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Fintrade	61,80	62,29	8,70	8,89	6,35	6,85
Kompas Holidays*	62,00	62,40	8,70	8,85	6,50	6,90
Libertas Koper	61,75	62,30	8,68	8,80	6,50	6,70
Ljubljanska banka d.d.	61,35	62,85	8,67	8,93	6,43	6,78
LB Banka Zasavje Trbovlje	61,40	62,30	8,73	8,81	6,55	6,90
LB Dolenjska banka N.M.	61,50	62,50	8,65	8,85	6,38	6,80
LB Komercialna banka N. G.	61,06	62,55	8,57	8,96	6,32	6,72
LB Kreditna banka MB d.d.*	61,25	62,50	8,69	8,87	6,45	6,97
LB Splošna banka Celje	61,80	62,60	8,70	8,80	6,61	6,90
LB Splošna banka Koper*	61,05	62,39	8,54	8,73	6,29	6,61
MA - VIR	61,90	62,50	8,65	8,88	6,40	6,85
Media*	62,00	62,50	8,70	8,80	6,50	6,75
Mercator Turist	61,80	62,50	8,68	8,85	6,40	6,81
Niprom II Ljubljana	61,90	62,30	8,73	8,88	6,50	6,90
Otok Bled	62,10	62,72	8,75	8,85	6,30	6,72
Petrol*	62,00	62,30	8,65	8,80	6,40	6,80
Poštna banka Slovenije*	61,30	62,39	8,40	8,84	6,20	6,69
Probanka Maribor	61,40	62,70	8,68	8,90	6,60	6,80
Publikum Ljubljana	62,00	62,20	8,72	8,89	6,45	6,78
Publikum Celje	62,00	62,39	8,72	8,84	6,40	6,79
Publikum Dobova	61,60	62,45	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Kostanjevica	61,60	62,45	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Krško	61,60	62,45	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Maribor	61,90	62,29	8,74	8,84	6,30	7,09
Publikum Metlika	62,00	62,50	8,60	8,80	6,30	6,70
Publikum Mozirje	61,60	62,39	8,70	8,85	6,30	6,80
Publikum Novo Mesto	61,80	62,50	8,65	8,80	6,20	6,75
Publikum Piran	61,50	62,30	8,56	8,70	6,48	6,68
Publikum Ptuj	61,60	62,45	8,73	8,85	6,30	6,75
Publikum Sevnica	61,70	62,50	8,55	8,85	6,45	6,79
Publikum Sentilj	61,90	62,29	8,76	8,83	6,30	6,85
Publikum Sentjur pri Celju	62,00	62,40	8,65	8,80	6,40	6,90
Publikum Trebnje	61,52	62,48	8,66	8,84	6,40	6,75
Publikum Zagorje	61,90	62,25	8,70	8,80	6,50	6,85
Publikum Zalec	62,00	62,39	8,72	8,84	6,40	6,79
Roja	61,90	62,40	8,76	8,86	6,30	6,80
Shalaby Koper	61,65	62,20	8,60	8,80	6,48	6,72
Simotisk*	61,80	62,50	8,70	8,85	6,40	6,80
SKB banka d.d. Ljubljana**	61,83	61,92	8,78	8,80	6,42	6,68
Slovenijaturist	62,00	62,30	8,73	8,83	6,55	6,67
Slovenska investicijska banka*	61,90	62,60	8,60	8,85	6,40	6,80
Sl.hranilnica in posojilnica	62,00	62,40	8,70	8,85	6,40	6,75
SKB d.d. Ljubljana	61,65	62,62	8,70	8,86	6,28	6,38
Sonce	62,00	62,50	8,70	8,90	6,42	6,84
Stajerska banka obrti in podj.	61,60	62,40	8,69	8,84	6,40	6,95
Tartarus Postojna	61,50	62,36	8,61	8,75	6,45	6,70
Tentours Domžale	62,00	62,50	8,60	8,85	6,40	6,90
Tori*	62,00	62,50	8,70	8,88	6,20	6,80
Trias*	62,00	62,50	8,70	8,83	6,40	6,75
Tourist service	61,60	62,30	8,62	8,77	6,35	6,75
Upimo	62,00	62,25	8,75	8,85	6,50	6,70
Wolf	62,00	62,60	8,75	8,85	6,50	6,75

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
ISCEMO NOVE SODELAVCE
 Pisne prijave z življenjepsom poslite na naslov:
HIDA TRADE FINANCE, Kozeljeva 6, Ljubljana

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 10 z dne 14. januarja — Tečaji veljajo od 15. 1. 1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	66,5255	66,7257	66,9259
Avstrija	040	šiling	100	867,9343	870,5459	873,1575
Belgija	056	frank	100	296,5376	297,4299	298,3222
Kanada	124	dolar	1	77,5235	77,7568	77,9901
Danska	208	krona	100	1576,7300	1581,4744	1586,2188
Finska	246	marka	100	1823,4375	1828,9243	1834,4111
Francija	250	frank	100	1800,8430	1806,2618	1811,6806
Nemčija	280	marka	100	6106,6227	6124,9977	6143,3727
Grčija	300	drahma	100	—	45,8334	45,9709
Irska	372	funt	1	—	161,5162	162,0007
Italija	380	lira	100	6,6043	6,6242	6,6441
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	12,0000	—
Japonska	392	jen	100	78,8365	79,0737	79,3109
Nizozemska	528	gulden	100	5431,5356	5447,8792	5464,2228
Norveška	578	krona	100	1437,8043	1442,1307	1446,4571
Portugalska	620	escudo	100	67,9667	68,1712	68,3757
Švedska	752	krona	100	1357,5022	1361,5870	1365,6718
Švica	756	frank	100	6666,6000	6686,6600	6706,7200
Velika Britanija	826	funt sterling	1	152,7266	153,1862	153,6458
ZDA	840	dolar	1	99,1838	99,4822	99,7806
Evropska Skupnost	955	ECU	1	119,8974	120,2582	120,6190
Španija	995	peseta	100	86,0423	86,3012	86,5601

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 15. JANUARJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15. MARCA 1993:					1.000.000	590.736	604.927	1.195.663
59	61.2500	118,1471%	120,9855%	119,5663%	100.000	59,074	60,493	119,566

Od 31. 12. 1992 Banka Slovenije ne bo več objavljala podatkov za blagajniške zapise z dospelostjo 10. 12. 1992. Znesek za izplačilo teh zapisov je do 10. 12. 1995 enak znesku na dan 31. 12. 1992.

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

14. JANUAR 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Azur Grosuplje	9,00	11,00
Banka Zasavje	10,00	16,00
Hida*	9,00	12,00
Hipotekarna banka Koper	7,00	11,00
Ilirika Ilirska Bistrica	9,00	13,00
Ilirika Sežana	9,50	13,00
Kreditna banka Maribor	9,00	13,00
Niprom II Ljubljana	9,00	12,50
Slovenijaturist	8,00	11,50
Tentours Domžale	10,00	15,00
Tori	8,00	14,00

Tečaj velja danes:*

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

14. JANUAR 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1470,00	1520,00
nemška marka	915,00	935,00
francoski frank	268,80	277,00
holandski gulden	811,00	835,00
belgijski frank	44,30	45,65
funt sterling	2280,00	2355,00
irski sterling	2400,00	2475,00
danska krona	235,00	243,00
grška dramma	6,30	7,25
kanadski dolar	1155,00	1195,00
japonski jen	11,30	12,25
švicarski frank	995,00	1025,00
avstrijski šiling	129,50	133,50
norveška krona	213,00	220,00
švedska krona	200,00	208,00
portugalski escudo	9,30	10,35
španska peseta	12,25	13,25
avstralski dolar	990,00	1030,00
madžarski florint	11,00	15,50
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	1,20	2,00

ZVEZA BANK CELOVEC

14. JANUAR 1993	v ŠILINGIH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	11,2000	11,7000
kanadski dolar	8,7000	9,1000
funt sterling	17,2000	18,0000
švicarski frank	753,0000	783,0000
belgijski frank	33,4000	34,7000
francoski frank	203,0000	211,0000
holandski gulden	613,0000	637,0000
nemška marka	689,7000	715,7000
italijanska lira	0,7370	0,7770
danska krona	177,0000	184,0000
norveška krona	160,5000	167,5000
švedska krona	152,0000	159,0000
finska marka	204,5000	214,5000</

NOVICE

Začetek pogajanj med Rusijo in Ukrajino

MOSKVA - Ukrajinski ministrski predsednik Leonid Kuchma je danes dopotoval v Moskvo na pogovore z ruskim ministrskim predsednikom Viktorjem Cernomirdinom. Glavna tema pogovorov bodo zapleti, do katerih je v zadnjem času prišlo na področju trgovinske izmenjave, saj je Rusija odločena, da bo Ukrajini nafto in zemeljski plin prodajala po cenah, ki veljajo na svetovnem tržiscu. Ukrajina, ki je sicer energetske popolnoma odvisna od Rusije, je Rusijo zaprosila, naj ji za letosnje leto pošlje 45 milijonov ton surove nafte, medtem ko ji je Rusija pripravljena poslati samo 15 milijonov ton te strateške surovine. Predsednika obeh vlad se bosta pogovarjala tudi o vprašanju zunanjega dolga nekdanje SZ in o sodelovanju na področju jedrske energije. Jutri naj bi se sestala tudi predsednika Jelcin in Kravčuk. (Reuter, STA)

Tuje sile se vmešavajo v konflikt na Kavkazu

MOSKVA - Jurij Kesslava, šef gruzinske vojaške obveščevalne službe, je izjavil, da se v gruzinsko-abhazijski konflikt vmešavata Sirija in Turcija, ki z orožjem in sanitarno opremo podpirata abhazijske separatiste. Po njegovih besedah se v spor vmešavajo tudi ruski nacionalisti, ki hočejo s tem destabilizirati Gruzijo in utreti pot velikoruskemu imperializmu. (CINA)

Ponovno požar v Černobilu

KIJEV - Ze drugič v zadnjih dveh dneh je v nekdanji jedrski centrali v Černobilu izbruhnil požar, in sicer v prežrečevalnem jasku četrtega bloka reaktorja. Po uradnih zagotovilih je požar pogasjen, stopnja radiacije pa se ni povišala. V jedrski elektrarni Ringhals na jugu Švedske je ponoci izbruhnil požar na delu električne napeljevalne. Požar so uslužbenci pogasili se pred prihodom gasilcev, tiskovni predstavniki elektrarne pa je izjavil, da ni prišlo do uhajanja radioaktivnega sevanja. (Reuter, STA)

Kitajska zavrača kompromis o Hong Kongu

PEKING - Tiskovni predstavnik kitajskega zunanjega ministrstva Wu Jianmin je izjavil, da Kitajska odločno zavrača načrt britanskega guvernerja Hong Konga Chrisa Pattena, po katerem naj bi prebivalci Hong Konga na volitvah leta 1995 izvolili svoje predstavnike v zakonodajni svet, ki naj bi se pogajal s kitajsko vlado o statusu Hong Konga; ta bo ta leta 1997 prišel pod kitajsko jurisdikcijo. Kitajci so mnenja, da načrt krši sporazum o Hong Kongu, ki sta ga leta 1990 podpisali kitajska in britanska vlada. (Reuter)

Honecker pripotoval v Čile

SANTIAGO - Nekdanji vzhodnonemški voditelj Erich Honecker je pripotoval v Čile, kjer so ga na santiaskem letališču pozdravili predstavniki cilenske komunistične partije, nato pa so ga odpeljali v bolnišnico. Honeckerja so predvčerajšnjim izpustili iz zapor, nato pa je cez frankfurtsko letališče odpotoval v Čile. Kjer živi tudi njegova hčerka. Predstavniki cilenskih levicarskih strank, ki so se zavzemali zanj, so izjavili, da se mu tako poskušajo oddolžiti za vse, kar je storil za preganjanje Cilence v obdobju Pinochetove diktature. (STA, Reuter)

Haider zavrača primerjave s Hitlerjem

DUNAJ - Voditelj avstrijskih svobodnjakov Joerg Haider je izjavil, da avstrijski svobodnjaki predlagajo referendum o priseljevanju tujcev zato, da bi preprečili izbruh sovraštva in nasilja proti tujcem, kot se to dogaja v Nemčiji. Haider je se dejal, da je vse, kar počnejo, legalno in demokratično, razmišlja pa tudi, da bi se udeležil prireditve proti sovraštvo do tujcev, ki jo bo organizirala organizacija SOS-soclovek 23. januarja na Dunaju. Glede primerjav s Hitlerjem pa je izjavil, da so absurde in jim ni vredno posvečati pozornosti. (Reuter, STA)

ITALIJA / HRVAŠKI GOST V RIMU

Šarinić skušal zmanjšati pomen nerešenih vprašanj

Hrvaški premier se je pogovarjal o nasledstvu in meddržavnih odnosih

VOJIMIR TAVCAR / RIM

predsednikom republike Oscarjem Luigiem Scalfarom.

Sarinicev obisk v Rimu je bil nekakšen politični uvod v tehnična in strokovna pogajanja med Italijo in Hrvaško, in sicer o nasledstvu dogovorov, ki jih je Italija podpisala z nekdanjo Jugoslavijo. V tem okviru sta se Amato

in Sarinić lotila tudi osimskih sporazumov in vprašanja sredstev, ki jih je predvideval sporazum med Gorio in Mikulićem. V pogovoru z novinarji je Sarinić poudaril, da med Italijo in Hrvaško ni konfliktov, obstajajo pa seveda problemi, ki jih bo treba rešiti s pogajanjem. Med njimi je italijanska stran

posebej poudarila problem odškodnine za istrske begunce in pravice italijanske narodnostne skupnosti na Hrvaškem. Manjšina je namreč nezadovoljna z dokumentom, ki je bil objavljen tik pred obiskom hrvaškega premiera v Rimu, ker doslej se niso uresničili nobenega od dogovorov, ki so jih lani podpisali med Italijo in Hrvaško. Sarinić pa je skušal problem marginalizirati, češ da je večkrat umetno napihnjen. Poudaril je, da italijanska manjšina uživa na Hrvaškem zaščito po evropskih standardih in opozoril tudi na pravice hrva-

ske manjšine v Italiji. Pri tem je mislil na molizanske Hrvate in na »približno šestdeset tisoč Hrvatov, ki živijo v Furlaniji - Julijski krajini«.

Tudi glede Osima so si stališa vsakebi: Italija bi želela začeti s pogajanjem za revizijo teh dogovorov, Hrvati pa menijo, da je treba dogovore najprej potrditi v celoti in sele nato začeti s pogovori za njihovo morebitno revizijo.

Po Sarinićevi oceni je bil torej obisk ploden, zunanji opazovalci pa so le imeli vtis, da je Italija posvetila srečanju bistveno manjši poudarek od tistega, ki ga navadno namenja državnim obiskom.

Hrvaški in italijanski premier Giuliano Amato in Hrvoje Šarinić med včerajšnjimi italijansko-hrvaškimi pogovori v Rimu (Telefoto: AP)

Vojne v BiH ne smemo pozabiti

LJUBLJANA - »V Parizu sem se kot eden starih zunanjih ministrov Srednjeevropske pobude sestel z britanskimi in francoskimi predstavniki, katere smo opozorili, da na trenutne dramatične razmere v Bosni in Hercegovini ne smemo pozabiti.« To je na tiskovni konferenci povedal slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel po vrnitvi iz Pariza, kjer je kot eden od predstavnikov več kot stotih držav podpisal konvencijo o prepovedi kemičnega orožja.

Zunanji ministri Srednjeevropske pobude tako nadaljujejo svoja prizadevanja za rešitev krize v BiH, s predstavniki najpomembnejših evropskih držav pa so se srečali na pobudo ameriškega zunanjega ministra Eagleburgerja, s katerim so sestali ze med decembrskim obiskom v ZDA. Ministri so britanskim predstavnikom predali tudi poseben dokument, ki ga je pripravil poljski minister Skubiszewsky. V četrtek popoldne se je minister Rupel sestel tudi s francoskim kolegom Dumasom, ki ga je seznanil s slovenskimi stališi do krize v BiH. Rupel je v pogovoru z Dumasom poudaril potrebo po enakomerni in enakopravni zaščiti narodov v BiH. Hrvacije in Srbi so v primerjavi z Muslimani zagotovo bolj zaščiteni, saj imata oba naroda svojo državo, medtem ko se Muslimani ne morejo nasloniti na nobeno državo. Prav zato je razumljivo, da zaščito iščejo pri ES, se posebej pri Franciji in Veliki Britaniji.

Zunanji ministri Srednjeevropske pobude naj bi se prihodnji teden odpotovali v Moskvo. »S svojim posredovanjem za mir v BiH bomo nadaljevali, dokler ne bomo dosegli uspeha,« je poudaril Rupel.

Na konferenci je spregovoril tudi slovenski predstavnik delegacije pri Svetu Evrope Borut Pahor, ki je dejal, da je sodeloval na zasedanju političnega odbora Sveta Evrope pri obravnavi poročila o enakopravnem članstvu Slovenije v tej evropski ustanovi. V sicer ustnem poročilu so na zasedanju poudarili, da za razliko od drugih držav ovir za sprejem Slovenije v Svet Evrope ni, da so bile decembrske volitve v naši državi izpeljane brezhibno in da bo politični odbor predlagal, da bi Slovenija postala polnopravna članica sveta. Predsednik Sveta Evrope Martínez je izjavil, naj bi slovenska zastava med zastavami drugih članic sveta zavirala ze maja, ko bosta v Svet Evrope sprejeti tudi San Marino in Španija, je povedal Pahor. (J. P.)

PARIZ / KEMIČNO OROŽJE

Kaj z jedrsko bombo revežev?

Egipt, Sirija in Libija se ne strinjajo s kemičnim razoroževanjem

PARIZ - Konvencijo o kemičnem orožju, ki jo jo pripravila Organizacija Združenih narodov, je dosedaj podpisalo ze več kot 100 držav, kar ji daje nedvomno velik politični pomen in tezo v mednarodnih odnosih. Podpis pa so zavrnile Libija, Sirija in Egipt. Sirski predsednik Hafez el-Asad in egiptovski predsednik Hosni Mubarak sta v skupni izjavi, v kateri pojasnjujeta zavrnitev podpisa Konvencije, sicer pozdravila napore za zmanjšanje kemične oborožitve, vendar poudarjata, da globalno varnost lahko zagotovijo le radikalno zmanjšanje vseh vrst oborožitve za množično uničevanje.

Suverena dveh arabskih držav tudi menita, da je popolnoma nesprejemljivo, da se zahteva od arabskih držav, da podpisujejo Konvencijo o kemičnem orožju, medtem ko ne obstaja nikakršen mednarodni nadzor nad izraelskim jedrskim orožjem, ki predstavlja hudo grožnjo miru na Bliznem vzhodu. Strahote povzročene s kemičnim orožjem so zaznamovale marsikatero vojno v tem stoletju, zacusni z bitko pri Ypresu v 1. svetovni vojni, pa vse do pomora kurdskega prebivalstva, ki ga je pred nekaj leti zagrešil iraški samodržec Husein. Uporaba kemičnega orožja je prepovedana ze z 23-letnim sporazumom o prepovedi proizvodnje in uporabe kemičnega orožja. Ta dokument je bil podpisan pod vplivom zastrašujočega dejstva, da je samo v 1. svetovni voj-

ni za posledicami uporabe bojnih strupov, predvsem iperitu, umrlo več kot 100.000 vojakov, približno en milijon pa jih je bilo ranjenih. Danes naj bi s kemičnim orožjem razpolagalo ze več kot dvajset držav, čeprav to priznavajo samo ZDA, Rusija in Irak. Sprejem nove konvencije so omogočile velike spremembe v mednarodnih odnosih, ki jih je omogočila zrušitev blokofske ureditve sveta in začetek graditve nove svetovne ureditve. Konvencija predvideva popolno odpravo kemičnega orožja v roku desetih let, kar pomeni celovito in dolgoročno rešitev te velike nevarnosti za sodobni svet. V določilih nove Konvencije je tudi natančno izdelan sistem ukrepov za kršitelje. V primeru kršitev lahko namreč legitimno ukrepa Varnostni svet OZN, ki ima pravico sprejeti sankcije zoper kršitelja. Zasedanja, na katerem je bila podpisana Konvencija se je udeležila tudi delegacija Republike Slovenije, ki jo je vodil zunanji minister dr. Dimitrij Rupel. V svojem govoru, ki ga je imel na zasedanju, je poudaril veliko zaslug, ki jo imajo Združeni narodi za podpis Konvencije. Izjavil je tudi, da je mir danes univerzalna vrednota, in da se ničesar več ne da doseči z vojno in agresijo. Republika Slovenija podpira vse napore na področju razorožitve, nujno pa je zaustaviti agresijo na BiH, ki je suverena in mednarodno priznana država, je poudaril minister Rupel. (Agencije)

Minilo je skoraj trideset let, dogodek pa je se vedno živ v očeh milijonov ljudi, ki so sledili sleherni nadrobnosti na trak posnetega prizora. Suh moz, negotovih korakov in zmedenega pogleda v spremstvu policajev, pred katerimi se kar naenkrat pojavi močnejši in odločnejši moz, naperi vanj orožje in ga ubije. Prizor iz policijske nanizanke - pa vendar gre za patetični trenutek iz resničnega življenja. Jack Ruby je tako umoril Leeja Oswalda, domnevnega morilca predsednika Kennedyja. Zgodilo se je novembra 1963, gledalci pa bi se danes lahko opisali vsako kretanje in sleherni izraz protagonistov; tako težko je namreč pozabiti ta pretresljivi dogodek.

Pred nekaj tedni se je na televizijskem zaslonu ponovno odvijal dogodek, ki je Argentinec pretresel. V Buenos Aires je namreč prispela najslavnejša godba (nalašč ne uporabljam besede band ali banda, ki v slovenscini pomeni tudi trop, krdelo, drhal) težkega rocka Guns 'N Roses. Pred prihodom v Argentino je skupina glasbenikov gostovala v Čilu in po drugih južnoameriških državah, kjer je povzročila ogorčenost in precej resne skandale. Njen prihod je tudi v Argentini razburil casnikarje in javno mnenje. Fanatični oboževalci (pretežno dorasčajoča deklela) so jih pričakali na letališču in se pozneje zbirali pred hotelom Hyatt, da bi jih videli. Na tele-

PISMO IZ BUENOS AIRESA

Kronika napovedane smrti ali obisk Guns 'N Roses

ALEJANDRO BRINER

vizijskem ekranu so prikazovali prizore blaznosti, v katerih so petnajstletnice tekale, skakale, kricale, poklekale in celo molile, zazrte v dvoje zaprtih oken v enajstem nadstropju.

Televizijske kamere so se zadrževale predvsem na obrazu desetletne deklice, ki je bila videti kot v transu. Rjovela je in neprestano klicala: »Axl, ljubim te.« Novinarju je

potrdila svojo fanatično vdanost rockerjem in pogovor končala s pomenljivimi, skoraj prerokskimi besedami: »Guns so moje življenje.«

Težko je doumeti, a le nekaj ur zatem je bila Cynthia Tallarico mrtva. Oče jo je zaradi televizijskega posnetka strogo kaznoval in ji prepovedal, da bi sla na koncert svojih ljubljencev. Deklica je očetu zagrozila; ce

me ne pustis, se bom ubila. In izpolnila je svojo obljubo. Oče je onemel, osupel in zmeden zagrabil isto orožje in se ustreliš.

Casopisne kronike ponavadi opisujejo veliko podobnih dogodkov, a pri tej zgodbi se prepletajo različni dejavniki, ki vabijo k razmisleku. Kdo so pravzaprav Guns 'N Roses in koga predstavljajo?

Ce jih presojamo z glasbenega vidika, je težko razložiti, kako so prodali 45 milijonov plošč po vsem svetu in kako so samo v Buenos Airesu prodali 90 tisoč vstopnic za njihova nastopa. Guns so navadni posnemovalci neke starejše glasbene skupine z nizjo kakovostjo, a večjo telesno izraznostjo, obleceni kricce, včasih celo groteskno.

Brez dvoma pa gre za pojav, ki presega zgolj glasbeno raven. Stevilni najstniki so jih vzeli za življenjski model. Lahko bi trdili, da Guns obnavljajo skromne protestne bande iz šestdesetih let, s to razliko, da moras za vstopnino plačati petdeset dolarjev in da vsak njihov recital podpira Coca Cola.

Kako naj ravna oče v devetdesetih letih, ki

zgrozen ugotovi, da sin glasno in blodno odobrava skopo talentirano glasbeno skupino, ki je hkrati tudi priznana uživalka mamil in alkohola? Ravnanje gospoda Tallarica seveda ni bilo najbolj pametno. Casopisne kronike zdaj objavljajo različna pričevanja, v katerih ga označujejo kot divje avtoritarne cloveka. Njegova žena je bolehalo za resnimi psihicnimi motnjami. V takem družinskem ozračju ne preseneča, da si je deklica zgradila tak mehanizem za beg iz realnosti.

Ne smemo pa zabresti v poenostavljeno razlago, da so milijoni oboževalcev Gunsov samo posledica družinskih težav. Psihologinja je v televizijski oddaji razčlenila vprašanja ob tem dogodku in priznala, da je tudi njen sin navdušen obudovalec Axa Rosea. Novinar jo je vprašal, če ni razočarana, ker si njen sin ni izbral boljsega vzornika. Nikakor. Mladina si sama izbira svoje idole, ne dolocajo jih njihovi starši, se je glasil odgovor. Televizijski gledalci so bili prepričani, da je Axl Rose tudi zanj idol.

Najbrz je najbolj razsoden zaključek ali vsaj eden izmed zaključkov, da poudarimo pomembnost pogovorov med stari in otroki. Pretres in izmenjava mnenj obogati tako ene kot druge. Nekdanje nesporno prepričanje, da gre za učitelje in učenca, ali tiste, ki ukazujejo, in tiste, ki ubogajo, je nadomestila zavest, da so stari in otroci clovska bitja. Samo to. A tudi nič manj.

RUSIJA / STRANKARSKA NESOGLASJA

Opozicija proti reformistom

Netolerantni Hasbulatov postaja novi ruski diktator?

MOSKVA - Očitno je, da se v Rusiji nasprotja med konservativno nacionalistično opozicijo in proroformsko usmerjenimi demokrati, ki se zbirajo okoli predsednika Jelcina, spet nepredvidljivo zaostrujejo. Tako je šef Jelcinovega kabineta Sergej Filatov označil voditelja opozicije, sicer predsednika ruskega parlamenta Ruslana Hasbulatova, kot možnega ruskega diktatorja. Filatov ga označuje kot stremuskega, sposobnega, vendar tudi kot popolnoma netolerantnega do vseh, ki se ne strinjajo z njim. Nevaren pa je predvsem zato, ker je v svojih rokah nakopil ogromno moc, ki mu jo daje predvsem velikanski aparat, ki pa ga Hasbulatov zlorablja, da bi onemogocil predsednika Jelcina in njegov projekt gospodarskih in političnih reform ruske družbe. Svojo moc je konservativni blok, ki združuje komuniste, predstavnike vojaško-industrijskega kompleksa, pa tudi skrajno soviniščno opozicijo, ki se zbira predvsem znotraj velikoruske paravojaške organizacije Pamjat, pokazal na decembrskem zasedanju ruskega parlamenta, ko je bil Jelcin prisiljen zrtvovati nekdanjega predsednika vlade Jegorja Gajdarja, odločnega

zastopnik programa korinitih in celovitih gospodarskih reform. To je seveda močno motilo v parlamentu sedeče predstavnike starega aparata, saj je bilo jasno, da bi izvajanje reformnega programa v marsicem okrnilo njihove privilegije in položaje. Jelcin je nato predlagal za predsednika vlade konservativnejšega Viktorja Cernomirdina, čeprav je večkrat javno izjavil, da bo vztrajal pri reformah. Seveda so te njegove izjave bolj spominjale na basen o lisici in kislelem grozdu kot pa na realne ocene političnega stanja. Hasbulatov je sicer odločno podprl Jelcina, ko so hoteli voditelji trde linije v vojski in partiji avgusta leta 1991 stmolglaviti nekdanjega predsednika Gorbacova in uvesti diktaturo, vendar pa se je kmalu po porazu pucistov politično začel oddaljevati od Jelcina in njegove ekipe. Sprva je izjavljal, da se z Jelcinom ne strinja samo v dinamiki izvajanja reform, ki bi jo bilo pretežno po njegovem upočasniti, vendar je bilo kmalu jasno, da gre med njima za globlja razhajanja. Filatov tudi meni, da Hasbulatov trpi za preganjavico, saj ne zaupa ni svojim najbližjim sodelavcem. (Agencije, M. O.)

MAKEDONIJA / PRIZNANJE

Skopje čaka na beli dim iz palače ZN

Atene pripravljajo nove diplomatske poteze, da bi preprečile priznanje

MARIAN KOS

SKOPJE - Makedonski mediji so v sredo sporočili, da na sedezu Združenih narodov v New Yorku, kjer je ta hip tudi makedonski minister za zunanje zadeve dr. Denko Maleski, potekajo »intenzivne diplomatske dejavnosti«, povezano s sprejemom Makedonije v svetovno organizacijo. Kot poroča Nova Makedonija, je bila makedonska zahteva za sprejem v Združene narode s sekretariata svetovne organizacije že poslana v Varšovo, ki mu je januarja predsedoval japonski ambasador Jashio Hatano. V zvezi s tem potekajo »neformalne konzultacije« s predstavniki članic Varšovskega sveta.

Medtem ko v Makedoniji nestrpno pričakujejo novice iz New Yorka, so se Atene podale v novo diplomatsko ofenzivo, s katero skušajo preprečiti sprejem Makedonije v Združene narode, dokler Makedonija ne izpolni »pogojev za priznanje«, se pravi, spremeni ime, kot od nje zahteva Grčija. Grški premier Konstantin Micotakis je ameriskemu predsedniku Georgu Bushu in vodji francoske diplomacije Rolandu Dumasu že poslal pismi. Micotakis opozarja na morebitne »posledice« sprejema Makedonije v ZN in zahteva, naj ameriški predsednik to prepreči, če Makedonija ne bo zadostila

grškemu pogoju. V podobnem tonu je napisano tudi pismo Dumasu, v katerem med drugim piše, da je Grčija »pozitivno ocenila« pobudo francoskega predsednika Mitterranda, ki je makedonski in grški strani predlagal, naj rešitev spora z imenom makedonske države zaupata mednarodni komisiji.

Hkrati z diplomatsko ofenzivo pa je sel se za korak dlje grški časopis Eliferos Tipos, ki objavlja nove grožnje. Najprej napoveduje, da se Grčija utegne znajti na »prizorišču vojne«, če bo Varšovski svet ugodil makedonski prošnji, obenem pa ne izključuje »dramatičnih ukrepov« in »ostrih reakcij

na meji«. V tem primeru bi utegnili grška vlada, kot navaja Eliferos Tipos, zapreti severno mejo, pretrgati vse telekomunikacijske povezave z Makedonijo in zapreti svoj konzulat v Skopju.

Opazovalci pa vendarle opazajo, da se za takim medijskim rozljanjem skrivajo tudi pravi nameni. Priprani so, da skušajo grški diplomaciji na ta način pomagati s »trdnimi argumenti«. Vendar pri vsem tem ne gre pozabiti, da je Grčija na Balkanu, kot se je pokazalo vsaj v primeru nekdanjega jugoslovanskega prostora, vse svoje »verbalne« grožnje navsezadnje podprla z dejanskimi vojaškimi operacijami.

Sušenje tobaka v Makedoniji (Foto: arhiv)

HRVAŠKA / OBMEJNI SPORI

Umirjene izjave politikov ne bodo rešile sporov

Dokler se Hrvaška in Slovenija ne bosta uradno dogovorili o perečih vprašanjih, bodo spori neizogibni

GOJKO MARINKOVIĆ / RAMIZ MEHULIĆ

ZAGREB - »Medijska afera v sporu o hrvaško-slovenski meji nikomur ne koristi«, je izjavil v tšek v intervjuju za hrvaško televizijo Ivan Jarnjak, hrvaški notranji minister. Poudaril je, da slovenski mediji niso objektivno prikazovali dogodka v Piranskem zalivu, saj patrolnega colna hrvaške policije ni spremljala raketa topovnjaka.

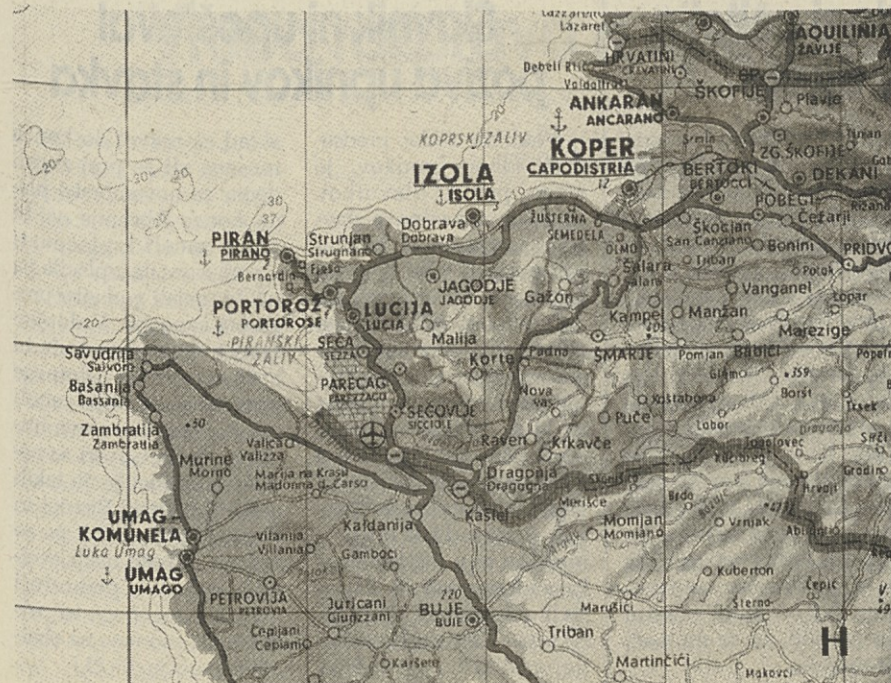
Spore okoli meja med Hrvaško in Slovenijo so začeli v hrvaških medijih posebej poudarjati od takrat, ko so Slovenci začeli graditi bunkerje, »objemne proti Hrvaški«. Dolgo časa se je vlekle tudi vprašanje Razkrižja, ker pa gre za večdesetletne republiške meje, se je vse skupaj končalo le z moralnimi pomisleki.

Slovenski ribici so res lovili v hrvaških ozemelskih vodah oziroma v pasu 12 milj, merjenih od obale, vendar pa tudi ni mogoče zavrniti izjave slovenskih ribicev, da so vpluli v tako imenovano hrvaško gospodarsko cono z odprtega morja, in to s policijskim spremstvom. Gospodarska cona sicer se ni bila potrjena v saboru, saj bo to mogoče sele po konsenzu s sosednjimi državami, se pravi tudi s Slovenijo.

Zadnji incident v Piranskem zalivu je samo se ena živčna točka v dolgem nizu akutnih kamnov spoteke v hrvaško-slovenskih odnosih. Sporov ne bo mogoče navidezno pomiriti z obojestranskimi izjavami dobre volje predstavnikov obeh držav, saj je očitno,

da se odnosi ne bodo izboljšali, dokler ne bo prislo do vrste sestankov izvedenskih skupin iz obeh držav. Ali bodo ozemelske spore na posameznih mestih reševali tudi po načelu kompenzacije, se ni znano. Najhujsa je trenutna negotovost.

Medtem so cedalje bolj navzoče vztrajne medijske vojne v obeh državah. Vse pogostejše se izmenjujejo protestne diplomatske poslanice, rešitve pa vsaj za zdaj se ni pričakovati. Gledano iz hrvaškega medijskega zornega kota, predvsem medijev z uradnimi stališči, »je slovenski sosed začel problematizirati skupno mejo na morju«, ki je Hrvaška pripravljena braniti tudi z orožjem, kot je zapisal Večernji list.

VOJNI ZLOČINI

Vse daljši spiski vojnih zločinov in zločincev

Kdo bo kaznoval strahote srbske agresije v BiH?

MARKO KRAUTBERGER

»Kdor proti pravilom mednarodnega prava med vojno, oboroženim spopadom ali okupacijo ukaze ali stori proti civilnemu prebivalstvu tale dejanja: po boje, mučenje, nečloveško ravnanje, biološke poskuse, povzročanje velikega trpljenja ali krsitev telesne neokrnjenosti ali zdravja, izseljevanje, preseljevanje ali prisilno raznarodovanje ali preusmerjanje prebivalstva v drugo vero, prisiljevanje k prostituciji ali posiljevanje, zastraševanje in teroristične ukrepe, jemanje talcev, kolektivno kaznovanje, nezakonito odvajanje v koncentracijska taborišča in druga nezakonita zapiranja, jemanje pravice do pravilnega in nepristranskega sojenja, prisiljevanje k službi v sovražniških oboroženih silah ali v njihovi obveščevalni službi ali upravi, odvajanje na prisilno delo, stradanje prebivalstva, zaplenbo premoženja, plenitev premoženja prebivalstva, nezakonito in samovoljno uničevanje ali prilascanje premoženja v velikem obsegu, ki ni upravi-

ceno z vojaškimi potrebami, naganjanje nezakonite in nesorazmerno velike kontribucije in rekvizicije, zmanjševanje vrednosti domačega denarja ali nezakonito izdajanje denarja, se kaznuje z zaplato najmanj petih let ali s smrtno kaznijo.«

Tako je zapisano v 142. členu Kazenskega zakonika nekdanje SFRJ, v delu, ki govori o kaznivih dejanjih zoper človečnost in mednarodno pravo, sam člen pa nosi naslov Vojno hudodelstvo zoper civilno prebivalstvo. Res je, da Socialistična federativna republika Jugoslavija že dolgo ne obstaja več, toda zakoni nekdanje države marsikje se veljajo, sploh pa v novi Zvezni republiki Jugoslaviji. Ko preberemo ta člen in pomislimo na Sarajevo, Dubrovnik, Vukovar, Jajce, na poročila o mučenjih, posilstvih, umorih in ropanjih, ni več dvomov o tem, da na Balkanu ni le nekaj vojnih zločincev na visokih političnih in vojaških mestih, ampak divjajo

po ozemlju nekdanje SFRJ cele horde vojnih zločincev.

Obenem se lahko zamislimo nad tem, ali sploh obstaja institucija, ki bi vse, ki so si umazali roke s krvjo, postavila pred sodišče in primerno kaznovala. Tudi če bi izločili vse navadne vojake, ki sodelujejo pri obkoljevanju bosansko-hercegovskih mest in posredno stradajo in mucijo prebivalstvo, ali sodelujejo pri posilstvih, ropanjih in mučenjih, z izgovorom (ki si pravzaprav ne zasluži, da ga zapišemo), da pač delajo vse to po ukazih, se vedno ostane vse preveč komandirjev, komandantov, vojvod in podobnih, ki vse te zločine naročajo in izvajajo.

Nekoc, ko se bo vojna v Bosni in Hercegovini končala, bodo glede na takšen ali drugačen zaključek vojne lahko sodili le porazenecem, vsem drugim, ki bodo na strani zmagovalcev ali pa se izmuznili roki pravice, pa bodo verjetno sodili posamezniki sami. Da bo

do taksnih obracunavanj res prislo, je dejstvo, ki ga potrjuje tudi sama kulturna in civilizacijska stopnja prebivalstva na tem področju.

Pred formalnim sodiščem, mogoče celo pred mednarodnim, se bo verjetno znašlo le nekaj »večjih« zločincev, ki večinoma sploh ne sodelujejo osebno pri izvajanju zločinov, ampak celotno dogajanje le spremljajo iz varnih pisarn in razmislijo o ljudeh na fronti ali v mestih le kot o številkah. Spiski kandidatov za zatozno klop obstajajo že dalj časa in se bodo verjetno še daljšali.

Obstajajo trajnejši in sirše uveljavljeni zakoni in konvencije, kot je kazenski zakonik SFRJ, ki se jasneje in natančneje opredeljuje vojne zločine, na primer Zenevska konvencija za zaščito civilnih oseb med vojno, ki so jo sprejeli 12. avgusta 1949 in jo je podpisala tudi Jugoslavija.

Toda vse to je za zdaj le teorija, praksa pa bo pokazala, ali bodo vojni zločinci s področja nekdanje Jugoslavije tudi res kdaj kaznovani.

BIH / LE DVE MOŽNOSTI

Bosna se mora vdati ali pa nadaljevati vojno

Zahodni pogajalci prekršili pravila, ki so jih postavili: pripadniki manjšin zdaj predstavljajo »države«

NIJAZ HAMZA

Zdi se, da se je zenevski dvojici Vance-Owen posredilo tudi Srbe prepričati, da »sprejmejo kapitulacijo Sarajeva« in svoj del tutorstva nad Bosno. Ustavna načela Bosne in Hercegovine, kot se imenuje ta klic k predaji, so namreč v nekoliko drugačni obliki že podpisali tudi Hrvati, ki pa bodo po vsej verjetnosti se enkrat pokazali svojo pripravljenost na sodelovanje in podpisali tudi drugo inacico tega dokumenta.

Nacela, na katerih temelji sedanja zenevska pogajanja, so pomembnejša, predlagajo pa jih tudi kot temelj za prihodno ustavno ureditev Bosne. Mateja Bobana in Radovana Karadžića so namreč v Londonu obravnavali kot zastopnika narodnostnih skupnosti, pravzaprav narodnostnih manjšin Hrvatov in Srbov. Stiri mesece zatem, med dvema krogoma zenevskih pogajanj, pa sta napredovala v predsednika »Republike Srbske« in »Herceg-Bosne«, ki sta praktično izenačeni z mednarodno priznano republiko BiH. Spremembo je takoj po prvem krogu zenevskih pogajanj napovedal Dobrica Čosić. Po vsem sodeč, pa sta s tem poplacana tako Miloševićev prihod v Zenevo kakor tudi Karadžićev »da« k ustavnim načelom. Ta načela predvidevajo ustanovitev zgodovinsko in državnoopravno unikatne države, v kateri brez soglasja »predstavnikov treh konstitutivnih narodov«, kar pomeni tako Zagreba kot Beograda in supervizorstva mednarodne skupnosti, ne bo mogoče odločiti niti o vre-

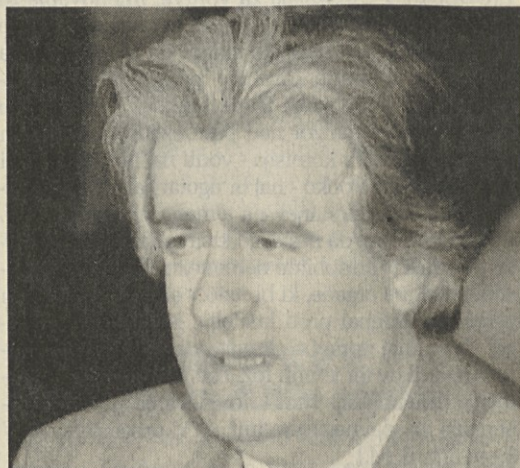
menski napovedi. Gre za strahotno krsitev človekovih pravic, saj so v bistvu vsi prebivalci Bosne, ne glede na svoja politična prepričanja in socialni status, navsezadnje zrednicarji na gole pripadnike te ali one nacionalne skupnosti, ki se bodo lahko politično združevali samo znotraj svoje narodnostne skupnosti, po Bosni pa se bodo lahko gibal v glavnem po »modrih koridorjih«, ki so jih zahtevali Srbi. Za takšno demokracijo bi lahko jancila samo demilitarizacija ze tako »kastirane Bosne«, kar je med »ustavna načela« vrnila Hrvaška. Bosno bi tako med dvema do zob oboroženima sose-

dama varovali Združeni narodi, po vsej verjetnosti tako zelo učinkovito, kot so to poceli v devetmesečni vojni. Demilitarizacijo je zahtevala tista država, katere predstavniki so se do včeraj prosili za orožje in katere diplomat v Bonnu v teh dneh, ko hrvaška vojska šteje 200.000 oboroženih vojakov, nasprotuje odpravi embarga za Bosno. Bošnjaki, ki so v večini, nimajo velike izbire. Lahko podpisujejo Vance-Ownov načrt svoje kapitulacije in mimo grede zaprosijo za odpustanje tiste, ki so jih pobijali, ker so jih pac morali pobijati, ali pa vztrajati pri civilni Bosni in ponujeni dokument zavrniti.

NOVICE

Srbi bodo razpravljali o načrtih zenevske konference

BEOGRAD - Voditelji bosanskih Srbov so se v torek dogovarjali za srečanje, na katerem naj bi obravnavali zadnja zenevska pogajanja in pogoje, ki so jim bili postavljeni v Zenevi. Kot trdijo Večernje novice, naj bi do srečanja prislo med nedeljo in sredo. Radovan Karadžić zadnje zenevsko srečanje označuje kot srbsko zmago, saj so po njegovem zaščitene srbske pravice, interesi in ozemlje, kar je bil poglavitni srbski cilj. Alija Izetbegović pa po drugi strani trdi, da se je Karadžić s sprejetjem načrta zenevske konference odrekel srbski državi na ozemlju BiH. Medtem pa so se hudi boji nadaljevali tako v Sarajevu kot tudi na območjih Humna, Gradacca in Brčkega. (Reuter)

Splav posiljenih Bosank ni greh

ANKARA - Splava posiljenih zensk v BiH turški islam ne obsoja kot greh. Voditelj državnega urada za notranje zadeve Mehmed Muri Yilmaz je za Tempo povedal, da so po izprnih posvetovanjih državnega verskega sveta sklenili, da za Bosanke muslimanske vere ni nobenih zadržkov, ki bi jim v tem posebnem položaju preprečevali odpravo zarodka. (STA, Reuter)

Ruski prostovoljci bodo streljali tudi na pripadnike Nata

ST. PETERSBURG - Jurij Belajev, eden izmed poveljnikov v ruskem naborniskem centru za prostovoljce, je za Cino izjavil, da so ruske prostovoljske enote v BiH pripravljene streljati tudi na vojaske enote Nata. Po njegovih izjavah bosta na ozemlju delovali dve ločeni enoti oboroženih sil ruskih prostovoljcev, ena v Bosni in druga v Hercegovini. Belajev je govoril tudi o navzočnosti dobro izurjenih afganistanskih mudzahidov na bosansko-hercegovskem bojišču. (Cina)

Ni mogoče obsoditi samo ene strani

MOSKVA - Glavni vtis Alekseja Leonova, so-predsednika ruske skupnosti Slavjani, po obisku v Beogradu je, da v konfliktu na ozemlju nekdanje Jugoslavije ni mogoče obsoditi samo ene strani. Leonov in se nekateri člani skupnosti so se v Beogradu sestali s srbskim premierom, predsednikom srbske skupščine in poveljniki jugoslovanske vojske. Po njegovih besedah nosijo za razplet krize na Balkanu največjo krivdo zahodnoevropske države, medtem ko ruski mediji poročajo neobjektivno in protisrbsko. (CINA)

Združevanje hrvaške levice

ZAGREB - Združevanje slovenske levice na preteklih volitvah je očitno spodbudilo tudi dve hrvaški levo usmerjeni stranki. Člani Zveze hrvaških socialistov in Social-demokratske unije menijo, da bi bil skupni nastop demokratične levice zgodovinski trenutek, vsako oviranje s strani desnice pa bi demokracijo na Hrvaškem resno postavilo pod vprašaj. Predsedujoča omenjenih dveh strank Silville Degen in Zoran Pusić ne izključujeta možnosti, da bi združevanje slo tudi mimo Social-demokratske partije, najštevilnejše levo usmerjene stranke na Hrvaškem, saj se njen predsednik Ivica Račan se nikoli ni odzval na podobne pobude. (G. G.)

Želez podpira vojaško posredovanje v BiH

SOFIJA - Bolgarski predsednik Željko Zelev je včeraj za tednik Reporter 7 izjavil da podpira vojaško posredovanje v BiH, vendar pa Bolgarija pri tem ne bo sodelovala. Bolgarski predsednik je dodal, da turški silam ne bo dovolil čez bolgarsko ozemlje. Turške enote gredo lahko prav tako čez Jadran kot sesta ameriška flota. Ponovno je zahteval sprejem Bolgarije v Nato, da bi lahko skrbela za ravnotežje na Balkanu. (STA, Reuter)

Tudman v Parizu

ZAGREB - Hrvatski predsednik Franjo Tuđman je včeraj na povabilo francoskega predsednika François Mitterranda odpotoval v Pariz. Srečanje je bilo v pariski elizejski palači. Tuđmana so spremljali tudi zunanji minister Zdenko Skrabalo, hrvaški veleposlanik v Franciji Branko Salaj in svetovalec za zunanjo politiko Željko Matic. (STA, Reuter)

NOVICE

Lastnina funkcionarjev pod nadzorom

LJUBLJANA - Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve (KVIAZ) državnega zbora je na včerajšnji seji sprejela sklep, da bo predlagala zboru, naj imenuje komisijo za ugotavljanje nezdruljivosti opravljanja javne funkcije s pridobitno dejavnostjo ter nadzor nad premoženjskim stanjem funkcionarjev. Ta komisija - vodil naj bi jo kršćanski demokrat Ciril Pucko - naj bi ugotavljala premoženjsko stanje funkcionarjev na temelju njihovih prijav. Če bo ugotovila, da nastajajo kršitve zakona ali zlorabe položaja v pridobitne namene, naj bi o tem obvestila pristojne organe, ki bi nato v skladu z ustavo in zakonom ukrepal proti kršitelju. KVIAZ bo predlagal zboru, naj opravi tudi vrsto razrešitev in imenovanj sodnikov ter javnih tožilcev. Med drugim je komisija dala soglasje tudi k imenovanju Janeza Lombergarja za glavnega urednika TV programov RTV Slovenija. (I. M.)

Srečanje ministrov

LJUBLJANA - Slovenski obrambni minister Janez Jansa se bo danes sestal s svojim hrvaskim kolegom Gojkom Suskom. Slovensko obrambno ministrstvo je ob tem sporočilo, da bosta ministra obravnavala možnosti za sodelovanje pri izvajanju ukrepov za zagotavljanje obrambe in varnosti nekaterih objektov, katerih varovanje je v interesu obeh držav. To temo pogovorov so spodbudile javno izrečene groznje o razsirtvi posameznih vojskih oziroma terorističnih dejavnosti z območij vojskarskih spopadov na ozemlju nekdanje Jugoslavije. (T. V.)

Herman Rigelnik s predstavniki GZS

LJUBLJANA - Predsednik državnega zbora Herman Rigelnik se je danes sestal s predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije in s predsednikom Dagmarjem Susterjem. Predstavniki GZS so Rigelnika seznanili z njihovo dejavnostjo, je sporočila služba za informiranje državnega zbora RS. GZS ima tudi svoje viđenje poglavitnih gospodarskih problemov in ekonomske politike v letu 1993. (T. V.)

Stanovanjski sklad o pritozbah

LJUBLJANA - Upravni odbor republiškega stanovanjskega sklada je včeraj obravnaval pritožbe v zvezi s tretjim razpisom stanovanjskih posojil. Sklad je v predpisanem roku prejel 952 pritožb, po ponovni preučitvi vlog pa je ugodil 220 pritožbam. Toda ker v nekaterih primerih upoštevanje pritožbene razloga se ne pomeni tudi višjega zneska odobrenega posojila, se bodo pritožbe finančno ugodno izslele za 177 posojilcev. Na tretji razpis se je odzvalo 2291 posojilcev. (T. V.)

DRŽAVNI SVET / TISKOVNA KONFERENCA

Odložni veto naj bo zadnja možnost državnega sveta

Za konstruktivno sodelovanje z državnim zborom

Ceprav o državnem svetu, upoštevajoč njegov ustavni položaj, ne moremo govoriti kot o drugem domu slovenskega parlamenta, bo zagotovo imel pomembno vlogo pri sprejemanju dokončnih odločitev državnega zbora tudi zato, ker ima (teoretično) možnost, da obravnava prav vse zadeve državnega zbora in se do njih opredeljuje. To je na včerajšnji prvi tiskovni konferenci dejal predsednik državnega sveta dr. Ivan Kristan, ko je govoril o vlogi in položaju državnega sveta ter o nalogah, ki čakajo državne svetnike. Tiskovne konference se je udeležil tudi podpredsednik sveta Polde Bibič.

Ker doslej takšne institucije, kot je državni svet, prejšnja skupščinska ureitev ni poznala, bodo morali člani sveta najprej sprejeti pravila, po katerih bodo delovali. Na današnji drugi seji sveta bodo tako sprejemali začasni poslovnik, do konca prihodnjega meseca pa naj bi sprejeli tudi dokončni poslovnik, že sedenjanje razprave pa so pokazale, da to se zdalec ne bo preprosto delo.

Sicer pa Ivan Kristan pričakuje nestransko sodelovanje sveta, kar izhaja že iz njegove notranje strukturiranosti, saj ga predstavlja pet različnih interesov (poklicnih in lokalnih), ki naj institucionalno ne bi bili vezani na stranke. Nestransko sodelovanje pa si dr. Kristan ne predstavlja tako, da bi svetnikom prepovedali politično povezovanje, saj bi bilo to tudi v nasprotju z ustavo.

MAJDA VUKELIČ

Gre za to, da si državni svet ne sme privoščiti institucionalne navezanosti na stranke, in v svetu so se dogovorili, da svetniki ne morejo biti člani strankarskih klubov zunaj državnega sveta.

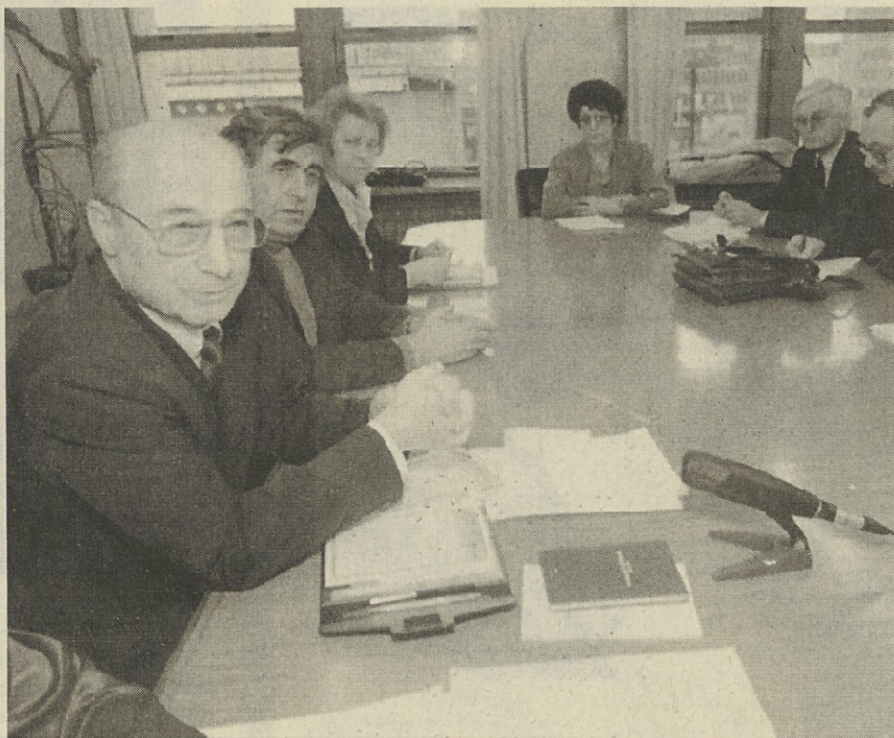
Pristojnosti državnega sveta so določene v ustavi in jih ni mogoče siriti. Pomeni, da ima svet predvsem iniciativno naravo, saj lahko denimo državnemu zboru predlaga sprejem različnih zakonov. Najmočnejši »orožji« sveta sta odložni veto (državni zbor mora o ze sprejetem zakonu se enkrat odločiti in ga sprejeti z večino glasov vseh poslancev) in zahteva o razpisu zakonodaj-

nega referendum. Glede odložnega veta je dr. Kristan prepričan, da bo to le izjemna možnost in da bo komunikacija med državnim zborom in državnim svetom potekala tako, da svetnikom ne bo treba pogosto uporabiti te možnosti. To pomeni, da bodo morali sprejem zakona spremljati od njegove prve faze in že takrat poskušati vplivati na njegovo dokončno oblikovanje.

Državni svet ima torej možnost obravnavati prav vse zadeve, o katerih se bo izrekal državni zbor. Svetniki bodo prav tako prejemali vsa gradiva, ki jih bo dobival državni zbor. Toda, kot je re-

kel Ivan Kristan, bo nujna selekcija zadev, do katerih se bodo opredeljevali, sicer bi delovali v nasprotju s svojim ustavnim položajem. Naloga državnega sveta namreč ni ta, da bi se spremenil v »dežurnega policaja«, ki bi bdal nad vsem, kar obravnava državni zbor, in s tem v bistvu postal nekaksen vzporedni organ državnega zbora. Avtorji nove ustave ureditve so državnemu svetu vendarle pripisali predvsem iniciativno in svetovalno vlogo.

Sicer pa Ivan Kristan pričakuje, da bo njihovo delo temeljilo na visoki stopnji politične kulture, medsebojnem razumevanju in strpnosti tako med člani sveta kot med interesnimi skupinami.

Ivan Kristan: svet ne želi biti v senci državnega zbora (Foto: Srđan Živulović / TRIO)

Prvak SNS Zmago Jelincić (Foto: J. Suhadolnik / TRIO)

Temeljno sodišče v Ljubljani in Temeljno javno tožilstvo v Mariboru sta zaprosila državni zbor, naj odloči, da sodišče lahko začne oziroma dovoli nadaljevanje kazenskih postopkov proti obdolženemu Zmagu Jelinciću, poslancu tega zbora. O tem bo danes najprej govorila mandatno-imunitetna komisija državnega zbora, po informacijah, ki smo jih včeraj zbrali, pa vse kaže, da bo vsa zadeva vendarle dobila nekoliko drugačen tok.

Naj spomnimo, ljubljansko temeljno sodišče naj bi začelo z uradnim pregonom Jelincića zaradi kaznivega dejanja po 56. členu kazenskega zakona, ki govori o ogrožanju ljudi z nevarnim orodjem pri pretepu ali prepiru, Jelincić pa naj bi se zagovarjal pred tem sodiščem tudi zaradi obrekovanja. Podobnega kaznivega dejanja ga dolžijo tudi v Mariboru, čes da je javno žalil in obrekoval preiskovalnega sodnika tamkajšnjega temeljnega sodišča Petra Grdinica. Mariborski javni tožilec Karel Rajniš pa Jelincića obtožuje se za nekaj drugih kaznivih dejanj, o katerih so množična občila pred časom obsirno poročala.

Gre za obtožbo, da je avgusta lani ponudil naklepno pomoč pri poskusu umora, da je marca lani ogrožal varnost ljudi v znani gostilni Storman pri Zalcu,

ko je predajal eksplozivna sredstva nekaterim ljudem in jih hkrati nagovarjal, naj razstrelijo neko hišo v Skofji Loki, javni tožilec pa ga obtožuje tudi, da je enega izmed teh ljudi nagovoril, da je ubil psico lastnika omenjene hiše v Skofji Loki.

Gre skratka za zajetno število obtožb, a glede na to, da je Jelincić poslanec državnega zbora slovenskega parlamenta, ga po ustavi varuje poslanska imuniteta, zaradi katere so sodišča oziroma tožilstva pravzaprav nemočna. Tja ga preprosto ne morejo spraviti, če se bo skliceval na imuniteto, postavljeni pa so tudi pred dejstvo, da ga lahko zasciti tudi sam državni zbor, in sicer tako, da njegove imunitete ne umakne kljub tožilecemu predlogu.

Toda: »Ceprav me doslej nihče ni nič vprašal, lahko povem, da se na poslansko imuniteto vendarle ne bom skliceval, tako kot tega nisem počel niti doslej, ko sem bil občinski poslanec,« nam je včeraj dejal Zmago Jelincić.

To pomeni, da se bo Jelincić zagovarjal na sodišču in tudi da se državni zbor ne bo znašel pred dilemo, kaj naj stori z imuniteto svojega poslana.

Tako se zdi tudi današnja seja mandatno-imuni-

IVANKA MIHELČIČ

tetne komisije brezpredmetna. Vendar pa lahko komisija na današnji seji kljub vsemu odigra pomembno vlogo. Drjavni zbor se je namreč prvič znašel v položaju, da se opredeljuje o tako pomembnem vprašanju. Vse pa

kaže, da poslanci se ne vedo, kako naj bi se sploh lotili takšne naloge. To nam je včeraj potrdil tudi predsednik komisije Miroslav Mozetič, ki z Jelincićevo odločitvijo o nesklincevanju na imuniteto sicer ni bil seznanjen, pojasnil pa je,

SNS / STRANKARSKA DISCIPLINA

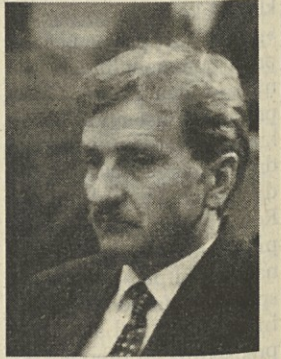
»Poslanec, izvoljen na listi stranke, mora zastopati interese stranke in direktive Predsedstva, drugeče sprejme Predsedstvo proti njemu določene ukrepe.« - Tako se glasi 21. člen Statuta Slovenske nacionalne stranke, na podlagi katerega so se poslanci SNS na včerajšnji seji svoje poslanske skupine odločili izključiti iz svojih vrst dva člana. »Odločili smo se pravzaprav za milejšo obliko, ko smo

Marjan Poljšak (Foto: TRIO)

soglasali, naj sama napiseta odstopni izjavi. Eden od teh se je s tem strinjal, drugega pa sploh ni bilo na seji,« nam je dejal vodja poslanske skupine in prvak SNS Zmago Jelincić. Seja poslanske skupine pa se je razvnela zaradi tega, ker vseh enajst poslancev te stranke, kolikor se jih je pac udeležilo torkove seje državnega zbora, ni spostovalo skupne odločitve, da bodo podprli kandidaturu Janeza Drnovskega za vladnega mandatarja. Jelincić pojasnjuje, da soprodstavniki nekaterih strank (zlasti SDSS in DS) se pred glasovanjem o mandatarju poskušali pridobiti nekatere poslance na svojo stran in jih prepričati, naj ne glasujejo za Drnovskega, kar je mejilo, po njegovem mnenju, ne le na poskus izvedbe »velike zarote«, temveč tudi

na poskus uničenja nacionalne stranke. Zato so se v stranki odločili ukrepati na samem začetku in »kaznovati« neposlušnost tistih, katerih identitete se ne želijo razkriti, saj so se vedno tudi člani stranke. V SNS menijo, da je strankarska disciplina nujna in da se je k njej zavezal vsak, ki je podpisal statut stranke. Neuradni viri pa pravijo, da gre za poslance Marjana Stanica in Marjana Poljška. (I. M.)

Marjan Stanica (Foto: TRIO)

STRANKE / KOALICIJE

Demokrati svariijo pred »fevdalizmom« velikih

Pogovori o programih med LDS in SKD ter LDS in ZL se končujejo - DS in SDSS še čakajo na »ponudbo«

Janez Drnovšek bo novo vladno ekipo predstavil sredi prihodnjega tedna, vsekakor pa po ponedeljkovi seji sveta kršćanskih demokratov, na kateri bodo spet odločali o tem, ali bodo vstopili v vlado in predvsem, s katerimi strankami bodo to storili. Medtem se nadaljujejo »programski usklajevanja« med liberalnimi demokrati in kršćanskimi demokrati ter med LDS in združeno listo, ki so bila doslej, kot smo izvedeli, dokaj uspešna. Tovrstna pogajanja so pomembna zato, ker bi v morebitni novi vladi lahko zelo hitro nastale težave pri zelo konkretnih vprašanjih - od gradnje cest do obveznega verouka v so-

O možnosti vlade »strank brez skupnih ciljev«

gamenti gospodarstva. Ceprav mandat demokrate steje med koalicijske partnerje v vseh kombinacijah, ta stranka se ni prepričana, da bo vstopila v vlado. Predvsem pričakuje sestanek vseh koalicijskih partnerjev, imajo pa tudi vrsto pripomb na osnutek koalicijske pogodbe - predvsem so proti »diktatu predsednika vlade«. Demokrati so se doslej srečali samo z združeno listo in socialdemokrati.

Najbrž ne po naključju - tudi SDSS se ne ve, ali bo v koaliciji. Del stranke namreč meni, da je vključitev v koalicijo smiselna samo, če se bo SDSS v prihodnosti združila s socialisti, kar sije pa tudi z združeno listo. Tudi o tem, kot navajajo naši viri, v tej stranki še ni soglasja.

ŠOLA IN POLITIKA

Ameriški profesor o socialni vlogi učitelja ter mestu šole in znanja v družbi

MIJA GACNIK

Cankarjev dom v Ljubljani je bil včeraj prizorišče pogovora z Michaelom W. Appelom, profesorjem za politiko izobraževanja na Univerzi Wisconsin Madison v Združenih državah Amerike. Pogovor, ki ga je vodila Mirjam Milharčič Hladnik, (ki je med drugim tudi prevedla Appleovo knjigo z naslovom Soli, učitelj in oblast) je potekal pod naslovom Kako redefinirati socialno vlogo učitelja ter mesto šole in znanja v sodobni družbi.

Michael W. Apple je uvodoma poudaril, da je

solanje po definiciji politično dejanje. Predvsem pa ga je potrebno postaviti v širši družbeni kontekst. »Ce učenci ne dosegajo uspehov, se ne pomeni, da otroci niso dovolj pametni. Vec prizadevanj je treba vlagati v učitelje.« Nezaodvoljstvo učiteljev zaradi slabih plac je po mnenju Appela zgodovinsko vprašanje. »V vsaki državi je treba preuciti družbene prioritete. Iz zgodovine je razvidno, da so bile zenske vedno

slabše placane kot moški. V tem poklicu pa prevladujejo ravno zenske. Sploh pa za šole in place učiteljev nikoli ni bilo dovolj denarja.« Kaj si država misli o svojih državljanih je Apple povezal s trditvijo, da je šola metafora politike; »kdor ima oblast, odloča, kaj bodo poučevali v šolah. Učinek solanja je slika tistega kar si družba zeli, da bi bila.« Šola pa je demokracija tedaj, ko lahko rečemo, da je vzpostavljen neprisljen odnos med učenci in učitelji, in to na vseh stopnjah.

PROMET / STAVKA

Slavnik ni upošteval poziva upnikov in stavka

Vladimir Sedej, predsednik odbora upnikov, je včeraj pozval Slavnikov sindikat, naj odpove stavko in sprejme nove predloge upnikov. »Dopis upnikov bomo obravnavali na petkovski seji stavkovnega odbora, toda to v nobenem primeru ne more spremeniti naše odločitve o stavki, ki se zacenja v četrtekopolnosti,« nam je včeraj dejal predsednik Slavnikovega sindikata Boris Skerget. Predsednik odbora upnikov je v dopisu stavkojcem sporočil, da stavka ne bi pripomogla k razrešitvi težav. Zato naj bi podjetje, upniki in republiki

sklad za razvoj do konca meseca ali se prej zbrali denar za novembrske plače, konec februarja naj bi plače začeli izplačevati sproti, zaostala izplačila pa naj bi urejali v okviru programa sanacije. V dopisu svari tudi pred tem, da bi pred sprejetjem celotnega programa sanacije začeli ustanavljati nova avtobusna podjetja. Govori se namreč o ustanavljanju takih podjetij v Ilirski Bistrici in Kopru. V ponedeljek pa so sklicali že tretji usklajevalni sestanek o prihodnji ureditvi mestnega in primestnega prometa na obalnem območju. (F. O.)

MLADINA IN EKSTREMIZEM

Prodiranje desnega radikalizma med avstrijsko mladino

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Več kot polovica dijakov in vajencev v Avstriji je nalezljiva za desnoradikalno miselnost. To je osrednja izpoved alarmantne studije, ki sta jo v ponedeljek predstavila ministra Rudolf Scholten (solstvo), Maria Rauch-Kallat (družina in okolje) ter državna sekretarka Maria Fekter. Institut raziskovalca javnega mnenja Erich Brunmayr je po nalogu obeh ministrstev spraševal nad 3000 dijakov in vajencev o svojih stališčih do desnega radikalizma. Pri vajencih je nevarnost, da zdrsnejo v desnoradikalno sceno, opazno višja kot pri dijakih. Jedro desnoekstremnih grupacij v Avstriji je sicer majhno, vendar bo potrebno, da se pristojni organi zelo resno ukvarjajo z rezultati studije, je poudarila ministrica Rauch-Kallat.

Alarmantna dejstva, ki jih je pokazala studija: pet odstotkov dijakov in deset odstotkov vajencev je ugotovilo, da ima razumevanje za nasilne izgrede proti tujcem in za napade na azilantske domove v Nemčiji; vsak četrty mladoletnik je mnenja, da je nasilje proti tujcem in azilantom v Nemčiji "pravilno", ena tretjina vajencev in 16 odstotkov dijakov misli, da je uporaba nasilja

proti tujcem "razumljiva in opraviljiva".

Studija jasno prikazuje, da so zlasti tisti mladi ljudje, ki se v družbi počutijo zapostavljeni in ki so zaradi tega frustrirani, zelo nalezljivi za desnoradikalno miselnost. Predvsem pri vajencih ima pri tem odločilno vlogo strah pred neposredno konkurenco na delovnem mestu. Kar tri četrtnine dotičnih mladih fantov, ki simpatizirajo z desnoradikalno miselnostjo, so prepričani, da je brezposelnost posledica zapostavljanja tujcev. Ena četrtnina pa misli, da bi si Avstrija opomogla, ako bi tuji elementi zapustili državo. Tako komaj čudi, da je največja koncentracija takih mladincev bila ugotovljena na Predarskem in na Dunaju, kjer je tudi delež tujcev v avstrijskem povprečju najvišji. Tudi naolah z velikim deležem otrok z nenemskim maternim jezikom se cedalje bolj pojavlja miselnost desnega radikalizma. To zlasti velja za dunajske poklicne sole, pri katerih se je delež dijakov-vajencev tujega porekla v zadnjih letih več kot podvojil (od 10,3% na 22,4%). Dekleta, tako ugotavlja studija, trend k desničarski miselnosti ni tako močno zajež.

S stopnjujočim se napihovanjem "strašila o nesigurni in ogroženi bodočnosti" se vidno veča tudi nagnjenost k desnoekstremni miselnosti pri

mladini, poudarja avtor studije Erich Brunmayr. Ministrica za družinske zadeve Maria Rauch-Kallat je s tem v zvezi ostro kritizirala kampanjo svobodnjakov za njihov referendum o tujcih, ki se je isti dan pričela. Svobodnjaški stranki (FPÖ) in njenemu voditelju Haiderju je očitala, da zavestno napihuje strah mladih ljudi.

Solski minister in ministrica za družinske zadeve sta v zvezi z zaskrbljujucimi izsledki studije napovedala vrsto ukrepov in programov, ki naj bi nagovorili zlasti zapostavljeni in nezadovoljni del mladine. V ta namen ministrstvo že izdeluje nove smernice za mladinsko delo, uvedbi pa hočejo tudi mednarodne programe za izmenjavo, medsebojno spoznavanje mladih delovnih sil ter posebne programe za mladino v gospodarsko slabo razvitih regijah. Rauch-Kallat: »Če se hočemo boriti proti tem desnoradikalnim tendencam, potem moramo dvigniti samozavest mladine ter izboljšati ugled vajeniških poklicev.«

Tudi solski minister je napovedal pospeševanje mednarodne izmenjave dijakov, naolah pa hoče kot obvezni predmet uvesti politično izobrazbo. Poleg tega naj bi na solskih prireditvah nastopali in z dijaki razpravljali popularni avstrijski umetniki in glasbeniki, ki so angazirani pri iniciativi SOS-soclovek.

AVSTRIJA / MANJŠINSKA POLITIKA

NSKS: narodnostna zbornica je prioriteta

Prihodnji teden pogajanja NSKS s parlamentarnimi strankami in HKD

IVAN LUKAN

CELOVEC/DUNAJ - Prihodnji teden bodo zastopniki Narodnega sveta koroskih Slovencev na celu s predsednikom Matevzem Grilcem in podpredsednikom Karlom Smollem vodili pogovore s predstavniki v zveznem zboru zastopanih strank. Glavna tema pogovorov bosta tako predlog NSKS o ustanovitvi narodnostne zbor-

nice za koroske Slovence kot tudi vprašanje zastopstva manjšine v avstrijskem parlamentu oz. koroskemu deželnemu zboru.

Delegacija NSKS se bo prav tako prihodnji teden sestala z vodilnimi funkcionarji Hrvaskega kulturnega društva na Gradiscanskem, ki - kot smo že poročali - v vprašanju etnične zbor-

nice ne kaže posebnih ambicij, da bi podprla model neke etnične zbornice, ki ga poleg Narodnega sveta forsira tudi Center avstrijskih narodnosti na Dunaju na celu s Karlom Smollem.

Predsednica HKD Zlatka Gierl je v razgovoru s slovensko oddajo koroskega radia priznala, da v društvu obstajajo različna mnenja o taki zbornici, ter dejala, da soglasja s člankom urednice glasila organizacije, ki zbornico zavraca. Gierljeva je s tem v zvezi naznanila, da bo sklep dokončen sklep o etnični zbornici za gradiscanske Hrvatve verjetno sprejet na skupnem sestanku med HKD in NSKS.

Gierljevi, kot tudi zastopnikom drugih organizacij gradiscanskih Hrvatov, se glede ustanovitve zbornice nikamor ne mudi. Za njih je odločilno, če bo taka zbornica ustrezala zahtevam v njihovem življenjskem prostoru. Absolutno prioriteto da ima v trenutni situaciji ureditev dvojezičnega solstva na Gradiscanskem in narodnostnega sosveta pri Uradu zveznega kancelerja, katerega doslej se vedno ni.

Za gradiscanske Hrvatve ima vprašanje uveljavljanja dvojezičnosti absolutno prioriteto

NOVICE

64 milijard šilingov državnega primanjkljaja

DUNAJ - Letosnji primanjkljaj v avstrijskem državnem proračunu bo namesto 59 znašal 64 milijard šilingov. Finančni minister Ferdinand Lacina je moral revidirati sprva načrtovani proračun za izdatke in novo zadolžitev države. Glavni vzroki: upadanje konjunktura, nazadovanje gospodarske rasti in rekordna brezposelnost. Kljub temu se hoče Lacina še dalje ravnati po načelu, da nova zadolžitev države ne sme presegati 2,5 odstotkov letne gospodarske storilnosti Avstrije. (I.S.)

Lučkovno gledališče iz Maribora navdušilo otroke

CELOVEC - Na povabilo Krscanske kulturne zveze v Celovcu je na Koroskem gostoval ansambel Lučkovnega gledališča Maribor. Na sporedu je bilo skupno 12 uprizoritev lučkovne igre "Muc vasuje, muc se zeni" (Ava Lokovšek). Lutkarji iz Maribora so s svojimi nastopi v farnem domu v Pliberku, v kulturnem domu "Danica" v Sentprimozu, ter v Zavodu solskih sester v Sentpetru pri Sentjakobu, navdušili solarke in solarje iz približno 30 osnovnih sol iz celotnega dvojezičnega ozemlja na Koroskem. Ansambel Lučkovnega gledališča Maribor je zaključil svoje gostovanje s predstavama na Pedagoški akademiji in v Modestovem domu v Celovcu.

Pomoč katoliške mladine za begunske otroke

CELOVEC/LJUBLJANA - Katoliška otroška mladina in Zensko gibanje sta pred nekaj dnevi predala slovenski Karitas za pomoč begunskim otrokom v Sloveniji 160.000 šilingov, igrače ter hrano. Igrače ter denar so zbrali otroci skupaj s starši, tajnik katoliške otroške mladine Pavli Zablatnik pa je zatrdil, da bodo z akcijo nadaljevali.

Tischlerjeva nagrada kmetu in politiku Fricu Kumru

CELOVEC - Letosnja 14. Tischlerjeva nagrada, ki jo podelita Narodni svet koroskih Slovencev in Krscanska kulturna zveza, bo prejel ekonomski in mestni svetnik občine Pliberk, Fric Kummer. Podelitev nagrade Fricu Kumru, ki združuje v svojem življenju poklic kmeta, politika in kulturnika bo 22. januarja v Slomskovem domu v Celovcu.

CELOVEC / OD VČERAJ ODPRT DRUGI PARACELZOV SEJEM

Zdravstvo brez meja

Slovenski minister Voljc za tesno sodelovanje med Slovenijo in Avstrijo

Ministra Voljc in Ausserwinkler na včerajšnji otvoritvi sejma (Foto Walter Fritz)

DUNAJ / PRED UKINITVIJO?

Vroča razprava o opernem plesu

Direktor hiše za, kulturni minister proti - Zbiralna akcija za žrtve vojne v BiH

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Razprava o odpovedi ali celo o dokončni ukinitvi tradicionalnega (državnega) opernega plesa, ki predstavlja višek avstrijskega družbenega življenja v pustnem času, se je z vso silo razvnela. Direktor državne opere Jan Holender je včeraj izjavil, da iz svojega stališča in iz vidika operne hiše ne vidi potrebe po opernem plesu. Razen obratovalnih problemov ta prireditve operi ne prinese ničesar, je dobesedno dejal operni direktor. Prav nič ne bi nasprotoval, če bi država ukinila

to prireditev, tako Holender, saj opera kot institucija nič ne profitira od plesa, njeno navadno obratovanje pa je v času priprav in pospravljanja za plesom otežkoceno. Poleg tega, tako Holender, se osebje operne hiše itak že dolgo ne identificira več z opernim plesom. Dejansko je to zgolj neke vrste državni ples, ki ga organizirajo v poslopju opere, in opera kot ustanova tudi ni udeležena pri dobicku, pravi Holender.

Kot alternativo predlaga operni direktor popularne operne predstave, na katerih bi lahko bilo prostora za 1500 ljudi. Zeleni so se v tiskovni izjavi takoj priključili predlogu Jana Holenderja ter zahtevali ukinitve opernih plesov. Zelo ostro pa je Holenderja napadla Lotte Tobisch, organizatorica opernih plesov, ki je opernemu direktorju očitavala ne- lojalnost. Če misli Holender odpraviti operni ples, potem je to njegovo

osebno mnenje, vendar bi bilo popolnoma neumestno ukiniti to tradicionalno prireditev prav v času, ko povsod po svetu skušajo kopirati dunajski operni ples. Minister za solstvo in kulturo Scholten pa se je s tem v zvezi izrekel za operni ples, hkrati pa je predlagal, naj se na kraju prireditve priredi zbiralna akcija za žrtve vojne v Bosni in Hercegovini. Tudi minister za gospodarstvo Schüssel se je zavzel za nadaljevanje opernih plesov, saj koristijo gospodarstvu in turizmu.

lahko pomeni obogatitev tudi za Slovenijo in za razvoj slovenskega zdravstva in zdravstvene ekonomije v Sloveniji. Potrebno pa da je dobro razvito sodelovanje. S tem v zvezi je izrazil upanje, da bo slovenska udeležba na letošnjem sejmu - pristoja so tudi slovenska zdravilišča - zatek tesnejšega sodelovanja in da je z avstrijske strani že nekaj »lepih tozadevnih pobud«.

Doslej da je bilo razvito sodelovanje med Slovenijo in Avstrijo predvsem na področju mednarodnih konvencij zdravstvenega varstva, je dejal slovenski minister in opozoril, da Slovenija sedaj skuša zgraditi sistem, ki je primerljiv z zapadnimi. S tem pa se Sloveniji odpira vrsta možnosti za bolj konkretno sodelovanje. Temu je se dodal, da sta Slovenija in Avstrija vključeni v številne projekte Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) in da so stične točke sodelovanja prav v teh samih projektih. »To pa ne izključuje konkretnih projektov med obema državama, zlasti na področju uveljavljanja zdravja in politike za zdravo življenje«, je izjavil Voljc v pogovoru za naš dnevnik.

Glede načrta ce-

lovske univerze, da bi se leta 1995 priredil Paracelzov sejem v Ljubljani - letos in naslednje leto bodo sejem priredili tudi v Innsbrucku in v Wiesbadenu v Nemčiji -, se je slovenski minister izrekel za koordinacijo med Celovcem in Ljubljano. Pri tem je opozoril na dejstvo, da je Slovenija lansko leto pravtako začela z zdravstvenim sejmom, ki se pa razlikuje od Paracelzovega. Prav zaradi različne tematike obeh sejmov bi bilo možno prirediti Paracelzov sejem tudi v Ljubljani.

Na tem največjem avstrijskem zdravstvenem sejmu razstavlja skoraj 400 razstavljalcev iz Avstrije in vrste drugih evropskih držav. Namen sejma pa je, da informira tako strokovno kot tudi široko publiko o razvoju na vseh področjih zdravstva.

Prireditelj sejma je celovska univerza, za katero je navzoče pozdravil rektor univ. prof. dr. Berger, sodelujejo pa razna zvezna ministrstva, Urad koroske deželne vlade, mesto Celovec ter druge institucije. Sejem bo odprt vak dan od 9. do 18. ure, pričakujejo pa okoli 30.000 obiskovalcev, med njimi tudi obiskovalce iz sosednje Slovenije.

KOROŠKA / DEŽELNA VLADA

Rauscher bo odstopil letos sredi maja

Ni še znano, kdo bo njegov naslednik

CELOVEC - Odločitev glede kadrovskih sprememb v koroski deželni vladi je padla! Na skupni tiskovni konferenci sta včeraj predsednik koroskih socialdemokratov in namestnik deželnega glavarja Peter Ambrozij ter deželni svetnik za gospodarstvo Max Rauscher sporočila, da bo Rauscher v drugem tednu maja, predvidoma 13. ali 14., kot član koroske deželne vlade odstopil. 22. maja pa bo stranka na svojem deželnem kongresu uradno imenovala Rauscherjevega naslednika. 53-letni politik iz Smohorja je bil skozi deset let član koroske deželne vlade.

Razpravo o Rauscherjevem odstopu je sprožil socialdemokratski politik sam, ko je oktobra lanskega leta najavil, da se bo poslovil od deželne politike. Stranka je to odločitev vzela na znanje, ne pa tako imenovana baza. Ustanovil se je komite, ki je konec leta šel v akcijo za deželnega finančnega referenta z argumentom, da si Koroska v sedanji gospodarski situaciji ne more privoščiti spremembo v tako pomembnem resorju. Komite je zbral nad 10.000 podpisov.

Reutscher je na včerajšnji tiskovni konferenci dejal, da se je v zadnjih dneh intenzivno pogovarjal z merodajnimi politiki v stranki, s predsednikom koroske SPÖ, Petrom Ambrozijem, ter tudi s člani komi-

teja. Prišel da je do spoznanja, da si osebno zeli spremembo ter slovo od vseh političnih funkcij. Priznal pa je tudi, da je prišlo do nekaterih nesoglasij med njim in Ambrozijem, toda ti niso bili odločilni za njegovo odločitev.

Ambrozij pa je dejal, da bo stranka v naslednjih tednih sestavila novo mostvo za deželnozborske volitve, ki bodo predvidoma spomladi naslednjega leta. Na osnovi že opravljene izbire kandidatov znotraj stranke si ne more predstaviti, da bo poleg sedaj potrebne spremembe prišlo do dodatnih sprememb v socialdemokratski ekipi v koroski deželni vladi.

Max Rauscher

PRIREDITVE

Danes, petek, 15. januarja 1993

Dunaju - predavanje in glasbeni večer.

CELOVEC
Novi trg: ob 17. uri - Veriga luči platforme »Ljudje proti sovrastvu do tujcev«.

Jutri, sobota, 16. januarja 1993

Bierjokl-Pri Joklnu (Badgasse): ob 20. uri otvoritev obnovljenje dvojezične kulturne gostilne.

RADIŠE
Kulturni dom: ob 20.00 - 17. Radiski ples. Igra ansambel »Gasperji« iz Slovenije.

DUNAJ
Klub slovenskih studentov, 7 (Mondscheingasse 11): ob 20. uri Predstavitev ceske narodnosti na

GLOBASNICA
Gostilna pri Šoštarju: ob 20.00 - Podjunski ples. Igrajo »Bratje iz Oplotnice«.

KAKO SO NAPAD SPREMLJALI V AMERIKI ...

Veseli je Amerike: Saddam našeskan

WASHINGTON - Tudi tokrat je Pentagon, podobno kot ob »televizijskem izkrcanju« ameriške vojske v Somaliji poskrbel, da so bili mediji, predvsem pa televizijske hiše, pravočasno obveščeni o skorajšnjem »kazenskem napadu« na iraške protiletalske raketne baterije ob 32. vzporedniku, tako da so lahko napadu neposredno sledili milijoni Američanov. Seveda jim niso uspeli pričarati spektakularnosti somalskega izkrcanja; tako ameriška CNN kot britanska Sky-TV pa sta vseeno večino Američanov in Zahodnjakov zadovoljili. V Bagdadu so telekamere televizijske hiše iz Atlante zaman poskušale z infardecimi objektivimi razparati temo nad iraškim glavnim mestom. Tokrat mu je bilo prizaneseno, dopisnik John Holliman pa je vseeno poskušal obujati tiste dramatične trenutke izpred dveh let, ko so prve bombe nad Bagdadom oznanjale začetek Puscavskega viharja, tako da bi ameriškim gledalcem vsaj poskušal pričarati vso dramatičnost vojne. Z njim je bilo v bagdadskih hotelih kakih 150 tujih novinarjev, ki bi morali z iraškega glavnega mesta slediti razvoju dogodkov in neposrednemu napadu.

V predlarmno stanje

so dnevnike in televizijo pahnili viri iz Pentagona, ki so v noči na 13. januar odgovorne v redakcijah seznanili z glavnimi koordinatami skorajšnjega napada. Funkcionarji so namreč dopustili, da so v javnost zacele pronicati »strogo zaupne informacije« o tistem sestanku v Beli hiši, med katerim je Bush sklenil, da bo »pritisnil na petelina«.

Takoj so televizijske hiše mobilizirale bataljone izvedencev, v redakcije so na vrat na nos prihrumeli upokojeni generali in admirali. Kot za casa Puscavskega viharja je CNN zacela oddajati podrobne vremenske karte zalivskega območja, »dežurni sinoptičarji« so podrobno spregovorili o nadaljnjem razvoju vremena, kot da bi se to nanašalo na Florido, Ohio ali kako drugo ameriško zvezno državo. Redakcije dobro vedo, kaj si želijo gledalci, vsaj tako dobro, kot je to vedela washingtonska administracija, ko je sklenila, da bo Sadama Huseina »našeskala po riti«. Prav ta izraz, kot da bi slo za porednega Janezka, so uporabili v krogih washingtonske administracije. Sicer pa, takoj po »zmagi« je ugotavljanje javnega mnenja, brez katerega Američani ne živijo, zgovorno dokazalo, da je kar 75 odstotkov Američanov podpiralo

napad, da mu je nasprotovalo le 14 odstotkov, medtem ko je bilo neopredeljenih 11 odstotkov. Potem ko je izvedel za te podatke je tako Bush, prvi ameriški predsednik v zadnjih 200 letih, ki je sprožil vojaški napad le nekaj dni pred umestitvijo svojega naslednika, lahko slavno dejal: »Storili smo pravico stvar. Vojaška akcija je potekala veličastno, vsa letala so se vrnila«.

Amerika se veseli uspeha, ker v psihi po-

precnega Američana Sadama Huseina učlovečuje vse zlo tega sveta, s katerim je dialog možen le v slogu Divjega zapada, ker volk menja dlako, ne pa narave, tako da ga je treba »našeskat«, ce ne sprotuje pravil igre. Amerika je torej otroško ponosna na sedanji uspeh. Tega se dobro zaveda tudi novi predsednik Clinton, ki je vsestransko podprl Bushovo vojaško pobudo.(voc)

... IN KAKO SO GA DOŽIVLJALI IRAČANI

Vdani v usodo, na lov na zaloge

BAGDAD - »Zlobni ameriški agresorji in njihovi pomagali so nas to noč napadli, da bi naši državi vsilili kolonialistično voljo.« »Tokrat so se vrnil, ne da bi iskali pretvez. Hrabri sinovi iraškega ljudstva, ki so se ze borili "z materijo vseh bitk", jih bodo porazili.« Ta predsinočna izjava Sadama Huseina po televiziji, ko se je kazenski pohod v bistvu že končal in so se vsa letala vrnila, je Iracane predramila iz vzhodnjaskih vdanih v

usodo, pred očmi so se kot v grozljivki ponovili prizori dramatičnih bombardiranj iraških mest izpred dveh let.

Po neprespani noči se je včeraj v Bagdadu pred časopisnimi kioski trlo ljudi. »Zacela se je nova bitka, nova sveta vojna, ki nas bo povedla h končni zmagi.« Taki naslovi na iraških casopisih pa Iracani niso seznanili z dejanskim stanjem, se povečali so njihov strah v prihodnost. Pred bencinskimi crpalkami so takoj nastale dolge kolone vozil, ljudje so začeli kupovati zaloge vsega: režim Sadama Huseina je v svoji retorici dosegel popolnoma obraten učinek. Iraki človek ni ponosen, da »zahodni agresorji niso dosegli svojih ciljev«, resnico, kako so »zahodni hudici« bombardirali hiše in stanovanja v Basri in svetem šiitskem Nadzifu, bodo izvedeli čez kak teden, ko bo glas ulice obsel vse ovire režimske cenzure. Nekateri pa sploh ne bodo verjeli »defetističnim govoricam«, da so Američani bombardirali vojaške cilje. Sadamovega režimu je uspelo kljub težkim izgubam in trpljenju civilnega prebivalstva najprej v osemletni zalivski vojni proti Iranu in nato se v Puscavskem viharju ohraniti svojo verodostojnost kljub očitnim lažem. Uradni komunisti so namreč včeraj navajali, da je bilo v napadu na civilne objekte v Basri in Nadzifu ubitih 17 vojakov in dva civilista, ranjenih pa je bilo osem vojakov in sedem civilistov. Le redki so se vprašali, zakaj je bilo toliko vojakov v civilnih objektih. Teh vprašanj si niso zastavljali, raje so pragmatično začeli kopiciti zaloge v pričakovanju dolgotrajne vojne.

Iracani ne vedo, da je njihov režim v bistvu klonil, seznanjeni so samo z

vojnouhujskaskimi retoričnimi frazami svojih voditeljev, ozadja sedanje krize ne poznajo, prepričani so, da se jim godi strahotna krivica, vseeno pa vedo, da so sami in da ne morejo pričakovati pomoči od nikogar. Podpredsednik vlade Tarek Aziz je včeraj v Bagdadu ponovil, da bo Irak »gotovo odgovoril« na letalski napad. Obsodil je kot »podlo propagando« trditve, da je Irak klonil in kapituliral, ko je »zamrznil« napore za ponovno pridobitev svojega premoženja in pristal na polete letal OZN. Iraki v dori na kuvajtsko ozemlje so torej »napori za pridobitev iraškega premoženja«. Nic cudnega torej, da je strah preplaval tudi Kuvajt, ki se dobro zaveda, da je Sadam Husein se vedno skrajno nevaren, da je zanj Kuvajt se vedno 19. iraška pokrajina in da ga Zahod ne bo likvidiral. To nalogo je pred dvema letoma prepustil Iracanonu, ki pa na kaj takega v sedanjem režimu ne morejo niti pomisliti, saj se vsi spominjajo, kako sta se končala šiitski upor na Jugu in kurdski na Severu. (voc)

Od minute do minute

BAGDAD - Objavljamo kronološki zapis dogodkov, ki so si sledili v 12 urah od zadnjega vdora iraških sil v Kuvajt do povratka zadnjih zahodnih letal z misije proti Iraku.

8.21 - skupina iraških »civilistov« vdre četrta v 4 dneh na kuvajtsko ozemlje in odnese s seboj večjo količino orožja;

8.53 - francoski obrambni minister Joxe pravi, da so francoska letala v Dahrannu pripravljena na kazensko misijo zoper Irak;

9.33 - Bush da svoj nacelni pristane na akcijo proti Iraku;

11.04 - Sadamov svetovalec Mohnse pravi, da je Irak pripravljen, da si vzame nazaj tisti del Kuvajta, ki mu pripada;

11.35 - Eagleburgerjeva izjava, da je Ameriki poslo potrpljenje;

16.02 - glasnik Pentagona pravi, da so ameriške sile pripravljene na napad na Irak;

17.07 - britanski zunanji minister Hurd opozori Irak na hude posledice, ki jih lahko ima izzivanje zahoda;

17.08 - Bush ukaže začetek kazenske odprave proti Iraku;

18.02 - britanska TV mreža Sky TV poroča, da se je napad na Irak začel;

18.31 - CNN sporoči, da se je začel napad na Irak in da se ga udeležujejo ameriške, britanske in francoske sile;

18.54 - vojaški glasnik v Zalivu potrdi, da je v teku vojaška operacija proti Iraku. Letala so vzletela z oporišč v Savdski Arabiji in z letalonsilke Kitty Hawk;

19.10 - ameriški viri sporočijo, da se je napad začel ob 18.30 po evropskem času. London in Pariz potrđita prisotnost svojih sil;

19.30 - NBC sporoči, da se je napad že končal;

19.42 - v krogih britanske vlade pravijo, da je namen napada dati Sadamu učinkovito in zgovorno lekcijo;

19.42 - Britanci sporočijo, da so se njihovi tornadi vrnili v oporišča brez izgub;

19.49 - po poročilih CNN naj bi se akcije proti Iraku udeležilo 100 zavezniških letal;

19.59 - Clintonovi sodelavci sporočijo, da se je bodoči predsednik popolnoma strinja z Bushem glede posega zoper Irak;

20.07 - iraški veleposlanik pri OZN Nizar Hamdoun pravi, da je njegova država pripravljena ugoditi zahtevam zaveznikov;

20.33 - v Pentagonu potrđijo, da se je akcija uspešno končala in da so zavezniška letala uničila raketna izstrelisca ter radarje v južnem Iraku;

21.07 - zadnjih 6 francoskih miravev in letalo za oskrbo C-135 so vrnejo v Dahrann.

ZGODILO SE JE

OZN obveščena skupaj s tiskom

NEW YORK - Generalni sekretar OZN Butros Gali je v Parizu sicer dejal, da je letalski napad v skladu z resolucijo VS OZN, vendar pa Varnostni svet ni bil deležen niti tolikšne pozornosti, da bi bil pravčasno obveščen o napadu. ZDA so namreč vodji Galijske pisarne v Palacu narodov sporočili vest o napadu takrat, ko so jo milijonom ameriških gledalcev že posredovale vse velike televizijske mreže. (ansa)

Iraška opozicija (v Londonu) odobrava

LONDON - S pozivom svetovni javnosti, naj nadaljuje z bojem proti »tiranu«, je »Iraški nacionalni kongres«, ki trdi, da združuje vso iraško opozicijo, podprl bombni napad na Irak. Kongres, ki ima sedež v Londonu, je vsekakor pozval zahodne sile, naj z napadi ne povzročajo trpljenja civilnemu prebivalstvu. (ansa)

Prvi so bili Angleži

NEW YORK - Anglija proti ZDA 1:0. Rezultat zve-ni športno, a ne gre ne za angleški, ne za ameriški nogomet. Gre le za prvo sporočilo o napadu na Irak. Svojim gledalcem ga je posredovala britanska Sky Television ob 17.45 po srednjeevropskem času. V ZDA so reagirali znatno počasneje: običajno vedno prva CNN je vest objavila ob 18.31, napovedovalce, ki jo je prebral, pa se je zmedel in je prebledel pred kamero. Minuto kasneje je vest objavila CBS, sledile pa so ostale televizijske mreže.

Italija: več gledalcev pred televizorji

RIM - Napad na Irak je močno vplival na navade italijanskih televizijskih gledalcev. Osrednjemu večernemu dnevniku prve TV mreže, ki je trajal več kot eno uro, ob 20 uri je sledilo kar 9 milijonov 400 tisoč gledalcev. Med 20.10 in 20.40 je bilo gledalcev med 10 in 12 milijoni, kar je približno 40 odstotkov vseh Italijanov, ki so ob tisti uri sedeli pred televizorjem. (ansa)

Izrael: »Pripravljeni«

TEL AVIV - Izraelski tisk objavlja pomirjujoče članke, vendar ne prikriva nevarnosti, ki preti Izraelu. Tako dnevnik Yediot Ahronot objavlja prilogu z zgovornim naslovom »Pripravljeni« s ponatisom vseh navodil, ki jih je pred dvema letoma, ob Puscavskem viharju, izdala telavivska vlada. (ansa)

Nemčija: Primemo in korektno

BONN - Primerno in korektno. Tako je poveljnik nemške vojske general Klaus Neumann ocenil vedenje zahodnih zaveznikov ob napadu na Irak. Neumann je tudi zadovoljen zaradi dogovora v vladni koaliciji, po katerem bodo tudi nemške čete lahko sodelovale v mednarodnih akcijah Združenih narodov. (ansa)

UŽALJENI PONOS, KER TO NI PUŠČAVSKI VIHAR

Z napadom so ponižali Arabce Iran: ZDA potrebujejo Sadama

NIKOZIJA - Zahodni kazenski napad na iraške raketne baterije ob 32. vzporedniku je tokrat hudo prizadel arabski ponos in občutek frustracije zaradi kopice neresenih geopolitičnih problemov od palestinskega vprašanja do gospodarske zaostalosti. Za razliko od Puscavskega viharja, ko so številne arabske in tudi nearabske muslimanske vlade pristopile k protirakski koaliciji, ker je Irak zasedel »prijateljski Kuvajt«, je sedaj položaj bolj zapleten. Zgovoren je primer Kaira, ki se ne strinja z zahodnim napadom, a ga podobno kot Maroko ne obsoja tako kategorično kot drugi. Nic manj zgovoren ni primer alžirske vlade, ki modro molči, ker ima že dovolj skrbi s

svojimi islamskimi integralisti. Sirija je svoje mnenje prepustila kar prosiškemu libanonskemu casopisu. Tako je As Safir zapisal, da »ameriška politika vztraja pri poniževanju Arabcev, s tem da ponižuje Irak, pod pretvezo, da kaznuje njegovega voditelja«. Vse to pa po As Safirju pomeni, da Sadam Husein vztraja pri svoji zgrešeni računici na škodo iraškega ljudstva. Damask nasprotuje torej vojaškemu posegu, a tega ne obesa na veliki zvon.

Na podobni valovni dolžini, a precej bolj jasne so iranske ocene. Po začetni previdnosti je iranski predsednik Rafsandžani kot »sramotnega« ozogosal ameriški letalski napad. S tem pa ni

podprl Sadamovega režima, saj je Rafsandžani takoj poudaril, da Sadam nima ob sebi ljudstva. Iranski mediji pa odkrito govorijo o razlikah med upravičenostjo Puscavskega viharja in dvojnimi merilom Amerike v sedanjem primeru. Vsi se sprašujejo zakaj Washington ne kaznuje s podobno odločnostjo druge krsilce resolucij Varnostnega sveta OZN od Srbije do Izraela. Dnevnik Kejtan pa je jasno navedel, da Sadam Husein koristi ZDA in njihovim zaveznikom, ker se bojijo, da bi ga v Bagdadu zamenjala »islamska vlada«. Zaradi Sadama pa lahko sedaj podaljšujejo svojo prisotnost na vsem bližnjem vzhodnem območju. (voc)

V Kuvajtu so z velikim zanimanjem, a tudi z zaskrbljenostjo sledili televizijskim poročilom o napadu zahodnih zaveznikov na Irak (Telefoto AP)

RUSIJA, KITAJSKA, JAPONSKA

Peking obžaluje, Moskva pa ni bila presenečena

MOSKVA, PEKING, TOKIO - Ruska vlada je večkrat opozorila Irak na posledice, ki bi jih utegnili imeti Sadamova izjavanja in ga pozvala, naj sodeluje z varnostnim svetom OZN ter naj ne prispeva na noben način h krepitev napetosti v Zalivu. Sprito vsega tega vlada v Moskvi ni bila presenečena ob vesti, da so ameriške, britanske in francoske sile napadle iraške položaje. Akcija pa je njenem mnenju jasna posledica iraškega izzivanja južno od 32. vzporednika.

Kitajska vlada je v svojem komentarju ob

ameriško-britansko-francoskem napadu na Irak izrazila globoko obžalovanje zaradi okrepitve napetosti in poslabšanja položaja v Zalivu. Med svojo redno tedensko tiskovno konferenco se je glasnik zunanjega ministrstva izgonil komentarju o odgovornosti za naraščanje napetosti.

Japonska vlada »razume vzroke«, ki so pripeljali do letalskega napada na Irak, vendar ne pričakuje nadaljnjih zaostroitev. Zunanje ministrstvo podpira pobudo zahodnih zaveznikov ter podčrta, da gre za omejeno akcijo.

ITALIJA, VATIKAN

Užaljenost, ker Italija ni bila predhodno obveščena

RIM - Italijanska vlada sprejema ameriški napad kot odgovor na iraške provokacije v Zalivu. Tako je poudaril zunanji minister Emilio Colombo, ki je v imenu vlade poročal poslanski zbornici o torkovem blitzu ameriških sil v Zalivu. Toda kljub uradni podpori je zlasti v obrambnih krogih opazna nejevolja, ker je bila Italija obveščena z zamudno. Obrambni minister Andò, ki je v sredo najprej izjavil, da je vedel za napad, se je včeraj popravil in dejal, da je ameriško zunanje ministrstvo malo pred napadom obvestilo italijanskega veleposlanika v ZDA. Toda v krogih obrambnega ministrstva ne skrivajo

nejevolje, da so bile informacije, ki jih je zbrala obveščevalna služba Sisse, popolnoma od tistih, ki so jih posredovali uradni ameriški viri. In medtem ko italijanska levica ostro obsoja napad, Vatikan, ki je pred dvema letoma ostro obsodil zalivsko vojno, zaenkrat previdno molči. Uradno stališče bo zavzel papež, pravijo pri Sveti stolici, ko bo v soboto spregovoril diplomatskemu zboru. Vsekakor pa poudarjajo razliko med sredinimi dogodki in zalivsko vojno, pri tem pa dodajajo, da je bila tokratna Huseinova krsitev manjša od tiste izpred dveh let, ko je zasedel Kuvajt. (V.T.)

PARAPSIHOLOGIJA / POGOJ ZA OBUDITEV PARANORMALNIH SIL JE STANJE GLOBOKE IN STABILNE PSIHOFIZIČNE SPROŠČENOSTI

NOVICE

Psihoterapija kot rešiteljica današnje parapsihologije

BOJAN RAUTER KOSIC

Odkar parapsihologi priznavajo, da so naravni paratalenti prevec muhasti, moči tistih, ki uporabljajo znane pripravljane tehnike, pa daleč preskromne, in se zlasti, ko so došli, da se paranormalne sile kot naravni potenciali skrivajo v slehernem od nas, le da so z nečim blokirane, se je težišče sodobne parapsihologije bistveno prevesilo: iz jaločega eksperimentiranja z razpoložljivimi parapsihoničnimi silami v odkrivanje novih metod, s katerimi bi mogli celostno in enkrat za vselej odstraniti blokade, ki zavirajo človeške paranormalne potencialne.

Velike parapsihološke sile se spopadajo s temi težavami z vso resnostjo; interdisciplinarno jih rešujejo psihologi, nevropsihologi, nefrofiziologi, psihoterapevti, medicinski strokovnjaki, hipnotizerji, sugestologi, zdravniki, filozofi, fiziki ... Vendarle največjo vlogo igrajo strokovnjaki psiholoških ved. Spoznajo, da so blokade, ki zavirajo nase paranormalne sposobnosti, pravzaprav nase kronične psihomišne napetosti, ki pa jih s sedanjimi terapijskimi oz. sprostitvenimi tehnikami ni mogoče niti zadovoljivo zmanjšati, kaj sele trajno odpraviti, namreč zahteva temeljito revizijo sedanje psihoterapevtske teorije in prakse ter poglobitev znanja o človeški duševnosti.

Prihodnost parapsihologije je usodno odvisna od rezultata tovrstnih psiholoških raziskav, torej od pojave ali nepojave nove, radikalnejše in učinkovitejše metode za zmanjšanje človeških prenapetosti.

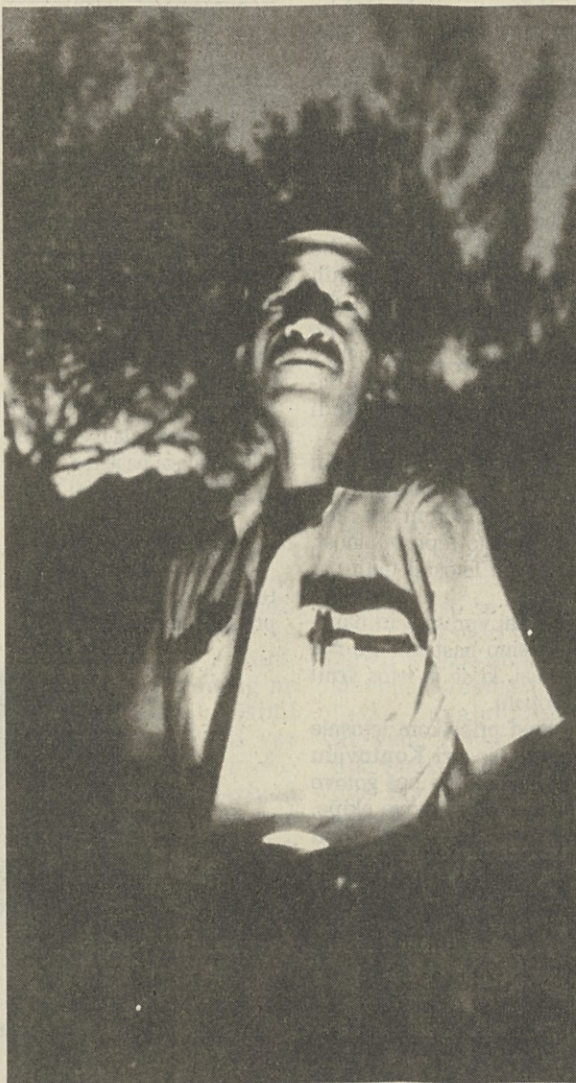
O tem, da so psihomišne napetosti - tako tiste običajne kot tiste, ki so nujne za vodenje sprostitvenih pripravljanih tehnik in ohranjanje doseženega stanja - največja ovira in resnična blokada naših paranormalnih sil, lahko izvemmo od redkih mojstrov paranormalne prakse. Ti nam vedo povedati, da delovanje človeških paranormalnih sil poteka kot skladna interakcija več »psihofizičnih« dejavnikov. Najpomembnejši so trije:

a) vibrantnost živčnomišičnega sistema, ki mora za vsako vrsto paranormalne sposobnosti (telepatija, telekineza, astralno potovanje, prekognicija ...) ter za vsako določeno jakost in domet parapsihicnega učinkovanja »oscilirati« v natančno določeni konfiguraciji ter po točno določenem ritmu oziroma frekvenci. To pomeni, da mora biti ta živčnomišični sklop povsem »prost«, torej nemoten in nevezan na kakršne koli drugačne, odvečne in konfuze kontrakcije, kakršnih je deležen nas vsakdanji, z napetostmi, skrbmi in konflikti obremenjen organizem, pa

tudi organizem, ki je zgolj delno in površno sproščen s preprostimi nezavednimi ali zapletenimi zavednimi obrambnimi reakcijami in sprostitvenimi tehnikami;

b) intenzivna in voljno stabilna vizualna slika, ki skupaj z ustreznimi pozornostnimi in motoričnimi konfiguracijami določa obliko, potek in smer delovanja paranormalnih sil ter končni cilj paranormalne prakse. To pomeni, da mora biti predstava cilja (npr. pri telepatiji predstava misli, ki jo želimo prenesti, pri telesugestiji predstava giba ali vedenja, ki ga želimo izzvati pri nekom, pri telekinezi predstava načina gibanja predmeta, ki ga želimo premakniti) jasna, stabilna in ziva ter pod nadzorom volje. Prav tako mora biti tekoča, umirjena in nemotena tudi pozornostna motorika (očesna motorika in motorika vratu), kajti ta bistveno vpliva na kakovost, obstojnost in jakost slike. Pozornostni motorični aparat mora biti osredotočen zgolj na potek in objekt paranormalne prakse, brez odvečnih odmirov in fiksacij, kakršni so značilni za nase običajno pozornostno beganje in so potrebni tudi za uspešno delovanje sprostitvenih tehnik oziroma tehnik koncentracije;

c) intenziven in stabilen emocionalni naboj z ustreznimi vrednostnimi pred-

znakom, pač takim, kakršnega določa vrednostni aspekt psamezne paranormalne prakse. To pomeni, da ustreza emocija, pa četudi je neprijetna, ne sme

biti dušena ali prekinjana s kakšnim ob obrambnih mehanizmov, s katerimi sicer potiskamo neprijetna občutja, blazimo notranje konflikte, dosegamo in za-

vestno ohranjamo doseženo stopnjo psihofizične sprostitev ter se branimo pred nepomembnimi in povečini negativnimi čustvi, ki v globoko sproščenem stanju tako radi silijo na površje.

Skratka, temeljni in neogibni pogoj za obuditev človeških paranormalnih sil je stanje globoke, splošne, stabilne in spontane psihofizične sproščenosti. Ta (zanjo je značilno mirovanje, ohlapnost mišic, občutek teže oziroma lebdenja) je tudi nujen pogoj za tako imenovano »pasivno« paranormalno prakso, kot je recimo sprejemanje telepatičkih sporočil. Pri paranormalnem delovanju aktivnega tipa (oddajanje telepatičkih sporočil, telekineza, telesugestija itd.) pa globoka pasivna sprostitev igra drugačno vlogo: je namreč nujen pogoj za prehod psihomišičnega sklopa v novo, »paranormalno« stanje - stanje, za katerega je na psihični ravni značilna »izguba« običajnega občutka za položaj telesa, na čutnem pa občutek električne vibrantnosti celotnega bitja ob hkratni povezanosti z okoljem.

Tukaj torej ni pomembna prisotnost globokega pasivnega stanja sproščenosti, marveč odsotnost običajnih, konfučnih, kroničnih psihomišičnih napetosti, pa seveda tudi odsotnost napetosti in pozornosti, ki jih zahtevajo sprostitevne in »vzdrževalne« tehnike. Te bi namreč pov-

sem pokvarile vibrantno konfiguracijo, potrebno za koncentrirano delovanje paranormalnega stanja. V tem stanju mora biti »razumska pozornost« povsem usmerjena v orientacijo, določanje in vodenje paranormalne prakse. »Razum« odloča o vrsti, smeri in cilju paranormalne prakse, »angažira« potreben predel živčnomišične mase, »določa« potreben ritem in jakost njegove vibrantnosti (tega se nauči in precizira v številnih poskusih) ter končno usmeri vibrantni snop k sliki izbranega cilja oziroma paranormalnega delovanja (na primer premika telesa).

»Paranormalno« stanje človeškega bitja mora biti torej kar se da »čisto«, vanj se ne sme vmesati noben tuj element, prav vse komponente (um, percepcija, pozornost, telo, emocije, volja ...) morajo biti usklajene in usmerjene v paranormalno prakso. To pomeni odsotnost vsakršnih dodatnih vzdrževalnih tehničnih prijemov - SKRATKA, ODSOTNOST VSAKRSNIH ODVEČNIH PSIHIČNIH IN MISIČNIH NAPETOSTI, ki bi jih bilo treba odganjati s posebnimi sprostitvenimi tehnikami. Pot do tovrstne popolne sprostitev pa lahko ure samo psihologija in njena praktična sestra, psihoterapija.

Tekoči kvazikristali

KJOEBENHAVN - Vrzite kamenček v ribnik, pa se bodo od pljuska sirili krožni valovi. Podoben vzorec boste morda zagledali, če boste hitro tresli krožnik z etanolom. Fiziki z Instituta H. C. Oersted v Kjoebenhavnu so postavili posodo z etanolom na tresco se polago, ki je zanihala od 300 do 500 krat v sekundi, in odkrili, da interferirajoči valovi oblikujejo stabilen vzorec. Primer s slike spominja z petkotnimi oblikami na sredini na kvazikristal, pravi fizik Preben Alstrom. Svetli deli predstavljajo grebene valov, temni pa doline. V nasprotju s pravimi kristaliniimi strukturami se kvazikristalni vzorci, ki so jih odkrili pred osmimi leti v kovinskih spojinah, nikdar ne ponovijo. Danski fiziki ne vedo, zakaj se taki vzorci pojavijo v tekočini. Pri vsem je bistvena frekvenca tresenja. »Ce je prenikza, se nič ne zgodi; površina ostane ravna,« pravi Alstrom, »pri previsokih frekvencah pa je gladina neurejena.«

Orjaška magnetoupornost

BALTIMORE - Kaj nastane, če nekaj srebra in kobalta zamrznemo do -120 stopinj C, nato pa se deset minut pecemo pri 700 stopinj C? Če sledimo navodilom Chia-Ling Chiena, dobimo zlitino z orjaško magnetoupornostjo, torej snov, katere električna upornost se ob prisotnosti magnetnega polja znatno zmanjša. Izkaže se, da bi take snovi lahko pripomogle k izboljšanju lastnosti spominskih elementov v računalnikih. Fizikom so že dolgo znani materiali z običajno magnetoupornostjo, ki se na magnetno polje odzovejo z rahlim zmanjšanjem upornosti. Orjaško magnetoupornost pa so odkrili sele pred štirimi leti. Chien, fizik z univerze Johns Hopkins, je razvil skupino takih snovi, ki bi bile lahko dovolj cenene za praktično uporabo. Chien najprej z atomi argona obstreljuje tanke diske srebra in kobalta. Argon izbija atome obeh kovin iz diskov na stekleno ploščo, ki jo hladijo s tekočim dušikom. Atomi srebra in kobalta zamrznemo na mesto, kjer so ploščico zadeli. Tanko plast kovinskih atomov nato segrejejo v peči, pri tem pa se posamezni atomi kobalta razporedijo po srebru. Atomi kobalta se obnašajo kot majhni magneti. Navadno so magnetna polja atomov orientirana naključno, tako da je pot elektronov v mreži srebrih in kobaltovih ionov naključno cikcakasta. Zato je električna upornost snovi velika. V magnetem polju pa se polja kobaltovih atomov zasučejo v isto smer, pa se elektroni lahko gibljejo po mreži bolj premo, torej z manjšo upornostjo.

Eno od najpomembnejših področij uporabe magnetnih snovi je izdelava bralnih glav računalniških diskov. Računalniški brska po podatkih tako, da bere magnetne vzorce z vrtečega se diska. Premikajoči se namagneteni deli diska spreminjajo upornost v majhni bralni glavi pod diskom, zato tečejo skozijsunkni električni sibi. Ker bi bila glava iz snovi z orjaško magnetoupornostjo mnogo bolj občutljiva, bi lahko zapisali več podatkov na manjše vzorce na disku. Težava, s katero se Chien sedaj spopada, je odsotnost orjaške magnetoupornosti pri sibihi magnetnih poljih, kakršna ustvarjajo namagneteni delci računalniških diskov. Vendar pa je po njegovem mnenju to le stvar pravega razmerja koncentracij zlitini.

Program mednarodnega sodelovanja

LJUBLJANA - Na povabilo Ministrstva za znanost in tehnologijo Republike Slovenije je na obisk v našo državo prišel Don P. Giddens, dekan G. W. C. Whiting School of Engineering Univerze Johns Hopkins (JHU) v Baltimoru. Spremljata ga Charles Roger Westgate, predstojnik Oddelka za elektrotehniko in računalništvo, in Jack C. Fisher, profesor v Oddelku za geografijo in varstvo okolja. Ugledni Američani tukaj preučujejo možnosti za razširitev sodelovanja s primernimi slovenskimi ustanovami, hkrati pa promovirajo programe mednarodnega sodelovanja Whiting School of Engineering. Na osnovi dogovora med slovenskim ministrstvom in omenjeno ameriško solo je bilo lani na šestdesetdesem izpopolnjevanju v Sloveniji stinajst studentov JHU. Z dekanom Giddensom potekajo pogovori o tem, pod kakšnimi pogoji se bo lahko v letosnjem jesenskem terminu šestdesetdesega izpopolnjevanja na JHU udeležilo deset studentov iz Slovenije. Ameriška stran tudi predlaga, naj bi posamezna slovenska podjetja sprejela določeno število ameriških studentov na t.i. počitniško prakso. Američani ocenjujejo, da je obisk uspešen.

RADIESTEZIJA

Objektiviziranje naših občutkov

TOMAZ KRISTAN

V dosedanjih stavkih o radiesteziji smo obravnavali obrobna vprašanja, zdaj pa se bomo lotili bistvenih spoznanj.

Pri radiesteziji obravnavamo človekovo sposobnost zaznavanja nevidnih in doslej nemerljivih zračenj. Tu gre verjetno za subtilne, nementalne ali druge reakcije našega telesa, ki jih zaznavamo in določimo s pomočjo radiestezijskih instrumentov. Ko bo tehnični razvoj omogočal izdelavo preciznih instrumentov za merjenje teh zračenj, bo padla zadnja tancica »skrivnosti« radiestezijskega zaznavanja in delovanja.

Radiestezist uporablja različne instrumente, s katerimi zazna zračenje. Vsak uspešen in preverjen radiestezist ima svojo delovno metodo in svoj specifičen pristop k merjenju. Tako nastajajo posamezne »sole«, od katerih vsaka na svoj način razvija znanje in svoj pristop k praktični uporabi radiestezije. Ta velja v posameznih resnih znanstvenih krogih še vedno za nedokazljivo, zato je poseben izziv za znanost. Kot so bili se pred kratkim nepriznane akupunktura, akupresura, hipnoza, avtogeni trening in pojav bioenergije ter druge tehnike, tako pomeni tudi radiestezija nov izziv.

Svoja občutja in zaznavanja zračenj lahko objektiviziramo in realiziramo samo z nekaterimi instrumenti. V poglavito pomoč nam je

nihalo, ki ima na kovinski ali bombazni vrvi obesen kosček kovine, kristala, lesa ali kakšne druge snovi v obliki osiljenega valja.

Biotenzor je instrument s kovinskim držalom, elastično zico in medenastim prstanom. Prazgodovinska predhodnica tega instrumenta je bila »sve-topisemska Mojzesova siba«.

L-antena je v obliki crke L oblikovana kovinska zica, ki je lahko vložena v kovinsko držalo, lahko pa je brez držala. Pri delu drzimo v vsaki roki po eno.

Bajalica je prvotni klasični instrument iz leskove ali vrbove rogovile v obliki crke Y. Danes klasično bajalico nadomeščamo s kovinsko bajalico v obliki raztegljive in narobe obrnjene crke V.

Tudi kompas sodi med nepogrešljiva pomagala radiestezista, saj mu omogoča takojšnjo orientacijo na terenu in rabi za preverjanje strani neba. Obstajajo tudi specialni merilni instrumenti, ki primerjalno brez eksaktnih enot merijo jakost posameznega vozlišča (primerjalna metoda).

Poleg tega uporabljamo tudi grafična pomagala, kot so na primer polkrožne rozete in drugi grafični prikazi.

Vsak navedeni instrument ali pomagalo ima svojo specifično tehniko pri delu, za kar je običajno potrebna tudi precejšnja praksa.

Pri radiesteziji lahko uporabljamo tudi druga

priročna in doma narejena sredstva: tako nihalo lahko uspešno nadomesti kovinska veržica ali bombazna vrstica dolžine do 15 cm, ki ima na koncu privezan zlat prstan. Namesto profesionalno izdelane L-antene se lahko uporablja bakrena zica, ki se na enem delu upogne v ročaj.

Kaj občuti radiestezist med delom z instrumentom?

Večina bajalicarjev in radiestezistov ugotavlja, da čuti v rokah svojevrsten pritisk, ki ima podobno delovanje, kot ce bi bajalico obtežili z utežjo. Ob delu z nihali in L-antenami posamezniki občutijo mravljinčenje ali sunke v rokah, nekaterim se prsti ohladijo ali otrpnejo.

Nekateri omenjajo povečan srčni utrip, bolečino v srcu, drugi pa občutijo tudi električne ali mehanske tresljaje.

Kdo je lahko radiestezist?

Naceloma imajo vsi ljudje določeno količino »radiestezijske energije«. Praktičen uspeh z instrumenti pa dosegajo le tisti, ki imajo veliko senzibilnost, veliko talenta in naravno dispozicijo. Večji ali manjši smisel za radiestezijo je torej prirojen z rojstvom, drugo vprašanje pa je, če imate »osebne nagibe«, da ta dar uveljavite v praksi.

Nasvet za ta teden: Spalnice opremljajte s svetili, ki so po možnosti iz naravnih materialov (les, rafija, papir in podobno).

Pa lepo pozdravljeni!

BIOMEDICINA / SODOBNA OSTEOPATIJA IN HIROPRAKTIKA

Vsaka mehanska okvara vpliva na mišičje in živčevje

Bibavica tekočine okrog možganov

NIKI NEUBAUER

V prejšnjem stoletju so po Ameriki potovali ranocelniki, ki so zdravili na najrazličnejše načine. Med njimi so bili tudi ravnalci oziroma lomilci kosti, odvisno pač od rezultata njihovega »zdravljenja«, ki so pomagali pri zvinih, izpahih in zlomih. Te poskodb so mnogo ljudi trajno pohabile, ker pomoč ni bila ustrezna. Načini zdravljenja teh laičnih ranocelnikov pa so spodbudili ameriška zdravniška Andrewa Stilla in Daniela Palmerja, da sta postavila temelje osteopatije in hiropraktike, metod, po katerih danes pomagajo tisočim ljudem.

Obe metodi, ki sta tesno povezani, obravnavata ogrodje telesa, predvsem

hrbtenico. Izhajata iz trditve, da je človeška hoja po dveh nogah eden poglavitnih dejavnikov, ki povzročajo bolezni. Spremembe položaja okostja, predvsem hrbtenice, vplivajo na centralno in vegetativno živčevje in tako povzročijo nastanek bolezni. Zato naj bi jih zdravili tako, da bi z manipulacijo, torej z mehanskimi posegi, vplivali na spremembe v skeletu. V resnici je že Stillu in Palmerju na tak način uspelo pozdraviti vrsto bolnikov. Still je na primer z zmanjšanjem napetosti v hrbtnih mišicah pozdravil otroka z bacilarno grizo, Palmer pa je z uravnavo vratnega dela hrbtenice pri bolniku pozdravil naglunsost. Predvsem Palmerja so prvi uspehi zavedli, zato je skušal s svojo teorijo celo zanikati, da so bakte-

rije in virusi povzročitelji bolezni.

Sodobna osteopatija in hiropraktika temeljita predvsem na povezanosti okostja in živčnega sistema. Vsaka mehanska okvara vpliva na mišičje in draži živčevje. Zato živci s tega območja postanejo preobčutljivi in nenormalno dražijo druge organe, ki se jim zato zmanjša obrambna sposobnost. Osteopati in hiropraktiki zdravijo predvsem bolečine v hrbtenici (kar polovica odraslih trpi zaradi tega), poskodb sklepov, poskodb pri sportu, artritis in nevritis, pa tudi razne funkcionalne motnje, kot so astma in druga obolenja dihal, nekatere crevesne motnje, motnje v delovanju srca in ožilja, migrena in glavoboli sploh. Prav glavobol, pa tudi te-

zave s sinusi in ušesi, zdravijo s posebno osteopatsko tehniko - kranialno osteopatijo. Glavoboli naj bi bili posledica porušene telesnega ritma plime in oseke tekočine okrog možganov in hrbteničnega mozga. Osteopat s svojim močno razvitim občutkom na dotik odkrije nepravilen ritem in z blagimi pritiski na bolnikovo glavo ponovno doseže pravilni ritem. Ta tehnika je zelo primerna za starejše bolnike in otroke ter dojenčke. Seveda sta osteopatija in hiropraktika metodi, ki zahtevata podrobno učenje in temeljito izurjenost. V Evropi sta manj razviti, v ZDA pa je veliko osteopatskih sol in več kot dvesto osteopatskih bolnišnic, kjer bolnikom pomaga 20.000 osteopatskih zdravnikov.

PSEVDONAGRADE / NEUMNOSTI V ZNANOSTI

Nobelovci posebne vrste

Oci znanstvenega sveta lanskega oktobra niso bile uprte na Svedsko, ampak v Massachusetts v ZDA, kjer so lavreati slovitega Instituta za tehnologijo (MIT) prvič podeljevali svoje Nobelove nagrade. Na prvo od teh ceremonij, ki bodo poslej vsako leto, so prišle trume smrtno resnih salivceval in hudomušnih raziskovalcev, da bi se seznanili z izborom največjih neumnosti, ki jih je zagrešila znanost.

Sponzorja prireditve sta bila muzej MIT in Revija neponovljivih rezultatov, humoristični magazin, ki se norčuje iz znanstvenikov. Urednik te revije Marc

Abrahams, ki je vodil slovesnosti, je pojasnil, da bodo nagrade podeljene osebam, katerih dela ni mogoče ponoviti ali pa se ga sploh ne bi smelo. Prireditvi so predsedovali stiri pravi nobelovci, ki pa so si za to priloznost nadeli smešne klobuke in umetne nosove. Eden od njih, lavreat Friedmann z MIT, je za uvod projiciral diapozitiv s prisrčnimi cestitkami nagrajencem in z željo, da bi se tudi oni neznansko zabavali. Nobela za kemijo je prejel Jacques Benveniste s Francoskega nacionalnega instituta za raziskave zdravja in medicino za svojo razpravo, objavljeno v

reviji Nature, kjer trdi, da si voda zapomni, kaj je bilo v njej raztopljeno. Ameriški podpredsednik Dan Quail, ki ga je Abrahams predstavil kot osebo, ki »porablja čas in zaseda prostor«, je prejel nagrado za solstvo. To si je prislužil na svojem obisku neke osnovne sole z znamenito pravopisno neumnostjo (potato-e), o kateri je pisal vsote. Nobela za mir so prisodili znamenitemu fiziku Edwardu Tellerju iz se bolj znamenitega laboratorija Lawrencea Livermora. Bil je oče atomske bombe pa tudi Reaganove Vojne zvezd (Strategic Defense Initiative). Abrahams mu je

izročil nagrado s pripombo, da je storil ogromno »za spremembo razumevanja besede mir«. Znani Michael Milken, ki sedi v zaporu zaradi preprodajanja ničvrednih obveznic, je dobil nagrado za ekonomijo, ker »mu jo svet dolguje«. Erich von Däniken je prejel nagrado za leposlovje zaradi svojih knjig, ki popisujejo obiske astronomov z drugih svetov na Zemlji.

Nobela iz biologije si je prislužil Robert Klark Graham, ki vodi v Kaliforniji banko sperme, za katero sprejema izključno seme nobelovcev in olimpijskih zmagovalcev. (M. E.)

NOVICE

Mladinci Doma slabši od košarkarjev L. Isonzo

Dom - Largo Isonzo 61:86 (21:47)
DOM: Silic 20 (4/6), Pecanac 18 (7/11), Primožic 10 (0/2), Domenis 2, Spacal 11, Covi, Lo-grasso.
Trojke: Spacal 1, Pecanac 1;
Domovci so z Largom Isonzo doživeli pričakovani poraz. V njihovi igri se je poznalo, da gre za prvo tekmo po počitnicah, na dan pa so prišle tudi ostale pomanjkljivosti, kot je premajhno število igralcev in slaba obramba, ki je bila tokrat se bolj ranljiva, saj so si je večina igralcev nabrala po štiri osebne napake, trener pa jih zaradi pomanjkanja menjav ni mogel zamenjati. Velja povedati, da je Largo Isonzo zelo dobra ekipa, saj nastopa v glavnem z isto postavo kot v promocijskem prvenstvu. Pri Domu pozitivno oeceno zasluži Primožic, ki je ponovno, in to dobro, zaigral po trimesečnem prisilnem počitku zaradi poškodbe.

Naši bančniki na evropskem smučarskem prvenstvu

33. evropskega medbančnega prvenstva v smučanju, ki bo letos od jutri do 23. januarja v Courchevelu v Franciji, se bodo udeležili tudi predstavniki Kmečke banke iz Gorice in Trzasko kreditne banke. Bančniki se bodo preizkusili v vseh smučarskih vesčinah, tako v alpskih kot v nordijskih disciplinah. Kot v prejšnjih izvedbah bo po vsej verjetnosti tudi letos konkurenca zelo huda, tako da se obetajo zanimivi boji za prva mesta. Ob tem gre povedati, da se bodo razna tekmovalna odvijala na istih progah, kjer so bile lani olimpijske igre, kar dodaja letošnjemu prvenstvu še večjo privlačnost. (mal)

Konjske dirke

1. dirka (Bologna): v skupini 1 nesporen favorit kasac Mere, ki bo tekmoval v nižji kategoriji. V skupini X je največji napredek pokazal Numa Tab, ki bo skušal zagreniti življenje nasemu favoritu. V skupini 2 je najbolj regularen Marfy di Casei.

2. dirka (Padova): v skupini 2 je kobila Lyuba Horv tista, ki jo bo treba premagati, oporiti pa velja na konja Lovably iz skupine 1. Kot možnega protagonista iz skupine X strokovnjaki omenjajo Ludmilla Pina.

3. dirka (Padova): Messa Mo iz skupine 2 je imel na zadnji dirki precej smole in bo zato tokrat skušal izkoristiti ugoden položaj in zmagati. V skupini 1 opozarjamo na Laiana, ki ima izredne sposobnosti, preseneti pa lahko tudi Da Nemonia (skupina X).

4. dirka (Trst): Ivo Migliore (skupina 1) je pokazal napredek že na zadnji dirki, tokrat pa bo s svojo eksplozivnostjo na startu skušal izkoristiti ugodno mesto na začetku dirke. Uveljavi se lahko tudi Metalio KS (skupina X), čeprav bo startal s handicapom 20 metrov. Iz skupine 2 je v najboljši formi Iviacso, ki bo skušal zmagati.

5. dirka (Turin): v skupini X je po vsej verjetnosti najboljši Maestoso Tibe, v skupini 1 pa zasluži posebno pozornost Niger Vol, ki je na zadnji dirki pokazala ociten napredek. V skupini 2 lahko preseneti regularni Iperico Sir.

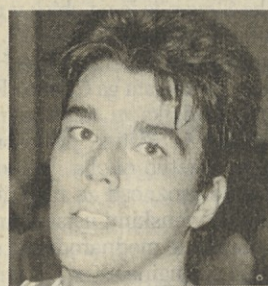
6. dirka (Pisa): galoper Donnarico ima v skupini 2 ugoden položaj in bo skušal dokazati vse svoje kvalitete, medtem ko je v skupini 1 v izvršni formi Misty Lao. V boj za prva mesta se bo iz skupine X nedvomno spustil tudi Saint Aloma.

Dirka Tris

NASI FAVORITI: 8) Nivea; 18) Monteleone; 17) Maestrale RL
SISTEMISTOM PRIPOROČAMO SE: 3) Mitrarn Mo; 9) Gelso; 4) Not so easy.

Danes igra za vas Totocalcio

Marko Salvi

Ancona - Udinese	X2
Brescia - Milan	2
Cagliari - Foggia	1
Florentina - Torino	1
Genoa - Atalanta	X
Inter - Parma	1X2
Juventus - Pescara	1
Napoli - Lazio	1X
Roma - Sampdoria	X
Lucchese - Lecce	2
Spal - Verona	X2
Taranto - Cesena	1X2
Venezia - Pisa	X2

Marko Salvi (letnik 1967) igra košarko v članski ekipi Brega. Pri tem društvu je tudi začel svojo kariero, ko je v kategoriji kadetov prvič prijel v roke oranžno žogo. Zatem je prestopil k Boru, kjer je igral tako pri mladincih kot v prvi ekipi. Marko se je po dvoletni izkušnji s trenerjem Vatovcem vrnil k Bregu, kjer je med nosilci igre. Rad plava in igra tako tenis kot namizni tenis. Po televizijskih ekranih najrajši sledi tenisu in atletiki. Prejšnji teden je Danilo Riolino pravilno napovedal kar deset izidov.

KOŠARKA / V ELITNI B LIGI

Po prvem delu Ciemme v boju za napredovanje

Po začetnih neuspehih zdaj vsi pričakujejo pravo igro

MARKO LUTMAN

cev, je lahko v tem primeru odločilna.

Sprico velike ize-nacenosti pa bi bilo danes zelo tvegano dajati kakršnokoli napoved za nadaljni razplet v prvenstvu. Sam primer goriškega kluba, ki je z dvema zaporednima uspehoma bistveno popravil svoj položaj, jasno dokazuje, da si lahko v trenutku iz zaskrbljujoče pozicije izbori mesto na soncu in obratno. Na dlani je sicer, da se bo za play-off borila cela serija ekip, zadnji uspešni nastopi Viteza in soigralcev pa vzbujajo tudi med nekoliko odmaknjenimi in previdnimi goriškimi navijaci zmeren optimizem.

Baje je končno Doseju in Dalipagiću - slednji spremlja ekipo s tribune, ker nima trenerskega dovoljenja italijanske košarske zveze - uspelo ujeti pravi ritem. Resnici na ljubo gre tudi povedati, da se je goriškega kluba držala smola, saj so se drug za drugim poskovali Stramaglia, Colmani in Foschini, le-ta pa je predčasno že zaključil letošnje prvenstvo. Razumljivo je torej, da se je ekipa zaslula v zelo slabem položaju, pomanjkanje samozvesti pa je prilo na dan predvsem na gostovanjih. Ko je za vse kazalo, da bodo tudi letos vse sanje kaj kmalu splahnele, je odbornik Terraneo ponovno segel v žep in dvojici Dalipagić - Dose ponudil se dva kosarkarja, ki v tem prvenstvu lahko odigrajo vidno vlogo: Castellazija in starega znanca Viteza (na sliki).

Z gladkim uspehom proti peterki iz Bergama in obenem najboljšo letošnjo predstavo je goriški Ciemme zelo spodbudno sklenil prvi del prvenstva v B-1 ligi. V tem delu so Dalipagićevi varovanci slavili osem zmag, sedemkrat pa so zapustili poraženi igrišče, tako da danes zasedajo, sicer v družbi treh peterk, solidno peto mesto in zaostajajo samo dve točki od četrte stopničke, ki se vodi v play-off za napredovanje v A-2 ligo.

Glede na predprvenstvene napovedi, ko je Ciemme veljal za enega izmed glavnih favoritorov za prestop v višji tekmovalni rang, na prvi pogled današnji izkupicek sicer ni ravno najbolj navdušujoč. Vsa sestavljala danes skupina zelo dobrih košarkarjev, ker so tudi rezerve na višini standardnih igralcev, kar vzbuja realne upe tudi za drugi del prvenstva. Se posebno spodbudno je v tem pogledu bilo zadnje srečanje, ko so končno prikazali tisto hitro in atraktivno kosarstvo, ki jo je že od prvega dne obljubljal Dalipagić. Sam spored naslednjih srečanj bi moral dovoliti nadaljevanje zmagovalne serije, saj se bo Ciemme srečal z ekipami iz spodnjega dela. Goriški košarkarji pa nikakor ne smejo zamuditi te priložnosti, če računajo na uvrstitev v play-off.

Obvestila

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO TRST

vabi člane smučarje, naj se ob priliki tečaja na Zoncolanu udeležijo smučarskih izletov vsako nedeljo do 31. januarja. V avtobusih je se več prostih mest na razpolago ljubiteljem smučanja.

Interesenti naj javijo svojo udeležbo načelnici smučarskega oddelka SPDT Valentini Fachin na telefon 634648.

SD BREG SMUČARSKA SEKCIJA

obvešča, da je na razpolago še nekaj prostorov za smučarski izlet v Gerlitzen 17. t. m.

Za informacije in vpisovanje na izlet lahko telefonirate Skerku - 200236 ali Sosicu 220423.

SMUČARSKI KLUB DEVIN

organizira 17. in 24. januarja prevoz in tečaj na snegu v Podklostru (Arnoldstein). Za informacije in vpisovanje na izlet lahko telefonirate Skerku - 200236 ali Sosicu 220423.

KOŠARKA / 12. KOLO V PROMOCIJSKI LIGI

Zahtevni nalogi Cicibone in Sokola

Breg spet proti konkurentu za obstanek Bo podvig Doma ostal le osamljen primer

VANJA JOGAN

prvenstvo pa je dolgo in ne izključujem možnosti, da bi se tudi mi zasnili na najvišjem mestu ob koncu prvenstva.

Nekaj sezon si igral tudi v mladinskih vrstah Jadrana. Bo naša združena ekipa letos ostala v B ligi?

Pred leti so bili Jadranovi programi drugačni, sedaj pa igrajo se vedno isti posamezniki, ki niso kos B ligi. Upam seveda, da bodo ostali v ligi, naloga pa je res težka.

NAPOVEDI - Rudi Stanisa

Jadran Tkb - Faenza +3

Matchwinner: Pregarc;

top scorer: Merlin; nad

pricakovanjem: Pertot.

Bor Radenska - Arte Go -15

Matchwinner: Debeljuh; top scorer: Poretti; nad

pricakovanjem: Simonic.

Kontovel - Don Bosco +1

Matchwinner: Paulina; top scorer: Grilanc; nad

pricakovanjem: Hmeljak.

Cicibona - Fincantieri +10

Matchwinner: Simonici; top scorer: Cupin; nad

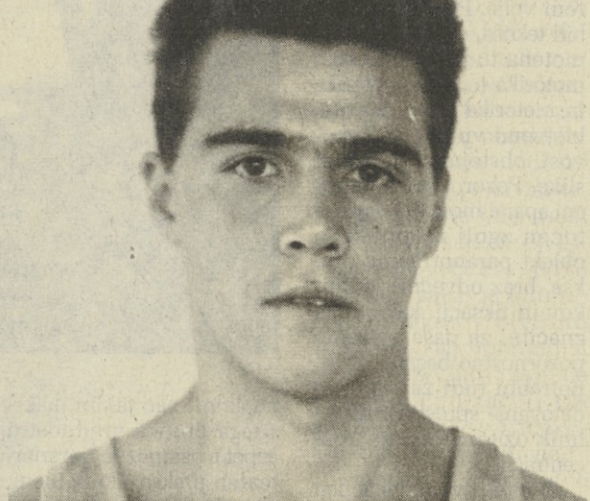
pricakovanjem: Devetak.

Santos - Sokol Warm +10

Matchwinner: Starc; top scorer: Skerlavaj; nad

pricakovanjem: Korosec; nad

pricakovanjem: Corbatti.

Rudi Stanisa se je vrnil k Sokolu (foto Krizmančič)

ODBOJKA / V PRVENSTVU 1. DIVIZIJE NA GORIŠKEM

Po uspehu z Intrepido Soča Valprapor in Olympia spet v boju za play off

Vodilni Valprapor Vini Pintar v nedeljo proti drugouvrščenemu Fincantieriju - Mladinke Posojilnice Sovodnje vnovič praznih rok - Mladinci za naslov spet v prihodnjem tednu

1. MOŠKA DIVIZIJA

Skupina A

Boj za uvrstitev v play off je dokaj zanimiv in ize-nacen, saj se za prva tri mesta menda poteguje najmanj pet ekip. Vodilni Valprapor Vini Pintar bo v nedeljo gostoval pri drugouvrščenemu Fincantieriju.

Intrepida - Socia Valprapor Posojilnica Sovodnje 1:3 (7:15, 17:15, 8:15, 13:15)

SOCIA VALPRAPOR POSOJILNICA SOVODNJE: Bonan, Makuc, Radetti, Muzič, Gravnar, devetak, M. in F. Cernic, Pintar.

Perspektivna mladinska združena ekipa Socanov si je privoščila še eno zmago v članski konkurenci. Potem, ko so naši mladi fantje prepričljivo osvojili prvi niz, so popu-

stili, kar so gostje izkoristili, a v tretjem nizu je spet prišla do izraza premoć Socanov. Začetek cetrtega niza je bil zanje spet neuspešen, saj je Intrepida že vodila s 7:0. Tedaj so slovenski sest-najstletniki odločno reagirali in pokazali prese-nteljivo odbojgarsko zrelost in set ter tekmo zaključili v svojo korist.

Po tej zmagi za Sočo Valprapor se zmeraj ostajajo neokrnjene možnosti za uvrstitev na eno prvih treh mest, kar bi fantom omogočilo nastop v play offu, to pa bi bil zanje še izredno spodbuden dosežek. (Alino).

Olympia - Intrepida 3:0 (15:8, 15:12, 15:12)

OLYMPIA: Hlede, Cevdek, M. Pintar, Seni, Ben-sa, Spazzapan, Lutman,

Komjanc, Breganti, Dorni.

Olympia je tokrat igrala dobro. Mladi igralci Intrepide so začeli ambi-

ciozno in z dobro obrambo povedli s 5:0, a reakcija Goricanov je bila zelo ostrina in izid srečanja ni bil več vprašljiv, čeprav je treba priznati, da se je sesterka iz Marjana v polju zelo trudila. Pod taktirko razpoloženega podajaca Sase Hledeja so se izkazali vsi ostali.

V torek, 19. bo Olympia v Trzinu (zelena telovadnica) odigrala zaostalo tekmo z drugouvrščenim Fincantierijem.

OSTALI IZIDI 5. KOLA: Valprapor Vini Pintar - Olympia 3:2, Caldini - Acli Ronke 3:0, Mossa - Fincantieri 0:3. IZIDI 6. KOLA: Olympia - Intrepida 3:0.

VRSTNI RED: Valprapor Vini Pintar 10, Fincantieri 8, Socia Valprapor Posojilnica Sovodnje, Caldini in Olympia 6, Mossa in Intrepida 2, Acli 0. (Olympia in Intrepida imata tekmo več)

Skupina B

IZIDI 5. KOLA: Corridoni - Torriana 3:0, Cormons - San Luigi 0:3, Fossaloni - Turriaco 0:3. Nas prapor ni igral.

VRSTNI RED: San Luigi Banca Agricola 8, Nas prapor in Turriaco 6, Cormons in Corridoni 4, Torriana 2, Fossaloni 0.

1. ŽENSKA DIVIZIJA

Olympia bo tekmo tretjega kola proti Farri odigrala jutri zvečer v Slovenskem sportnem centru (pricetek ob 20. uri).

VRSTNI RED PO 2. KOLU: Libertas Gorica in

Morarese 4, Olympia, Farra, Corridoni, Villesse in Libertas Cormons 2, Acli Ronke 0.

MLADINCI

Prvenstvo se bo nadaljevalo konec prihodnjega tedna, ko se bodo začele tekme končnice. V skupini za naslov prvaka igrajo, kot znano, Valprapor Espago, Mossa in Olympia. V prvem kolu se bosta v Muši med samo pomerili Mossa in Olympia, favorit za končno zmago Valprapor Espago pa bo prost.

V tolažilni skupini za uvrstitev od 4. do 6. mesta igrajo Intrepida, Grado in Libertas iz Turjaka.

MLADINKE

Danes bosta spet stopili na igrišče obe naši sesterki. Olympia bo gostovala pri San Luigiju, (18.00) Posojilnica Sovodnje pa igra doma proti Caprivi.

Staranzano - Posojilnica Sovodnje 0:3 (8:15, 4:15, 3:15)

POSOJILNICA SOVODNJE: Frandolić, Tomsic, Soban, Jelen, Sosol, Lavrencic, Domi.

Staranzano je bil za našo ekipo objektivno premocen in je že z dobrimi servisi presenetil slab sprejem servisa igralke Posojilnice. Pri teh se je poznala demotiviranost in pomanjkanje treningov ter tudi okrnjenost postav. Dekleta tako nasprotnicam nikakor niso mogle do zivega, nekaj težav jim je s serijo servisov v prvem setu povzročala le Martina Sosol.

OSTALI IZIDI 12. KOLA: Lib. Gorizia - Volley club Trzin 0:3, Lib. Capri-va - San Luigi 3:2, Olym-

KOŠARKA / 15. KOLO D LIGE

Kontovel kot lani?

Bor spet z vsemi igralci

D ligasi imajo na programu še zadnje kolo prvega dela prvenstva, zlasti borovci pa imajo proti goriškemu Arteju lepo priložnost, da zaključijo prvi del z dvema novima točkama. Mnogo težjo nalogo ima Kontovel, ki bo gostil vodilni in še nepremagani Don Bosco, v zvezi s to tekmo pa ne moremo pozabiti izrednega podviga Banovega mostva, ki si je v lanskem prvenstvu privoščila Salezijance in to kar v gosteh.

Prav gotovo je spomin na ta poraz se živ pri igralcih Don Bosca, ki bi si v primeru zmage zagotovili prestop v višjo ligo, v dodatnih tekmah za napredovanje pa so se slabo odrezali in C liga je ostala zanje neizpolnjen cilj.

Letos je ekipo prevzel trener Garano (bivši trener Marka Lokarja), s povratkom centra Collarinija pa je mostvo pridobilo dodatne potrebne moči pod kosem in doslej se ni okusilo grenkobe poraza, saj so Furlan, Babich, Just, Fortunati in Olivo že nekaj let protagonisti v višjih kategorijah. Kakorkoli že, smo v zadnjem kolu lahko ponovno doglali, da je vsaka tekma poglavje zase, saj se je močno okrnjena postava Bora (brez Smotlaka, Poretija in Bajca) vse do konca upirala Don Boscu (-4 v 38'), kar je za Kontovelce res spodbudno, saj so Grilanc, Civaridi in ostali že dokazali, da se lahko vsaj na lastnem igrišču enakovredno kosajo s komerkoli.

Edina nevšečnost je vezana na izključitev Valterja Sosica v zadnjih minutah na tekmi s Sgt (zaradi nesportne reakcije nad nasprotnikom), kar bo gotovo privedlo do zacasnega izključitve. Če bo Valter kaznovan s prepovedjo igranja enega kola, bo društvo rajši poravnalo denarno kazen, ce pa bo prepoved daljša, bo moral Kontovelov kapetan slediti tekni z Don Boscom s tribune.

V telovadnici Suvich v goste prišel goriški Arte, ki ima na lestvici dve točki več od Bora. Zmaga je tako rekoc neobhodno potrebna, upamo pa, da borovci ne bodo ponovili »neverjetnih podvigov«, ko so si zapravili že izdatne prednosti in seveda zmago, z nro igro v zadnjih minutah.

Kljub dvema zaporednima porazoma je vzdušje v borovem taboru precej dobro, saj bo po enomesečni odsotnosti ponovno igral Robi Smotlak, ki je dokončno okreval po hudi poškodbi na tekmi s Sgt. V nedeljo bo borov trener Fabio Sancin po dolgem času spet lahko računal na kompletno postavo, saj sta nared tudi Luciano Poretti in Marko Debeljuh. (V.J.)

kvaliteti, igrali dovolj zbrano in učinkovito.

VRSTNI RED PO 9. KOLU: Socia Valprapor Posojilnica Sovodnje 14, Torriana 10, Acli Ronke 6, Valprapor Socia Kmečka banka in Lib. Cormons 2.

DEKLICE

Skupina A

IZIDI 9. KOLA: Villesse - Cormons 3:0, Acli Ronchi - Socia 3:0, Pro Romans - Az-zurra 0:3, Arcoel ni igral.

VRSTNI RED: Arcoel Fincantieri in Azurra 14, Villesse 12, Socia, Pro Romans, Acli Ronchi 4, Libertas Cormons 0. (Arcoel in Pro Romans imata tekmo manj, Ronchi dve točki manj zaradi poraza brez boja)

Skupina B

Vodilni Dom Insa bo danes, s pričetkom ob 18. uri, igral v Locniku proti Sansonu.

IZIDI 9. KOLA: Dom Insa - Mossa 3:1, Intrepida - Staranzano 3:0, Volley club - Sanson 2:3, Grado ni igral.

VRSTNI RED: Dom Insa 14, Mossa, Staranzano in Intrepida 8, Grado in Sanson Locnik 6, Volley club 4.

NARASCAJNICE

Dekleta Doma Insa bodo po noveletnem premoru spet zaposlena v nedeljo jutraj, ko bodo igrala proti Cornu, ki na skupnem vrstnem redu zaseda drugo mesto.

IZIDI 5. KOLA: Dom Insa - Libertas Gorica 3:0, Farra - Staranzano 2:1, Fincantieri - Pizzeria Italia 0:3, Sagrado - Mossa 0:3.

VRSTNI RED: Farra 13, Pizzeria Italia 12, Dom Insa in Grado 11, Staranzano 10, Sagrado 9, Libertas Gorica 6, Acli Ronchi, Fincantieri in Mossa 0.

SMUČARSKI TEK / JUTRI SVETOVNI POKAL NA VOGLU

Na startu bo vsa elita Težave z vremenom

V italijanski ekipi po nastopil tudi Giorgio Vanzetta

JASNA MILINKOVIC

BOHINJ - Clani Organizacijskega komiteja Bohinj '93 bodo med redkimi prireditelji smučarskih tekmovanj, ki jim bo konec tedna uspelo izvesti tekmo najboljših tekačev na smučeh za svetovni pokal. Včeraj so tekmovalci iz Avstrije, Japonske, Švedske, Finske, Estonije, Belgije, Kazahstana in Rusije že opravili prvi trening. Nemci so vadili v Toplachu v Italiji, druge reprezentance pa bodo v Bohinju prispele pred današnjim uradnim treningom.

»Vse je v redu. Resda je progla mehka in izpod snezne odeje na posameznih mestih kuka kamenje, toda najpomembnejše je, da tekmovanje bo«, je po prvem treningu na 1532 metrov visokem Voglu pred hotelom Kompas v Ribčevem Lazu nasmejan razlagal Torgny Mogren. Sloviti Šved, zmagovalac v skupnem seštevku svetovnega pokala leta 1987, ima Bohinj v lepem spominu, saj je ob prvi tekmi za svetovni pokal v Sloveniji leta 1986 ugnal se slovitejšega rojaka Gundega Svana. Dve leti pozneje, 14. decembra 1988, ko je bila tekma na 30 km v prosti tehniki prav tako na Voglu, pa je bil

vrstni red ravno obraten. Tekac iz Asarne je bil dobre volje tudi zato, ker očitno prihaja v formo in mu niti vogelska progla, za katero so tekaci pred štirimi leti družno trdili, da je izjemno težka, mu ne more do živega.

Podobno židane volje je bil tudi edini predstavnik Kazahstana Vladimir Smirnov, po petih tekmah tretjevrstenci v skupni razvrstitvi svetovnega pokala, ki je v letošnji sezoni že zmagal na tekmi v Teseru v Italiji na 30 km v prostem slogu.

Manj veseli so bili seveda serviserji posameznih reprezentanc in proizvajalcev smuč. »Fantje, na trening ne pojdite z najboljšimi smučmi,« je rotill vse tekače izkušeni Fischev serviser Gerhard Thaler. Veliko dela ima tudi zastopnik norveškega podjetja Swix Janez Rebersak. »Pod snegom so velike skale in, če tudi namečejo sneg na prog, je ne morejo utrditi, ker čez noč ne zmrzne. Vsi so zelo unicali smuč,« je povedal Radovljčan, ki z mazami oskrbuje vse reprezentance.

Radovljčan skrbi se za testiranje maz in svetuje tekmovalcem, kaj izbrati za take vremenske razmere. Pri Swixu za sve-

točno prvenstvo pripravljajo nove ročaje in jih sedaj testirajo. S takimi palicami sta na olimpijskih igrah v Albertvilu že tekla norveška zvezdnika Vegard Ulvang in Björn Dählie, prvi in drugi v trenutni razvrstitvi svetovnega pokala, ki bosta vogelsko proglo preizkusila sele na današnjem treningu. Italijanski tekaci s svojim prvim mozem Marcom Albarellom, ki je zmagal na zadnji tekmi za svetovni pokal v Ulrichenu v Svici, so trenirali kar doma.

Včeraj so se v Bohinju pod vodstvom trenerja Jureta Zerjale zbrali tudi slovenski reprezentanti: Josko Kavalir, Robert Kerstajn, Tomaz Globocnik, Marko Dolenc, Mladen Trstenjak in Dejan Mezek.

Uradni trening bo danes od 9. do 11.30, ob 16. uri bo v hotelu Kompas sestanek vodij ekip in zbranje startnih števil, ob 21. uri pa uradni sprejem za vodje ekip, trenerje, novinarje in goste. Sobotno tekmovanje bo ob 9. uri odprl predsednik Slovenije Milan Kučan, start bo ob 9.30, ob 13.30 pa bodo pred hotelom Kompas razglasili rezultate in podelili priznanja najboljšim.

KORAČEV POKAL

Popoln uspeh italijanskih zastopnikov

Vse ekipe v četrtfinalu

RIM - Vse štiri italijanske ekipe so se uvrstile v četrtfinale Korakevega košarkarskega pokala. Medtem ko je bila uvrstitev Cleara, rimskega Virtusa in milanskega Philipsa pričakovana, pa se je Phonola iz Caserte kvalificirala po sredini zmagi Barcelone v Solunu in z zmago nad Sunairjem. Od italijanskih ekip je samo rimski Virtus imel nekaj težav, da je strl odpor trdoživih španskih košarkarjev. V rimski ekipi se je tokrat razigral Nicolai, ki je dal kar 33 točk. Dobro je opravil svojo nalogo tudi Dino Radja (19 točk). Pri gostih pa je bil skoraj nezadržen Arlauckas (35 točk).

Skupina A
IZIDI 6. KOLA: Clear - Charleroi 80:70, Zagreb - Fenerbahce 83:66. KONCNI VRSTNI RED: Clear Cantù 8, Zagreb (+4) in Fenerbahce 6, Charleroi 4. KVALIFICIRANA: 1. Clear, 2. Zagreb.

Skupina B
IZIDI 6. KOLA: Phonola - Sunair 98:89, Iraklis - Barcelona 70:84. KONCNI VRSTNI RED: Barcelona 10, Phonola Caserta (+8) in Iraklis Solun 6, Sunair Ostende 2. KVALIFICIRANA: 1. Barcelona, 2.

Phonola.
Skupina C
IZIDI 6. KOLA: Virtus Rim - Taugres 88:76, Panionios - Antibes 101:87. KONCNI VRSTNI RED: Virtus Rim 8, Panionios Atene (+11) in Antibes 6, Taugres Vitoria 4. KVALIFICIRANA: 1. Virtus Rim, 2. Panionios.

Skupina D
IZIDI 6. KOLA: Philips - Gravelines 104:79, Peristeri - Elosua 84:75. KONCNI VRSTNI RED: Philips Milan 8, Elosua Leon 6, Gravelines in Peristeri Atene 4. KVALIFICIRANA: 1. Philips, 2. Elosua.

V četrtfinalu, ki bo na sporedu 27. t.m. in 3. februarja (povratna tekma), se bosta v italijanskem derbiju sprijela Phonola in Clear. V dvojnem srečanju je favorit Clear. Nesporni favorit je tudi Barcelona na srečanju z Zagrebom, se posebej ker bodo Španci igrali povratno tekmo doma. Virtus Roma bi moral premostiti »španske oviro«, mostvo Elosue iz Leona (Rimljani igrajo povratno tekmo doma). In tudi milanski Philips je favorit na dvojnem srečanju z grškim Panioniosom.

NOVICE

Italijan Camporese v polfinalu v Sydneyu

SYDNEY - Italijan Omar Camporese se je na mednarodnem teniskem turnirju v Sydneyu uvrstil v polfinale. V četrtfinalu je premagal Južnoafričana Waynea Ferreira (nosilec št. 4) s 4:6, 6:3, 6:4. Camporese bo v polfinalu igral proti Avstrijcu Musterju, ki je v četrtfinalu odpravil Šveda Jonasa Svenssona s 7:6, 7:6. V drugem polfinalu se bosta sprijela Američan Pete Sampras, ki je premagal Šveda Kultijsa s 6:4, 6:2, in Izraelec Amos Mansdorf, ki je odpravil Američana Wheatona s 7:6, 6:1.

Albert nogometaš leta v Belgiji

BRUSELJ - Branilec belgijske reprezentance in Anderlechta Philippe Albert je dobil "Zlato kopačko", potem ko so ga proglasili za najboljšega nogometaša Belgije v letu 1992. (Reuter)

Liverpool izgubil

LONDON - Rezultati 3. kola angleskega nogometnega pokala: Cambridge United - Sheffield Wednesday 1:2, Leicester - Barnsley 2:2, Luton - Bristol City prelozeno, Middlesbrough - Chelsea 2:1, Norwich - Coventry 1:0, Sothend - Millwall 1:0; povratna srečanja: Bristol Rovers - Aston Villa prelozeno, Charlton - Leeds 1:3, Huddersfield - Gillingham 2:1, Liverpool - Bolton 0:2, Reading - Manchester City 0:4. (Reuter)

Nov uspeh Grosarjeve

NEW YORK - Na mednarodnem turnirju 4. moške kategorije FIDE so odigrali 4. kolo. Slovenska mojstrica Kiti Grosar, ki je na turnirju edina zenska, je bila z belimi figurami najmanj enakovredna ruskemu šahistu Krantu (2305). Partija je bila prekinjena. v nadaljevanju pa se je v 65. potezi končala z remijem. Po 4. kolu je se vedno v vodstvu Kiti Grosar s 25 točkami. Na turnirju, na katerem igrajo po Bergerjevem sistemu, nastopa 11 šahistov iz ZDA, Rusije, Italije in Slovenije. Med njimi so trije mednarodni mojstri in trije mojstri FIDE. (V.G)

V skupini B vodijo Splitčani

MUENCHEN - Rezultati 6. kola v pokalu pokalnih zmagovalcev - SKUPINA A: Zaragoza - Hapoel 71:69 (47:28), Smelt Olimpija - Efes Pilsen 77:75 (34:31), Broceni - CSKA 97:102; VRSTNI RED: Efes Pilsen 11 točk, Zaragoza in Smelt Olimpija po 10, Hapoel in Broceni po 8 in CSKA 7 točk; SKUPINA B: Budivelnik - Slobodna Dalmacija 47:77 (30:33), Benfica - Pitch Cholet 84:73 (40:38), Hapoel Galil - Aris 80:69; VRSTNI RED: Slobodna Dalmacija in Aris 11 točk, Hapoel Galil 9, Benfica 8, Budivelnik in Pitch Cholet po 7 točk.

RALLY / PARIZ - DAKAR

Tudi po 9. etapi brez sprememb

Na deveti etapi avtomoto rallyja Pariz - Dakar (krožna vožnja po Mavretaniji v skupni dolžini 272 km) so bili italijanski vozniki z motorji izjemno uspešni. Tako si je tapno zmago prislužil Massimo Marmiroli na cagivi pred rojakom Massimom Montebellijem na yamahi, ki je privozil na cilj z 19 sekundami zaostanka. Na skupnem vrstnem redu je se vedno trdno na prvem mestu Francoz Peterhansel.

Med avtomobilisti je včeraj zmagal Hubert Auriol na citroenu, medtem ko na vrhu skupnega vrstnega reda ni prišlo do sprememb. Vodi se naprej Francoz Bruno Saby pred Lartigueom.

Včerajšnja etapa ni bila pretirano težka in je bila

tudi zelo kratka, medtem ko so imeli vozniki dan prej v osmi etapi od Bir Amrane do Chinguetija (522 km) precej več težav, saj se je marsikdo ne pričakovano znesel v pesku. Med motoristi so vozniki yamahe osvojili prva tri mesta (Arcarons, Charbonnier in Peterhansel), med avtomobilisti pa je slavil Weber na mitsubishiju.

REZULTATI 9. ETAPE
Avtomobilisti: 1. Auriol (Francija/citroen) 2:40:48; 2. Lartigue (Francija/citroen) + 0:37; 3. Saby (Francija/mitsubishi) + 2:20; 4. Fontenay (Francija/mitsubishi) +5:16; 5. Sinozuka (Japonska/mitsubishi) itd.

Motociklisti: 1. Marmiroli (Italija/cagiva) 4:28:23; 2. Montebello

(Italija/yamaha) +0:19; 3. Le Blanc (Francija/honda) +5:04; 4. Pilet (Francija/honda) +5:30; 5. Siereyol (Francija/suzuki) +8:03 itd.

SKUPNI VRSTNI RED
Avtomobilisti: Saby (Francija/mitsubishi) 19:38:25; 2. Lartigue (Francija/citroen) +1:39:05; 3. Auriol (Francija/citroen) +4:30:19; 4. Sinozuka (Japonska/mitsubishi) +5:51:13; 5. Weber (Nemčija/mitsubishi) itd.

Motociklisti: 1. Peterhansel (Francija/yamaha) 43:42:27; 2. Charbonnier (Francija/yamaha) +1:21:08; 3. Riba (Spanija/k2) +5:27:05; 4. Arcarons (Spanija/yamaha) +8:03:44; 5. Bennerotte (Francija/kawasaki) +11:48:44 itd.

KOŠARKA / ČLANSKA PRIMORSKA LIGA

Kontovelci bi skoraj pripravili presenečenje, naposled pa je Kraški zidar le zmagal - Borovci po pričakovanju izgubili proti Latte Carsu

Kontovelci - Kraški zidar 76:86 (44:36)

KONTOVELEC: E. Ban, Gulic 7 (1:3), Kralj 11 (3:3), A. Daneu (0:2), W. Daneu 14 (5:7), Sterni 1 (1:2), Turk 4, Hmeljak 4, Vodopivec 2, Paulina 6, trener M. Ban.

KRAŠKI ZIDAR
SEZANA: Popovic 3, Muha 28 (5:8), Sory 16 (4:10), Mihelj 13 (5:8), Kavcic 17 (5:10), Ozbic 9, Uranjek 17 (5:10), trener Meden.

PON: Sory (37), Uranjek (39), Civardi (40). **TRI TOČKE:** W. Daneu 1; Ozbic 1, Popovic 1, Muha 1.

TRST - Prav v zadnjem kolu prvega dela Primorske košarkarske članske lige bi lahko prišlo do velikega presenečenja, to je, da bi Kontovelci premagali vodilnega z lestvice, Kraški zidar. Sežanci so prišli s precej okrnjeno postavo, saj so imeli isti dan na sporedu še eno tekmo. Po drugi strani pa so Kontovelci igrali zelo dobro in bili do 31. min. povsem enakovredni in celo boljši od gostov. Tedaj pa so Medenovi fantje poosttrili tempo igre in z delnim izidom 12:0 povedli na 76:64, tako da do presenečenja

ni prišlo.

Latte Carso - Bor Radenska 89:67 (50:38)

SERVOLANA LATTE-CARSO: Tommasini 24 (1:1), Cerne 8, Kaiser, Radovani 6, Blasina 6 (0:1), Bussani 19, Toich 8 (2:2), Poropat 7 (1:2), Gallaverina 11 (3:3), trener: Brumen.

BOR RADENSKA: Simonic 2 (za 2 točki 1:2, za 3 točke 0:1, PM -), Bajc 4 (2:4, 0:2, -), Persi 18 (5:8, -, 8:10), Barini 8 (3:5, -, 2:2), Smotlak 11 (2:2, 1:2, 4:6), Carbonara 10 (4:7, -, 2:3), Percic 8 (4:6, -, -), Poretic 6 (2:2, -), Verner Sancin, trener Sancin.

TRI TOČKE: Tommasini in Bussani 3, Smotlak 1.

TRST - V sredo so borovci v gosteh izgubili proti ekipi Petra Brumna. Borovci so nastopili močno okrnjeni, se posebej pa se je poznala odsotnost Monticola pri skoku, saj so imeli le 17 skokov v obrambi in enega v napadu. Ob vsem tem je Poretic nastopil s poskodovano ramo in ni mogel dati običajnega doprinosa, zato pa je prvič po poskodbi zaigral Robi Smotlak, ki bo v naslednjih tekmah za-

menjal Barinija v vlogi organizatorja igre. Kljub omenjenim odsotnostim, so se borovci v prvem delu srečanja se kar dobro upirali domaćinom, ki pa so večino svojih točk dosegli izpod kosa. Radenska pa je bila bolj učinkovita v protinapadih. V 11. min. prvega dela srečanja so domaćini vodili z osmimi točkami prednosti, 29:21, nakar so ob odmoru prednost povišali na 12 točk. V drugem polcasu so prednost se povečali, razlika pa se je močno povečala predvsem v koncnici. (U.A.)

TENIS / KDO JU BO PREMAGAL?

Becker in Ivanišević hitita proti št. 1 svetovnega tenisa

JAKA LUCU

Goran Ivanišević vse bolj v ospredju

Ivan Lendl je leta 1990 prvič odpovedal sodelovanje na Roland Garrosu in se kot neprekosljivi mojster pesčenih igrišč posvetil trimesečnim pripravam na Wimbledon. Stefan Edberg je bil prvi nosilec in je izgubil v prvem kolu, Boris Becker je bil drugi nosilec in je prav tako izgubil v prvem kolu. Sergi Bruguera, ki je premagal Šveda, je postal odličan igralec, postal in ostal. Goran Ivanišević, zmagovalac nad karizmatičnim Nemcem, je postal zvezdnik, njegov servis in njegovi custveni izlivi veselja in trenutnega razocarjanja so ze takrat postali del teniske zgodovine.

Le slab mesec po pariškem srečanju sta se Boris in Goran srečala v polfinalu Wimbledonu. Na Beckerjevem »dvorišču«, kjer je vse razen Borisove končne zmage ali morebitnega poraza proti Edbergu pomenilo senzacijo, je Boris spet nevarno zivel in samo Goranovi neizkušeniosti in dvojni napaki v podaljšani igri drugega niza (prvega je dobil Goran) se je lahko zahvalil, da se je uvrstil v finale.

V začetku sezone 1991 je Becker zmagal v Melbournu, izpolnil največji življenjski cilj in za skoraj dve leti izgubil motiv za tenis. Medtem ko je Boris iskal motiv, je Goran iskal samega sebe in predvsem ustaljen formo. Poraz proti »industrijskemu« trenerju Nicku Brownu v

drugem kolu Wimbledonu je pomenil dno, najbolj črno dno v Goranovi karieri. In v istem obdobju, ko je Ivanišević sele poskušal vzpostaviti pristen stik s trenerjem Bobom Brettom, ki je bil z Borisom tri leta. Se v melbournskih trenutkih zmagovalstva je Boris menjal trenerje skoraj tako pogosto kot srajce.

Bob Brett je miren clovek, Becker svoje glag, globoko razmišljujoc mladenic, Goran pa muhast in impulziven fant. Brett je pri Beckerju prenašal vse muhe in z veliko mero potrpežljivosti gradil pot na kraljevski tron, z Ivaniševićem se osem mesecev sploh nista pogovarjala. Sele, ko je Goran na starih videoposnetkih opazil, kakšen »idiot« je bil (tako je povedal v Wimbledonu), je začel sodelovati in se obnasati profesionalno. Fizično opazno močnejši in psihično popolnoma nov clovek je Goran stopil v sezono 1992. Odličnemu prvemu delu sezone, katerega vrh je bil Goranov wimbledonski finale in v katerem se je Nemece vedno obremenjeval z vprašanjem, »ali si sploh želim igrati tenis«, je sledil obojestransko povprečen poletni del in briljanten dvoranski del sezone. Ivanišević je zmagal v Stockholmu in na poti do zmage premagal Borisa, teden dni pozneje je Boris osvojil Pariz in na poti do zmage, ki mu je zagotovila nastop na ma-

stersu v Frankfurtu, premagal Splitčana. V Frankfurtu sta bila Boris in Goran, oba pod skrbnim nadzorom menedžerja Iona Tiriaca, že razred zase. Gorana je kar razganjalo od nako-picene energije, samozvesti in želje po zmagi. Boris pa je bil popolnoma zbran, vsestransko motiviran in prepiran, da spet ljubi tenis in prijateljsko Babs. Polfinale obeh velemojstrov je bil razburljiv kot Madonnina knjiga, tekme sta bila enakovredna skoraj bolj kot Juha Mieto in Thomas Wassberg na olimpijskem teku na 30 kilometrov v Lake Placidu in 9000 ljudi je bilo v popolnem transu. In spet je Becker po polfinalu, ki ga je Tiriac označil za najboljši dvoboj desetletja, sam začel tiskovno konferenco: »Danes ste lahko videli najboljšo predstavo, ki je v tenisu ta trenutek mogoca. Pri taki formi je lahko najboljšemu tenisaču na svetu ime Boris Becker ali Goran Ivanišević.«

Becker in Ivanišević sta v Dohi igrala v finalu in bila razred zase, ceprav je bil prvi nosilec Stefan Edberg. Rezultat 7:6, 4:6 in 7:5 govori sam zase. Bo v rušilni ritem Tiriacovega tandemma vdrl Sampras ali morda Courier? Ali bo sezona 1993 potekala po Beckerjevih napovedih? Kdo lahko igra močnejši, razburljivejši in sarmantnejši tenis kot Boris in Goran?

Danes v Val Ridanni biatlon za SP

VAL RIDANNA - Da bi kar najbolje pripravili proge za tekmovanje biatloncev za svetovni pokal, so tekmo na 20 km prestavili na danes. Nastopili bodo biatlonci iz 22 evropskih in cezmorskih držav. Udeležba bo nekaj manjša kot na prvih tekmah na Pokljuki, med drugimi bodo manjkali Ukrajinci in Belorusi. Izmed slovenskih biatloncev bodo nastopili: Janez Ozbolt in Jure Velepec v prvi, najkvalitetnejši skupini, Bostjan Lekan v drugi, Saso Graif v tretji in Uros Velepec v četrti. »Nekaj težav imamo z mazami. Huda otolpitev povzroca tekmovalcem in prirediteljem precejšnje preglavice, tako da utegne biti tekma na 20 km tudi tekma pravilno izbranih maz. Nekaj novih bomo kupili, nekaj pa nam jih bodo nesebično podarili prijatelji iz konkurenčnih taborov,« je porocal iz Val Ridanne vodja slovenske biatlonske reprezentance Janez Vodicar. Vremena napoveduje manjšo ohladitev, ki bi biatloncem prila prav za sobotni sprint in nedeljsko štafeto preizkusnjo. (J.M.)

TRST / UVODNA PREDSTAVA SEZONE GLEDALIŠČA VERDI

TRŽIČ / SIMFONIČNA SEZONA

Baletna mojstrovina Hrestač v prikupni tržaški postavitvi

Ob solistih se je izkazal tudi baletni zbor, ki je v zadnjih letih lepo napredoval

JOZE KOREN

Ob premierski uprizoritvi baleta »Hrestač« P.I. Čajkovskega v Dvorani Tripčevih v okviru Verdijeve operno-baletne sezone 1992/93, najborz nima smisla razglabljeti o tem kaj je E.T.A. Hoffmann hotel povedati v svojem literarnem delu »Hrestač in mišji kralj«, objavljen leta 1819 in po katerem je 70 let kasneje Peter Iljič Čajkovski napisal svoj sloviti balet. Spustiti bi se morali v sfero freudovske filozofije podzvesti, ki je nedvomno prisotna v Hoffmanovemu delu. Ostanimo zato le pri baletu, ki se sicer oslanja na Hoffmannovo literarno predlogo, ceprav v njeni poenostavljeni verziji Aleksandra Dumas očeta, po kateri je v takratnem carskem Peterburgu delujoči francoski koreograf Marius Petipa, pripravil dramaturško in koreografsko snov Čajkovskemu. V taki poenostavljeni verziji so se v mnogocem, ne pa povsem, izgubile grotestkne in temacne značilnosti literarnega izvirnika, v ospredje pa je bil postavljen skoraj izključno pravilni element zgodbe, ki se odvija v realno-idealnem svetu božičnega večera in potem prenese v sanjsko zasnovo

negozda in se v sanjsko deželo sladkarij.

Ta sanjsko-pravilni svet, prenesen v svet glasbe, je zazivel v tržaški uprizoritvi »Hrestač« v pomembnem glasbenem in koreografskem lesku, vsaj simbolično tudi kot posvetilo velikemu ruskemu baletniku, pred kratkim preminulemu Rudolfu Nureyevu (na začetku premierske predstave se ga je spomnil umetniški vodja gledališča Verdi Raffaello de Banfield), ki je tudi sam preinterpretiral Balanchinovo koreografsko zamisel kot koreograf in mojstrski plesalec v njej. Postavitve je pripravila Verdijeve koreografka Giuliana Barabaschi, ki je sicer upoštevala Balanchinovo zasnovo, a jo je smiselno posvojila z upoštevanjem danih možnosti in okoliscin. Toda tudi z neizbežnim redimencioniranjem scenskega razkosja ji je uspelo, skupno s svojimi sodelavci Marc Com Renouardom in Jamesom Urbanom pa seveda z baletnim zborom gledališča Verdi in gostujočimi solisti pricarati baletno predstavo, ki je lahko gledališču samo v cast, saj med drugim potrjujejo pomemben kakovostni napredek Verdijeve

Nosilni plesni par v tržaški postavitvi slovitega baleta Hrestač Čajkovskega: Isabel Seabra in Andrej Fenotov. V alternaciji pa pleše v vlogi Klare tudi ruska solistka Marina Nosova, ki je lani z uspehom že nastopila v Trstu.

vega baletnega zbora v nekaj zadnjih letih. Glasbeno vodstvo je bilo v rokah domačega dirigenta Guerrina Gruberja. Pod njegovo roko je orkester muziciral ritmično dokaj zanesljivo, na trenutke pa mu je vendarle dovoljeval premočno zvočnost, ki je mestoma prekrivala fineše in poetičnosti cudovite muzike Čajkovskega.

Po se zadržanem začetku se je plesna scena postopno razvijala tako v lepo ubranih skupinskih plesih kot v solističnih nastopih, ki so seveda doživeli vrhunec

v drugem dejanju v drugem dejanju z nizanjem znamenitih solističnih in »pas de deux« plesov, kot so Kitajski ples, Arabski ples, ruski ples Trepak, ples Fée Dragée Dans des merlions pa seveda znameniti Cvetlični valček, plesi torej, ki jih je Čajkovski povezal v svojo znamenito koncertno simfonico suito.

Prevec je vseh glavnih nastopajočih, da bi jih bilo mogoče navesti, toda mimo plesalke »etoile« Isabel Seabra v vlogi Klare in interpreta princa prav tako »etoile« plesalca Andreja Fedotova

gotovo prav ni mogoče, saj je predvsem na njiju, pa še na Giusy Monzi v vlogi Hrestača, Giuseppe Principiniju v vlogi Drosselmeyerla in drugih slonela največja teza. Pri Isabel Seabra samo lahko obcudovali njeno tehnično izpopoljenost v izvajanju plesnih elementov in pa naravno muzikalnost, pri Andreju Fedotovu pa ob obvladanju plesnih prvin se tisto telesno plat baletništva, ki ji je prav Nureyev dal veljavo. Njun »pas de deux« pred koncem drugega dejanja

je bil prava baletna mojstrovina.

Svoj delež so k uspehu predstave dodali se zbor gledališča Verdi s petjem iz ozadja, pa otroci iz plesne sole Anne Giani in nenazadnje se kostumi iz milanske Scale in Rimske opere ter enostavna, a funkcionalna scena po osnutkih Salvatora Russa. Dvorana Tripčevih je kljub vsemu, kar s seboj prinaša improvizacija, dobro prestala pravi odriki krst. Premiersko občinstvo pa je vse izvajalce nagradilo z dolgotrajnim aplavzom.

Pianist F.J. Thiollier in dirigent A. Nanut ponovno navdušila

TATJANA GREGORIC

V Trzicu so tudi v novi sezoni, kljub težavam z urejanjem dvorane v občinskem gledališču, pripravili bogato abonmajsko ponudbo koncertov in gledaliških predstav, ki od oktobrskih otvoritvenih korakov glede na zanimanje občinstva odsevajo kulturno živahen mestni utrip.

Med svetovno priznanimi imeni koncertantov kot so Kronos Quartet, pianista Stanislav Bunin in Grigorij Sokolov ali Sostakovic godalni kvartet so se - po vzorcu minulih sezon - uvrstili tudi člani orkestra RTV Slovenije in seveda njihov vodja, dirigent Anton Nanut, ki imajo v repertoarjih trziškega gledališča že nekaj let stalno mesto. Slovenski mojster taktirke je očitno med italijanskimi ljubitelji tako imenovane resne glasbe zelo priljubljen, zasluže za to pa kaže poiskati tudi v njegovih programskih domislicah, saj ob vsakem ponovnem obisku v Trzicu na oder postavi tudi privlačnega interpretacijsko prepričljivega solista.

Nikakršnih odstopanj od zapisanega ni bilo niti na sedmem abonmajskem večeru v sredo, 13. januarja. Popolnoma razprodane vstopnice že nekaj dni pred nastopom so pričale, da občinstvo

od ze znanih gostov pričakuje glasbeni spektakel. In doživelo ga je. A ne toliko zaradi vrhunsko pripravljenega orkestra, ki je v nekaterih skladbah le s tecavo dohiteval razvnetega pianista, pač pa mnogo bolj zaradi izjemnih pianističnih vsečin francosko-ameriskega mojstra crno-belih tipk François Joëla Thiolliera.

Umetnik, ki je leta 1987 prvič zablestel pred slovensko publiko na celovečernem recitalu skladb Georga Gershwina in pozneje v Trzicu skupaj z Antonom Nanutom razkril se dodatne poustvarjalne care in se zaradi njih tudi uvrstil v kasnejše koncertne programe trziških organizatorjev, se je na tokratnem obisku izpel kar v treh koncertih za klavir in orkester (Nikolaj Rimski-Korsakov: Koncert za klavir in orkester v cis-molu, op. 30, Sergej Prokofjev: Koncert st. 1 za klavir in orkester v De-duru, op. 10 in Aleksander Skrjabin: Prometej - simfoniona pesnitev za klavir in orkester).

K popolnemu navdušenju avditorija, ki je rahlo preloščeno doživljalo le ob izvedbi skladbe Pianissimo Alfre-

da Snitkeja, je prispeval tudi izrazito rusko obarvan program in skladbe, ki so solistu dejansko omogočale, da se je iz takta v takt dokazoval kot interpret izjemnih tehničnih vrlin, ritmično razkosnih in predvsem zvočno učinkovitih skladb, ki niso dopuscale, da bi F.J. Thiolliera prepoznavali tudi kot prefinjenega izpovednika melodično globokih kompozicijskih snovanj. S kristalno jasnimi klavirskim tonom namreč interpret ustvarja glasbeni dogodek, nabit z igrivostjo in zvočno polnostjo, ki poslušalca očara tudi zaradi spontanosti prebliskov poustvarjalca. Njegov moto so rimična pohitevanja, ki izvirajo iz nekakšnih nevzdržnih notranjih vulkanskih doživljajev, ki pa jih zagotovo spremljajoči soustvarjalci glasbene zgodbe ne uspejo vedno doumeti in tudi ujeti ne.

Burnemu ploskanju se je François Joël Thiollier oddolžil z izvedbami del, ki so karakterni zagotovo najbližja njegovemu poustvarjalnemu liku. Groteskno, igrivo, zabavno, ljubko perfektno in predano se je ljubljene občinstva od Trzica poslovil z ameriško duhovitimi glasbenimi sporočili Georga Gershwina.

TRST / EDINI DOM ZA ALTERNATIVNO UMETNOST

Miela Reina - gledališče za multimedialne prireditve

Prenovljene prostore upravlja Zadruga Bonawentura

Prijetna dvorana s 350 udobnimi sedeži, z velikim platnom za predvajanje filmov, z odrom za gledališke predstave in koncerte ter z dobrim ozvočenjem; dvorana s 60 sedeži za seje, predavanja, tiskovne konference in zlasti video projekcije; poleg tega se bar in razstaveni prostor - to je Miela, trzasko gledališče za multimedialne prireditve, kjer se tri leta gostujejo najrazličnejše pobude s področja glasbe, gledališča in filma, vizualne umetnosti sploh, ki imajo marsikdaj tudi izrazit alternativni in inovatorski predznak (na sliki Ferrarja procelje).

Gledališče Miela upravlja Zadruga Bonawentura, ki ga je poimenovala po Mieli Reini, eni najizvirnejših vsestransko ustvarjalnih umetniških osebnosti v Trstu v povojnem času. Od otvoritve 3. marca 1990 se je tu zvrstilo nekoliko pobud v značilnem slogu Bonawentura: prireditve niso osamljene, temveč so združene v celovit sklop na izbrano temo, ki jo poglobljeno razčlenjuje z različnih strani.

Zadruga Bonawentura si je poleg tega postavila kot vodilno načelo sodelovanje z drugimi ustanovami in združenji, ker res nima smisla, da bi vsakdo obdeloval le svoj vrtiček, saj je mogoče z združenimi napori urediti veliko več. Marsikatero združenje tudi nima lastnega prostora, kjer bi se lahko predstavilo javnosti, nudi pa mu ga lahko gledališče Miela.

Poleg tega Zadruga Bonawentura daje gledališče v najem raznim ustanovam za njihove samostojne prireditve. Pravzaprav je to edini vir sredstev za preizvetje, saj kljub doslej uspešni in hvalevredni dejavnosti, kot vsi priznavajo, Zadruga ni se prejela javnega prispevka, kot poudarja predsednica Elena Zel-

co. Marsikdo se verjetno spominja, da je Zadruga Bonawentura nastala leta 1988 z geslom »milijon za milijon pobud!«. Takrat je namreč filmski center La Cappella Underground ostal brez sedeža in med različnimi kulturnimi delavci se je porodila zamisel, da bi ustvarili multimedialno središče. Od Pristaniske družbe so dobili na razpolago opuščeno kinodvorano in jo prenovili na lastne stroške. Zadruga steje dandanes 400 članov. Kdor zeli, se se vedno lahko včlani, njegov prispevek pa bo delno kril posojilo, ki so ga najeli za prenovitvena dela, je povedala predsednica. Delovanje Zadruga in gledališča sloni na prostovoljnem delu zasebnikov, ki s tem jamčijo pomembno javno storitev za celo mesto, kajti brez struktur, jih Miela nudi, marsikatero pobudo sploh ne bi bilo. Od oktobra dalje so bili prostori stalno zasedeni, saj vsaka dva tedna

priredijo novo slikarsko ali fotografsko razstavo, pri katerih sodelujejo s Skupino 78, galerijo Juliet in Studiom Nadie Bassanese. V mali dvorani redno predvajajo video posnetke v izvirnem jeziku, v veliki pa se vrstijo predstave, filmi in koncerti.

Zadruga Bonawentura ne pripravlja abonmajskega paketa prireditev, predvsem zato, ker lahko tako izkoristi vse prilžnosti, ki se ji ponujajo, saj se zlasti turneje lahke glasbe nacrtejujejo izrazito kratkoročno. Poleg tega so udeleženci njihovih prireditev vedno motivirani.

V gledališču Miela se redno kaj dogaja: tako se bo npr. jutri začel niz filmov - koncertov z Laurie Anderson in skupino Talking Head. Ze pripravljena ali najavljena pa je vrsta drugih pobud, ki zajemajo zelo različna umetniška področja, predvsem pa tista, ki so v Trstu sicer slabo zastopana. (bov)

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI S PETLETNO ZAPADLOSTJO

■ BTP so obveznice s koriščenjem 1. januarja 1993 in zapadlostjo 1. januarja 1998.

■ Obveznice dajejo letno 12% bruto obresti izplačljive v dveh posticipiranih šestmesečnih obrokih.

■ Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem.

■ Dejanski letni donos BTP znaša 10,78%, če bodo obveznice prodane po ponujeni ceni.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisu.

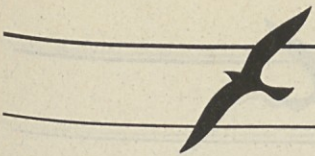
■ Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne 18. januarja.

■ Obveznice BTP se koristijo s 1. januarjem; ob vplačilu (21. januarja) bo treba doplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo privatniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po minimum 5 milijonov lir.

■ Naknadne informacije nudijo banke.

Gledališča

Slovenija LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 19.30 uri (Gallusova dvorana) gostovanje baletnega ansambla HNK iz Zagreba s predstavo posvečeno 200-letnici W. A. Mozartove smrti: Amadeus Monumentum, koreografija Milko Sparemblek. Cena vstopnice 500 in 350 SIT.

JUTRI: ob 19.30 uri (Gallusova dvorana) gostovanje baletnega ansambla HNK iz Zagreba s predstavo Balade, ki jih prinaša veter, v koreografiji Vasca Wellenkampa. Cena vstopnice 500 in 300 SIT.

V PRIHODNIH DNEH: 17., 18., 19., 20. in 21. januarja ob 19.00 in 21.30 uri (Linhartova dvorana) Molitveni stroj Noordung. Balet Opere in baleta SNG Ljubljana. Cena vstopnic 750 in 600 SIT.

20. t. m. ob 11. uri ter 21. t. m. ob 18. uri (Gallusova dvorana) W.Shakespeare: Kralj Lear. Avtor projekta: Radko Polić. Režija: Dušan Jovanović. Vstopnine je 600, 500 in 400 tolarjev.

NAPOVEDUJEMO: 28. in 30. t. m. 1. 2. ob 19. uri (Gallusova dvorana) G.Verdi: Don Carlos, v izvedbi Opere in baleta SNG Ljubljana. Cena vstopnic 2000, 1700, 1500 in 500 SIT. Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 20. uri premiera (izven in konto) A. Schnitzler: Anatol. Predstavo so pripravili režiser Zvone Sedlbauer, prevajalec Marijan Kranberger, dramaturginja Mojca Kranjc, lektorica Rudenka Nedergoj, scenograf Vojteh Ravnikar, kostumografka Alenka Bertl, kompozist Urban Koder, koreografka Tanja Zgonc, oblikovalka maske Alenka Nahtigal, asistentka režije Ira Ratej, asistentka dramaturgije Tatjana Azman in asistentka scenografije Marusa Zorec. Igrajo Igor Samobor, Dare Valic, Neza Simicic, Alenka Vipotnik, Barbara Levstik, Natasa Ralijjan, Polde Bibič, Sasa Pavčec, Barbara Lapajne, Zvezdana Makar in Ira Ratej.

Ob 20. uri (Mala drama) Mrozek: Tango. Premiera B. Javna uprizoritev studentov 7. semestra AGRET. Zaključena predstava.

JUTRI: ob 19.30 uri Moliere: Svata po sili. Za abonma sobota in izven (konto).

Ob 20. uri (Mala drama) Allen: Zaigraj se enkrat, Sam.

Razprodano.

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do začetka predstave na tel. 061/221-511.

OPERA IN BALET SNG

DANES : Studio SNG Opera in balet vabi k sodelovanju vse vrste glasbeno smekih (poljstvarjalcev. Posebej so zazeljeni scenki glasovi, vendar so dobrodošli vsi potencialno kvalitetni pevci. Studio omogoca izpopolnjevanje v petju, plesu, gledaliških vscinah in odrski praksi. Kogar taka dejavnost zanima in ima ustrezne dispozicije, naj se prijavi na naslov: Studio, SNG Opera in balet, Zupanciceva 1, do 15. t. m. O avdiciji boste pravočasno obveščeni.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE
V PRIHODNIH DNEH: 20. in 21. t. m. ob 19.30 H.Achternbusch: Susn (ljubljanska premiera in prva repriza). Zgodba o zenski v starih casovnih obdobjih v režiji Eduarda Milerja. Vstopnice so v prodaji v Galeriji SMG na Trgu francoske revolucije med 10. in 12. uro ter med 15.30 in 17.30, na dan predstave pa tudi uro pred predstavo pri blagajni gledališča. Tel. 061/153-312.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

JUTRI: ob 20. uri Miro Gavran: Moz moje zene, komedija. Nastopata Ivo Ban in Iztok Valic. Režija Marjan Bevk. Informacije na tel. 061/448-920.

KLUB K4

V PRIHODNIH DNEH: 19.t.m. ob 20. uri Prometej brez skodelice. Predstava Rezares - eksperimentalne gledališke skupine s pedagoske akademije.

MESTNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30 uri (za izven in konto)E. Ki-shon: Bil je skrijaneč.

JUTRI: ob 19.30 uri (za abonma Sobota in izven) M. Frayn: Hrup za odrom.

V PRIHODNIH DNEH: 18. t. m. ob 1)30 uri (za abonma Studentski B in izven) E. Flisar: Kaj pa Leonardo?

Informacije vsak dan med 10. in 12. uro in uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 17. uri (zaključena) D. Jovanović- T. Partljić Marin Krpan.

Ob 19.30 uri (izven) D. Jovanović- T. Partljić Martin Krpan.

JUTRI: ob 19.30 uri (izven) A. Dumas- A. Stojan Trije musketirji.

V PRIHODNIH DNEH: 17. t. m. ob 16. uri (izven) Trije musketirji. Informacije vsak dan od 10. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/312-860.

MARIBOR

SNG DRAMA

DANES: ob 19.30 uri Carmen- popoldan na robu evropske zgodovine.

JUTRI: ob 19.30 Carmen - popoldan na robu evropske zgodovine.

V PRIHODNIH DNEH: 17. in 18. t. m. (Minorit-ska cerkev na Lentu) Grum- Zlatar-Frey: Dogodek v mestu Gogi.

Informacije na tel. 062/211-461.

SNG OPERA

V PRIHODNIH DNEH: 20. t. m. ob 19.30 balet Luna nad Mississippijem, po motivih baleta Sedem smrtnih grehov B. Brechta.

22. t. m. G. Puccini: La Boheme.

Informacije in rezervacije vsak dan, razen nedelje, od 11. do 16. ure, ob sobotah od 13. ure, ter uro pred predstavo na tel. 062/211-461.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE

SLG Celje razpisuje abonma za Dneve komedije, ki bodo potekali vsak petek in soboto od 12. 2. do 6. 3. 1993, redni abonenti SLG Celje imajo 10 odstotkov popusta.

Sporod: Frayn: Hrup za odrom (Mestno gledališče Ljubljansko), Vitrac: Volkodlak (PDG Nova Gorica), Moliere-Rozman: Tartif (Slovensko mladinsko gledališče Ljubljana), Nicolai: Hamlet v pikantni omaki (Slovensko stalno gledališče Trst), Moliere: Svata po sili (Drama SNG Ljubljana), Cooney: Zbeži od žene (Presernovo gledališče Kranj), Nicolai: Blagi pokojniki, dragi močje (Drama SNG Ljubljana), Moliere: Namisljeni bolnik (SLG Celje).

Vpis abonmaja od 11. do 29. t. m. vsak delavnik med 9. in 11. uro. Tel. 063/25-332.

VELENJE

KULTURNI CENTER IVAN NAPOTNIK

DANES: ob 19.30 uri Goran Glivic: Plakat, predstava posvečena 30-letnici delovanja AG Velenje.

JUTRI: ob 19.30 uri Vitrac: Volkodlak. Gostuje PDG Nova gorica. Režija: Dušan Jovanović. Kot gost nastopa tudi Rade Serbedžija. Vstopnina je 500 SIT.

LENART

KULTURNI DOM

JUTRI: ob 19.30 uri Marowitz: Sherlockov zadnji primer. Gostovanje SLG Celje.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: v torek, 19. t. m., ob 20. uri Češnjev vrt A. P. Cehova v režiji Borisa Kobala.

GLEDALIŠCE ROSSETTI

DANES: ob 20.30 (red petek) - Stalno gledališče FJK in gledališka skupina Glauca Maurija bosta ponovila delo A. Schnitzlerja Anatol. Režija Nanni Garella, v glavni vlogi Roberto Sturno. Predstava v abonmaju: odrezek st. 6. Prodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

DVORANA TRIPCOVICH

DANES: ob 20. uri (red E) cetra predstava - Čajkovski - balet Hreštat (Lo schiaccianoci). Balet in orkester gledališča Verdi, dirigent Guerrino Gruber. Koreografija Giuliana Barabaschi. Prodaja vstopnic v dvorani Tripicovich od 9. do 12. in od 16. do 19. ure (razen ob ponedeljkih) - ob predstavah: od 9 do 12. in od 18. do 21. ure. Jutri peta ponovitev ob 17. uri (red S).

GLEDALIŠCE CRISTALLO

JUTRI: ob 20.30 komedija Eduarda Scarpette Ni-na Bonè v izvedbi gledališke skupine Consorzio '90 iz Neaplja. Režija Livio Galassi. V glavni vlogi Dalia Frediani.

ČEDAD

GLEDALIŠCE RISTORI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 18. januarja 1993 bo Zadruga Gruppo Gitiessse predstavila J. Keseringovo delo »Arsenik in stare cipke« z G. Glejesenom, Iso Barizzzo, Marino Suma in Regino Bianchi. Režija Mario Monicelli.

VIDEM

GLEDALIŠCE LUIGI BON - COLUGNA

DANES: ob 20.30 gostovanje gledališča Teatro delle Briciole z delom Il grande racconto. Ponovitev jutri, ob 20.30.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30 - W. Shakespeare - Der Widen-spenstigen Zähmung (zadnja ponovitev).

JUTRI: ob 19.30 - Orfej v podzemlju.

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 21.30 uri (Klub CD) uri Jazz Quartet Roberta Bonisola. Vstopnica 600 SIT. Informacije vsak delovnik od 13. do 20. ure na tel. 061/222-815.

KLUB K4

V PRIHODNIH DNEH:17. t. m. ob 22. uri The Aftertouch - koncert techno gay skupine z Dunaja. 21. t. m. ob 22. uri Jazz delavnica Nina de Glerie in Vlada Battiste.

Tel. 061/322-468

MARIBOR

OPERA SNG

JUTRI: ob 18. uri (Unionska dvorana) Verdi: Nabucco- koncertna izedba, za Glasbeno mladino.

V PRIHODNIH DNEH: 19. in 21. t. m. G.Verdi: Nabucco- koncertna izvedba.

23. in 24. t. m. Rossini: Stabat Mater. Informacije na tel. 062/211-461.

SEŽANA

KULTURNI CENTER SRECKA KOSOVELA
V PRIHODNIH DNEH: 23. t.m. ob 20. uri koncert zbora I cantori del friuli iz Vidma (vokalni abonma in izven). Vstopnina je 400 SIT, abonenti imajo 20% popusta.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠCE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 18. t. m., ob 20.30 koncert Trzaskoga koncertnega društva. Nastopil bo Wiener Streichsextett.

NAPOVEDUJEMO: 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massimijnem; 29. in 30. aprila koncert Georgia Gaberja.

SPORTNA PALAČA PRI CARBOLI

V PRIHODNIH DNEH: v četrtek, 21. t. m. celovečerni koncert Francesca De Gregorija.

GLEDALIŠCE MIELA

DANES: ob 21. uri koncert trobentarja Enrica Rave in njegovega kvarteta.

TRŽIČ

DUNAJ

KONZERTHAUS

V PRIHODNIH DNEH: 19. t. m. ob 19.30 uri (Mozartova dvorana) slavnostni koncert ob prvi obletnici mednarodnega priznanja Slovenije, štiri stoletja slovenske glasbe. Koncert bo pod pokroviteljstvom dr. Aloisa Mocka, zveznega ministra za zunanje zadeve Republike Avstrije, in dr. Dimitrija Rupla, ministra za zunanje zadeve Republike Slovenije. Cisti dobiček je namenjen bosanskim begun-cem v Sloveniji.

Razne prireditve

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 19. uri (sejna E3) Skalerasov večer: Razosebljenje bolnikov v bolnišnici. Vstopnina je 200 SIT: Informacije vsak delavnik od 13. do 20. ure, ob sobotah od 9. do 14. ure na tel. 061/222-815.

KLUB K 4

V PRIHODNIH DNEH: 18. t. m. ob 21.uri Srećanec - multimedialna predstava Igorja in Alenke Dranič-Kerševan. Glasba, ples.

19. t. m. ob 22. uri Prometej brez skodelice. Predstava Rerarez, eksperimentalnega gledališča s PA: Vroci telefon Klubu K4 061/113-282.

PEDAGOSKO INSTITUT

DANES: ob 17. uri predavanja na temo Poučevanje in oblast. Predaval bo dr. Michael Apple, profesor na oddelku za preučevanje kurikularne, izo-

brazevalne in vzgojne politike na univerzi Wincon-sin-Madison v ZDA. Predavanje bo v okviru programa Cultural Studies, ki ga organizira Institutum Studiorum Humanitatis.

MALA DVORANA ZRC SAZU

DANES : ob 18. uri predavanja na temo Jezik, govor, argumentacija. Gostuje dr. Henning Noelke, profesor na oddelku za francoščino Visoke sole v Aarhusu na Danskem. Predavanje, ki sodi v okvir programa Central Studies, Institutum Studiorum Humanitatis, bo v anglescini.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KINO EXCELSIOR

Ul. Muratti 2
Dvorana Excelsior
DANES: ob 15.30 niz »Nuovo cinema Libertà« : Poljska - »Lewiatan« (1988), »Kuchnia polska« (1991); ob 17.30 »W.A.L.« (1991), »Odjazda« (1991); ob 20.30 Hrvaska - »Anno Domini« (1991) »Te-lefon« (1992), »Prica iz Hrvatske« (1992); ob 22.30 Slovenija »Koza je preživela« (1991), »Babica gre na jug« (1992). Video filmi v originalu s podnapisi v italijanscini.

Dvorana Azzurra: ob 16.00 Videorama - Italija: »Alpe Adria Cinema 91« (1991), »Olympic Games« (1991), »Identità e confine« (1991), »War tape« (1992), Gli indemoniati di Clauzetto (1992); ob 21. uri Slovenija: »Bilokacija« (1990), »Sejalec« (1991), »Tri sestre« (1992), »Moskovski portreti« (1990), »Rojstvo naroda« (1992). Video filmi v originalni verziji.

Koroška

CELOVEC

Novi trg
DANES: ob 17.00 - Veriga luci platforme »Ljudi proti sovratstvu do tujcev«.

BE LJAK

MESTNA HISA

PARACELZOVA DVORANA
DANES: ob 19.30 Zivljenje in pomembnost Paracelza. Predava univerzitetni prof. Kurt Goldham-mer, prvi nositelj Paracelzovega prstana.

JUTRI: ob 19.30 - Paracelzus in astrologija. Predava Bernd A. Metz (Frankfurt).

TINJE

DOM PROSVETE

JUTRI: ob 14.30 - Razpad Jugoslavije: o vzrokih in ozadnjih razpada Jugoslavije bodo razpravljali zastopniki verskih skupnosti nadskof dr. Franc Perko, Irenaj Bulovic, inam Omer Basic. Vodja pogovora je dr. Michael Maier.

Za najmlajše

Slovenija

LJUBLJANA

SLOVENSKI SOLSKI MUZEJ

Do 31. januarja bo na ogled razstava V svetu lutk - poskus otroškega muzeja (razstava Muzeja novejše zgodovine Celje). Odprto od ponedeljka do petka med 9.00 in 18.00 uro in v soboto med 9. in 13.00 uro. Vsak dan potekajo tudi lutkovne igrice po posebnem programu.

DANES: ob 17. uri Zavržena knjiga, lutkovna igrice.

JUTRI: ob 11. uri K. Lucyna: O starki Zimi in njenih pomočnikih, pravljica -Tatjana Mavric.

Zaradi lažje razporeditve naprošajo, da obiske skupin vnaprej pravocasno sporočite na tel. stevilko 061/213-024.

KUD FRANCE PRESEREN

JUTRI: ob 17. uri Pravljica o mezincku v izvedbi LS Cigicelj. Tel. 061/332-288.

VITEŠKA DVORANA KRIZANK:

V PRIHODNIH DNEH: 17. t. m. in vse nedelje v januarju ob 17. uri Kuzek postrežek na obisku. Gledališče jaz in ti. Tel. 061/322-544.

KULTURNICA, ZIDOVSKA STEZA

DANES: ob 17. uri Butamorfoza, nastopa mladinski lutkovni studio LGL. Informacije ob sredah, četrkih in petkih od 11. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/314-962.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 17. t.m. ob 11. uri J.Kolaric: Tri lutkovne zgodbe (Slon balon). Vstopnice bodo na voljo uro pred predstavo pri gledališki blagajni. Lahko jih tudi rezervirate vsak delavnik od 10. do 12. ure na tel. 062/26-748.

KOPER

GLEDALIŠCE KOPER

JUTRI: ob 10. uri Andersenova pravljica Slavcek v izvedbi PDG Nova Gorica. Predstava je za otroški Sobotni abonma in izven.

NOVA GORICA

KD NOVA GORICA

DANES: ob 17. uri (Mala dvorana) gostovanje LGLjubljana s predstavo Jan Zakonjšek: Hudic in pastir. Predstava je v okviru Abonmaja velikega polza.

Ob 16. in 17.30 uri (Velika dvorana) gostovanje Presernovega gledališča Kranj s predstavo, musicalom Milan Dekleva: Mi se ne damo.

JUTRI: ob 9.30, 11. in 16. uri (Mala dvorana) J. Zakonjšek: Hudic in pastir. Informacije na tel. 066/25-326.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KULTURNI DOM

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: v torek, 19. t. m., ob 10. uri Andersenova pravljica »Cesarjeva nova oblaci-la«, ki jo je za SSG v verzih napisal Milan Jesih. Režija Vladimir Jurc. Scenograf Marijan Kravos, kosmumi Marija Vidau, kompozist Miran Košuta, svetovalec za magijo Vikj. Nastopajo Gojmir Lesnjak, Alojz Svele, Maja Blagovic, Adrijan Rustja, Lucka Pockaj, Stojan Colja, Vladimir Jurc in Franko Korošec. Predstavi v sredo, 20. in v četrtek, 21. t. m. ob 10.30.

GLEDALIŠCE CRISTALLO

V PRIHODNIH DNEH: v nedeljo, 17. t. m., ob 11. uri »Povem ti pravljico«. Na sporedu bo Andersenova pravljica Il mostro peloso v izvedbi gledališča La Contrada. Nastopata Ariella Reggio in Mimmo Lo Vecchio.

Koroška

CELOVEC

FELSENTEATER

DANES: ob 19.30 Susn - gostovanje Mladinskega gledališča iz Ljubljane.

JUTRI: ob 20.00 - Susn: gostovanje Mladinskega gledališča iz Ljubljane.

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Do 31. t. m. si lahko v Gale-riji CD ogledate razstavo Arnulfa Reinera: Carinzia/ Vene-zia- Topografia superiore. Cena vstopnice 100 SIT, za dijake in studente 50 SIT.

Do 31. t. m. je v Veliki sprejemni dvorani na ogled razstava Svedsko steklo - razstavlja 12 vodilnih švedskih oblikovalcev. Tel. 061/222-815.

MODERNA GALERIJA

Do 31. t. m. razstavlja Goj-mir Anton Kos.

Do 14. februarja bo na ogled razstava oljnih slik, palstik in grafik Jozeta Gorjupa.

Galerija je odprta vsak dan, razen v ponedeljek, od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure. Cena vstopnice za odrasle 100, za studente 50 SIT. Tel 061/214-106.

MALA GALERIJA

Do 21. februarja bo na ogled razstava skulptur in fotografij blejskega umetnika Jana Fabreja.

Odprto vsak dan razen ponedeljka od 10. do 18.ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure. Tel. 061/214-106.

MESTNA GALERIJA

Do 17. t. m. bo na ogled razstava slik akademске slikarke Jasne Kozar-Hutheesing (v okviru odprtega ateljeja).

NAPOVEDUJEMO: 18. t. m. otvoritev retrospektivne fotografске razstave z naslovom Pariski fotograf Veno Pilon, avtorja dr. Staneta Bernika, ki jo je galerija pripravila v sodelovanju s Pilonovo galerijo iz Ajdovscine. Razstava bo odprta do 8. februarja.

Galerija je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 18. ure, v nedeljo od 10. do 13. ure. Tel. 061/212-896.

JAKOPICEVA GALE-RIJA

Do 31. t. m. je na ogled razstava Varstvo kulturne in naravne dediščine v Sloveniji v letu 1992. Tel. 061/223-340.

ARHITEKTURNA GALERIJA DESSA</

Med Krasom in Istro

Izjemna pokrajina in pestra preteklost krajev ob nekdanji meji med Benečijo in Avstrijo — Slikovite Hrastovlje kljubujejo času

Ko se vozimo po cesti mimo Crnega kala proti morju, le bežno ujamemo pogled na skalno steno, ki se dviguje nad vasjo. Opazno se spremeni tudi pokrajina: z izravnane kraskega sveta se spustimo v razgibano pokrajino številnih

vzpetin in dolin slovenski Istri nasproti. Stena nad Crnim kalom je le del praga, ki povezuje Kras in Istro in sega od Ospa do Hrastovlj. To je Kraški rob, ki je tako zanimiv, da si zasluži celodnevni ali, se bolje, večkratni obisk. Pozimi je soncen in včasih pre-

sneto vetroven. Če si želimo razpihati misli, je dovolj pot do doline Rizane.

Cesta gre mimo izvira Rizane, kjer se začne markirana pot žez Kraški rob proti Slavniku. Tudi to je ena izmed možnosti, saj v enem dnevu žal ni mogoče videti vsega.

Zgornja Rizanska dolina s Hrastovljami je izredno privlačna zaradi številnih naravnih in kulturnozgodovinskih znamenitosti. Za orientacijo je najbolj pripravna izletniška karta Slovenska obala in zaledje v merilu 1:50.000, ki na hrbtni strani ponuja tudi nekaj poglavitnih informacij o posebnostih območja.

Slovita vasica Hrastovlje omogoča sprehod po času. Vsak meter med gručastimi hišami pomeni pomik za leto dni v preteklost, dokler se na vzpetini ob vasi ne najdemo v srednjem veku pred obzidjem znamenite cerkve sv. Trojice. Romanska cerkev izvira iz 12. ali 13. stoletja, četverokotno taborsko obzidje pa je bilo zgrajeno za obrambo pred Turki ko-

nec 16. stoletja. Notranjost cerkve je znana po izjemnih gotskih freskah, med katerimi izstopa mrtvaški ples. Freske so delo Janeza iz Kastava in jih je slikar dokončal leta 1490. V poznejših stoletjih so jih prekrile nove plasti beleza; odkrili so jih šele pred dobrimi stiri desetimi leti in jih popolnoma restavrirali. Zaradi vseh teh posebnosti je cerkev, ki je celota skupaj z obzidjem, izjemen kulturni spomenik, uvrščen na seznam svetovne kulturne dediščine.

Ce smo se do Hrastovlj pripeljali z avtom, se je naprej vredno potruditi peš. Tako lepše doživljamo in občutimo pokrajino. Odpravimo se čez travnike proti Kraskemu robu, prečkamo železniško progo in si mimogrede ogledamo se vasico Zaniograd, v kateri stoji cerkev iz 16. stoletja s freskami, ki pa jih je že nacelel čas. Nedalek se tudi razvaline starega beneskega gradu.

Ko pridemo v Podpec, najvišje ležeco vas pod Kraskim robom, nas mogočni stolp nas

vasjo spet zvabi v preteklosti. Na »stopnici« med Krasom in Istro je nekoc potekala meja med Benesko republiko in avstrijskimi deželami. Benečani so ob meji zgradili več utrd, med njimi tudi stolp nad Podpecjo, ki izvira iz 15. stoletja, ko je bilo potrebno ta del meje se dodatno zavarovati pred turskimi vpadi. Stolp je visok 17 metrov in ima posevno streho.

Na tem kraju je zanimiva tudi sedanost. Pot nad stolpom drži do razglednega zgornjega roba sten. Kraški rob je najbolj mogočen v stenah v okolici Ospa, Crnega kala in Podpeci, ki so ponekod visoke do 80 metrov. V daljavi vidimo morje, preseneti pa železniška proga, ki so ji izkrcili prehod čez rob prav med Podpecjo in Crnim kalom. Stene so naravoslovno zanimive zaradi redkih rastlin in ptic.

Pod nami se razprostira Brzanija, veliko bolj primorska pokrajina od skoraj gorskega Kraskega roba. Zanj je značilna flisasta podlaga, medtem ko je Rob in

Pogled s kraskega roba nad Podpecjo

Hrastovljanska cerkev sv. Trojice

Vse fotografije: Dario Cortese

Podgorski Kras nad njim apnencast. Razlika je seveda vplivala na kultiviranje tal, saj je zemlja na flisasti podlagi veliko primernejša za obdelovanje. Toda kraji pod nami so bili nekoc veliko bolj naseljeni. Sedanost ima tukaj

drugačen obraz, značilen za veliko vasi pri nas: ljudje se od tod seljujejo. Čeprav so odhajali že prej, je postalo izseljevanje najbolj očitno po drugi svetovni vojni. Zgredeno zastavljen razvoj je spjel tudi ljudi iz naših istr-

skih vasi v mesta in podeželje se je razvojno vedno bolj zanemarljavo in praznilo.

Eden izmed preizkusov, kako zares je misljena demokracija novega časa, bo tudi skrb za usodo teh krajev v prihodnje.

Stolp nad Podpecjo, nema priča preteklosti

AVTOMOBILIZEM

Xedos - vizija prihodnosti

MARKO LENASSI

Tako so xedos 6 okarakterizirali Nemci, ki so tradicionalno skeptični do japonskih avtomobilov. To je nedvomno največje priznanje, ki ga je nekaj več kot stiri metre dolg avtomobil s kupejevske oblike in limuzinsko zasnovo lahko dobil.

Ni nujno, da vam je vseč ze na prvi pogled, saj so japonski oblikovalci pod vodstvom slovitiga Noria Fujimota naredili precej avantgardni avtomobil. To, kar so bili nekoc citroenovi avtomobili, ki so vedno znova presenečali s svojimi oblikami, so sedaj prav gotovo mazde. Zaobljen, vendar ravno prav, z izrazito nizkim sprednjim delom, ki deluje skoraj kot spojler, z značilno masko, ki nekoliko spominja na film Zrelo, in z ozkima, a učinkovitima žarometoma v njej. Tako značilno zaobljen kot je sprednji, je tudi zadnji del.

Xedosa poganja šestvaljni motor V6, ki je namesčen precno spredaj in poganja prednji kolesi. S 1995 kubičnimi centimetri delovne prostornine zmora 144 konjskih moči pri 6.000 obratih. Vendar tudi v višjem območju vrtiljaev deluje prav uglasjeno.

Prav pozorno je treba prisluhniti igri šestih valjev, ki oddajajo tako značilen, nekoliko rezek zvok sestvalnika. V kabino ga praktično ni slišati (pis okoli zunanjih ogledal in zvok, ki ga povzročajo pnevmatike v stiku s tlemi, sta glasnjša), kar se poudarja limuzinsko počutje voznika in potnikov. Tudi izjemno prožen motor poudarja limuzinske značilnosti in deluje v vseh območjih vrtiljaev zelo enakomerno, tako da ni potrebno stalno seganje po prestavni ročici. Res pa je, da motor pokaže svojo energijo nekje pri 4.000 obratih in krivulja moči ne pade vse tja do omejevalca obratov, ki je nekje pri 7.200 obratih. Kokpit je prav tako namenjen udobju. Prednja sedeža, ki sta obložena v usnje, sta dobro nastavljiva. V teh dneh, ko pritiska mrz, pride tudi gretje sedežev se kako prav. Tudi na zadnji klopi je udobno, čeprav na njej ne morete sedeti v klobuku. No, tudi za tri odrasle potnike se na zadnji klopi najde prostor, čeprav bi po daljši vožnji verjetno malo preklinjali. Volanski obroč je servoojčan in nastavljen, kot se za take limuzine tudi spodobi,

ravno prav širok za dober oprijem, vendar za moj okus nekoliko prevelik in preholapen. Tudi armaturna plošča je tako kot zunanja podobna avtomobila svojvrstnega oblikovalski dosežek. Ko sedete za volan, dobite občutek, da sedite v letalu!

Rad imam sportne avtomobile, zato sem bil nad xedosom v tem pogledu kar malo razočaran. Vendar je to limuzina, ne pa sportni avtomobil, čeprav od zunaj izgleda mnogo bolj sportno, kot se izkaže

kasneje za volanom. To sicer se ne pomeni, da se z njim ne morete peljati hitro, saj se kazalec, ki je namenjen merjenju hitrosti, ustavi sele nekje pri številki 220. Tu pa volan postane nekoliko ohlapen, delno zaradi zraka, ki pride pri

teji hitrosti pod avtomobil, delno pa zaradi servoojčitve. Tudi pospeški so sicer bolj sportni kot ne, saj xedos pospeši od 0 do 100 km/h v picle 8.6 sekunde. Pa ne samo na avtocesti, ki dovoljuje take hitrosti, tudi na kicasto zavrtih ovinkih nad Planino je bil avtomobil izredno stabilen. Kompaktno podvozje se kljub precej veliki medosni razdalji (ta znaša nekaj več kot 2,5 metra) ne zvija, kar dovoljuje izredno velike hitrosti. Tudi bojazni, da bi zadnji del avtomobila nekontrolirano zdrsil, ni. Prednji del sicer poskuša pobegniti iz ovinka (to je sicer značilno za vse avtomobile, ki imajo motor spredaj), vendar z obračanjem volana avto z lahkoto obvladamo. Treba pa je imeti nezno nogo pri dodajanju plina, saj se prednji kolesi zaradi velike moči hitro zavrtita v prazno. Vzmetenje je z limuzinsko lahkoto kos tako neravnim podlagam kot dolgim vzdolžnim valovom na cestišču.

Za konec se nekaj tehničnih podatkov; največjo moč, 144 KM doseže avtomobil pri 6.000 obratih, največji navor, 172 Nm pri 5.000 obratih. Xedos je dolg

4,560, širok 1,700 in visok (raje nizke) 1,335 metra. Medosna razdalja, ki je v celoti namenjena udobju v kabini, znaša 2,610 metra. Kljub šestim valjem in stiriindvajsetim ventilom, ki skrbijo za vbrizg in izpuh mešanice zraka in goriva, in dvema odmičnima gredema v vsaki glavi avto ni pozrešen. Po tovarniških podatkih porabi za 100 prevoženih kilometrov 8,1 litra neosvinčenega bencina. Se takrat, ko sem ga vseskozi pridno priganjal, ni porabil več kot 10 litrov. Končna hitrost, ki so jo na testu izmerili v tovarni, znaša 218 km/h, od 0 do 100/km pa pospeši v 8,6 sekunde.

Mazdini inženirji pa ne počivajo. Pripravljajo ze xedos 9, ki naj bi ga poganjal 3-litrski motor z 200 konjskimi močmi. Predstavili naj bi ga konec letošnjega oziroma v začetku prihodnjega leta.

S porabo, hitrostjo, z limuzinskim udobjem in močjo je verjetno zares pravi pogled v prihodnost, kjer veliki mercedesi serije 500 in 600 ter druge limuzine tega razreda nimajo prave prihodnosti. Zato aufwiedersehn mercedes, ... xedos.

RECEPT

Cvetačna juha s sirom

SESTAVINE:
600 g cvetače, 50 g masla, 20 g moke, li-mona, sol, poper, peteršilj, nariban sir, muškadni orešček, 150 g mleka

ČAS PRIPRAVE: 25 do 30 minut

Cvetačo operemo, razdelimo na manjše cvetove in kuhamo v slani vodi. Na maslu prepražimo moko, jo zalijemo z mlekom, dodamo nariban muškadni orešček in malo pokuhamo. Vlijemo k dvetaci in pustimo, da nekaj minut vre. Nazadnje posujemo z naribanim sirom in okisamo z nekaj kapljicami limoninega soka.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Zelje s korenjem in olivami

SESTAVINE:
1 manjša zeljna glava, 2 srednje velika korenčka, 1 skodelica polnjenih oliv, 1 strok česna, 2 žlici olivnega olja, 1 žlička cele moke, origano, peteršilj

Ostrgano korenje po dolgem narezemo, večje kose pa se počez. Zeljno glavo zarezemo na 4 enake dele tako, da jih kocen se malo povezuje. Zelje in korenje dušimo v pokriti posodi z malo vode, soli in olja pol ure pri zmerni temperaturi, da skoraj vsa voda povre. Ne mesamo. Strt cesen in sesekljan peteršilj popražimo na olju le toliko, da zadisita, nato ju odstavimo, primesamo moko, narezane olive in origano. S tem prelijemo zelje in korenje. Pri mešanju pazimo, da zelje ne razpade na liste. Pokuhamo in ponudimo.

Jed je izredno pikantna in se dobro poda k osnovnim jedem, na primer k rizu, zdrobovim zganecem, polenti in testeninam.

(Neva Miklavčič Predan, iz knjige Stirje letni casi v kuhinji - zima)

MAZDA

Y.C.C. d.o.o. Kranj

AVTOSALON NA GORENJSKEM SEJMU
SERVIS IN KLEPARSKA DELAVNICA

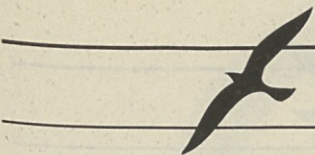
064/214-766
064/222-626

MAZDA

MAZDA

PRODAJA TUDI NA KREDIT IN
LEASING ZA VSE MODELE MAZDA

MAZDA

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

09.55	Videošpon, ponovitev Umetniški večer
10.40	Nedokoncno poletje Frantiska Capa, dokumentarni film, VPS 1040
11.35	Nocni metulj, češki film, VPS 1135
13.00	Poročila
13.05	Poslovna borza
14.45	Sova, ponovitev
15.10	Dragi John, 38. epizoda ameriške nanizanke, VPS 1400
15.10	Ford, 2., zadnji del ameriške nadaljevanke, VPS 1425
17.00	TV dnevnik 1
17.15	Silas, 5/12 del nemske nadaljevanke
17.40	Pastirček, animirana pravljica
17.55	Prvi uspehi: K. Erzen - flavta, P. Svetina - kitara
18.00	Regionalni studio Koper
18.50	16 crk, tv-igrice
19.15	Risanke
19.30	TV dnevnik 2, vreme
19.55	Sport
20.00	Forum
20.20	Brannigan, angleški film, VPS 2030
22.20	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2220
22.43	Sport
22.50	Intervju: dr. Dimitrij Rupel
23.50	EP v umetnostnem drsanju, moski prosti program, posnetek iz Helsinkov
01.05	Video strani

SLOVENIJA 2

09.40	Ze veste, svetovno namenski program, ponovitev
10.10	Gospodarska oddaja: 10000 obratov, ponovitev
10.50	Cortina d'Ampezzo: SP v alpskem smučanju, smuk, (Z), prenos
12.10	Vecna mladost, 2/4 del italijanske nadalj., ponovitev
13.00	Poročila
16.15	EP v umetnostnem drsanju: (Z), prosti program, posnetek iz Helsinkov
17.30	Alpe-Donava-Jadran
18.00	Tok, tok, kontaktna oddaja za mladostnike
18.45	Znanje za znanje, učite se z nami
19.00	Euroritem, 3. oddaja, ponovitev
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.00	Studio City
22.10	Sova
	Popolna tujca, 13/28 del ameriške nanizanke
	Woody Allen: Hannah in njeni sestre, ameriški film

KANAL A

10.25	Astroloska napoved
10.30	RIS, risanke in spoti
11.00	Drugačen svet, ponovitev 74. dela
19.00	Ninja zelve, 30. del ameriške risanke
19.40	MCM
20.00	Risanke
20.15	Dnevno informativni program
20.30	Vox populi
20.40	Dan po jutrisnjem, 2. del ameriške poljudnoznanstvene serije
21.10	Cyclone - motor smrti, ameriški film
22.30	Drugačen svet, 75. del ameriške nadaljevanke
23.17	Dnevno informativni program
23.30	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
00.00	Astroloska napoved
00.10	MCM
01.00	Video strani

KOPER

Primorska kronika

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik
10.15	Film: Una ragazza in ogni porto (kom., '52)
12.00	Varietie: Servizio a domicilio, vmes vesti
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Dok.: Zevs
14.35	Italijanska kronika
15.00	Dok.: Supertelevisio
15.30	Otroska oddaja
16.00	Mladinski variete: Big!
17.55	V Parlamentu in vesti
18.10	Aktualno: Italiya, navodila za uporabo
18.45	Varietie: Ci siamo?
19.50	Vreme, vesti in sport
20.40	Film: Stregata dalla luna (kom., ZDA '87, i. Cher, V. Gardenia)
22.25	Aktualno: Caffè Italiano (vodi E. Gardini), vmes (23.00) vesti
24.00	Vreme in dnevnik
0.30	Danes v Parlamentu
0.40	Rubrika opolnoci
1.10	Film: Alba rossa (pust., ZDA '84, r. J. Milius, i. Patrick Swayze)

RAI 2

6.10	Guore e batticuore
7.00	Risanke in nanizanke
9.30	Rubrika o vrtnarstvu
9.55	Film: La vittoria del dott. Kildare (dram.)
11.25	Nan.: Lassie
15.50	Kratke vesti
11.55	Varietie: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, rubrika Trentatre in vreme
13.55	Razmisljanja
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25	Kronike v živo
17.15	Vesti in Parlamento
17.25	Aktualno: Il coraggio di vivere
18.10	Sportne vesti
18.20	Nan.: Hunter, vreme
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.30	Varietie: I fatti vostri
23.15	TG 2 - Pegaz
23.55	Nocni dnevnik
0.10	Sport: Boks

RAI 3

6.45	Dok.: L'altrarete, vmes (6.50, 11.20) vesti
12.00	Kratke vesti iz Milana
12.55	SP v smučanju
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Dok.: Oblika Zemlje
15.45	Sportno popoldne
17.20	Sportna rubrika Derby
17.30	Aktualno: On-Off
18.00	Dok. oddaja: Geo
18.30	Nan.: Lassie in vreme
19.30	Dezelne vesti
19.45	Telegiornale Zero
20.05	Blob in Una cartolina
20.30	Dan na preturi
21.25	Varietie: Avanzi
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Film: Il marito della parrucchiera (dram.)

RETE 4

6.25	Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.00 dalje vsakih 30 min. vesti
8.35	Nad.: Marilena, 9.45 General Hospital, 10.35 Anche i ricchi piangono, 11.00 Ines, 11.45 Celeste, vmes (10.25) TG 4 vesti
12.45	Varietie: A casa nostra
13.30	TG 4vesti
14.00	Varietie: Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri, 15.00 Maria, 16.00 La storia di Amanda, 16.50 Febbre d'amore
17.25	Rubrika o lepote
17.30	TG 4vesti
17.40	Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.00	Nad.: La signora in rosa, vmes (18.55) vesti
19.35	Kviz: La cena è servita
20.30	Nad.: Renzo in Lucia, 22.30 Pantanal
23.00	TV film: Nord e Sud, vmes (23.15) vesti

CANALE 5

7.00	Na prvi strani
8.35	Varietie: Maurizio Costanzo Show
10.30	Nan.: La casa nella prateria
11.30	Varietie: Ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.30	Aktualno: Forum, 14.30 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo parliamone
15.30	Nan.: Licia
16.00	Otroski variete
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Film: Porgi l'altra guancia (kom., It. '74, i. Bud Spencer)
22.35	Scherzi a parte
23.05	Varietie: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Otroski variete
13.45	Nan.: Agli ordini papà
14.15	Varietie: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Nan.: College
17.00	Varietie: Twin Clips, 17.30 Mitico
17.55	Film: Ma guarda un po' 'sti americani (kom., '85), nato sport
20.00	Varietie: Karaoke
20.30	Film: Trappola d'acciaio (krim., ZDA '89, i. Michael Paré)
22.15	Film: Cielo di piombo ispettore Callaghan (krim., ZDA '76)
0.15	Odprti studio, pregled tiska in Studio sport

TMC

7.00	Euronews
9.00	Nad.: Doppio imbroglio, 9.30 Potere
10.15	Nan.: Doris Day Show
11.00	Lampiao e M. Bonita
12.00	Nan.: Get Smart
12.25	SP v smučanju: moski smuk, 13.00 ženski smuk
13.45	TMC News - Sport
14.15	EP v umetnostnem drsanju (ples)
16.30	Nan.: Batman
17.00	Risanke
17.30	Dok.: Prijateljska narava
18.00	Sale, pepe e fantasia
18.15	Varietie: T'amo TV
19.25	Vremenska napoved in TMC News
20.00	Nan.: Maguy - Il padre di Christian
20.30	EP v umetnostnem drsanju (posamezniki)
23.00	TMC News - Vesti
23.10	Vremenska napoved
23.20	Film: La rivolta di Frankenstein (srh., VB '64, i. P. Cushing)
1.00	Varietie: T'amo TV
2.10	Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30	Risanke
8.40	Dezelni programi
12.00	Nad.: Cara cara
13.05	Nanizanka
13.55	USA Today News
14.00	Nad.: Aspettando il domani, 14.30 Il tempo della nostra vita
15.50	Dezelni programi
17.30	Sette in allegria
19.15	News Line - Vesti
19.30	Nan.: L'uomo di Atlantide
20.25	Il sasso nella scarpa
20.30	Film: Sepolta viva (dram., It. '73, i. Agostina Belli, D. Darel)
22.30	News Line - Vesti
22.45	Colpo grosso story
24.00	Film: Apocalypse Now (vojni, ZDA '79, i. Marlon Brando)

TELEFRIULI

10.30	Telefriuli non stop
17.00	Starlandia
18.00	Nan.: Riuscirà la nostra carovana...
18.30	Nad.: Destinì
19.00	Vesperne vesti
19.30	Rubrika: Občina
20.30	Nan.: Dottor John
21.30	Rubriki: Led in снег, Motorji no-stop
23.00	Rubrika

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Harry O, ameriška tv nanizanka
13.50	Juke box, glasbena oddaja
16.00	TV novice
16.05	Carobna svetilka: Robin Hood iz vesolja, risana serija
	Dolgo iskanje, angl. dok. serija
	Ovire, 17. del angleske nadaljevanke
17.20	Meridiani, aktualna tema, ponovitev
18.00	Studio 2, pogovor z gosti
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Harry O., ameriška nanizanka
20.15	Dragnet, ameriška tv nanizanka
20.40	Koncert pianista Dimitrisa Sgourasa
21.45	TV dnevnik
21.55	Globus
22.25	Taur, kralj mascevalcev, italijanski pustolovski film

Avstrija 1

9.00	Jutranji spored
10.30	Železniška postaja, ital. tv film
13.35	Sinha Moca, 76. del
14.00	Dom zivali: Nedeljski lovec
15.00	Jaz in ti, otroški spored
15.05	Heidi, risana serija
15.30	Am, dam, des
15.50	Muppet babys, ris. serija
16.15	Cool
16.30	Video uspešnice in kviz
17.00	Mini cas v sliki
17.10	Wurlitzer
18.00	Cas v sliki
18.30	Nas učitelj dr. Specht
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Sport
20.15	XY - nerešeno
21.30	Prikupna družina, niz. komedija
00.20	Racun se ni izsel, ameriški film
01.40	Jason King

Avstrija 2

08.30	Vremenska panorama
15.55	Tisoč mojstrov
16.05	Bankovci, goljufi in noc v Nici, fran./nem. sk. komedija; igra Jean Gabin
17.30	Otoki na koncu sveta, 12. del
18.00	Alf: Potepuh
18.30	Milijonsko kolo
19.00	Regionalna poročila
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Kultura
20.15	Alpe, 1. del
22.00	Cas v sliki
23.10	Freddy Mercury, portret pokojnega pevca
00.15	Odlomki koncerta avstrijskega pop glasbenika

Hrvaška 1

07.00	Dobro jutro, Hrvaska
	Poročila, TV koledar
	Zgodbe iz Monticela, 43. del
10.00	Poročila
10.05	Solski zimski program
11.30	Skrivnostni deček, otroška nanizanka
12.00	Poročila
	Svet gre naprej, 42. del
13.30	Mikser M
14.00	Poročila
14.05	Slika na sliko
14.50	Lonesome Dove, 8., zadnji del, ponovitev
15.35	The Big Blue
16.00	Poročila
16.05	Tecaj nemškega jezika
16.35	Beverly Hills, 90210, 15/23 del amer. naniz.
17.30	Hrvaška in ljudje
18.00	Poročila
18.05	Morje
18.35	Santa Barbara, 301. del amer. nanizanke
19.18	Risanke
19.30	Dnevnik 1
20.05	Film-video-film
20.40	The Long Good Friday, angleški film
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
23.45	Poročila v nemščini
23.50	Poročila
00.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

17.45	TV koledar
17.55	Rokomet, prvenstvo Hrvške, prenos
19.30	Dnevnik
20.05	Hisa na prodaj, 18/21 del humoristične serije
20.30	Glasba skozi cas
21.35	Gro pop rock
22.25	Podpisnica Marple, 1/8 del nadaljevanke
23.20	Nocna izmaza
	Duhoviti dvorec, 5/6
	The Kind of Magic
	2/12 del nanizanke
	La Curee, francoski film
03.00	Horoskop

Madžarska

08.35	Cez dan
09.00	Viljem Tell, francoska nadaljevanke
09.50	Zrebanje lota
10.00	Dallas, 108. del
10.50	Igra
11.05	Sotrpini
11.20	Naravno zdravilstvo
12.00	Poročila
16.00	Popoldanski saldo
16.10	Jezikovne lekcije, 2. del serije
16.40	Kupil bom to zensko, 134. del
17.10	Risanke
17.45	Svet denarja
18.00	Okno
19.00	Dallas, 108. del, pon.
20.00	Dnevnik
20.30	XXL, zabavna glasba
21.00	Gledališki dnevnik
23.00	Zdravniki za cloveka, franc. serija

TV SLOVENIJA 2 / NOCOJ V SOVI

Woody Allen in Mia Farrow

V ciklu filmov Woodyja Allena bo nocaj na vrsti film Hannah in njene sestre

Hannah in njene sestre je stinrajsti film Woodyja Allena, hkrati pa je ta film eno njegovih najbolj uspešnih del z vsemi značilnostmi židovskega ustvarjalca, ki ljubi New York. Določajo ga zlasti njegova samorefleksija, njegov intelektualni položaj, odziv na življenje, sredi katerega živi, tisto najmočnejše pa je zagotovo njegova ljubezen do filma. Film Hannah in njene sestre ima poleg odličnega scenarija tudi idealno igralsko zasedbo. V eni glavnih vlog je z nezmotljivo mirom in uravnoveženostjo zaigrala Mia Farrow, takrat se »hvalezna« sopotnica ekscen-

tricinega režiserja in igralca, ki je v intervjujih zatrjevala, da ji je sele Woody odkril bistvo igre in jo sploh naučil igrati. Izvrsten pa je tudi angleški gentlemenki igralec Michael Caine, ki se mu je prav s tem filmom uresničila želja, da bi zaigral v enem od Woodyjevih

filmov. Odlični pa so tudi vsi ostali igralci. Zgodba se začne s slavnostno večerjo na zahvalni dan, ko se zbere vsa družina, nadaljuje pa se z vrsto prizorov, v katerih zna Allen izbrati in prikazati trenutke, v katerih se njegove osebe pokazujejo v pravi luci. Hannah je uspešna zenska, ki jo včasih, tako kot vsakega cloveka, prevzame občutek nelagodja. Se morda zato njen moz zaplete v avanturo z njeno mlajšo sestro? Pa ni edini, ki ima custvene težave. Woody Allen zgodbo pripelje do konca s svojimi značilnimi dvopenji in z razpletom, zadovoljivim za gledalca.

Slovenija

(UKV 88,5; 90,0; 91,8; 92,9; 94,1; 96,4 MHz, od 16.00 SV 918 kHz)
5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio Ga-Ga; 11.05 Petkovo srečanje; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.35 Osmrtice in obvestila; 14.05 Poslovne informacije; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 18.30 Gremo v kino; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Oddaja za pomorščake; 20.30 Slovenscem po svetu; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Nočni program.

Slovenija 2

(UKV 87,8; 92,4; 93,5; 95,3; 96,9; 97,7; 98,9; 99,9 MHz)
6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Štokovnjak svetuje; 8.40 Rekreacija; 9.10 Koledar prireditve; 10.40 Primorski val; 11.00 Country glasba; 11.50 Vreme; 12.00 Točno opoldne; 12.05 Popevka tedna; 12.40 Štajerski val; 13.00 Danes

do 13-ih; 14.00 Drobntince; 15.10 Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.15 Nedeljski izlet; 17.50 Sport; 19.30 Stop pops; 21.45 Radljska igra; 22.20 Radio Student na našem valu.

Slovenija 3

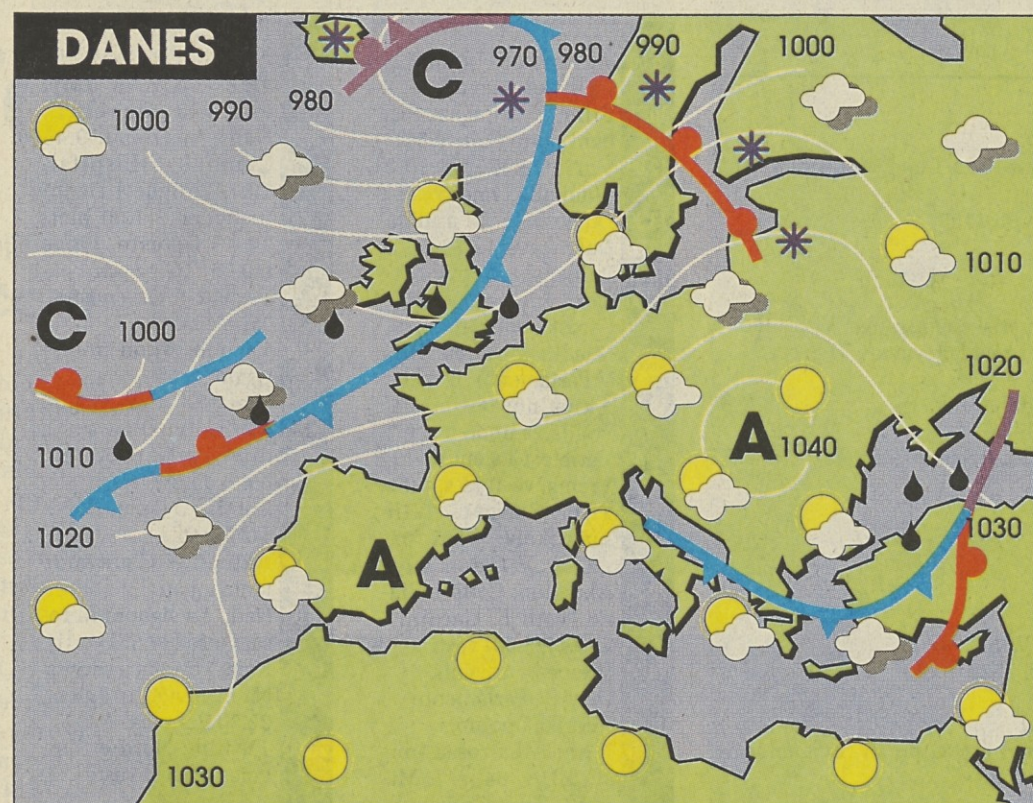
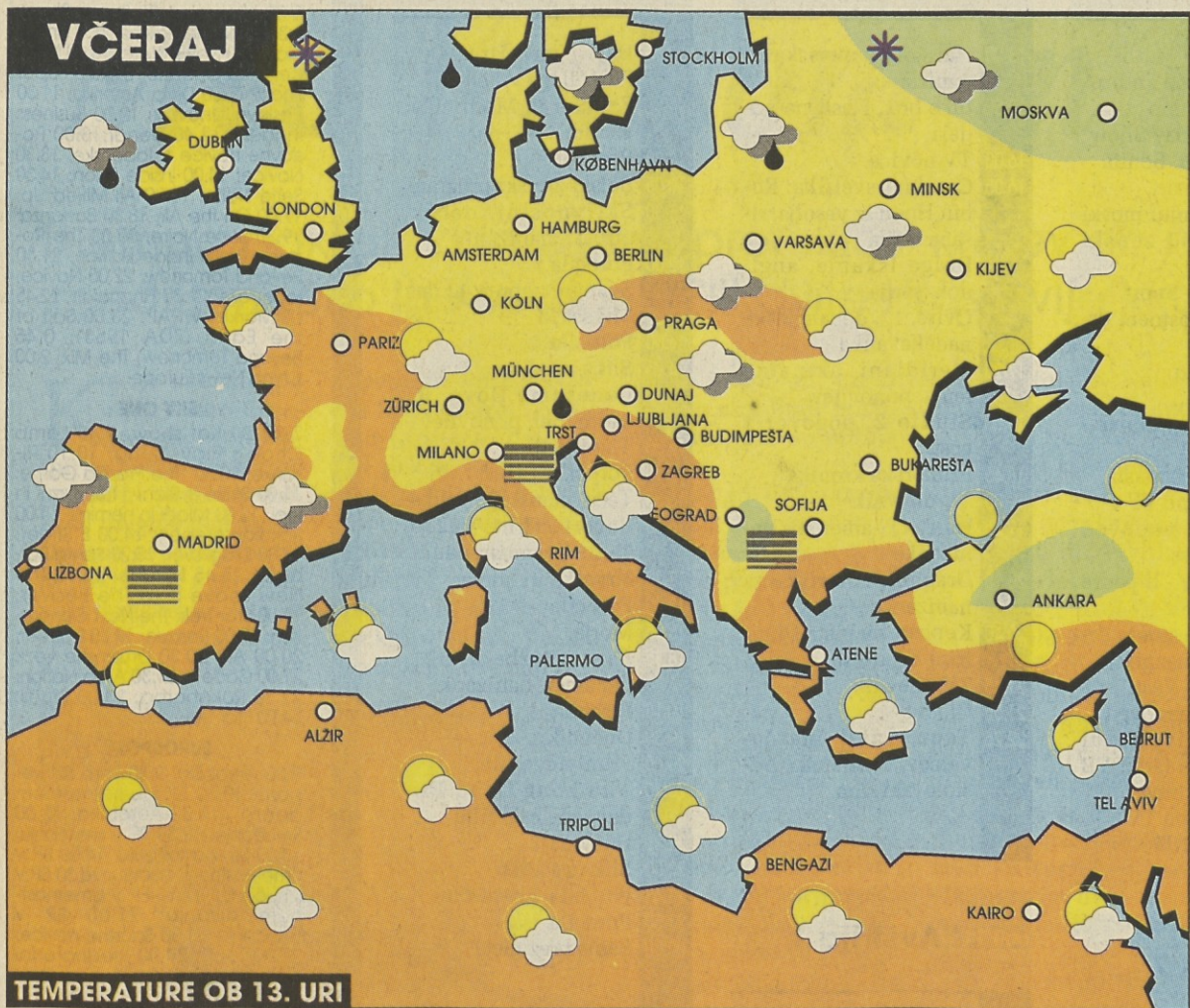
(UKV 96,5; 101,4; 102,0; 103,9 MHz, od 19.30 88,6; 93,1; 100,3; 100,6; do 16.00 SV 918 kHz)
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Izobraževalni program; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Izbrana proza; 10.25 Vodomet melodij; 11.05 Reprize in soočanja; 13.05 Zborovska glasba; 13.40 Glasbena tradicija; 14.05 Mladinski program; 15.00 Sanson; 16.05 Od uverture do plesa; 17.00 Koncertni solisti; 18.05 Opera: Le Villi (Puccini); 19.30 Koncert; 22.05 Radljska igra; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)
(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Napoved in koledar; 6.30 Jutranjik; osmrtnice; 7.30 Pregled

tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informacije; 9.00 Pesem tedna; 10.00 Mnenjsko rešeto; 11.00 Hladno Toplo-Vročje; 12.30 Popoldnevnik RK; 13.00 Jagode in podkolnice; 15.15 Hit dneva; 16.00 Glasbeni desert; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Osmrtnice; 18.00 Ob glasbi, ob glasbi; 19

EVROPA / SPREMENLJIVO VREME S HITRIMI PREHODI FRONT

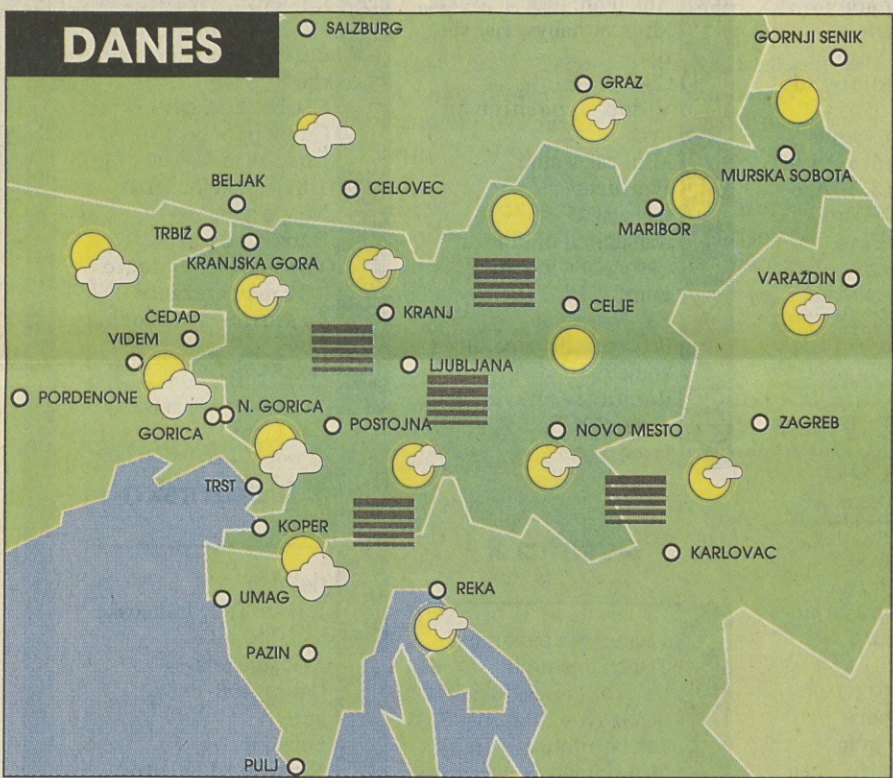
TEMPERATURE

HELSINKI	1/2
OSLO	-2/5
STOCKHOLM	0/5
KØBENHAVN	2/5
MOSKVA	1/-
BERLIN	5/6
VARSAVA	5/5
LONDON	4/14
AMSTERDAM	6/13
BRUSELJ	7/13
BONN	8/13
FRANKFURT	4/6
PARIZ	7/15
DUNAJ	1/10
MÜNCHEN	6/5
ZÜRICH	8/13
ZENEVA	9/13
RIM	3/14
MILAN	5/7
BEOGRAD	0/11
NICA	10/14
BARCELONA	6/15
BUKARESTA	-3/10
CARIGRAD	2/10
MADRID	1/11
LIZBONA	10/17
ATENE	7/16
LARNAKA	6/16
TUNIS	2/17
ALŽIR	1/18
MALTA	8/18
JERUZALEM	4/8
KAIRO	5/15

TEMPERATURE

VČERAJ OB 7. IN OB 13. URI

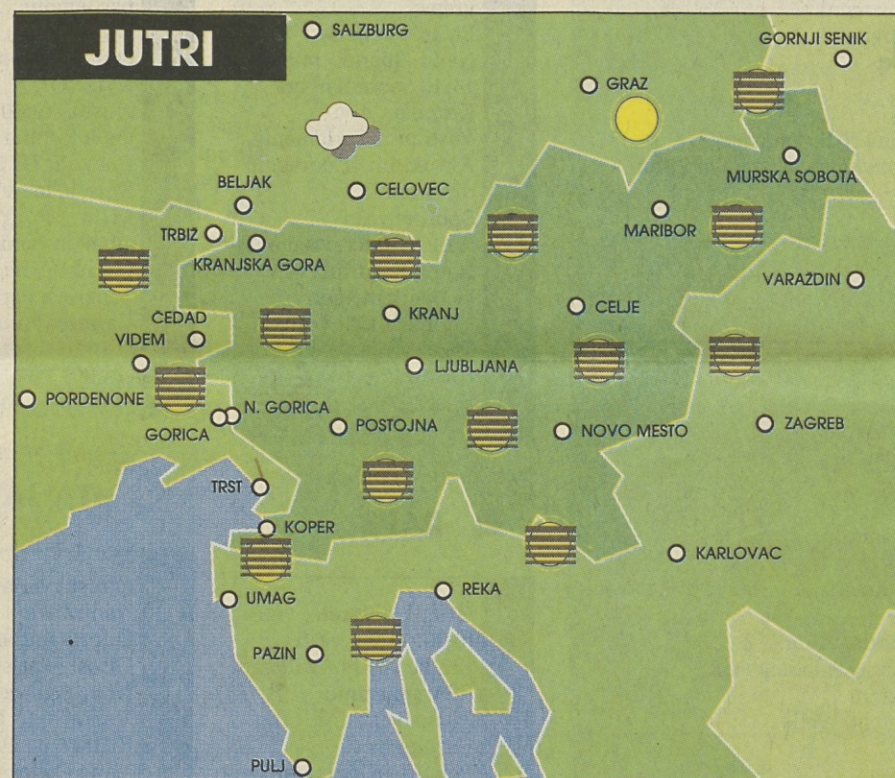
LJUBLJANA	3/10
TRST	9/8
CELOVEC	-2/0
BRNIK	2/10
MARIBOR	8/14
CELJE	5/13
NOVO MESTO	7/12
NOVA GORICA	6/7
MUR. SOBOTA	-1/11
PORTOROŽ	7/8
POSTOJNA	7/8
IL. BISTRICA	7/8
KOČEVJE	8/10
CRNOMELJ	4/13
SL. GRADEC	-1/6
BOVEC	4/5
RATEČE	0/6
VOGEL	2/2
KREDARICA	2/3
VIDEM	5/8
GRADEC	-2/10
MONOSTER	1/12
ZAGREB	6/13
REKA	9/10

V SLOVENIJI: Danes bo delno jasno z zmerno oblačnostjo, na Primorskem bo del dneva še oblačno. Jutri bo tudi v notranjosti megla. Najvišje dnevne temperature od 4 do 9 na Primorskem do 11 °C.

SOSEDNJE POKRAJINE: Delno se bo razjasnilo. Jutri bo po nekaterih kotlinah in nižinah megla.

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	

V SLOVENIJI: V soboto bo suho in prevsem v višjih legah razmeroma toplo. Po nižinah se bo jutraj in dopoldne zadrževala megla.

OBEI: Po nekaterih nižinah in kotlinah se bo v nedeljo ves dan zadrževala megla ali nizka oblačnost.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	103
Maribor	106
Celje	123
Trbovlje	139
Hrastnik	77
Zagorje	152
Šoštanj	17

Kritična 24 ura koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri:

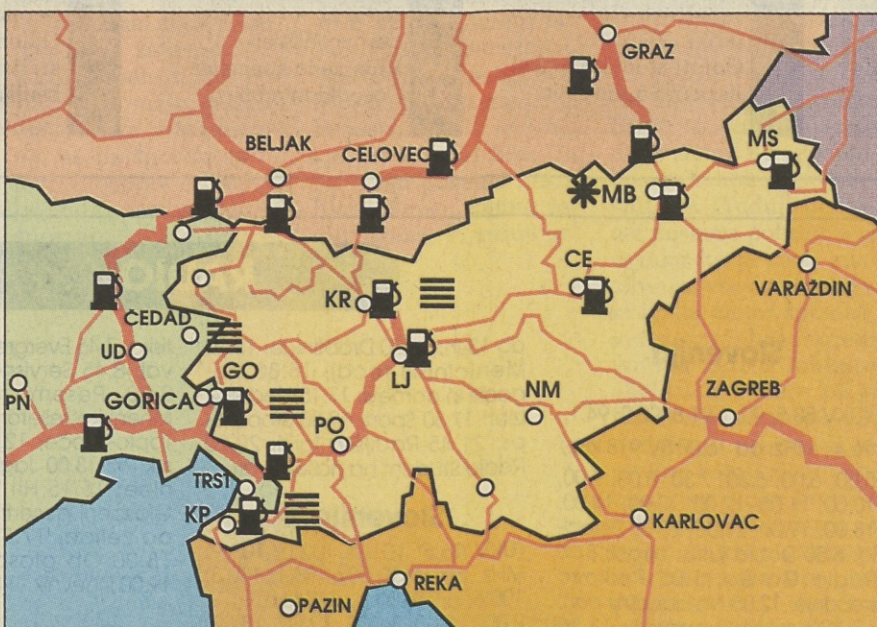
Mura, G. Radgona: 119, Drava HE Dravograd: —, Sava Radovljica: 45, Sava Senta: —, Sava Radeče: 150, Sora Skofja Loka: 112, Ljubljana Moste: 86, Savinja Laško: 116, Krka Podbočje: 160, Kolpa Radenci: 131, Soča Solkan: —.

HOROSKOP

Piše: Aleksandra Zorc Berce

- OVEN 21-3/20-4 :** Sporazumevanje, se posebno z nadrejenimi, se bo izkazalo za precej težavno, ker bodo mnenja različna, se poskusite izogniti ostrim besedam.
- BIK 21-4/20-5 :** V ospredju bo za vas precej pomembna zveza s starejšo osebo oziroma nekom, ki predstavlja avtoriteto. Zaradi napetosti se boste težko izognili kompromisom.
- DVOJČKA 21-5/21-6 :** Nekoliko se boste sprostili, osvajali, ljubimkali. Pojdite na krajši izlet, na sprehod, saj želite uiti rutini. Vzemite si čas za premislek o vsakdanjih težavah.
- RAK 22-6/22-7 :** Nekomu se boste ostro postavili po robu, pri čemer boste siloviti in močni, to pa bo zahtevalo prisotnost duha in veliko potrpežljivosti, da se izognili izbruhom jeze.
- LEV 23-7/23-8 :** V bližnjih prihodnostih se bo zgodil pomemben dogodek, ko boste lahko izkusili veliko vlogo ustvarjalca življenja. Postajate eno z ustvarjalno silo, in sicer na zavirljivi ravni.
- DEVICA 24-8/22-9 :** Nikakor se ne morete sprijazniti z tem, da drugi vaša dejanja razumejo kot napake. Nenasitni ste, pazite, da vas to ne zapelje v pretirano zapravljanje in zadolžitev.
- TEHTNICA 23-9/22-10 :** Naleteli boste na neodobravanje v vaši okolici in jasno vam bodo dali vedeti, da se z vašim obnašanjem ne strinjajo. Prizadeti boste, saj želite narediti le dober vtis.
- SKORPIJON 23-10/22-11 :** Nekaj časa si vzemite za prijatelje, sport in rekreacijo. Ponovno boste odkrili se druge, namaterialne vrednote. Pri tem si boste nabrali dovolj moči.
- STRELEC 23-11/21-12 :** Izlet za vikend bo pravo zdravilo za vaše zmešane misli in neorganiziranost. Razmisljajte, preberite knjigo, ogledajte si film. Čakajo vas neprijetnosti.
- KOZOROG 22-12/20-1 :** Materialne dobrine so za vas bistvenega pomena in stremite k temu, da če se že ne večajo, vsaj ostajajo nespremenjene. Odkrili boste, da je na svetu tudi se kaj drugega.
- VODNAR 21-1/19-2 :** Obdobje, ko se z lahkoto prepustate pretiranju pri delu oziroma imate tisoč in en nujen opravek. Pazite, da ne boste nezadovoljni, saj imajo vaše sposobnosti tudi svoje meje.
- RIBI 20-2/20-3 :** Mislim in idejam ne boste dajali prav velikega pomena. Zvedeli boste nekaj, kar vam ne bo všeč, morda zato, ker boste na zadevo gledali z napačne strani.

CESTE / VLAŽNE IN SPOLZKE

Ceste po Sloveniji so večinoma mokre in spolzke. Na območju Slovenj Gradca je nevarnost poledice. Na Gorenjskem in na Primorskem megla zmanjšuje vidljivost na 30 metrov. Na mejnih prehodih ni daljšega čakanja za prestop meje, razen na mejnem prehodu Dolga vas, kjer tovarna vozila čakajo za prestop državne meje približno eno uro.

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA	FURLANIJA-JK	KOROŠKA
Kope	30/30	Podkloster
Zelenica	10/30	Bad Kleinkirchheim
Golte	25/25	Pliberk/Peca
Stari vrh	10/20	Sloveniji Plajberk
Rogla	30/35	Railb
Kanin	5/110	Nassfeld/Mokrine
Cerkno	25/25	Spittal/Goldeck
Soriška planina	15/15	Heiligenblut
Vogel	10/15	Katschberg
Kobla	20/35	Koralpe/Golica
Mariborsko Pohorje	20/20	Kötschach/Mauthen
Kranjska gora	20/20	Mallnitz
Pokljuka	20/20	
Rog - Črmošnjice	30/30	
Polzevo	20/20	
Jezerko	15/15	
Ulovka	25/25	
Straža pri Bledu	20/20	
Crni vrh	20/20	

V VEDNOST

Rastline pod snežno odejo

Pozimi so ozimna zita izpostavljena zelo nizkim temperaturam. Te so pogosto približno kritičnim vrednostim, ki jih ozimne komaj se lahko prenesejo brez večjih poškodb. Glede na »utrjenost«, ki jo so rastline pridobile pred zmrzovanjem, se kritične temperature gibljejo v mejah od -15 do -20 °C. Poškodbe zaradi nizkih temperatur je že zgodaj spomladi mogoče prepoznati v porjaveli listni površini. Posledice so hujše, kadar se pod kritično vrednost ohladi površinski sloj tal v globini od 2 do 5 cm, kjer je razrastišče ozimlin. Razrastišče je v obdobju prezimne eden najpomembnejših organov, iz katerega se bodo razvili vsi deli bodoče rastline, zato lahko poškodba le-tega usodno vpliva na pridelek.

Naravno zaščito pred nizkimi temperaturami daje mladim rastlinam snežna odeja. Snežna odeja deluje kot termoozvalator, ki zaradi slabe

toplotne prevodnosti preprečuje »prodiranje« nizkih zračnih temperatur v površinski sloj tal in hkrati zmanjšuje oddajanje v tleh akumulirane toplote v ozračje. Zaščitna moč snežne odeje je odvisna od gostote in vlažnosti snega, predvsem pa od njene debeline. Odvisnost temperature tal od temperature zraka se zmanjšuje z naraščajočo debelino snežne odeje. Debelejša je snežna odeja, manjši je vpliv nizkih negativnih temperatur na temperaturo tal. Zaščitno deluje ze nekaj centimetrov snega. Le 5 do 10 cm debela snežna odeja lahko v površinskem sloju tal zmanjša »negativni učinek« temperature zraka -20 °C na približno -12 °C. Če pa je debelina snežne odeje med 20 in 40 cm, je temperatura v površinskem sloju tal med -10 in -7 °C. Take talne temperature lahko rastline v globokem mirovanju prenesejo brez poškodb.

Ana Züst